

ΑΝΩΤΑΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ
ΙΔΡΥΜΑ ΠΑΤΡΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Η ΜΕΤΑΠΟΛΕΜΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ
ΕΞΕΛΙΞΗ ΝΟΜΟΥ ΑΧΑΪΑΣ

ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ:
κ. ΘΕΟΦΑΝΟΠΟΥΛΟΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ

ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΕΣ:
ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΑΡΤΕΜΙΣ
ΤΡΙΤΣΑΡΗ ΕΛΕΝΗ

ΠΑΤΡΑ, 2005

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	<i>Σελίδα</i>
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	i
ΠΡΟΛΟΓΟΣ	v
ΤΟ ΦΥΣΙΚΟ - ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΣΥΝΕΧΕΣ ΣΤΟ ΝΟΜΟ ΑΧΑΪΑΣ	v
ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ	vii
<u>ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ</u>	
ΝΟΜΟΣ ΑΧΑΪΑΣ	
Η ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΑΧΑΪΑΣ	1
ΝΟΜΟΣ ΑΧΑΪΑΣ	3
ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΑΧΑΪΑΣ	4
ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΑΧΑΪΑΣ	7
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΦΥΣΙΟΓΝΩΜΙΑ ΚΑΙ ΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΥΗΜΕΡΙΑΣ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΑΧΑΪΑΣ	8
ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΥΗΜΕΡΙΑΣ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΑΧΑΪΑΣ	9
ΝΟΜΟΣ ΑΧΑΪΑΣ. ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΣΕ ΔΗΜΟΥΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ	10
ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΝΟΜΟΥ ΑΧΑΪΑΣ	11
ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΕΣ ΝΟΜΟΥ ΑΧΑΪΑΣ	15
ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΝΟΜΟΥ ΑΧΑΪΑΣ	15
ΟΙ ΔΗΜΟΙ ΝΟΜΟΥ ΑΧΑΪΑΣ	17
<u>ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ</u>	
ΔΗΜΟΣ ΠΑΤΡΕΩΝ	
ΠΑΤΡΑ. Η ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΑ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ	18
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΣΤΗΝ ΠΟΛΗ ΤΗΣ ΠΑΤΡΑΣ	19
ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ ΠΑΤΡΑΣ	19
ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	23
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΑΤΡΩΝ	27
ΑΞΙΟΘΕΑΤΑ ΤΗΣ ΠΑΤΡΑΣ	27
Το ΚΑΡΝΑΒΑΛΙ ΠΑΤΡΑΣ	29
ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΠΑΤΡΑΣ	32
ΑΞΙΟΘΕΑΤΑ ΠΑΤΡΑΣ	38
<u>ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ</u>	
ΔΗΜΟΣ ΑΙΓΕΙΡΑΣ	
ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΑΙΓΕΙΡΑΣ	46
ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ	48
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΑΙΓΕΙΡΑΣ	48
ΑΞΙΟΘΕΑΤΑ ΔΗΜΟΥ ΑΙΓΕΙΡΑΣ	49
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΣΤΟ ΔΗΜΟΥ ΑΙΓΕΙΡΑΣ	49

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ

ΔΗΜΟΣ ΑΙΓΙΟΥ

ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	51
ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΑΙΓΙΟΥ	51
ΜΟΥΣΕΙΑ – ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΙ ΧΩΡΟΙ ΔΗΜΟΥ ΑΙΓΙΟΥ	54
ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΑΙΓΙΟΥ	55
ΑΞΙΟΘΕΑΤΑ ΤΟΥ ΑΙΓΙΟΥ	56

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ

ΔΗΜΟΣ ΑΚΡΑΤΑΣ

Ο ΧΑΡΤΗΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ	59
ΙΣΤΟΡΙΑ ΔΗΜΟΥ ΑΚΡΑΤΑΣ	60
ΜΥΘΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΑΚΡΑΤΑΣ	61
ΤΟ ΟΡΑΜΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΑΚΡΑΤΑΣ	62
ΤΑ ΧΩΡΙΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΑΚΡΑΤΑΣ	64
ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΔΗΜΟΥ ΑΚΡΑΤΑΣ	68
ΕΚΚΛΗΣΙΕΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΑΚΡΑΤΑΣ	69
Ο ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΑΚΡΑΤΑΣ-ΟΔΟΙΠΟΡΙΚΟ	69
ΔΡΑΣΕΙΣ ΣΤΟ ΝΟΜΟ ΑΚΡΑΤΑΣ	71
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΔΗΜΟΥ ΑΚΡΑΤΑΣ	72
ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΑΚΡΑΤΑΣ	73
ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΑΚΡΑΤΑΣ	74
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΠΟΥ ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΥΝ ΣΤΟ ΝΟΜΟ ΑΚΡΑΤΑΣ	74
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΑΚΡΑΤΑΣ	75

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΚΤΟ

ΔΗΜΟΣ ΔΥΜΗΣ

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ: ΔΥΜΗ ΜΙΑ ΠΟΛΗ ΜΕ ΜΕΓΑΛΗ ΙΣΤΟΡΙΑ	76
Ο ΧΑΡΤΗΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ	77
ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΔΥΜΗΣ	77
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΔΥΜΗΣ	77
ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΕΠΑΦΕΣ	77
ΕΥΡΩΠΑΪΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ	78
ΑΡΧΑΙΑ ΜΝΗΜΕΙΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΔΥΜΗΣ	78
ΑΞΙΟΘΕΑΤΑ ΔΗΜΟΥ ΔΥΜΗΣ	79
ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ-ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΔΥΜΗΣ	79
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	80
Η ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΔΥΜΗΣ	80

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΒΔΟΜΟ

ΔΗΜΟΣ ΕΡΙΝΕΟΥ

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΕΡΙΝΕΟΥ	81
-------------------------------------	----

ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΕΡΙΝΕΟΥ	82
ΑΞΙΟΘΕΑΤΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΕΡΙΝΕΟΥ	83
ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΕΡΙΝΕΟΥ	83

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΟΓΔΩΟ

ΔΗΜΟΣ ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ

ΣΥΣΤΑΣΗ – ΕΞΕΛΙΞΗ ΔΗΜΟΥ ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ	84
ΙΣΤΟΡΙΑ – ΑΞΙΟΘΕΑΤΑ ΔΗΜΟΥ ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ	86
ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ ΔΗΜΟΥ ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ	86
ΠΕΡΙΗΓΗΣΗ ΔΗΜΟΥ ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ	88
ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΔΗΜΟΥ ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ	92
ΧΙΟΝΟΔΡΟΜΙΑ – ΟΡΕΙΒΑΣΙΑ	93
Η ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΣΤΟ ΧΙΟΝΟΔΡΟΜΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ	93
ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΣΤΟ ΧΙΟΝΟΔΡΟΜΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ	94
Ο ΙΔΡΥΤΗΣ ΤΟΥ ΧΙΟΝΟΔΡΟΜΙΚΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ	96
ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟ ΝΟΜΟ ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ	96
ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ – ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΔΙΑΔΡΟΜΕΣ	97
ΦΟΡΕΙΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ	98
ΔΗΜΟΙ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ	98
• ΔΗΜΟΣ ΑΡΟΑΝΙΑΣ	98
• ΔΗΜΟΣ ΛΕΥΚΑΣΙΟΥ	100
• ΔΗΜΟΣ ΠΑΪΩΝ	101

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΝΑΤΟ

ΔΗΜΟΣ ΛΑΡΙΣΣΟΥ

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΛΑΡΙΣΣΟΥ	105
ΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΛΑΡΙΣΣΟΥ	106
ΑΝΑΨΥΧΗ ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΛΑΡΙΣΣΟΥ	110
ΟΙ ΓΕΝΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΛΑΡΙΣΣΟΥ	111
ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΜΝΗΜΕΙΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΛΑΡΙΣΣΟΥ	111
ΑΞΙΟΘΕΑΤΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΛΑΡΙΣΣΟΥ	113
ΦΥΣΙΚΕΣ ΟΜΟΡΦΙΕΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΛΑΡΙΣΣΟΥ	113

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ

ΔΗΜΟΣ ΡΙΟΥ

ΔΗΜΟΣ ΡΙΟΥ ΓΕΝΙΚΑ	115
Ο ΧΑΡΤΗΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΡΙΟΥ	115
ΤΑ ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΡΙΟΥ	116
ΑΞΙΟΘΕΑΤΑ ΔΗΜΟΥ ΡΙΟΥ	118
ΜΝΗΜΕΙΑ – ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΙ ΧΩΡΟΙ	121
ΦΥΣΙΚΕΣ ΟΜΟΡΦΙΕΣ	122
ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ ΔΗΜΟΥ ΡΙΟΥ	122
ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΡΙΟΥ	123
ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΔΗΜΟΣ ΡΙΟΥ	124
ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΔΗΜΟΥ ΡΙΟΥ	124

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΝΔΕΚΑΤΟ

ΔΗΜΟΣ ΣΥΜΠΟΛΙΤΕΙΑΣ

ΓΕΝΙΚΑ	125
ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΣΥΜΠΟΛΙΤΕΙΑΣ	125
ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΣΥΜΠΟΛΙΤΕΙΑΣ	126

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΩΔΕΚΑΤΟ

ΔΗΜΟΣ ΤΡΙΤΑΙΑΣ

ΓΕΝΙΚΑ	132
ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΑ ΔΗΜΟΥ ΤΡΙΤΑΙΑΣ	133
ΑΞΙΟΘΕΑΤΑ – ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΔΗΜΟΥ ΤΡΙΤΑΙΑΣ	133
ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΔΗΜΟΥ ΤΡΙΤΑΙΑΣ	134

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ ΤΡΙΤΟ

ΔΗΜΟΣ ΦΑΡΡΩΝ

ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΦΑΡΡΩΝ	136
ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΔΗΜΟΥ ΦΑΡΡΩΝ	137
ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΦΑΡΡΩΝ	138
ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΦΑΡΡΩΝ	138
ΜΝΗΜΕΙΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΦΑΡΡΩΝ	140
ΦΥΣΙΚΕΣ ΟΜΟΡΦΙΕΣ ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΦΑΡΡΩΝ	141
ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΦΑΡΡΩΝ	142
ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΦΑΡΡΩΝ	142
ΔΙΑΔΡΟΜΕΣ ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΦΑΡΡΩΝ	147

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

• ΤΙ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΠΡΟΩΘΗΘΕΙ ΣΤΗΝ ΑΧΑΪΑ	149
-------------------------------------	-----

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

153

ΑΦΙΕΡΩΣΗ

Αφιερώνουμε την εργασία μας στους γονείς μας

Τριτσάρη Βασίλειο

Παναγιώτη Γιάννη

Τριτσάρη Άννα

Παναγιώτη Αφροδίτη

*ως ένδειξη της αναγνώρισής μας για την αμέριστη
συμπράτασή τους σε όλα όσα έχουν κάνει με
κόπο μέχρι σήμερα για μας.*

Τριτσάρη Ελένη

Παναγιώτη Άρτεμη

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Ευχαριστούμε τον καθηγητή μας κ. **Βασίλειο Θεοφανόπουλο**, Καθηγητή του Ανώτατου Τεχνολογικού Εκπαιδευτικού Ιδρύματος Πάτρας, για την βοήθεια που μας παρείχε κατά την εκπόνηση της πτυχιακής μας εργασίας.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

ΤΟ ΦΥΣΙΚΟ - ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΣΥΝΕΧΕΣ ΣΤΟ ΝΟΜΟ ΑΧΑΪΑΣ

Το βορειο-δυτικό τμήμα της Πελοποννήσου, ο φυσικός χώρος που από την αυγή της ιστορίας ως σήμερα ορίζεται ως Αχαΐα και Ηλεία, ο χώρος που κύρια φυσικά γνωρίσματα έχει τα πανύψηλα καταπράσινα βουνά με τις αστείρευτες πηγές κρυστάλλινου νερού, τις σπηλιές και τα άλλα φυσικά κρησφύγετα να προστατεύουν τον άνθρωπο από τις αδυσώπητες δυνάμεις της φύσης και τους άλλους εχθρούς του, ο χώρος με τις βαθιές, εύφορες κοιλάδες και τα μικρά ή μεγαλύτερα ποτάμια να διατρέχουν την περιοχή προς όλες τις κατευθύνσεις και τις λίμνες να στέκονται πηγές ζωής για ανθρώπινες κοινότητες, ο χώρος με τα εκτεταμένα βοσκοτόπια και την απέραντη πεδινή ενδοχώρα με την καλλιεργήσιμη γη να παράγει όλων των ειδών τους καρπούς, ο χώρος με το ήπιο, σχετικά, κλίμα του να στηρίζει πλούσια φυσική βλάστηση και να ευνοεί κάθε γεωργική δραστηριότητα, ενώ το πλούσιο υπέδαφος να παρέχει αφειδώς τα αναγκαία για μια στέρεη υλική και πνευματική ανάπτυξη του ανθρώπου, ο χώρος αυτός τράβηξε, όπως ήταν φυσικό, σαν μαγνήτης τους μετακινούμενους ανθρώπους της προϊστορικής εποχής.

Λέγεται ότι ευρήματα στον Άραξο μαρτυρούν την ύπαρξη του ανθρώπου στην περιοχή πριν από εκατό χιλιάδες χρόνια. Αν αυτό μπορεί να παραμείνει αντικείμενο προς διερεύνηση και επιβεβαίωση από την πλευρά της επιστήμης, το βέβαιο είναι ότι η περιοχή κατοικήθηκε τουλάχιστον από τη Νεολιθική εποχή (2000π.Χ.), όπως δείχνουν στοιχεία που έχουν εντοπιστεί στο Κράθιο και στο αρχαίο τείχος των Δυμαίων. Αλλά και στην πεδινή περιοχή Φαρών- Αράξου- Πάτρας και των Καλαβρύτων παρουσιάζονται αγροτικοί οικισμοί της περιόδου μετά το 1600 π.Χ. (Μυκηναϊκή περίοδος).

Πέρα όμως από τις ημερολογιακές ακρίβειες ή τις υποθέσεις της αρχαιολογικής σκαπάνης ο χώρος αυτός - όπως άλλωστε και η ευρύτερη Πελοπόννησος - φωτίζεται από την "εποχή" ακόμα του Ηρακλή με τις ζωντανές περιγραφές της ζωής και τα κατορθώματα των θεών, ημιθέων και ηρώων της ελληνικής μυθολογίας.

Η ιστορία θα μιλήσει για τους Αχαιούς με τον ποιητικό λόγο του Ομήρου και πολύ αργότερα με τον Πausανία, οι οποίοι θα ονομάσουν την περιοχή Αιγιαλό και τους κατοίκους της γης Αιγιαλείς, αναφέροντας μάλιστα ως κύριες πόλεις της περιοχής τη Σικυώνα, την Πελλήνη, την Υπερησία, το Αίγιο και την Ελίκη. Ήταν η εποχή που η Αχαΐα ήταν χωρισμένη στα δύο: στην ανατολική, τη λεγόμενη Αιγιαλεία, με κύριες πόλεις την Πελλήνη και την Αιγείρα, και στη δυτική Αχαΐα.

Η γεωγραφική θέση (στρατιωτικο-πολιτικά και εμπορικά), η εύφορη παραλιακή ζώνη, ο πλούτος των φυσικών πόρων (επιφανειακών και υπεδάφινων), το ήπιο κλίμα κλ.π., έκαναν για πολλούς την περιοχή αντικείμενο σοβαρών

διεκδικήσεων, γεγονός που δεν επέτρεψε την πολιτική και στρατιωτική σταθεροποίηση στην περιοχή της Αχαΐας, παρά μετά πολλούς αιώνες και ύστερα από σκληρούς αγώνες τόσο ανάμεσα στους Αχαιούς, Ίωνες και άλλους εναντίον των Δωριέων, όσο και αγώνες εσωτερικής αναμέτρησης μεταξύ Αχαιών, Ηλείων, Λακεδαιμονίων, Αθηναίων, Μακεδόνων και άλλων.

Ωστόσο η Αχαΐα κατάφερε να δημιουργήσει μια ομοσπονδία από δώδεκα κύριες πόλεις της ευρύτερης περιοχής, η οποία ονομάστηκε "Αχαϊκή Συμπολιτεία" και γνώρισε περιόδους ακμής, αφού εγκατέστησε και Αχαϊκές αποικίες στην Κάτω Ιταλία, στις πόλεις Σύβαρις και Κρότων.

Όταν οι Ρωμαίοι κατέλαβαν την Ελλάδα διέλυσαν την Αχαϊκή Συμπολιτεία, κατέστρεψαν τις οχυρώσεις των πόλεων και εξόντωσαν τους κατοίκους που τους αντιστάθηκαν. Τελικά η Αχαΐα έγινε ρωμαϊκή επαρχία και τα σύνορά της επεκτάθηκαν σε ολόκληρη την Πελοπόννησο, τη στερεά Ελλάδα και την Εύβοια.

Στη βυζαντινή περίοδο η Αχαΐα, όπως όλες οι περιοχές της Ελλάδας, έζησε για αιώνες τις αλληπάλληλες εξοντωτικές επιδρομές βαρβάρων. Με την πτώση της Κωνσταντινούπολης από τους Φράγκους κατά την Δ΄ Σταυροφορία (1204) η Αχαΐα προσαρτήθηκε στο φεουδαρχικό κράτος των σταυροφόρων Βιλλαρδουίνου και Σαμπλίττη και ονομάστηκε Ηγεμονία της Αχαΐας ή Πριγκιπάτο του Μορέως.

Δυόμισι αιώνες αργότερα, το 1460 αρχίζει η τουρκική κατοχή της Αχαΐας και η περιοχή γνωρίζει τρομακτικά δεινά όχι μόνο μέσα από το πρόσωπο ενός απηνούς δυνάστη αλλά και από τις συμφορές από τους ανταγωνισμούς μεταξύ Τουρκίας και Βενετίας. Το τέλος όμως αυτής της περιόδου βρίσκει την Αχαΐα σημαντικότερη πύλη εμπορικής κίνησης από και προς την Ελλάδα. Η Πάτρα και το Αίγιο (Βοστίτσα) αναδεικνύονται σε σημαντικά κέντρα διεξαγωγής του διαμετακομιστικού εμπορίου που βασιζόταν στα προϊόντα της ευρύτερης περιοχής.

Η Αχαΐα έδωσε το παρόν από τις πρώτες κιόλας μέρες της εθνεγερσίας. Από τις 21 Μαρτίου του 1821 τα ελληνικά επαναστατικά σώματα μπήκαν στην Πάτρα, όπου ο Καρατζάς είχε δώσει το σύνθημα της επανάστασης.

Με αιματηρές θυσίες των ανθρώπων της, η Αχαΐα έχει καταγράψει ανεξίτηλα πάνω σε μνημεία όλων των εποχών τη γνώση και της εμπειρίες της από τους σκοτεινούς αιώνες της προϊστορίας της ως τις μέρες μας.

Ιστορικά Μνημεία

- Πάτρα: Ρωμαϊκό Ωδείο, Μεσαιωνικό Κάστρο, Ερείπια Ναού Παναχαΐδος Αθηνάς.
- Βυζαντινή Εκκλησία Παντοκράτορα.
- Καλάβρυτα: Μεσαιωνικό Κάστρο της Ωριάς.
- Αγία Λαύρα: Βυζαντινή Εκκλησία, το Μοναστήρι.
- Ακράτα: Το Μοναστήρι της Αγίας Τριάδος.
- Αίγιο: Εκκλησίες Φανερωμένη και Τρυπητή, Μυκηναϊκοί Τάφοι.
- Μέγα Σπήλαιο: Το Ιστορικό Μοναστήρι.
- Κάτω Βλασία: Μονή Βλασίας.
- Ζαρούχλα: Βυζαντινές και Μεταβυζαντινές Εκκλησίες.
- Ρίο: Υπολείμματα ρωμαϊκών οχυρών, Κάστρο του Μωριά.
- Χαλανδρίτσα: Βυζαντινές Εκκλησίες, ερείπια από την εποχή της Φραγκοκρατίας.

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ

ΠΑΤΡΑ: "ΛΙΜΑΝΙ - ΙΣΤΟΡΙΑ" Η ΠΑΤΡΑ ΤΟΥ ΧΘΕΣ ΣΤΟ ΣΗΜΕΡΑ

Στην ενότητα που ακολουθεί, γίνεται μια ιστορική αναδρομή στην κοινωνική, πολιτική, αλλά κυρίως οικονομική ζωή της πόλης της Πάτρας, κυρίως κατά την περίοδο αυτή (18^{ος} – 19^{ος} αιώνας) όπου η Πάτρα και το λιμάνι της γνώρισαν τις πρώτες μεγάλες δόξες (οικονομικά) και επηρέασαν την ιστορία αυτή τα επόμενα χρόνια ως και σήμερα.

Δημ. Γούναρης

Ανδρ. Μιχαλακοπουλος

Ανδρ Ζαΐμης

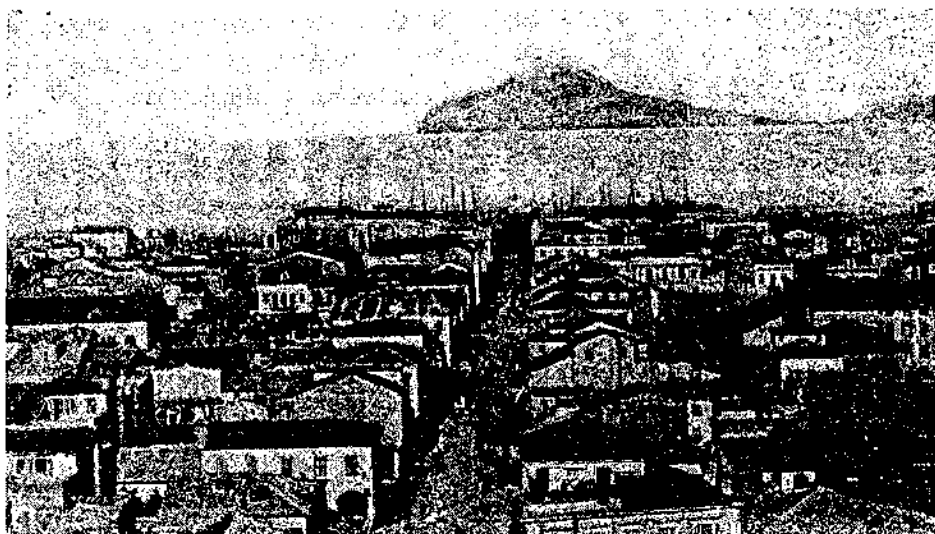
Τρεις από τις κορυφαίες προσωπικότητες της ιστορίας της Πάτρας

Η γεωγραφική θέση της πόλης της Πάτρας ήταν πάντοτε ένα χαρακτηριστικό πρωταρχικής σημασίας που πάντα πρόσδιδε στο λιμάνι μεγάλες δυνατότητες και αξία.

Η θέση του λιμανιού στο εσωτερικό ενός φυσικού χώρου, ο οποίος περιλαμβάνοντας την Δυτική, Ν. Δυτική Πελοπόννησο, τα Επτάνησα, την Στερεά, που κατέληγε σε πλήθος λιμανιών έχοντας το άνοιγμα προς το Ιόνιο και την Αδριατική, είναι στοιχεία που έκαναν την Πάτρα μια πόλη εμπορική, μια "πόλη - λιμάνι". Μια πόλη - λιμάνι, από τις πιο αντιπροσωπευτικές του Ελληνικού εμποροναυτικού κόσμου.

Ο κόμβος λοιπόν των εμπορικών ρευμάτων Ανατολής και Δύσης από το προεπαναστατικά χρόνια χαρακτηρίζεται ως πόλη εμπορική. Αποτελέσε πόλο έλξης πολλών ξένων εμπόρων, κυρίως Άγγλων και Γάλλων, όπου αγοράζοντας μεγάλες ποσότητες επέδρασαν καταλυτικά στο ρόλο του λιμανιού όπου από τις αρχές του 18ου αιώνα, το λιμάνι της Πάτρας ανέλαβε πρωτεύοντα ρόλο στην διακίνηση του Πελ/κού εμπορίου. Τα κύρια προϊόντα που διακινούνταν ήταν το σιτάρι, η σταφίδα και το λάδι.

Η μεγάλη έκρηξη στο εμπόριο της Πάτρας όμως γίνεται με την αποτίναξη του Τουρκικού ζυγού. Οι συναλλαγές και τα προϊόντα πληθαίνουν και τον κύριο ρόλο παίζει η σταφίδα. Η σταφιδοκαλλιέργεια απέδιδε περισσότερο από τις άλλες καλλιέργειες για αυτό η επέκταση συνεχίζεται αμείωτη και στις επόμενες δεκαετίες.

Οι εξαγόμενες ποσότητες αυξάνουν εντυπωσιακά μαζί τους και το συνάλλαγμα που εισρέει στην περιοχή.

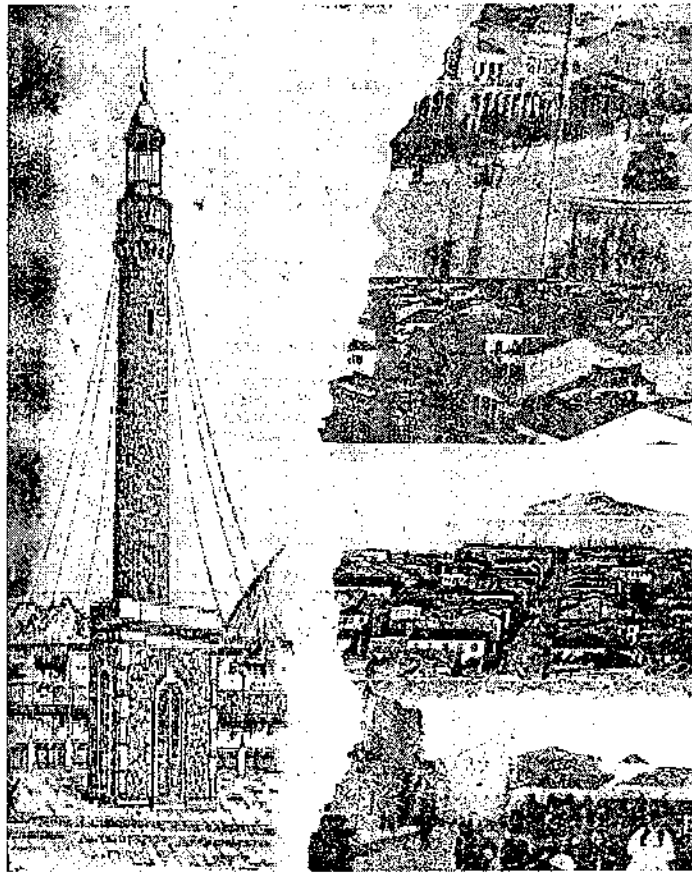
Γεγονότα όμως που αυξάνουν και τον πληθυσμό της πόλης. Η τρομακτική άνθηση του εμπορίου με την αποτίναξη του Τουρκικού ζυγού, κάνουν πολλούς να μεταναστεύσουν προς την Πάτρα από τις γύρω περιοχές, αλλά και Έλληνες του εξωτερικού που είχαν φύγει λόγω τουρκοκρατίας. Συγκεκριμένα, το 1828 ο πληθυσμός ήταν 4.000, το 1850 είχε αγγίξει τους 15.000 ενώ το 1880 τους 25.000 κατοίκους. Κλείνοντας δε τον 19^ο αιώνα, η Πάτρα αριθμούσε 40.000 κατοίκους.

Η κατάσταση αυτή βέβαια δεν άφησε αδιάφορο τον πρώτο κυβερνήτη της χώρας Ιωάννη Καποδίστρια, ο οποίος αναθέτει στον **Σ. Βούλγαρη** (πολεοδόμο-ζωγράφο) να συντάξει το πολεοδομικό σχέδιο της πόλης της Πάτρας (εκτενής αναφορά γίνεται παρακάτω) που προέβλεπε την προέκταση ουσιαστικά της ήδη υπάρχουσας πόλης με την δημιουργία νέου τμήματος προς την θάλασσα.

Πλησιάζοντας λοιπόν στο τελευταίο τέταρτο του 19ου αιώνα στην πόλη της Πάτρας έχουν εγκατασταθεί πολλοί κάτοικοι Έλληνες και ξένοι, οι οποίοι στήνουν τις δικές τους επιχειρήσεις. Πολλοί φέρνουν στην πόλη την επιχείρηση, αναζητώντας φθηνά εργατικό και κατέχοντας τον κοσμοπολίτικο αέρα της Ευρώπης, παίρνοντας στα χέρια τους τα ηνία και την οργάνωση της οικονομικο-κοινωνικο-πολιτικής ζωής του τόπου. Τέτοια παραδείγματα είναι ο Γουσταύος Κλάους που δημιουργεί την Αχαΐα Οινοποιητική, ο Θεόδ. Αμβούργερ κ.τ.λ. Χτίζεται επομένως στην πόλη, μια πυραμίδα με κορυφή τους παραπάνω και βάση μικροβιομηχάνους, κτηματίες, εμπόρους, υπάλληλους, γεωργούς, υπηρέτες, ναυτικούς και εργάτες, για τους οποίους οι συνθήκες διαβίωσης και υγιεινής ήταν άθλιες.

Αφήνοντας τον 19^ο αιώνα, η σταφιδοκαλλιέργεια χάνει έδαφος και νέες βιομηχανίες κάνουν την εμφάνισή τους στο προσκήνιο, αλευροβιομηχανίες, κλωστοϋφαντουργία, που αυτές πλέον αποτελούν τον κινητήριο άξονα την περίοδο αυτή. Φθάνει αυτή την περίοδο λοιπόν, η Πάτρα να διαθέτει 30

βιομηχανικά καταστήματα με 2.500 εργάτες το 1876 υπήρχαν 13 με 400 εργάτες.

Η μεγάλη πληθυσμιακή όμως έκρηξη και ο κοινωνικός διαχωρισμός που έλαβε χώρα το δεύτερο μισό του 19ου αιώνα, δημιούργησε κοινωνικές και πολιτικές αναταραχές. Αυτός είναι και ο λόγος που η Πάτρα αποτέλεσε σημαντικό χώρο πολιτικής δράσης των παρά σοσιαλιστών, καθώς συνέβαλε και στην δημιουργία ριζοσπαστικών συλλόγων και εφημερίδων. Επίσης, έγιναν σημαντικές αναταραχές από πράξεις ανάπτυξης αναρχικών ιδεών. Όλα αυτά οδήγησαν και στις τρομοκρατικές επιθέσεις, που έλαβαν χώρα στην Πάτρα το 1898, όπου ο αναρχικός Δημ. Μασσάλης εκτέλεσε τον τραπεζίτη Φραγκόπουλο και τραυμάτισε τον έμπορο Α. Κόλλα.

Όλα τα παραπάνω καθώς και η διάνοιξη του Ισθμού της Κορίνθου (1893) που κλόνισε την εμπορικότητα της Πάτρας, δεν επηρέασαν την ανώτερη τάξη όπου έχει στρέψει την προσοχή της στην παιδεία, τον πολιτισμό και τις τέχνες, σαφώς επηρεασμένοι από την Ευρώπη. Στον αντίποδα, η εργατική τάξη στην παλιά πόλη της Πάτρας, διασκεδάει με το δικό της τρόπο, χορεύοντας στους δρόμους και έτσι κάνει εμφάνισή του και το Καρναβάλι της Πάτρας, το μόνο θετικό που απομένει από εκείνη την περίοδο.

Η σημερινή άποψη του εσωτερικού της Πλατείας Όλγας.

Βέβαια, η ρόδα γυρίζει και σήμερα η Πάτρα βρίσκεται να κινείται στους ίδιους ρυθμούς, όχι όμως ανάπτυξης, ενώ τα προβλήματα παραμένουν. Κορυφαίες προσωπικότητες της πόλης και της εποχής ο Δημ. Γούναρης, ο Ανδρ. Ζαίμης, ο Ανδρ. Μιχαλακόπουλος, αλλά και σημερινοί ηγέτες όπως ο Ανδρ. Παπανδρέου και ο Κων/νος Στεφανόπουλος .

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

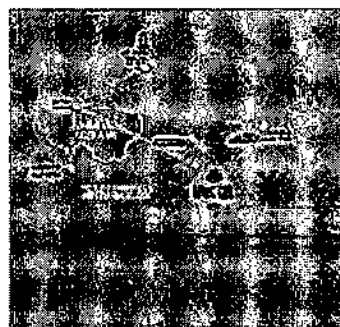
ΝΟΜΟΣ ΑΧΑΪΑΣ

Η ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΑΧΑΪΑΣ

ΙΔΡΥΣΗ: Η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Αχαΐας, όπως και οι υπόλοιπες Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις, ιδρύθηκε το 1994 σαν τον κύριο Αυτοδιοικητικό Θεσμό στο επίπεδο του νομού Αχαΐας. Η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Αχαΐας είναι αυτοδιοικούμενο νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου και έχει σαν κύριο προορισμό αφ' ενός μεν τη διοίκηση των τοπικών υποθέσεων νομαρχιακού επιπέδου, αφ' ετέρου δε την οικονομική, κοινωνική και πολιτιστική ανάπτυξη του Νομού.

ΔΙΚΑΙΟΔΟΣΙΑ: Πιο συγκεκριμένα, η Ν.Α. Αχαΐας έχει δικαιοδοσία στους τομείς:

- Προγραμματισμού, επενδύσεων
- Εξασφάλισης της άσκησης των δικαιωμάτων των πολιτών και ρύθμισης των θεμάτων της αστικής τους κατάστασης
- Γεωργίας, κτηνοτροφίας, αλιείας, εγγείων βελτιώσεων, εποικισμού, αναδασμού
- Εργασίας, απασχόλησης
- Υγείας, πρόνοιας
- Πολιτισμού, αθλητισμού, παιδείας
- Εμπορικής ναυτιλίας
- Αστυνομίας, αγροφυλακής, πυροσβεστικής
- Χωροταξίας, περιβάλλοντος
- Βιομηχανίας, ενέργειας, τεχνολογίας, εμπορίου
- Μεταφορών, επικοινωνιών
- Τουρισμού
- Νέας γενιάς και ισότητας των φύλλων.

ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ: Ενδεικτικά, το περιεχόμενο των αρμοδιοτήτων στους τομείς αυτούς είναι σε γενικές γραμμές το ακόλουθο:

- Εκπόνηση προγραμμάτων οικονομικής, κοινωνικής και πολιτιστικής ανάπτυξης, εφαρμογή επενδυτικών προγραμμάτων για πάσης φύσεως έργα
- Εξασφάλιση της άσκησης των πολιτικών δικαιωμάτων των πολιτών και ρύθμιση θεμάτων της αστικής τους κατάστασης (συμμετοχή στην οργάνωση και διενέργεια των εκλογών, ταυτότητες, διαβατήρια, μητρώα αρρένων, στρατολογία, ιθαγένεια)
- Ανάπτυξη, βελτίωση και προστασία της φυτικής και ζωικής παραγωγής, προστασία της υγείας των ζώων, έλεγχος των ζωικών προϊόντων, υπόδειξη μέσων και επιστημονικών μεθόδων στους καλλιεργητές και κτηνοτρόφους για την επέκταση και βελτίωση της γεωργικής και κτηνοτροφικής παραγωγής, χορήγηση αδειών ίδρυσης γεωργικών και κτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων και ο έλεγχος της λειτουργίας τους, χορήγηση άδειας λειτουργίας κτηνιατρικών κλινικών και ιατρείων και ο έλεγχος της λειτουργίας τους, χορήγηση άδειας άσκησης συναφών με τον τομέα αυτόν επαγγελματιών, προστασία και ανάπτυξη της αλιείας, παροχή οδηγιών σε αλιείς και αλιευτικούς συνεταιρισμούς, χορήγηση αδειών αλιείας
- Επιθεώρηση και έλεγχος στους χώρους των πάσης φύσεως επιχειρήσεων, εκμεταλλεύσεων και εργασιών για την εξασφάλιση της εφαρμογής της εργατικής νομοθεσίας σε ό,τι αφορά τους όρους αμοιβής, εργασίας, υγιεινής και ασφάλειας των εργαζομένων, συγκέντρωση πληροφοριών και στοιχείων σχετικά με τις συνθήκες αγοράς εργασίας και την απασχόληση και τη λήψη μέτρων για την εξισορρόπηση της αγοράς εργασίας, καθορισμός των

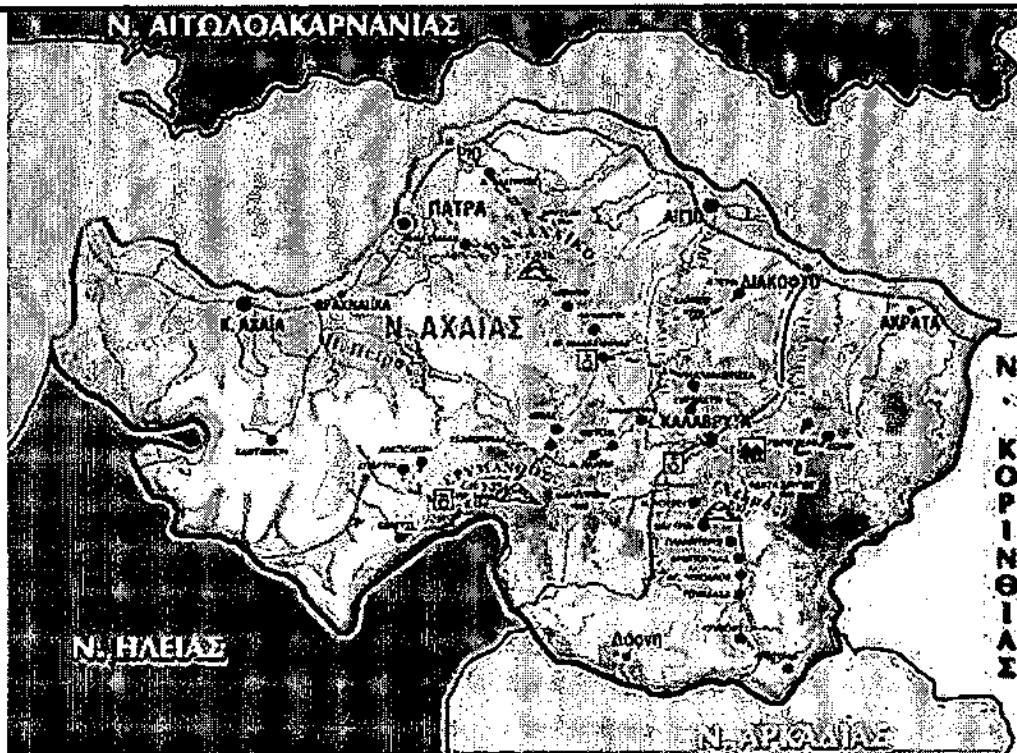
Η μεταπολεμική κοινωνική και οικονομική εξέλιξη νομού Αχαΐας.

χρονικών ορίων λειτουργίας καταστημάτων και εργασίας του προσωπικού τους

- Εξασφάλιση της δημόσιας υγιεινής, προστασία και προαγωγή της υγείας, προστασία του περιβάλλοντος, χορήγηση άδειας λειτουργίας ιδιωτικών κλινικών και εργαστηρίων και ο έλεγχος της λειτουργίας τους, χορήγηση άδειας επαγγελματιών του τομέα υγείας, υγειονομικός έλεγχος καταστημάτων, εργαστηρίων και επιχειρήσεων τροφίμων και γενικά καταστημάτων και χώρων από τη λειτουργία των οποίων επηρεάζεται η δημόσια υγεία, προστασία και αγωγή οικογένειας και παιδιού, προστασία ηλικιωμένων, προστασία ατόμων με ειδικές ανάγκες και οικονομικώς αδυνάτων, κοινωνική κατοικία, χορήγηση άδειας λειτουργίας ιδιωτικών μονάδων και επιχειρήσεων και ο έλεγχος της λειτουργίας τους και χορήγηση άδειας άσκησης επαγγελματιών του τομέα κοινωνικής πρόνοιας
- Ίδρυση κέντρων παροχής πολιτιστικών υπηρεσιών, διατήρηση και προβολή πολιτιστικής κληρονομιάς του νομού, χορήγηση άδειας λειτουργίας ερασιτεχνικών σχολών και έλεγχος της λειτουργίας τους, ανάπτυξη του αθλητισμού, κατασκευή αθλητικών εγκαταστάσεων, χορήγηση άδειας ίδρυσης ιδιωτικών σχολών γυμναστικής και ο έλεγχος της λειτουργίας τους, εκτίμηση των αναγκών σε διδακτήρια πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, χορήγηση άδειας ίδρυσης ιδιωτικών σχολείων και φροντιστηρίων και έλεγχος της λειτουργίας, λαϊκή επιμόρφωση
- Διασφάλιση της κοινωνικής τάξης (αστυνομία, πυροπροστασία, αγροτική ασφάλεια)
- Χωροταξία, πολεοδομία, προστασία περιβάλλοντος, έκδοση οικοδομικών αδειών, έλεγχος αυθαιρέτων κατασκευών
- Χορήγηση αδειών εγκατάστασης, μεταφορές, επέκτασης, διαρρύθμισης και λειτουργίας βιομηχανιών και βιοτεχνιών και έλεγχος της λειτουργίας τους, χορήγηση επαγγελματικών αδειών ειδικοτήτων σχετικών με τους τομείς βιομηχανίας και βιοτεχνίας, αξιοποίηση και εκμετάλλευση ορυκτού πλούτου (μεταλλεία, λατομεία, αλυκές), καθορισμός και αποχαρακτηρισμός λατομικών περιοχών, παροχή άδειας σύστασης και έγκριση καταστατικών ανωνύμων εταιρειών και έλεγχος της λειτουργίας τους, έλεγχος των τιμών, της επάρκειας των αγαθών και η παρακολούθηση της ομαλής λειτουργίας της αγοράς, σύσταση λαϊκών αγορών, έκδοση αδειών για την ίδρυση ορισμένων καταστημάτων και έλεγχος της λειτουργίας τους, ενημέρωση και προστασία καταναλωτών, χορήγηση άδειας οργάνωσης εκθέσεων τοπικού χαρακτήρα, έκδοση αδειών άσκησης εμπορικών επαγγελματιών, η παρακολούθηση εφαρμογής των διατάξεων που αναφέρονται στο μετρικό σύστημα, η παρακολούθηση των παραγωγικών και εξαγωγικών δυνατοτήτων της Αχαΐας, η διενέργεια διαγωνισμών για την ανάδειξη χορηγητών τροφίμων, πετρελαιοειδών και παροχής υπηρεσιών
- Σχεδιασμός και ανάθεση της εκτέλεσης της υπεραστικής επιβατικής συγκοινωνίας, χορήγηση αδειών κυκλοφορίας επιβατικών αυτοκινήτων και λεωφορείων δημόσιας και ιδιωτικής χρήσης και έλεγχος της τήρησης των όρων χορήγησής τους, χορήγηση αδειών φορτηγών αυτοκινήτων δημόσιας χρήσης και έλεγχος της τήρησης των όρων χορήγησής τους, χορήγηση αδειών εγκαταστάσεων εξυπηρέτησης οχημάτων (πρατηρίων, σταθμών και συνεργείων αυτοκινήτων), χορήγηση αδειών οδηγών, εκπαιδευτών και σχολών οδηγών, ρύθμιση θεμάτων επικοινωνιών και χορήγηση σχετικών αδειών

- Συμμετοχή στη χάραξη της πολιτικής για την ανάπτυξη του τουρισμού, κατάρτιση προγραμμάτων τουριστικής προβολής του νομού στο εσωτερικό και εξωτερικό και εφαρμογή τους
- Φροντίδα για την πραγματοποίηση της νομικής και ουσιαστικής ισότητας των δύο φύλων, φροντίδα για την αξιοποίηση του ελεύθερου χρόνου των νέων και μελέτη και αντιμετώπιση των κοινωνικών προβλημάτων τους.

ΝΟΜΟΣ ΑΧΑΪΑΣ

Ο Νομός Αχαΐας βρίσκεται στη βορειοδυτική Πελοπόννησο. Έχει έκταση 3.271 τετραγωνικά χιλιόμετρα, πληθυσμό 327316 κατοίκους (2001) και αποτελεί τη βασική πύλη σύνδεσης της Ελλάδας με τις υπόλοιπες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, μέσω του λιμανιού της Πάτρας. Ο Νομός Αχαΐας διοικητικά ανήκει στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας μαζί με τους νομούς Αιτωλοακαρνανίας και Ηλείας. Αποτελεί το γεωγραφικό κέντρο βάρους της περιφέρειας, καθώς κατέχει το 29% της συνολικής έκτασης και το 43% του συνολικού πληθυσμού της.

Αποτελείται από τις επαρχίες Πατρών, Αιγιάλειας και Καλαβρύτων και διαιρείται σε 21 Δήμους και 2 Κοινότητες. Πρωτεύουσα του νομού είναι η πόλη της Πάτρας η οποία είναι το τρίτο σε μέγεθος αστικό κέντρο της χώρας. Η Αχαΐα συνδυάζει φυσική ομορφιά και πολιτιστική ανάπτυξη. Αποτελεί ένα κομμάτι Ελληνικής γης που αναδεικνύει την ιστορική κληρονομιά και το σύγχρονο πολιτισμό.

Η πρωτεύουσα του Νομού η Πάτρα, η αρχαία πόλη του μυθικού Πατρέα, είναι το λιμάνι που συνδέει την Ελλάδα με τη Δυτική Ευρώπη και ξεχωρίζει για την αρχιτεκτονική και τη ρυμοτομία της. Η πλούσια ιστορική και πολιτιστική κληρονομιά της Πάτρας, καθώς και ο γεμάτος ζωντάνια σύγχρονος ρυθμός ζωής της, της δίνουν έναν ξεχωριστό χαρακτήρα. Το Πατρινό

Η μεταπολεμική κοινωνική και οικονομική εξέλιξη νομού Αχαΐας.

Καρναβάλι, το Διεθνές Φεστιβάλ που κάθε καλοκαίρι φιλοξενεί αξιόλογα δείγματα καλλιτεχνικής έκφρασης και το Δημοτικό Περιφερειακό Θέατρο της πόλης, με τη δραστήρια παρουσία του εκφράζουν τις βαθιές καλλιτεχνικές παραδόσεις των πατρινών.

Ο Νομός Αχαΐας αποτελεί τη δυτική πύλη της Ελλάδας στην Ευρώπη προσφέροντας εύκολη πρόσβαση στους σημαντικότερους αρχαιολογικούς τόπους της χώρας: Αρχαία Ολυμπία, Δελφούς, Επίδαυρο, Ναό Επικούρειου Απόλλωνα, Μυκήνες, Αθήνα. Ο χρόνος μετάβασης από την Πάτρα, πρωτεύουσα του Νομού, στους χώρους που προαναφέρθηκαν κυμαίνονται από μια έως δυόμιση (2,5) ώρες μέσω εθνικού οδικού δικτύου ταχείας κυκλοφορίας, γεγονός που διευκολύνει την επιστροφή αυθημερόν.

Το ήπιο και εύκρατο κλίμα του νομού, η εναλλαγή των φυσικών τοπίων, βουνά, θάλασσα, λίμνες, ποτάμια, φαράγγια, σπήλαια, καταρράκτες, βιότοποι, δάση κλπ. δίνει την δυνατότητα στον επισκέπτη να απολαμβάνει τις φυσικές του ομορφιές στις 4 εποχές του χρόνου.

ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΑΧΑΪΑΣ

Οι ορεινοί όγκοι (65,4% της συνολικής επιφάνειας του νομού), οι ημιορεινοί (13,8%), οι πεδινοί (20,8%) και οι παράκτιοι χώροι, οι εδαφικές και κλιματικές συνθήκες και τα επιφανειακά νερά ευνοούν την ανάπτυξη φυτοκοινωνικών ενώσεων. Πέρα όμως από τη χλωριδική φυσιογνωμία με την έντονη ποικιλότητα που ευνοεί και την ανάπτυξη πλούσιας πανίδας, η μορφολογία του εδάφους, τα νερά και η βλάστηση δημιουργούν ένα συνεχές και εναλλασσόμενο φυσικό τοπίο ιδιαίτερου κάλλους.

Ο βαθμός φυτοκάλυψης του νομού είναι υψηλότερος και προσεγγίζει το 97% (φυτοκαλυμμένη έκταση 3.233,4 τετρ. χλμ.). Το κύριο είδος βλάστησης είναι τα αείφυλλα-πλατύφυλλα τα οποία καλύπτουν το 51.3 % των δασικών εκτάσεων, ενώ τα πιο κοινά είδη αυτής της βλάστησης είναι το πουρνάρι, η αριά, χαρουπιτιά, δάφνη, αγριελιά κ.α.. Στην Αχαΐα συναντώνται τα περισσότερα είδη θάμνων και αυτοφυών δέντρων που υπάρχουν στην χώρα. Συγκροτήματα αμιγούς και μικτής βλάστησης εκτείνονται σε παραλιακές, πεδινές, ημιορεινές και ορεινές περιοχές του Νομού.

Η πανίδα του Νομού εμφανίζει πληθώρα ειδών και ιδιαίτερο πλούτο ειδικά όσον αφορά την ορνιθοπανίδα της. Το κλίμα της περιοχής, η μορφολογία του εδάφους και η γεωγραφική θέση συντελούν στη διαμόρφωση ευνοϊκών συνθηκών για την εγκατάσταση και την ανάπτυξη πληθυσμών ορνιθοπανίδας, παρά τις σημαντικές ανθρώπινες επιδράσεις. Τα σημαντικότερα είδη πανίδας συναντώνται στις ορεινές περιοχές, στις δασικές εκτάσεις και τους υγρότοπους (Στροφιλιά, ποταμοί, έλη).

Επιπλέον, η παρουσία σημαντικών από οικολογικής απόψεως περιοχών, όπως το σύμπλεγμα Στροφιλιάς/Κοτυχίου και ο ορεινός όγκος Χελμού/Βουραϊκού, δημιουργεί πρόσφορο έδαφος για περιβαλλοντικές και οικοτουριστικές δραστηριότητες. Τα πιο γνωστά οικοσυστήματα της περιοχής είναι η λιμνοθάλασσα Καλόγρια, η λίμνη Τσιβλού, ο ποταμός Βουραϊκός, το δάσος Στροφιλιάς, ο υγροβιότοπος Πρόκοπος. Πολλά από τα οικοσυστήματα της περιοχής προστατεύονται από την Συνθήκη RAMSAR.

Οι μονάδες βιολογικών καθαρισμών που υπάρχουν ή κατασκευάζονται, προστατεύουν το φυσικό περιβάλλον και τις θάλασσες της Αχαΐας οι οποίες είναι από τις καθαρότερες στην Ευρώπη. Οι φυσικές πηγές που είναι διάσπαρτες σε όλο τον νομό εξασφαλίζουν μεγάλες ποσότητες πόσιμου νερού,

την ποιότητα του οποίου διασφαλίζει η χρήση υπερσύγχρονων τεχνικών συστημάτων επεξεργασίας πριν και μετά την εισαγωγή του νερού στα υδρευτικά δίκτυα.

Μορφολογία του Εδάφους

Η γεωμορφολογία του νομού παρουσιάζει μεγάλη ποικιλία και διαφοροποίηση. Ο νομός διαθέτει μεγάλο μήκος ακτών στον Πατραϊκό και Κορινθιακό κόλπο, οι οποίες είναι όμορφες, καθαρές και προσπελάσιμες. Η ορεινή ζώνη καλύπτεται σε σημαντικό βαθμό από δάση, ενώ οι πεδινές εκτάσεις καλλιεργούνται έχοντας υψηλά ποσοστά αρδευόμενης γης. Ο Νομός Αχαΐας θεωρείται από τους πιο ορεινούς της χώρας, αφού 60% περίπου της συνολικής του έκτασης είναι ορεινό. Οι κύριοι ορεινοί όγκοι που συναντώνται είναι:

- Το Παναχαϊκό, στο βόρειο και κεντρικό τμήμα, με μέγιστο υψόμετρο 1.926 μέτρα.
- Ο Ερύμανθος ή Ολωνός, νότια του Παναχαϊκού, με μέγιστο υψόμετρο 2.224 μέτρα, και
- Το Αροάνιο ή Χελμός, στο ανατολικό τμήμα, με μέγιστο υψόμετρο 2.341 μέτρα.

Σύμφωνα με τις βασικές ζώνες χρήσεων γης στο νομό, κατά κατηγορίες:

- το 29,76% είναι καλλιεργούμενες εκτάσεις,
- το 41,16% είναι βοσκότοποι,
- το 22,39% δασικές εκτάσεις,
- το 3,75% οικισμοί,
- το 1,78% υδάτινες εκτάσεις, και
- το 1,16% λοιπές εκτάσεις.

Οι υδάτινοι πόροι του νομού είναι αρκετά σημαντικοί, καθώς υπάρχουν αρκετοί χείμαρροι και ποτάμια όπως επίσης και ύδατα με πλούσια υδροφορία λόγω του υψηλού ποσοστού βροχοπτώσεων στην περιοχή και χιονοπτώσεων στους ορεινούς όγκους. Παρ' όλα αυτά παρατηρείται εξάντληση των υπογείων υδάτων στις αστικές περιοχές λόγω κυρίως λανθασμένης διαχείρισης.

Οικοσυστήματα

Λιμνοθάλασσα Καλογριάς

Στα Νοτιοδυτικά του Νομού Αχαΐας, μεταξύ του όρμου Καραβοστάσι και του ακρωτηρίου Άραξος. Εκτός από σημαντική οικονομική αξία (ιχθυοκαλλιέργειες) έχει και μεγάλη οικολογική αξία, αφού είναι η βορειότερη λιμνοθάλασσα της δυτικής Πελοποννήσου και νοητά συνδέεται με τις λιμνοθάλασσες του Μεσολογίου, ως ενδιάμεσος σταθμός για την υδρόβια ορνιθοπανίδα που ακολουθεί το μεταναστευτικό μονοπάτι της δυτικής Ελλάδας.

Δάσος Στροφιιάς

Βρίσκεται στην παραλιακή περιοχή της βορειοδυτικής Πελοποννήσου στα σύνορα με το Νομό Ηλείας και με συνολική έκταση 19.000 στρεμμάτων. Ο παράκτιος βιότοπος χαρακτηρίζεται από την παρουσία αμμοθινών μέσου πλάτους 100 μ., ενώ το δάσος κυριαρχείται από πεύκα, σπάνου είδους κουκουναριές και ήμερη βελανιδιά. Οι υγρότοποι γύρω από το δάσος (λιμνοθάλασσα Πρόκοππου, έλος "Λάμια" Μετοχίου, αύλακα "Κέντρο" και βάλτοι) με χλωρίδα αποτελούμενη από αρμυρίκια, λυγαριές, καλάμια, κισσό κ.ά., ελκύουν μεγάλο αριθμό πουλιών, με αναπαραγόμενα είδη τον μικροτσικνιά, τον καλαμοκανά, το ποταμογλάρονο, τον μπούφο και την αλκυόνη. Η περιοχή είναι

ιδιαίτερα σημαντική για τους διερχόμενους ερωδιούς, τη χαλκόκοτα και τα γλαρόνια. Το χειμώνα εμφανίζονται ο καλαμόκιρκος και ο βαλτόκιρκος. Στην περιοχή απαντώνται 95 είδη πουλιών, από τα οποία 46 προστατεύονται από την Κοινοτική Οδηγία 79/409. Ιδιαίτερα σημαντική είναι η παρουσία αρπακτικών πουλιών. Ολόκληρη η περιοχή έχει ενταχθεί και προστατεύεται από τη σύμβαση Ramsar.

- **Λίμνη Τσιβλού**

Στην ανατολική Αχαΐα (Αιγιάλεια) στο Δήμο Ακράτας, σε μεγάλο υψόμετρο. Η λίμνη παρουσιάζει ενδιαφέρον ως βιότοπος, το δε τοπίο στην περιοχή χαρακτηρίζεται ιδιαίτερου φυσικού κάλλους. Η λίμνη αυτή δημιουργήθηκε το 19ο αιώνα, όταν μεγάλη κατολίσθηση έφραξε τη ροή του Κράθι ποταμού. Το τοπίο συνδυάζει την αισθητική ομορφιά με την οικολογική σπουδαιότητα. Στις όχθες έχει αναπτυχθεί πλούσια βλάστηση πλατάνου, ελάτης και υψηλότερα από αυτές μαύρης πεύκης, ενώ καταγράφονται και σημαντικές ποσότητες ψαριών.

- **Ποταμός Βουραϊκός - Φαράγγι Βουραϊκού**

Διατρέχει το ανατολικό τμήμα του Νομού Αχαΐας. Ο κύριος ρους του ξεκινά κοντά στην κοινότητα Πριόλιθου και εκβάλλει κοντά στο Διακοπτό. Στην πορεία του δημιουργεί όμορφες υδάτινες διαδρομές και πλούσια παρόχθια βλάστηση που σε μερικά σημεία, όπως στην περιοχή Κάτω Ζαχλωρούς, δημιουργεί παραποτάμια δάση που σπάνια απαντώνται σήμερα στην Πελοπόννησο.

Το φαράγγι αρχίζει 2 χλμ. από το Διακοπτό και συνεχίζει 20 χλμ. μέχρι τα Καλάβρυτα. Το στενότερο σημείο είναι λίγα χιλιόμετρα πριν από τη Ζαχλωρού και ονομάζεται "Πόρτες". Οι σήραγγες, οι καταρράκτες, τα σπήλαια και η πυκνή βλάστηση συνθέτουν ένα εντυπωσιακό από πλευράς φυσικής ομορφιάς τοπίο, το οποίο ο επισκέπτης μπορεί να θαυμάσει με τον Οδοντωτό Σιδηρόδρομο που διασχίζει το φαράγγι από τα Καλάβρυτα μέχρι το Διακοπτό. Οι απότομες πλαγιές του φαραγγιού είναι πολύ σημαντικές για την άγρια χλωρίδα και πανίδα της περιοχής. Στις ανατολικές πλαγιές του αναπτύσσεται δάσος με έλατα, ενώ στις ανατολικές η βλάστηση είναι αραιότερη. Σε χαμηλότερα υψόμετρα παρατηρείται θαμνώδης βλάστηση με σχίνους και πουρνάρια. Στην περιοχή γύρω από το χωριό Ζαχλωρού και κοντά στο σιδηροδρομικό σταθμό παρατηρούνται καλλιεργημένοι αγροί με καστανιές. Δίπλα στις όχθες του ποταμού αναπτύσσονται συστάδες από πλατάνια μαζί με μεμονωμένα δένδρα από ιπιές και φτελιές. Περίπου 2 χλμ. βόρεια της Κάτω Ζαχλωρούς αναπτύσσεται πυκνή δενδρώδης βλάστηση με κυρίαρχο είδος την αριά. Στο βορειότερο ήμισυ του φαραγγιού απαντάται εκτεταμένο δάσος με πεύκα και σε μερικές θέσεις παρεμβάλλεται μακκία βλάστηση. Στην περιοχή η πανίδα αποτελείται από ερπετά, έντομα, πουλιά (υδρόβια και αρπακτικά) και θηλαστικά (νυφίτσες, αλεπούδες, κουνάβια κ.ά.).

- **Χελμός**

Με τα "Υδατα της Στυγός" στις κορυφές του που αποτελεί μοναδικό βιότοπο με σπάνια χλωρίδα και πανίδα. Στην περιοχή απαντώνται πολλά ενδημικά είδη χλωρίδας της Πελοποννήσου και της Ελλάδας καθώς και δύο ασιατικά είδη στην Ευρώπη.

- **Αισθητικό Δάσος Καλαβρύτων**

Η μακκία βλάστηση, τα φρύγανα, τα χορτολίβαδα και οι αναδασώσεις μικρής έκτασης με πεύκα συνθέτουν τη βλάστηση της περιοχής. Είναι μία περιοχή με εναλλασσόμενη τοπογραφία, στην οποία οι παραπάνω τύποι

μεικτής βλάστηση προσδίδουν ένα ιδιαίτερο χαρακτήρα, που, σε συνδυασμό με την ιστορική και πολιτιστική αξία της περιοχής, αναδεικνύει τη σημασία της.

- **Ποταμοί-Χείμαρροι**

Σημαντικοί για την ύδρευση και άρδευση είναι ο Πείρος και ο Παράπειρος, που διατρέχουν τη δυτική Αχαΐα, ενώνονται στο ύψος της κοινότητας Θεριανού και εκβάλλουν στην περιοχή μεταξύ Κάτω Αχαΐας και Αλισσού. Ο ποταμός Σελινούς, πηγάζει από το ορεινό συγκρότημα του όρους Ερύμανθος, εκβάλλει κοντά στην Κοινότητα Βαλιμίτικα και είναι σημαντικός υδάτινος πόρος για την περιοχή της Αιγιάλειας. Ο ποταμός Αροάνιος, στο νοτιοδυτικό τμήμα του νομού, συνεισφέρει στην άρδευση της περιοχής και στη συνέχεια ενώνεται με το Λάδωνα. Ο ποταμός Γλαύκος ξεκινά από την περιοχή των Κοινοτήτων Λεοντίου-Δεμέστιχα και εκβάλλει στην περιοχή Ιτεών Πατρών.

- **Αλυκή Αιγίου**

Βρίσκεται ανατολικά του Αιγίου, στο ακρωτήριο Γύφτισσα και έχει έκταση 180 στρεμμάτων. Περιλαμβάνει μια μικρή παράκτια λιμνοθάλασσα, η οποία κατά τη θερινή περίοδο ξεραίνεται και περιβάλλεται από καλαμώνες. Είναι 0,5 μ. χαμηλότερα από τη στάθμη της θάλασσας και πρόκειται για ιδιαίτερα σημαντική λιμνοθάλασσα καθότι σ' αυτήν έχουν παρατηρηθεί περισσότερα από 217 είδη πουλιών. Είναι σημαντική για τα διερχόμενα είδη, όπως ο λευκοτσικνιάς, ο πορφυροτσικνιάς, η χαλκόκοτα, η χουλιαρομούτα, το φοινικόπτερο, ο καλαμοκανάς, ο μαχητής, ο λασπότρυγγας και ο μαυροκέφαλος γλάρος.

- **Έλος Αγυιάς**

Μοναδικός υγρότοπος που βρίσκεται μέσα στον αστικό ιστό της πόλης της Πάτρας. Έχει έκταση 300 στρεμμάτων και το μεγαλύτερο μέρος του καλύπτεται από υψηλό καλαμώννα. Εκεί ζουν αμφίβια και ερπετά, ενώ έχουν παρατηρηθεί 93 είδη πουλιών.

- **Κλίμα του νομού Αχαΐας**

Το κλίμα στο νομό είναι μεσογειακό εύκρατο (ύψυγρο) χωρίς σημαντικές θερμοκρασιακές μεταβολές. Η μέση ετήσια θερμοκρασία είναι περίπου 18 βαθμοί Κελσίου, ενώ στην πόλη της Πάτρας η μέση διακύμανση της θερμοκρασίας είναι μεταξύ 8,5-28,1 βαθμοί Κελσίου (1990-1994). Από τα στοιχεία της Εθνικής Μετεωρολογικής Υπηρεσίας φαίνεται πως ψυχρότερος μήνας είναι ο Φεβρουάριος και θερμότερος ο Αύγουστος. Ψυχρότερο είναι το κλίμα στα ορεινά του νομού. Όσον αφορά τις βροχοπτώσεις, ο μήνας με το μεγαλύτερο ύψος βροχής είναι ο Νοέμβριος και ξηρότεροι οι μήνες Ιούλιος και Αύγουστος. Οι επικρατούντες άνεμοι είναι βόρειοι-βορειοδυτικοί ενώ το μέσο ύψος διανομής της βροχής 800-1000 χιλιοστά στα παράλια και λίγο μεγαλύτερο από 1000 χιλ. στα ορεινά.

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΑΧΑΪΑΣ

Η εξέχουσα θέση της Αχαΐας στην εξελικτική πορεία του Ελληνικού Πολιτισμού αποτυπώνεται στον πλούτο των αρχαιολογικών και ιστορικών μνημείων της. Όπως έδειξαν ανασκαφές στο Β.Δ. τμήμα της Αχαΐας, κοντά στον Άραξο, η Αχαΐα πρωτοκατοικήθηκε την Παλαιολιθική Εποχή. Πρώτοι κάτοικοι της Αχαΐας θεωρούνται οι Ίωνες και το αρχικό της όνομα ήταν Αιγιαλός ή Αιγιαλεία. Κατοικημένη ήταν και στα Μυκηναϊκά χρόνια, ενώ με την εισβολή των Δωριέων (1100 π.Χ.), Αχαιοί από άλλες περιοχές της Πελοποννήσου εγκαταστάθηκαν εδώ και ίδρυσαν δώδεκα σημαντικές πόλεις, ανάμεσα στις οποίες ήταν το Αίγιο και η Πάτρα. Η περιοχή ονομάστηκε Αχαΐα, ενώ οι

Η μεταπολεμική κοινωνική και οικονομική εξέλιξη νομού Αχαΐας.

παλαιότεροι κάτοικοί της μετανάστευσαν στην Αττική και από κει στις ακτές της Μικράς Ασίας η οποία ονομάστηκε Ιωνία.

Η Αρχαία Αχαΐα ήταν οικονομικό και πολιτιστικό κέντρο μεγάλης σημασίας. Οι Αχαιοί πήραν μέρος στην ίδρυση αποικιών στην Κάτω Ιταλία (700 π.Χ.) αλλά δεν συμμετείχαν στις σημαντικές πολεμικές συγκρούσεις και πολιτικά γεγονότα του 5^{ου} αι. π.Χ. Το σημαντικότερο γεγονός στην ιστορία της περιοχής αποτελεί η ίδρυση της Αχαϊκής Συμπολιτείας το 280 π.Χ., η αναδιοργάνωση δηλαδή της ομοσπονδίας των αχαϊκών πόλεων, η οποία συντελέστηκε κάτω από την απειλή της μακεδονικής επέκτασης, αλλά και σαν μία ύστατη προσπάθεια να εμποδιστεί η Ρωμαϊκή εξάπλωση στην Ελλάδα. Εσωτερικές διαφορές και διαμάχες με τις υπόλοιπες ελληνικές πόλεις αδυνάτισαν τη Συμπολιτεία με αποτέλεσμα τη διάλυσή της και την υποταγή της Αχαΐας, όπως και της υπόλοιπης Ελλάδας, στους Ρωμαίους (146 π.Χ.).

Η διάδοση του χριστιανισμού στην περιοχή και το μαρτύριο του Απόστολου Ανδρέα - προστάτη Αγίου της Πάτρας - στην Πάτρα (68 μ.Χ.) επηρέασε σημαντικά την ιστορία της Αχαΐας. Σημαντικά χριστιανικά κέντρα άρχισαν να παρουσιάζονται. Τα μοναστήρια της Αγίας Λαύρας, των ταξιαρχών και του Μεγάλου Σπηλαίου, τα οποία για πολλούς αιώνες υπήρξαν προμαχώνες της ορθόδοξης πίστης, συγκέντρωσαν ανεκτίμητους θησαυρούς του Χριστιανισμού και της τέχνης. Τη Βυζαντινή εποχή η Αχαΐα ήταν πλούσια και εύφορη και γι' αυτό δέχτηκε επανειλημμένες επιδρομές (Σλάβων, Αράβων, κ.ά.). Το 1205 περιήλθε στους Φράγκους και χωρίστηκε σε βαρονίες που ανήκαν στο Πριγκιπάτο της Αχαΐας ή του Μορέως.

Μετά την πτώση της Κωνσταντινούπολης κατακτήθηκε από τους Τούρκους (1460). Η Αχαΐα έμεινε υπό Τουρκική κατοχή (εκτός από μικρά διαστήματα που την κατείχαν οι Ενετοί) μέχρι την Επανάσταση του 1821, στην οποία η Αχαΐα πρωτοστάτησε. Στο μοναστήρι της Αγίας Λαύρας, κοντά στα Καλάβρυτα, υψώθηκε η σημαία της Επανάστασης, ενώ το κάστρο της Πάτρας ήταν από τα πρώτα που πολιορκήσαν οι επαναστατημένοι Έλληνες. Η Πάτρα απελευθερώθηκε το 1828 από γαλλικό απελευθερωτικό στράτευμα με επικεφαλής το στρατηγό Μεζόν. Έκτοτε η περιοχή ακολούθησε τις τύχες της υπόλοιπης Ελλάδας. Μεγάλες καταστροφές, αλλά και σημαντική παρουσία στον απελευθερωτικό αγώνα, γνώρισε και στη διάρκεια του Β' Παγκόσμιου Πολέμου.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΦΥΣΙΟΓΝΩΜΙΑ ΚΑΙ ΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΥΗΜΕΡΙΑΣ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΑΧΑΪΑΣ

• ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΦΥΣΙΟΓΝΩΜΙΑ

Με πρωτεύουσα την Πάτρα, ο νομός Αχαΐας συγκεντρώνει **2,9% του πληθυσμού** και παράγει **2,5% του ακ. εγχώριου προϊόντος**. Είχε το 9ο μεγαλύτερο ποσοστό **φυσικής αύξησης του πληθυσμού** το 2002, το οποίο αυξάνεται την τελευταία διετία, (υπεροχή γεννήσεων/1.000 κατοίκους: 0,9) και υψηλή αναλογία μαθητών Δημοτικού ανά 1.000 κατοίκους (59 έναντι μέσου όρου Ελλάδας 59 το 2002). Μεταξύ των απογραφών 1991 και 2001 ο πληθυσμός του αυξήθηκε 7,6%, περισσότερο από το σύνολο της χώρας (6,9%). Με **κατά κεφαλή προϊόν** 3,5 εκατ. δρχ. κατατάσσεται 29ος με βάση το κριτήριο αυτό με 86% του μέσου όρου της Ελλάδας (64% του μέσου όρου της ΕΕ-25). Με **δηλωθέν εισόδημα** 12,3 χιλ. ευρώ ανά φορολογούμενο το 2003 (άνοδος 7,7%, 98% του μέσου όρου της Ελλάδας), οι φορολογούμενοι του πλήρωσαν το 2003 κατά μέσο όρο για φόρο εισοδήματος 945 ευρώ, έναντι

Η μεταπολεμική κοινωνική και οικονομική εξέλιξη νομού Αχαΐας.

μέσου όρου χώρας 1.076. Σε αυτόν αναλογεί **2,6% των φορολογουμένων** (άνοδος 2,1% το 2003), 2,6% του δηλωθέντος εισοδήματος της χώρας (+9,9%) και 2,3% του φόρου εισοδήματος φυσικών προσώπων (+16%). Έχει τη 4η υψηλότερη, μετά την Περιφέρεια Πρωτεύουσας και τις Κυκλάδες και τη Θεσσαλονίκη, αναλογία δηλώσεων Φόρου Μεγάλης Ακίνητης Περιουσίας ανά 1000 κατοίκους (3,6). Ανά 100 κατοίκους του αναλογούν 23 αυτοκίνητα το 2002 (μέσος χώρας 33) και **1,8 νέες κατοικίες** (μέσος χώρας 1,2). Το 2003 οι πωλήσεις καινούργιων επιβατικών Ι.Χ. μειώθηκαν 4,4% στις 5,2 χιλ. και αντιστοιχούσαν στο 2% του συνόλου της χώρας. Η συμμετοχή του νομού στο αεπ της χώρας υποχωρεί ελαφρά, 2,8% το 1995 και 2,5% το 2001. Στη **μεταποίηση** αναλογεί το 9,7% του προϊόντος του νομού το 2001 από 16% το 1997 και εκεί παράγεται 2,2% της συνολικής μεταποιητικής παραγωγής της χώρας (3,6% το 1997). Στις επιχειρήσεις του αναλογεί 2,3% των **επενδύσεων** των βιομηχανικών επιχειρήσεων της χώρας την περίοδο 2000-2001, σύμφωνα με την Ετήσια Βιομηχανική Έρευνα της ΕΣΥΕ, οι οποίες μετά από σημαντική άνοδο την 3ετία 1996-98 την επόμενη 3ετία υποχωρούν. Στη γεωργία αναλογεί το 7,5% του προϊόντος του νομού το 2001 από 7,8% το 1997 και εκεί παράγεται 2,7% του συνολικού γεωργικού προϊόντος της χώρας (2,4% το 1997). Είναι η **1η** παραγωγός περιοχή **πατάτας** με 16% της παραγωγής της χώρας, η **5η** στην παραγωγή **τυριού** με 4,4% και η **7η** στην παραγωγή **εσπεριδοειδών** με 3% το 2003. Η αναλογία **τροχαίων ατυχημάτων** ανά 1.000 κατοίκους εμφανίζει **καθοδική τάση** (1,3 με μέσο όρο χώρας 1,5), τα τροχαία ατυχήματα μειώθηκαν 4,4% το 2003 μετά από μείωση 1% το 2002. Η ήδη υψηλή αναλογία γιατρών/1000 κατοίκους βαίνει αυξανόμενη, 5,1 το 2001, η 5η υψηλότερη στη χώρα.

• **ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΥΗΜΕΡΙΑΣ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΑΧΑΪΑΣ**

		Νομός Αχαΐας	Μέσος όρος χώρας	Κατάταξη σε σχέση με τους 52 νομούς
ΑΕΠ κατά κεφαλή	2001	3,51 εκατ. δρχ.	4,07	29
Κατά κεφαλή αποταμιευτικές καταθέσεις	2002	5,88 χιλ. ευρώ	8,32	32
Δηλ. εισόδημα ανά φορολογούμενο	2003	12,3 χιλ. ευρώ	12,5	5
Φόρος εισοδ. ανά φορολογούμενο	2003	0,94 χιλ. ευρώ	1,08	5
Φυσική αύξηση πληθυσμού/ 1000 κατοίκους	2002	0,94	-0,01	9
Μαθητές δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης/ 1000 κατοίκους	2002	76	66	3
Μαθητές δημοτικού/ 1000 κατοίκους	2002	59	59	28
Συμμετοχή στα συνολικά μεγέθη της χώρας				
ΑΕΠ	2001	2,5%		4
Φορολογούμενοι	2003	2,6%		4
Δηλωθέν στην εφορία εισόδημα	2003	2,6%		4
Φόρος εισοδήματος φ.π.	2003	2,3%		4
Αποταμιευτικές καταθέσεις	2003	2,1%		4

[Πηγή Στοιχείων: "Οι Νομοί της Ελλάδος": www.economics.gr]

Η μεταπολεμική κοινωνική και οικονομική εξέλιξη νομού Αχαΐας.

ΝΟΜΟΣ ΑΧΑΪΑΣ. ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΣΕ ΔΗΜΟΥΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ

Δήμος ή Κοινότητα**	2001*		1991		Μεταβολή %		
	Άρρενες	Θήλειες	Άρρενες	Θήλειες	Σύνολο	Άρρενες	Θήλειες
	Σύνολο	Σύνολο	Σύνολο	Σύνολο	Σύνολο	Σύνολο	Σύνολο
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	5.424.089	5.515.516	10.939.605	5.201.027	10.252.580	7,4	6,0
Ν. ΑΧΑΪΑΣ	162.425	161.369	323.794	150.141	300.007	8,4	7,5
Δ. ΠΑΤΡΕΩΝ	80.648	83.886	164.534	79.072	155.697	5,3	6,1
Δ. ΑΙΓΕΙΡΑΣ	2.418	2.085	4.503	2.114	4.211	15,3	-1,4
Δ. ΑΙΓΙΟΥ	13.666	14.075	27.741	14.596	28.903	-4,5	-3,6
Δ. ΑΚΡΑΤΑΣ	3.533	3.338	6.871	2.758	5.474	28,1	22,9
Δ. ΑΡΟΑΝΙΑΣ	1.367	1.175	2.542	1.109	2.315	13,3	6,0
Δ. ΒΡΑΧΝΑΛΙΚΩΝ	2.553	2.496	5.049	2.100	4.274	21,6	14,8
Δ. ΔΙΑΚΟΠΤΟΥ	3.659	3.414	7.073	3.437	7.008	2,5	-0,7
Δ. ΔΥΜΗΣ	5.574	5.381	10.955	4.443	8.765	25,5	24,5
Δ. ΕΡΙΝΕΟΥ	1.970	1.941	3.911	1.840	3.660	8,2	5,5
Δ. ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ	4.565	4.044	8.609	3.940	8.346	3,6	2,6
Δ. ΛΑΡΙΣΣΟΥ	4.684	4.174	8.858	3.960	7.414	18,3	20,8
Δ. ΛΕΥΚΑΣΙΟΥ	2.031	1.845	3.876	2.003	3.894	1,4	-2,4
Δ. ΜΕΣΣΑΠΙΑΣ	5.939	5.826	11.765	4.792	9.583	23,9	21,6
Δ. ΜΟΒΡΗΣ	2.706	2.426	5.132	2.661	5.140	1,7	-2,1
Δ. ΠΑΙΣΙΩΝ	1.435	1.353	2.788	1.326	2.623	8,2	4,3
Δ. ΠΑΡΑΔΙΑΣ	4.264	4.370	8.634	2.796	5.677	52,5	51,7
Δ. ΡΙΟΥ	6.669	6.622	13.291	5.124	10.250	30,1	29,2
Δ. ΣΥΜΠΟΛΙΤΕΙΑΣ	3.933	3.701	7.634	3.636	7.376	8,2	0,3
Δ. ΤΡΙΤΑΙΑΣ	2.886	2.591	5.477	2.601	5.051	11,0	5,8
Δ. ΦΑΡΡΩΝ	3.277	2.985	6.262	3.333	6.483	-1,7	-5,2
Δ. ΘΑΛΕΝΙΑΣ	3.914	2.991	6.905	3.729	6.813	5,0	-3,0
ΚΟΙΝ. ΚΑΛΕΝΤΖΙΟΥ	342	315	657	240	482	42,5	30,2
ΚΟΙΝ. ΛΕΟΝΤΙΟΥ	392	335	727	330	618	18,8	16,3

Πηγή: Ε.Σ.Υ.Ε., απογραφή 1991 & 2001 *Προσωρινά στοιχεία **Τα όρια των δήμων & κοινοτήτων δεν είναι πάντα συγκροτήματα μεταξύ 1991 & 2001

ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΝΟΜΟΥ ΑΧΑΪΑΣ

ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ	1995
Αριθμός κατοίκων	313146
Επιφάνεια (τ.χμ.)	3271
Πυκνότητα πληθυσμού (κάτοικοι/τ.χμ.)	95,73
Γάμοι (μόνιμος κατοικία γαμπρού)	1770
Γεννήσεις (μόνιμος κατοικία μητέρας)	3039
Θάνατοι (μόνιμος κατοικία θανόντος)	2746
Εργατικό δυναμικό	48965
Απασχολούμενοι	45000
Ανεργοί	3965
Φυσική αύξηση πληθυσμού/1000 κατοίκους	0,93
Γάμοι ανά 1000 κατοίκους	5,65
ΠΡΟΪΟΝ - ΕΙΣΟΔΗΜΑ	
Γεωργία (τιμές αγοράς εκ.δρχ.)	90564
Ενέργεια (τιμές αγοράς εκ.δρχ.)	10089
Μεταποίηση (τιμές αγοράς εκ.δρχ.)	103206
Κατασκευές (τιμές αγοράς εκ.δρχ.)	72553
Υπηρεσίες (τιμές αγοράς εκ.δρχ.)	447312
Α.Ε.Π. (τιμές αγοράς εκ.δρχ.)	723724
Γεωργία % Α.Ε.Π.	12,51
Βιομηχανία % Α.Ε.Π.	25,67
Υπηρεσίες % Α.Ε.Π.	61,8
Α.Ε.Π. κατά κεφαλή % μ.ό. χώρας	88,71
Α.Ε.Π. κατά κεφαλή(δρχ.)	2311139,61
Μεταποίηση % μεταποίησης χώρας	2,83
Υπηρεσίες % υπηρεσιών χώρας	2,45
ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ (εκ. δρχ.)	
Ιδιωτικές	-
Ιδιωτικές σε κατοικίες	61228
Ιδιωτικές Ν2234/23α, αριθμός σχεδίων	1
Ιδιωτικές 23α, προϋπολογισμός	1330
Ιδιωτικές 23α, συνολική δαπάνη ως 2/2000	748
Ιδιωτικές 23α, επιχορήγηση ως 2/2000	262
Ιδιωτικές Ν2234/23β, αριθμός σχεδίων	1
Ιδιωτικές 23β, προϋπολογισμός	910
Ιδιωτικές 23β, συνολική δαπάνη ως 2/2000	910
Ιδιωτικές 23β, επιχορήγηση ως 2/2000	364

Η μεταπολεμική κοινωνική και οικονομική εξέλιξη νομού Αχαΐας.

Ιδιωτικές Ν2234/23, αριθμός σχεδίων	2
Ιδιωτικές Ν2234/23, προϋπολογισμός	2240
Ιδιωτικές Ν2234/23, συνολική δαπάνη ως 2/2000	1658
Ιδιωτικές Ν2234/23, επιχορήγηση ως 2/2000	626
Αρ. μεταποιητικών επιχ/σεων (απασχ.>10 άτομα)	164
Επενδύσεις μετ/κών επιχ/σεων (απασχ.>10 άτομα)	11928
Δημόσιες	26751
ΚΑΤΟΙΚΙΕΣ	
Αριθμός νέων κατοικιών	3226
Αριθμός δωματίων νέων κατοικιών	10558
Όγκος σε χιλ. m3 νέων κατοικιών	1211
Αριθμός νέων κατοικιών ανά 100 κατοίκους	1,03
ΓΕΩΡΓΙΑ	
Σύνολο καλλιεργειών (στρέμματα)	1016239
Αρδευόμενες καλλιέργειες (στρέμματα)	271144
Ελαιόλαδο (τόνοι)	17023
Καπνός (τόνοι)	4
Ψιτάρι (τόνοι)	15736
Εσπεριδοειδή (τόνοι)	63394
Μήλα (τόνοι)	2482
Ροδάκινα (τόνοι)	639
Πατάτες (τόνοι)	124812
Τομάτες (τόνοι)	58582
Κρέας (τόνοι)	7288
Γάλα (τόνοι)	56660
Τυρί μαλακό (τόνοι)	6614
Τυρί σκληρό (τόνοι)	176
Αυγά (χιλ.τεμάχια)	24372
Γεωργικοί ελκυστήρες	12041
ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ-ΒΙΟΤΕΧΝ.-ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ	
Αριθμός μεταποιητικών και κατασκευαστικών επιχειρήσεων	1223
Μέση Ετήσια Απασχόληση-Άτομα	5687
Κύκλος Εργασιών (εκατ.δρχ.)	134077
Αριθμός μεταποιητικών επιχειρήσεων	896
Μέση Ετήσια Απασχόληση-Άτομα	5106
Κύκλος Εργασιών (εκατ.δρχ.)	112980
Αριθμός κατασκευαστ. Επιχειρήσεων	327
Μέση Ετήσια Απασχόληση-Άτομα	581

Η μεταπολεμική κοινωνική και οικονομική εξέλιξη νομού Αχαΐας.

Κύκλος Εργασιών (εκατ.δρχ.)	21097
ΗΛΕΚΤΡΙΚΟ ΡΕΥΜΑ (σε MWh)	
Συνολική κατανάλωση ηλεκτρικού ρεύματος	903234
Οικιακή χρήση ηλεκτρικού ρεύματος	298915
Βιομηχανική χρήση ηλεκτρικού ρεύματος	343135
ΕΜΠΟΡΙΟ – ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	
Επιχειρήσεις χονδρικού εμπορίου	936
Μέση ετήσια απασχόληση-άτομα.(χονδρ.)	2149
Κύκλος εργασιών χονδρικού εμπορίου	139638
Επιχειρήσεις λιανικού εμπορίου	2467
Μέση ετήσια απασχόληση-άτομα.(λιαν.)	2650
Κύκλος εργασιών λιανικού εμπορίου	140200
Επιχειρήσεις υπηρεσιών	1265
Μέση ετήσια απασχόληση (υπηρεσίες)	2916
Κύκλος εργασιών-υπηρεσίες (εκατ.δρχ)	56462
ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	
Κλίνες σε ξενοδοχειακά καταλύματα	5843
Διανυκτερεύσεις αλλοδαπών	255207
Διανυκτερεύσεις ημεδαπών	332066
Διανυκτερεύσεις αλλοδαπών ανά κάτοικο	0,81
ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΕΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ	
Επιβατικά αυτοκίνητα Ι.Χ. σε κυκλοφορία	48197
Εγγραφές καιν. επιβατικών Ι.Χ.	2428
Ταξί σε κυκλοφορία	1099
Λεωφορεία σε κυκλοφορία	436
Φορτηγά σε κυκλοφορία	21876
Τροχαία ατυχήματα	592
Κύριες τηλεφωνικές συνδέσεις, συσκευές ως 1996	160469
Επιβατικά αυτοκίνητα Ι.Χ. ανά 100 κατοίκους	15,39
Κύριες τηλεφωνικές συνδέσεις ανά 100 κατοίκους	51,24
Τροχαία ατυχήματα ανά 1000 κατοίκους	1,89
ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ (εκ.δρχ.)	
Ταμιευτηρίου	250750
Προθεσμίας	71862
Σύνολο Αποταμιευτικών	322612
Όψεως	14817
Σύνολο καταθέσεων	337429
ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ (εκ.δρχ.)	

Η μεταπολεμική κοινωνική και οικονομική εξέλιξη νομού Αχαΐας.

Εισπράξεις δημοσίων ταμείων	85236
Πληρωμές δημοσίων ταμείων	60633
Φόροι έμμεσοι	53009
Φόροι άμεσοι	28796
Αριθμός φορολογουμένων	100693
Δηλωθέν εισόδημα	246688
Δηλωθέν εισόδημα ανά κάτοικο (δρχ.)	787773
Αρ. φορολογουμένων - εισοδηματίες	11355
Αρ. φορολογουμένων - έμποροι, βιομήχανοι	18271
Αρ. φορολογουμένων - γεωργοί κλπ	8218
Αρ. φορολογουμένων - μισθωτοί	38719
Αρ. φορολογουμένων - ελεύθεροι επαγγελματίες	3322
Αρ. φορολογουμένων - συνταξιούχοι	20808
ΠΑΙΔΕΙΑ	
Αριθμός δημοτικών σχολείων	256
Αριθμός ιδιωτικών δημοτικών σχολείων	5
Διδακτικό προσωπικό δημοτικών σχολείων	1472
Διδακτικό προσωπικό ιδιωτικών δημοτικών σχολείων	41
Μαθητές δημοτικών σχολείων	22134
Μαθητές ιδιωτικών δημοτικών σχολείων	566
Αριθμός γυμνασίων	61
Αριθμός ιδιωτικών γυμνασίων	3
Διδακτικό προσωπικό γυμνασίων	1193
Διδακτικό προσωπικό ιδιωτικών γυμνασίων	12
Μαθητές γυμνασίων	14316
Μαθητές ιδιωτικών γυμνασίων	348
Αριθμός λυκείων	55
Αριθμός ιδιωτικών λυκείων	8
Διδακτικό προσωπικό λυκείων	997
Διδακτικό προσωπικό ιδιωτικών λυκείων	104
Μαθητές λυκείων	12687
Μαθητές ιδιωτικών λυκείων	507
Μαθητές Β/άθμιας εκπαίδευσης ανά 1000 κατοίκους	86,23
Μαθητές δημοτικού ανά 1000 κατοίκους	70,68
ΥΓΕΙΑ	
Κλίνες θεραπευτηρίων	1462
Κλίνες ιδιωτικών κλινικών	250
Ημέρες νοσηλείας	317636

Η μεταπολεμική κοινωνική και οικονομική εξέλιξη νομού Αχαΐας.

Αριθμός Ιατρών	1445
Αριθμός οδοντιάτρων	240
Φαρμακεία	238
Αριθμός Ιατρών ανά 1000 κατοίκους	4,61

ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΕΣ ΝΟΜΟΥ ΑΧΑΪΑΣ

Ο Νομός Αχαΐας αποτελεί ένα σύγχρονο συγκοινωνιακό-διαμετακομιστικό κόμβο που συνδέει την Ελλάδα με την υπόλοιπη Ευρώπη, καθώς το λιμάνι της Πάτρας αποτελεί την κύρια πύλη της Ελλάδας προς τη Δυτική Ευρώπη. Ο νομός Αχαΐας συνδέεται:

- Με τα κυριότερα Ιταλικά λιμάνια της Αδριατικής (Μπάρι - Μπρίντζι - Ανκόνα - Βενετία - Τεργέστη), μέσω του λιμανιού της Πάτρας, με καθημερινά δρομολόγια,
- Με την Αθήνα μέσω της Ε.Ο. Πατρών - Κορίνθου - Αθηνών που αποτελεί μέρος του Ευρωπαϊκού Δικτύου Αυτοκινητόδρομων υψηλών ταχυτήτων, και
- Με το χώρο της Ανατολικής Ευρώπης και της Ασίας μέσω του οδικού άξονα Πατρών - Αθηνών - Θεσσαλονίκης.

Περισσότεροι από τους μισούς επισκέπτες της Ελλάδας που επισκέπτονται τη χώρα μας ακτοπλοϊκά φθάνουν στην Ελλάδα μέσω της Πάτρας. Οι υφιστάμενες εγκαταστάσεις του λιμανιού επαρκούν για να εξυπηρετήσουν καθημερινά σαράντα οχηματαγωγά πλοία. Τα αγαθά που μεταφέρονται μέσω του λιμανιού της Πάτρας αντιπροσωπεύουν το 6% του συνόλου των εξαγωγών της Ελλάδας. Η Πάτρα παρέχει επίσης εξυπηρέτηση σε σκάφη αναψυχής, στην μαρίνα που βρίσκεται δίπλα στη λιμενική ζώνη.

Η Αχαΐα εξυπηρετείται αεροπορικά από το Αεροδρόμιο Αράξου που βρίσκεται σε απόσταση 25 χλμ. από το κέντρο της Πάτρας και πάνω στον οδικό άξονα Πατρών - Πύργου - Ολυμπίας. Το Αεροδρόμιο Αράξου καλύπτει κυρίως πτήσεις charter, εξυπηρετώντας ετησίως 30.000 επιβάτες, με αυξητικές τάσεις σε ότι αφορά τον αριθμό των αφίξεων.

Μία σειρά από σημαντικά αναπτυξιακά έργα που χρηματοδοτούνται κυρίως από την Ευρωπαϊκή Ένωση πρόκειται να αναβαθμίσουν ακόμα περισσότερο το ρόλο της Πάτρας στο Ν-Α άκρο του ενιαίου Ευρωπαϊκού χώρου. Συγκεκριμένα, τα έργα που βρίσκονται σε στάδιο κατασκευής είναι:

- η ζεύξη Ρίου - Αντιρρίου,
- η κατασκευή του περιφερειακού αυτοκινητόδρομου Πάτρας,
- η ανάπλαση σημαντικών ιστορικών συνόλων του πολεοδομικού συγκροτήματος της πόλης,
- η κατασκευή νέων λιμανιών στην Πάτρα και το Αίγιο.

Στο εσωτερικό του νομού Αχαΐας υπάρχει ένα σύγχρονο δίκτυο μεταφορικών υποδομών. Το εσωτερικό δίκτυο μεταφορών εξυπηρετείται και από τον μοναδικό Οδοντωτό Σιδηρόδρομο που συνδέει την Ανατολική Αχαΐα (Αιγιάλεια) με την ορεινή περιοχή Καλαβρύτων, ενώ ο προαστιακός σιδηρόδρομος συνδέει καθημερινά με τακτικά δρομολόγια τις παραλιακές πόλεις του νομού Αχαΐας.

ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΝΟΜΟΥ ΑΧΑΪΑΣ

Ο συνολικός πληθυσμός του νομού, σύμφωνα με την απογραφή της Ε.Σ.Υ.Ε. το 2001, ανέρχεται σε 327.316 κατοίκους, ενώ το 1996 σε 314.121.

Η μεταπολεμική κοινωνική και οικονομική εξέλιξη νομού Αχαΐας.

Η μέση πληθυσμιακή πυκνότητα του νομού είναι περίπου 100 άτομα ανά τ.χλμ. η οποία τον κατατάσσει στην έκτη θέση μετά από την Περιφέρεια Πρωτεύουσας, τους νομούς Θεσσαλονίκης, Κερκύρας, Αττικής (υπόλοιπο) και Ηρακλείου.

Το 30,5 % (91.682 κατ.) του συνολικού πληθυσμού, ζει σε αγροτικές περιοχές, το 3,2% (9.732 κατ.) σε ημιαστικές περιοχές, ενώ ο αστικός πληθυσμός αποτελεί το 66,2% (198.664 κατ.). Η πληθυσμιακή κατανομή που παρουσιάζει ο νομός είναι άνιση, καθώς το 80% περίπου του συνολικού πληθυσμού του νομού συγκεντρώνεται στο 14 % περίπου της έκτασής του. Ιδιαίτερο ρόλο στο νομό αναφορικά με τον πληθυσμό διαδραματίζει το πολεοδομικό συγκρότημα της Πάτρας, με συμμετοχή στο 57,6% στο σύνολο του νομού, ενώ στον αντίποδα βρίσκεται η επαρχία Καλαβρύτων με μικρή πληθυσμιακή συμμετοχή (5,9%).

Αστικοποίηση

Ο βαθμός αστικοποίησης στο νομό (ποσοστό αστικού πληθυσμού στο σύνολο του πληθυσμού) παρουσιάζει τα τελευταία χρόνια θετική αυξητική πορεία. Ο κυρίαρχος πόλος αστικοποίησης είναι το πολεοδομικό συγκρότημα Πατρών. Στον πίνακα φαίνεται ότι το ποσοστό του αστικού πληθυσμού στο νομό, από το 1981 στο 1991 παρουσίασε μικρή αύξηση της τάξης του 1%.

ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ	1981		1991	
	Αριθμός	Ποσοστό	Αριθμός	Ποσοστό
Πραγματικός	275.193	100,00%	300.078	100,00%
- Αστικός	180.319	65,52%	198.664	66,20%
- Ημιαστικός	5.185	1,89%	9.732	3,25%
- Αγροτικός	89.689	32,59%	91.682	30,55%
Νόμιμος	285.069		302.551	
Νοικοκυριά	77.790		86.573	

Στο νομό μόνο δύο οικισμοί (Πάτρα, Αίγιο) έχουν πληθυσμό πάνω από 10.000 κατοίκους και συγκεντρώνουν το 58,2% το πληθυσμού του Νομού. Ο ημιαστικός πληθυσμός κατανέμεται σε οκτώ (8) οικισμούς, ενώ όλοι οι υπόλοιποι οικισμοί έχουν πληθυσμό κάτω από 2.000 κατοίκους. Από αυτούς (περίπου 520), μόνο 53 έχουν πληθυσμό πάνω από 500 κατοίκους. Από την αναλυτική μελέτη των στοιχείων προκύπτει ότι υπάρχει άνιση κατανομή του πληθυσμού στο Νομό. Τη μεγαλύτερη συγκέντρωση παρουσιάζει η βόρειο-δυτική παραλιακή ζώνη, ενώ η ενδοχώρα παρουσιάζει σημαντική τάση ερήμωσης.

Μετανάστευση-Παλιννόστηση

Ο Νομός Αχαΐας συγκεντρώνει το 26% του ενεργού πληθυσμού σε σχέση με το σύνολο της Περιφέρειας και το 11% του νεαρού πληθυσμού ηλικίας έως 14 ετών. Από τον έλεγχο της διάρθρωσης του πληθυσμού κατά ομάδες ηλικιών, διαπιστώνεται μία πληθυσμιακή γήρανση στο Νομό Αχαΐας, που ακολουθεί την τάση στο σύνολο της χώρας. Η μεταβολή του πληθυσμού στο Νομό είναι αποτέλεσμα, μάλλον, φυσικής κίνησης παρά μετανάστευσης. Η μετανάστευση δεν φαίνεται να παίζει ιδιαίτερα σημαντικό ρόλο στη διακύμανση του πληθυσμού. Πάντως, φαίνεται να υπάρχει θετικό μεταναστευτικό ισοζύγιο:

- η εσωτερική μετανάστευση, σύμφωνα με στοιχεία απογραφής 1981, έχει ως αποτέλεσμα θετική μεταβολή της τάξης των +2.150 ατόμων.
- η εξωτερική μετανάστευση είναι επίσης θετική και ανέρχεται, για την ίδια περίοδο, σε 3.600 άτομα ή 60% του συνόλου των παλιννοστούντων στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος.

Η μεταπολεμική κοινωνική και οικονομική εξέλιξη νομού Αχαΐας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΠΑΤΡΑ. Η ΠΡΩΤΕΥΣΑ ΤΟΥ
ΝΟΜΟΥ

ΠΑΤΡΑ. Η ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΑ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΕΘΝΟΣΗΜΟ ΠΑΤΡΑΣ

Η πρωτεύουσα του νομού, η Πάτρα (167.602 κάτοικοι), είναι μία από τις πιο όμορφες πόλεις της Ελλάδας. Πόλη με εξαιρετική ρυμοτομία, πλατιά προκουμαία και ωραίες πλατείες.

Στα νοτιοανατολικά εκτείνεται ο ορεινός όγκος του Παναχαϊκού, στα νότια ο Ερύμανθος και η πεδιάδα της Δυτικής Αχαΐας, στα βόρεια η Αιτωλοακαρνανία, στα δυτικά το ακρωτήριο του Αράξου και στο βάθος τα νησιά του Ιονίου, Κεφαλονιά, Ζάκυνθος και Ιθάκη. Συγκοινωνιακός κόμβος συνδέει τις πόλεις της Πελοποννήσου με την Αθήνα απ' την οποία απέχει 217 χιλιόμετρα. Με σύγχρονο λιμάνι απ' όπου διακινούνται πολλά εμπορεύματα, ενώ πορθμεία την συνδέουν με τις πόλεις της Νότιας Ιταλίας. Η Πάτρα σχηματίστηκε από την ένωση τριών αγροτικών συνοικισμών (Αρόη, Άνθεια, Μεσάτις) των Μυκηναϊκών χρόνων και πήρε το όνομά της από τον Πατρέα, τον αρχηγό των Αχαιών που εγκαταστάθηκαν εδώ μετά τη δωρική κατάκτηση. Η αναδιοργάνωση της ομοσπονδίας των αχαικών πόλεων και η ίδρυση της Αχαικής Συμπολιτείας έφεραν την πόλη στο προσκήνιο, γνώρισε όμως πραγματική ακμή μετά το 146 π.Χ. Στη διάρκεια των Ρωμαϊκών Χρόνων γνώρισε την εύνοια πολλών Ρωμαίων αυτοκρατόρων και αποτέλεσε σημαντικό κοσμοπολίτικο κέντρο.

Στην πόλη δίδαξε και μαρτύρησε ο Απόστολος Ανδρέας (68 μ.Χ.). Στη Βυζαντινή περίοδο λεηλατήθηκε το 395 μ.Χ. από τους Γότθους και το 551 μ.Χ. δυνατός σεισμός προκάλεσε τεράστιες καταστροφές. Επιδρομές και λεηλασίες επιχειρήθηκαν και από Σλάβους, Σαρακηνούς και Βούλγαρους. Νέα οικονομική ακμή γνώρισε η Πάτρα μετά τον 9ο μ.Χ. αιώνα κυρίως με την παραγωγή και επεξεργασία του μεταξιού. Η ακμή της συνεχίστηκε και μετά την κατάκτηση από τους Φράγκους και - παρά τις καταστροφές που γνώρισε στα κατοπινά χρόνια και τις λεηλασίες των Τούρκων που την κατάκτησαν το 1458 - δεν έχασε τη σημασία της. Από το 1828 που εκδιώχθηκαν και τα τελευταία λείψανα της τουρκο-αιγυπτιακής φρουράς από το Γάλλο στρατηγό Μεζόν, η Πάτρα γνώρισε νέα περίοδο ανάπτυξης. Σήμερα είναι συγκοινωνιακό, εμπορικό και τουριστικό κέντρο της Πελοποννήσου και συγχρόνως η τρίτη πόλη της Ελλάδος. Χωρίζεται στην Πάνω και την Κάτω Πόλη, έχει σωστή ρυμοτομία, με πλατείες και όμορφους κήπους και διατηρεί τις μνήμες από το παρελθόν.

Αξιοθέατα στο κέντρο της πόλης αποτελούν η πλατεία Γεωργίου Α', το Δημοτικό Θέατρο Απόλλων, αντίγραφο της Σκάλας του Μιλάνου, και το κτίριο του Εμπορικού Συλλόγου "Ερμής", σχεδιασμένα από τον Τσίλερ. Σύμφωνα με τα ευρήματα των ανασκαφών η περιοχή αποτελούσε οικιστικό κέντρο στα Ρωμαϊκά Χρόνια, με επαύλεις και γυμναστήριο. Στην όμορφη πλατεία των "Ψηλών Αλωνίων" σώζεται αρχοντικό έργο του Τσίλερ. Από τις ανασκαφές έχει επισημανθεί η θέση της αρχαίας αγοράς (περιοχή ναού του Παντοκράτορα) Σε καλή κατάσταση διατηρείται το Ρωμαϊκό ωδείο στην πλατεία Αγίου Γεωργίου που χρονολογείται στα 160 μ.Χ. και παρουσιάζει αρκετές ομοιότητες με το ωδείο της Αθήνας, αν και είναι προγενέστερο. Λίγο ψηλότερα βρίσκεται το Μεσαιωνικό κάστρο το οποίο αποτελούσε προϊστορική

Η μεταπολεμική κοινωνική και οικονομική εξέλιξη νομού Αχαΐας.

ακρόπολη και δέχτηκε επανειλημμένες επισκευές και προσθήκες από την αρχαιότητα μέχρι την Τουρκοκρατία. Στην τοιχοδομία του υπάρχει ενσωματωμένο οικοδομικό υλικό από τους ναούς της Άρτεμης και της Αθηνάς, αρχιτεκτονικά λείψανα από προχριστιανικά οικοδομήματα, καθώς και αρχιτεκτονικά μέλη χριστιανικών ναών και κτισμάτων. Στα αξιοθέατα της περιοχής περιλαμβάνεται η εκκλησία του Παντοκράτορα, που γνώρισε επανειλημμένες επισκευές και ήταν την περίοδο της Τουρκοκρατίας τζαμί, ενώ ο Μοροζίνης το μετέτρεψε σε εκκλησία του Αγίου Μάρκου (1687). Από τις μεγαλοπρεπέστερες εκκλησίες όχι μόνο της Πάτρας αλλά και όλης της Ελλάδας είναι η εκκλησία του Αγίου Ανδρέα, πολιούχου της πόλης. Δίπλα στη νέα εκκλησία σώζεται η παλιά βασιλική, στη νότια πλευρά της οποίας βρίσκεται η είσοδος του αγιάσματος του Αγίου Ανδρέα. Στην εκκλησία υπάρχουν βυζαντινές εικόνες, τμήμα από το σταυρό στον οποίο μαρτύρησε ο Απόστολος Ανδρέας και η κάρτα του Αγίου.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΣΤΗΝ ΠΟΛΗ ΤΗΣ ΠΑΤΡΑΣ

Οι δραστηριότητες που προσφέρονται από την πόλη της Πάτρας είναι πολλές και ποικίλες. Σκί, πεζοπορία, ορειβασία, ποδηλασία, τέννις, ιππασία, καταδύσεις, ιστιοπλοία. Επίσης προσφέρει την δυνατότητα για rafting, canoe και Kayak.

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ ΠΑΤΡΑΣ.

Η πόλη της Πάτρας παρουσιάζει μια συνεχή ιστορική εξέλιξη επί 4.000 χρόνια. Οι αναφορές που πιστοποιούν το γεγονός αυτό είναι πολλές και ποικίλες. Όπως αναφέρει και ο κ. Τριανταφύλλου, πρώην δήμαρχος Πατρών στο βιβλίο του: **ΙΣΤΟΡΙΚΟΝ ΛΕΞΙΚΟΝ ΠΑΤΡΩΝ**.

Τις τρεις αυτές αγροτικές κοινότητες βρήκαν οι Αχαιοί όταν ήρθαν στη χώρα και ανάγκασαν τους παλιούς Ίωνες κατοίκους της να εκπατριστούν. Στην Αρόη ήρθε από την Σπάρτη ο Πατρεύς, αχαιός από εκείνους που προτίμησαν να εκπατριστούν και όχι να συνεργαστούν με τους κατακτητές Δωριείς. Ο Πατρεύς έγινε ο επώνυμος οικιστής της Πάτρας συνενώνοντας πολιτικά επτά αγροτικούς συνοικισμούς της περιοχής με πυρήνα την κατόπιν ακρόπολη και την επί αυτή Αρόη. Η πολιτική αυτή ένωση, με την οποία ο Πausanίας τελειώνει τη διήγησή του για το "απώτερο παρελθόν" της Πάτρας πιστεύεται πως χρονολογικά δεν είναι παλαιότερη από την εποχή του Πεισιστράτου (550 π.Χ.).

Στα 1835 το λιμάνι της Πάτρας μαζί με άλλα της περιοχή, συγκέντρωνε το μεγαλύτερο αριθμό ξένων πλοίων. Από εδώ και εμπρός και μέχρι πριν από τον 2ο Παγκόσμιο πόλεμο, η ανάπτυξη της Πάτρας είναι συνεχής και γρήγορη. Η ανάπτυξη αυτή προσελκύει πολλούς από τους κατοίκους της

Η μεταπολεμική κοινωνική και οικονομική εξέλιξη νομού Αχαΐας.

ενδοχώρας για εργασία και εγκατάσταση. Δημιουργούνται βιοτεχνίες βαμβακοκλωστικής, οινοποίησης, χαρτοποίησης κ.π. Πλούσια πηγή στην οικονομία της πόλης είναι η εξαγωγή σταφίδας. Ο χαρακτήρας της πόλης γίνεται έντονα εμπορικός - μεταπρατικός. Αν και η γοργή ανάπτυξη της Αθήνας έχει αρχίσει, ο ρυθμός ανάπτυξης της πόλης δεν μειώνεται. Αντίθετα, λόγω της συγκέντρωσης εμπορικής δραστηριότητας, αυξάνεται (με μέσο ετήσιο ρυθμό 2.25%), και η πόλη αρχίζει να παίρνει ένα έντονο αστικό χαρακτήρα.

Μετά το τέλος του εμφυλίου και μέχρι τις αρχές της δεκαετίας του 1970 η οικονομία της πόλης φθίνει, κύρια λόγω του υδροκεφαλισμού του δίδυμου Αθήνας-Πειραιά. Στη δεκαετία 1950-60 το πολεοδομικό συγκρότημα της Πάτρας, μόλις φαίνεται να συγκρατεί τη φυσική του αύξηση (γύρω στο 0.8% ετήσια). Η πόλη θα ξαναβρεί θετικούς ρυθμούς ανάπτυξης κατά τα τέλη της δεκαετίας του '70, αρχές του '80, κύρια λόγω της έντονης κίνησης του λιμανιού της, της γεωγραφικής της θέσης και της ίδρυσης του Πανεπιστημίου Πατρών και του Περιφερειακού Νοσοκομείου.

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΠΑΤΡΑΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΓΡΑΠΤΗ ΠΑΡΑΔΟΣΗ

Η ιστορία της Πάτρας ήταν γνωστή ως πρόσφατα μόνον από την γραπτή παράδοση. Σύμφωνα με αυτήν ιδρύθηκε από τους Αχαιούς της Σπάρτης, οι οποίοι με επικεφαλής τον Πρευγένη και το γιο του Πατρέα ήλθαν εδώ, όταν εκδιώχθηκαν από τους Δωριείς, κατά την κάθοδο των τελευταίων στην Πελοπόννησο τον 11ο αι. π.Χ., δηλαδή στο τέλος της μυκηναϊκής εποχής. Αλλά και οι Αχαιοί του Άργους, που εκδιώχθηκαν επίσης από τους Δωριείς, με επικεφαλής τον Τισαμενό κατέλαβαν την Ανατολική Αχαΐα ύστερα από πολιορκία της Ελίκης. Από τους Ίωνες ολόκληρη η Αχαΐα ονομαζόταν ως τότε Ιωνία, αλλά και Αιγιαλός είτε από το βασιλέα της Σικυώνος Αιγιαλό είτε γιατί εκτεινόταν κατά μήκος του αιγιαλού (παραλία). Οι Ίωνες αρχικά κατέφυγαν στην Αθήνα και από εκεί στη Μικρά Ασία, όπου ίδρυσαν δώδεκα πόλεις, την Ιωνική Δωδεκάπολη, σ' ανάμνηση των δώδεκα πόλεων που άφησαν πίσω τους.

Ο Πρευγένης με τον Πατρέα, όταν έφθασαν εδώ, συνένωσαν τρεις ιωνικές πολίχνες, την Αρόη, τη Μεσάτι και την Άνθεια, και με κέντρο την Αρόη ίδρυσαν μία νέα πόλη, τις Πάτρες, που έλαβε το όνομά της από τον Πατρέα. Ήταν δε σε πληθυντικό αριθμό λόγω της συνένωσης πολλών οικισμών. Από τις τρεις αυτές πολίχνες παλαιότερη ήταν η Αρόη. Οικιστής της ήταν ο Εύμηλος, ο οποίος με τη βοήθεια του Τριπτόλεμου από την Ελευσίνα εισήγαγε την καλλιέργεια των δημητριακών. Ο Εύμηλος μαζί με τον Τριπτόλεμο οίκησαν ακολούθως την Άνθεια, η οποία έλαβε το όνομά της από το γιό του Ευμήλου Ανθεία. Στη Μεσάτι τέλος λατρευόταν ο Διόνυσος.

Η μεταπολεμική κοινωνική και οικονομική εξέλιξη νομού Αχαΐας.

Κατ' άλλη παράδοση ο Ευρύπυλος, γιος του Ευαίμονος, βασιλιάς της Θεσσαλίας, μετά τον Τρωϊκό Πόλεμο, επικεφαλής Θεσσαλών ίδρυσε στην Αρόη αποικία.

Μετά τη μυκηναϊκή εποχή η Πάτρα, ευρισκόμενη στην περιφέρεια του ελληνικού χώρου και μακριά από τα μεγάλα κέντρα της εποχής, Αθήνα, Σπάρτη, Κόρινθο, Χαλκίδα, κ.λπ., δεν παίζει κανένα ουσιαστικό ρόλο στα μεγάλα γεγονότα και στις πολιτικές εξελίξεις που συμβαίνουν στην υπόλοιπη Ελλάδα. Δεν στέλνει αποικίες, δε λαβαίνει ενεργό μέρος στους Περσικούς Πολέμους και στον Πελοποννησιακό Πόλεμο, αλλά ούτε και στις πολεμικές συγκρούσεις του 4^{ου} αι. π.Χ. Η πρωτοβουλία των κινήσεων όλο αυτό το διάστημα ανήκει στην Ανατολική Αχαΐα. Αντιθέτως από το 280 π.Χ. κ.ε. όταν πρωτοστατεί στην ίδρυση του Β' Αχαικού Κοινού μαζί με τις πόλεις Δύμη, Τριταΐα και Φαρές, η πρωτοβουλία των πολιτικών κινήσεων για πρώτη φορά μεταφέρεται στη Δ. Αχαΐα. Αργότερα και μετά τη ρωμαϊκή κατάκτηση της Ελλάδας το 146 π.Χ. και την κατάκτηση της Κορίνθου η Πάτρα παίζει ουσιαστικό πλέον ρόλο μια και ιδρύεται από τον Αύγουστο ρωμαϊκή αποικία.

Ακριβώς η περιθωριοποίηση από πολιτική άποψη της Πάτρας στις προ του 146 π.Χ. περιόδους φαίνεται ότι στάθηκε η αιτία ώστε γεγονότα τοπικής εμβέλειας να μη καταγραφούν από τους αρχαίους ιστορικούς, παρά μόνον όσα συνδέθηκαν με μία από τις μεγάλες πόλεις της εποχής. Έτσι γνωρίζουμε ότι αν και δε συμμετείχε στον Πελοποννησιακό Πόλεμο (431- 404 π.Χ.), ο Αλκιβιάδης πρότεινε στους Πατρείς να κατασκευάσουν μακρά τείχη για να συνδέσουν την περί την ακρόπολη πόλη με το λιμάνι.

Η ιστορία της Πάτρας μετά τις ανασκαφές

Με τη βοήθεια των ανασκαφών, κυρίως των σωστικών σε οικόπεδα, πολλά κενά στην ιστορία της πόλης καλύπτονται, αλλά και πολλά από τους αρχαίους συγγραφείς αναιρούνται.

Έτσι από τα μέχρι στιγμής στοιχεία γίνεται φανερό ότι η Πάτρα πρωτοκατοικείται την Πρωτοελλαδική Περίοδο, δηλαδή την 3η χιλιετία π.Χ., και όχι στο τέλος της 2ης χιλιετίας π.Χ. Τα αρχαιότετα αυτά ίχνη της, με τη μορφή μικρού οικισμού, έχουν εντοπιστεί στην περιοχή της σημερινής Αρόης. Κατά την επόμενη Μεσοελλαδική Περίοδο, πρώτο μισό της 2ης χιλιετίας π.Χ., ιδρύεται ένας ακόμη οικισμός στην περιοχή της. Όμως την πρώτη μεγάλη ακμή της η Πάτρα διέρχεται κατά την επόμενη Υστεροελλαδική ή Μυκηναϊκή Περίοδο (1580-1100 π.Χ.). Η πληθώρα των μυκηναϊκών νεκροταφείων και των οικισμών που βρέθηκαν τόσο μέσα στην πόλη (στην οδό Γερμανού), όσο και γύρω από αυτήν, στη Βούντενη, στην Αρόη, στη Σαμακιά, στο Γηροκομειό, στο Πετρωτό (Αχάια-Κλάους), στην Κρήνη, στο Σαραβάλι, στην Καλλιθέα και αλλού, δείχνουν όχι μόνον ότι ο πληθυσμός έχει αυξηθεί σημαντικά, αλλά και ότι έχουν αναπτυχθεί σχέσεις και με άλλες περιοχές.

Ο συνοικισμός της Πάτρας στο τέλος της μυκηναϊκής εποχής, φαίνεται ότι δεν είναι τίποτε άλλο παρά μια θρησκευτική ένωση και ίδρυση μιας κοινής λατρείας προς τιμήν της Αρτέμιδος, που για το λόγο αυτόν αποκλήθηκε και Τρικλαρία, από τους τρεις κλάρους (κλήρους, οι τρεις οικισμοί που προϋπήρχαν) και που συμμετείχαν στα δρώμενα. Ο ναός της Αρτέμιδος τοποθετείται με μεγάλη πιθανότητα στην περιοχή του Βελβιτσίου, από όπου προέρχονται τρία σπουδαία γλυπτά από το αέτωμα κλασικού ναού. Πρόσφατο επιγραφικό εύρημα τοποθετεί τη Μεσάτι στην περιοχή των Συχαιών και της Βούντενης. Αν δεχθούμε ως αληθή τη μαρτυρία των αρχαίων πηγών ότι η Πάτρα ιδρύθηκε στην Αρόη, τότε η τελευταία πρέπει να

Η μεταπολεμική κοινωνική και οικονομική εξέλιξη νομού Αχαΐας.

αναζητηθεί στη θέση του μεσαιωνικού κάστρου και της σημερινής Αρόης. Απομένει η ταύτιση της 'Ανθείας, για την οποία η πιθανότερη θέση είναι ο λόφος Μυγδαλιά του Πετρωτού. Η ακρόπολη της αρχαίας Πάτρας, μυκηναϊκή και κλασική, βρίσκεται κάτω από το μεσαιωνικό κάστρο, σε βάθος τουλάχιστον 20 μέτρων και η ανασκαφή της παρουσιάζει αρκετά προβλήματα. Αν ποτέ γίνει θα έλθουν στο φως τα λείψανα σημαντικών ναών, όπως της Αρτέμιδος Λαφρίας, της Παναχαΐδος Αθηνάς, κ.λπ.

Από τις επόμενες γεωμετρική και αρχαϊκή εποχή λίγα στοιχεία έχουν εντοπιστεί, και δείχνουν τη βαθμιαία εξασθένηση των οικισμών της Πάτρας. Αντιθέτως την κλασική περίοδο (5^{ος} και 4^{ος} αι. π.Χ.) φαίνεται ότι γίνεται στην πραγματικότητα ο πολιτικός συνοικισμός της Πάτρας και η οργάνωσή της σε πόλη, διότι τότε, μέσα του 5^{ου} αι. π.Χ., ιδρύεται το αρχαιότερο νεκροταφείο της, γνωστό ως Βόρειο νεκροταφείο. Η παράδοση επομένως για τον Πατρέα είναι κατά πάσα πιθανότητα νεότερο δημιούργημα, ίσως των ελληνοιστικών χρόνων, όταν οι περισσότερες ελληνικές πόλεις εφεύρισκαν οικιστές για να ερμηνεύσουν το όνομά τους.

Η παράδοση για τα μακρά τείχη του Αλκιβιάδη φαίνεται ότι στηρίζεται σε πραγματικό γεγονός, διότι ίχνη τους εντοπίστηκαν σε σωστική ανασκαφή.

Την ελληνοιστική εποχή, από το 323-146 π.Χ., η πόλη απλώνεται προς τη θάλασσα και ιδρύεται και δεύτερο νεκροταφείο, το Νότιο. Τη μεγαλύτερη, όμως, ακμή στην ιστορία της η Πάτρα διέρχεται κατά τη ρωμαϊκή περίοδο, όταν το λιμάνι της, εξαιτίας της καταστροφής της Κορίνθου, παίζει πλέον πρωτεύοντα ρόλο στην επικοινωνία Ελλάδας και Ιταλίας. Εξάλλου η ίδρυση της ρωμαϊκής αποικίας το 14 π.Χ. από τον Αύγουστο, δίνει ακόμη μεγαλύτερη ώθηση με την εγκατάσταση ρωμαίων βετεράνων, τη δημιουργία κτηματολογίου, την παροχή προνομίων, την ίδρυση βιοτεχνίας, με σημαντικότερη εκείνη των πήλινων λυχναριών που εξάγονται σχεδόν σε όλο τον τότε γνωστό κόσμο, και τη δημιουργία τουλάχιστον δύο βιοτεχνικών ζωνών, την κατασκευή επαρχιακών δρόμων που την καθιστούν συγκοινωνιακό κέντρο, την επίστρωση των δρόμων της πόλης με λίθινες πλάκες Αστακού, την ανέγερση ναών και δημόσιων κτηρίων, την εισαγωγή ξένων λατρειών κλπ. Η πόλη απλώνεται ως τη θάλασσα, και ο πληθυσμός της μεγαλώνει με αποτέλεσμα να δημιουργηθούν δύο ακόμη νεκροταφεία, το Ανατολικό και το Νοτιοανατολικό. Η ύπαιθρος αναδιοργανώνεται και η εκμετάλλευση της γης γίνεται πλέον μέσω των αγροικιών. Στην Πάτρα εκχωρείται από τους Ρωμαίους αυτοκράτορες το δικαίωμα να κόβει και δικά της νομίσματα, στα οποία αναγράφονται τα αρχικά CAAP, τα οποία είχαν μεταγραφεί παλαιότερα σε Colonia Augusta Aroe Patrensis, δηλαδή Αποικία του Αυγούστου στην Αρόη της Πάτρας. Πρόσφατα όμως βρέθηκε νόμισμα με ανεπτυγμένο τον τύπο της συντομογραφίας, στον οποίο διαβάζουμε Colonia Augusta Aroe Patrensis, δηλαδή Αποικία του Αυγούστου στην αρχαϊκή Πάτρα.

Αλλά και μεγάλα δημόσια κτήρια και άλλες ευεργεσίες προς την πόλη προσέφεραν οι ρωμαίοι αυτοκράτορες, όπως το ρωμαϊκό αμφιθέατρο, το ρωμαϊκό υδραγωγείο, το ρωμαϊκό Ωδείο κλπ., πράγμα που αποδεικνύεται από τις αναθηματικές προς τιμή τους επιγραφές που βρέθηκαν και στις οποίες χαρακτηρίζονται ως ευεργέτες.

Η Πάτρα είναι πλέον μία κοσμοπολίτικη πόλη. Από το τέλος, όμως, του 3^{ου} αι. μ.Χ. κ.ε. αρχίζει να παρακμάζει, πιθανότατα εξαιτίας ενός ισχυρότατου σεισμού που έπληξε ολόκληρη τη Β.Δ. Πελοπόννησο γύρω στο 300 μ.Χ.

Μεσαιωνική και Νεότερη Περίοδος

Η μεταπολεμική κοινωνική και οικονομική εξέλιξη νομού Αχαΐας.

Παρ' όλα αυτά μικρές αναλαμπές υπάρχουν, όπως την παλαιοχριστιανική και πρωτοβυζαντινή περίοδο (4^{ος}-6^{ος} αι. μ.Χ.), όταν ιδρύονται πάλι νέες βιοτεχνίες. Τότε κατά πάσα πιθανότητα κατασκευάζεται και το βυζαντινό κάστρο στη θέση της αρχαίας ακρόπολης, από τον Ιουστινιανό, το οποίο εξακολουθεί να υπάρχει ως σήμερα με προσθήκες και επισκευές των Φράγκων και των Τούρκων. Η πόλη έχει περιοριστεί κοντά στο κάστρο. Στα μέσα του 9^{ου} αι. μ.Χ. γνωρίζουμε από την παράδοση της πλούσιας Δανιηλίδος ότι η Πάτρα ακμάζει. Έκτοτε ακολουθεί τις τύχες του βυζαντινού κράτους. Από τον 13^ο ανήκει άλλοτε στους Φράγκους, άλλοτε στους Βυζαντινούς, άλλοτε στους Ενετούς και άλλοτε στους Τούρκους με σημαντικότερους σταθμούς της πορείας αυτής την περίοδο από το 1266 ως το 1430, όταν περιέρχεται στους Φράγκους, ακολούθως στο Βυζάντιο και από το 1458 στους Τούρκους. Από το 1687 έως το 1715 στους Ενετούς και πάλι στους Τούρκους μέχρι την Επανάσταση του 1821.

Μετά την απελευθέρωση η Πάτρα αναπτύσσεται ταχύτατα χάρις στο λιμάνι της και το εμπόριο που διεξάγεται μέσω αυτού. Ωραία νεοκλασικά κτήρια κοσμούν την πόλη, της οποίας οι δρόμοι καταλήγουν στη θάλασσα, ώστε να μην αποκόπτεται από τη ζωογόνο δύναμη της τελευταίας. Η καλλιτεχνική και πνευματική ζωή είναι έντονη. Σταδιακά αναπτύσσεται και η μεγάλη βιομηχανία με αποτέλεσμα την εντυπωσιακή αύξηση του πληθυσμού της. Σήμερα η Πάτρα περιλαμβάνεται μέσα στις σπουδαιότερες ελληνικές πόλεις και το λιμάνι της εξακολουθεί να παίζει τον πρωτεύοντα εκείνο ρόλο που έπαιζε και κατά τη διάρκεια ολόκληρης της μακραίωνης ιστορίας της.

[Μιχάλης Πετρόπουλος Αρχαιολόγος ΣΤ' ΕΠΚΑ]

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

- Πολύ πριν δημιουργηθεί η πόλη που ονομάστηκε Πάτραι, τα φυσικά προσόντα της περιοχής (πέλαγος, πλούσια γη, εύκρατο κλίμα) προσέλκυσαν τους πρώτους κατοίκους της περιοχής. Τους πρώτους αυτούς ανθρώπους, που είχαν κατοικήσει την περιοχή πριν από τους Δωριείς, Αχαιούς και Ίωνες, οι αρχαίοι τους ονόμαζαν "αυτόχθονες", δηλαδή ντόπιους, ή και "Αιγιαλείς", δηλαδή ανθρώπους της παραλίας. Πρώτος βασιλιάς των Αιγιαλέων αναφέρεται ο αυτόχθων Εύμηλος (μήλα = γιδοπρόβατα) στον οποίο δίδαξε την καλλιέργεια της γης ο Τριπτόλεμος ο οποίος έφτασε στην Πάτρα με άρμα που το έσερναν δράκοντες και όργωνε τη γη. Δίδαξε τον Εύμηλο να οργώσει τον τόπο του, ο οποίος από τότε ονομάστηκε "Αρόη" (όργωμα).
- Η Αρόη ήταν μία από τις τρεις πόλεις, που αργότερα ενώθηκαν και δημιούργησαν την Πάτρα. Ο Εύμηλος είχε ένα γιο, τον Ανθεία, ο οποίος κάποια ώρα που κοιμόταν ο Τριπτόλεμος έξεψε τους δράκοντες στο άρμα για να οργώσει, αλλά έπεσε από το άρμα και σκοτώθηκε. Για να μνημονεύεται το χαμένο βασιλόπουλο ο Εύμηλος και ο Τριπτόλεμος έχτισαν μία δεύτερη πόλη, που την ονόμασαν Άνθεια. Ανάμεσα στην Αρόη και στην Άνθεια αναπτύχθηκε μια τρίτη πόλη, η Μεσάτις.
- Αργότερα έφθασαν στην περιοχή οι πρώτοι Έλληνες, Ίωνες από την Αττική. Ο βασιλιάς τους Ίων ζήτησε σε γάμο την Ελίκη, τη μοναχοκόρη του βασιλιά των Αιγιαλέων Σελινούντος και βασίλευσε μετά τον θάνατο του Σελινούντος. Οι κάτοικοι της Αιγιαλείας ονομάστηκαν Ίωνες και σχημάτισαν μία δωδεκάπολη της οποίας η πρωτεύουσα πήρε το όνομα της βασίλισσας Ελίκης. Εκεί γινόταν η μεγάλη γιορτή, τα Πανιώνια, προς τιμήν του Ελικωνίου Ποσειδώνος. Οι Ίωνες της περιοχής τιμούσαν επίσης

Η μεταπολεμική κοινωνική και οικονομική εξέλιξη νομού Αχαΐας.

την Άρτεμη που την λάτρευαν με ένα πανάρχαιο τυπικό, με τελετές πρωτόγονες στις οποίες περιλαμβανόταν και ανθρωποθυσία.

- Ο 12ος π.Χ. αιώνας βρήκε την Πάτρα σε ιδιαίτερα υψηλή ακμή εξ' αιτίας της διάδοσης του μυκηναϊκού πολιτισμού.
- Μετά την πτώση των Μυκηνών και των άλλων αχαιϊκών κέντρων στην ανατολική και νότια Πελοπόννησο, Αχαιοί από την Αργολίδα και τη Λακωνία απωθήθηκαν από τους Δωριείς και εγκαταστάθηκαν στη βορειοδυτική άκρη της Πελοποννήσου. Η περιοχή πήρε από αυτούς το όνομα που διατηρεί και σήμερα: Αχαΐα. Οι Ίωνες έφυγαν για την Αττική και τη Μικρασιατική Ιωνία, αφήνοντας όμως πίσω το όνομά τους στο Ιόνιο πέλαγος.
- Οι Αχαιοί διατήρησαν το σύστημα της Δωδεκαπόλεως. Ο κλάδος τους που είχε έρθει από τη Λακωνία είχε αρχηγό τον Πατρέα, γιο του Πρευγένους και ένατο απόγονο του μυθικού Λακεδαίμονος. Ο Πατρεύς έγινε βασιλιάς της Αρόης, οχύρωσε την πόλη και την συνένωσε με την Άνθεια και την Μεσάτιδα. Ο νέος οικισμός ονομάστηκε Πάτραι. Ο Στράβων λέει πως στην Πάτρα ενώθηκαν επτά και όχι τρεις πόλεις. Νεώτεροι μελετητές θεωρούν την παράδοση για τον Πατρέα ετυμολογικό μύθο και σχετίζουν το όνομα της πόλης με το "Πάτραι", ονομασία των αρχοντικών γενών στην Κόρινθο.
- Η βασιλεία διατηρήθηκε ομαλά ως τον βασιλέα Ωγυγον του οποίου τα παιδιά δυσaráστησαν τους Αχαιούς και η βασιλεία ξέπεσε. Από τότε (8ος αι. π.Χ.) οι Αχαιοί είχαν δημοκρατικό πολίτευμα. Οι νόμοι τους είχαν φήμη αγαθών θεσμών και χρησίμευαν ως υπόδειγμα σε αποικίες της Μεγάλης Ελλάδος. Δεν υπήρξαν ποτέ αποικιστικές βλέψεις αλλά συνεχόμενη ειρήνη.
- 6^{ος} και 5^{ος} αιώνας: Σημαντικό ρόλο έπαιξε στην ακμή της πόλης η επικοινωνία με την πλούσια Δύση.
- Στον Πελοποννησιακό Πόλεμο (431-404 π.Χ.) η Αχαΐα έλαβε μέρος στην τελευταία Πελοποννησιακή Συμμαχία.
- Στον Κορινθιακό πόλεμο συμάχησαν με τους Σπαρτιάτες, αλλά ηττήθηκαν από τους Θηβαίους (394 π.Χ.). Το 367 π.Χ. η Αχαΐα αναγνώρισε τη θηβαϊκή ηγεμονία. Το 355-346 π.Χ. οι Αχαιοί συμάχησαν με τους Φωκείς και πήραν μέρος στον Φωκικό πόλεμο. Το 340 π.Χ. συμμετείχαν στην αμυντική συμμαχία εναντίον των Μακεδόνων του Φιλίππου. Στη σύγκρουση όμως, που ακολούθησε, νικήθηκαν από τους Μακεδόνες.
- Το 334 π.Χ. οι Αχαιοί πήραν μέρος στην εκστρατεία του Μ. Αλέξανδρου εναντίον των Περσών.
- 323-322 π.Χ. Η Αχαΐα έχασε την ελευθερία της και η Συμπολιτεία διαλύθηκε. Το 314 π.Χ. η Πάτρα καταλήφθηκε από τον στρατηγό του Αντιγόνου Αριστόδημο. Το 307 π.Χ. ήρθε στην Πάτρα ο Δημήτριος ο Πολιορκητής ο οποίος το 303 π.Χ. έγινε κύριος της Αχαΐας.
- 280 π.Χ. Ιδρύθηκε η Νέα Αχαιϊκή Συμπολιτεία. Αρχικά συμμετείχαν η Πάτρα, η Δύμη, η Τριταΐα και οι Φαρρές. Μετά προσχώρησαν Αίγιο, Βούρα, Αιγείρα, Λεόντιο, Πελλήνη και Κερύνεια. Στο τέλος προσχώρησε όλη η Πελοπόννησος.
- 279 π.Χ. Μεγάλη ήταν η συμβολή των Πατρέων στην απόκρουση των Γαλατών.
- 220-217 π.χ. Οι Αχαιοί, σύμμαχοι με τους Μακεδόνες, πολέμησαν εναντίον της Αιτωλικής Συμπολιτείας.

Η μεταπολεμική κοινωνική και οικονομική εξέλιξη νομού Αχαΐας.

- 208 π.Χ. Ληλασία της φιλελεύθερης Δύμης από τον Σουλπίκιο Γάλβα.
- 211-204 π.Χ. Οι Αχαιοί τάχθηκαν με το μέρος των Μακεδόνων εναντίον των Ρωμαίων. Ακολούθησαν σκληροί αγώνες της Αχαϊκής Συμπολιτείας και όλων των Ελλήνων κατά των Ρωμαίων για την ελευθερία.
- 146 π.Χ. Με την άλωση της Κορίνθου από τον Μόμμιο και την υποταγή της Ελλάδος, η Αχαϊκή Συμπολιτεία διαλύθηκε και όλη η Ελλάδα έγινε ρωμαϊκή επαρχία με το όνομα Αχαΐα.
- Στα πρώτα χρόνια της Ρωμαιοκρατίας η Πάτρα έπαθε μεγάλες συμφορές. Αργότερα όμως, λόγω της οικονομικής ανάπτυξης που έφερε το λιμάνι, η Ρώμη έδωσε τη δικαιοδοσία των άλλων πόλεων στην Πάτρα. Εκείνη την εποχή η πόλη απέκτησε όμορφα αρχοντόσπιτα, ωδείο, υδραγωγείο, βιοτεχνίες κ.λπ. με αποτέλεσμα να γίνει μεγάλο κοσμοπολίτικο κέντρο.
- Η μεγάλη εποχή της πόλης των Πατρών ήταν η εποχή του Αυγούστου, ο οποίος μετά τη νίκη του στο Άκτιο ενίσχυσε την Πάτρα, συνοικίζοντας σε αυτήν τους κατοίκους των πόλεων της περιοχής. Η Πάτρα έγινε ελεύθερη πόλη (civitas libera) είχε δηλαδή αυτονομία και αυτοδιοίκηση και ήταν Ρωμαϊκή αποικία. Το πλήρες όνομά της ήταν Colonia Aroe Augusta Patrensium. Στην Πάτρα προσαρτήθηκαν οι Φαρές και η Τριταΐα, η Δύμη, η περιοχή της Ωλένου, η αντικρινή Λοκρίδα και τα ιχθυοτροφεία της Καλυδώνας. Η υποτελής στους Ρωμαίους Πάτρα έλεγχε έτσι την είσοδο και το δυτικό τμήμα του Κορινθιακού κόλπου. Σπουδαιότερη πηγή πλούτου ήταν το εμπόριο. Η ελληνική εξακολουθούσε να είναι η πρώτη γλώσσα των κατοίκων και κατά τη ρωμαϊκή εποχή και η ελληνική παιδεία έδινε τον χαρακτήρα στην πόλη, ενώ στις βιβλιοθήκες που υπήρχαν έβρισκε κανείς Έλληνες και Λατίνους συγγραφείς.
- Τον 1^ο αιώνα μ.Χ. η επίσκεψη του Αγίου Ανδρέα έμελλε να σηματοδοτήσει μια σημαντική κοινωνική αλλαγή. Ίδρυσε την πρώτη χριστιανική εκκλησία διδάσκοντας την αγάπη και το χριστιανισμό.
- 27 μ.Χ - 476 μ.Χ.: η πρώτη χρυσή εποχή της Πάτρας. αναδεικνύοντάς την σε βιοτεχνικό και οικονομικό κέντρο. Η φυσική της ομορφιά, οι καλλιτεχνικές εκδηλώσεις και τα θέατρα έγιναν πόλοι έλξης.
- Σταθμό στην πορεία της ακμής της Πάτρας αποτελεί η περίοδος του Νέρωνα ο οποίος έδωσε στην επαρχία Αχαΐας αυτό που ονομάστηκε "νέα ελευθερία". Σε ανάμνηση κόπηκαν στην Πάτρα νομίσματα με την εικόνα του αυτοκράτορα από τη μια πλευρά και του Δία ελευθερωτή από την άλλη. Έκοψαν πάλι νομίσματα με το κεφάλι του Αυγούστου σαν κεφάλι Απόλλωνος και Ηρακλέους. Το δικαίωμα κοπής νομισμάτων φαίνεται πως αφαιρέθηκε από την Πάτρα από τον Βεσπασσιανό, αλλά της το ξανάδωσε ο Δομιτιανός. Ο Αδριανός, που επισκέφθηκε την Πάτρα, τιμήθηκε στα νομίσματά της ως Restitutor Achaiae.
- 2ος αιώνας Σημαντικός σταθμός η ακμή των πατρινών φιλοσόφων Λούκιου και Θεαγένη, ενώ επισκέφτηκαν την πόλη ο περιηγητής Πausanias, ο Πλούταρχος και ο Σενεκίων κ.ά.
- Τον 4ο αιώνα η πόλη γνώρισε μια άσχημη περίοδο από τις επιθέσεις των Γότθων
- Τον 5ο αιώνα η Πάτρα έγινε ο υποχρεωτικός σταθμός όσων ταξίδευαν από τη Ρώμη στην Κωνσταντινούπολη.
- Το 551 δυνατός σεισμός διέλυσε τα λαμπρά οικοδομήματα και η πόλη βυθίστηκε στο πένθος. Τον 6ο αιώνα δέχτηκε της επιδρομές των Αβάρων και των Σλάβων. Κατάφερε όμως να νικήσει.

Η μεταπολεμική κοινωνική και οικονομική εξέλιξη νομού Αχαΐας.

- 7ος αιώνας: Ανθίζει η μεταξουργία
- 802-1147. Πολιορκήθηκε από Άραβες και λεηλατήθηκε από Βούλγαρους, Σαρακηνούς, Νορμανδούς. Όμως όλα αυτά τα δεινά δεν κατάφεραν να ανακόψουν την ανάπτυξή της.
- 9ος και 10^{ος} αιώνας: Η βιοτεχνία των μεταξωτών και το λιμάνι της την φέρνουν στην πρώτη θέση της Ελλάδας με πληθυσμό 100.000 κατοίκους.
- 11ος αιώνα: Το λιμάνι της γνωρίζει κάμψη εξαιτίας των μεγάλων πλοίων που κάνουν το γύρο της Πελοποννήσου
- 3 Μαΐου 1205. Κυριεύτηκε από τους Φράγκους.
- 1408. Δόθηκε στους Ενετούς με πενταετές ενοίκιο.
- 5 Ιουνίου 1429. Η Πάτρα ελευθερώθηκε από τον Κωνσταντίνο Παλαιολόγο.
- 1446. Λεηλατήθηκε από τους Οθωμανούς (Μουράτ Β'). Το Κάστρο της όμως δεν καταλήφθηκε αναγκάζοντας τους επιδρομείς να συνάψουν ειρήνη το 1447 με τον Κωνσταντίνο Παλαιολόγο, αποτέλεσμα της οποίας ήταν να σωθεί ολόκληρη η Πελοπόννησος.
- 1458. Η Πάτρα υποδουλώθηκε στους Οθωμανούς (Μωάμεθ Β') με συνέπεια την οικονομική κάμψη. Παρ' όλα αυτά διατήρησε την εμπορική της δύναμη.
- 1552. Ελευθερώθηκε για 6 μήνες περίπου από τους Ισπανούς, αλλά μετά οι Τούρκοι την κατέλαβαν ξανά.
- 1571. Ο Γερμανός Α' επαναστάτησε και νίκησε τους Τούρκους στην παραλία της Ναυπάκτου.
- 1572. Η πόλη υποδουλώθηκε ξανά από τους Τούρκους.
- 1595. Λεηλατήθηκε από τον ισπανικό στρατό.
- 1603. Λεηλατήθηκε πάλι από τους Ιππότες της Μάλτας.
- 1684. Ελευθερώθηκε και παρέμεινε ελεύθερη για 28 χρόνια από τον Ενετό στρατάρχη Φραγκίσκο Μοροζίνι.
- 1714. Δυνατός σεισμός προκάλεσε μεγάλες καταστροφές.
- 1715. Οι Τούρκοι την κατακτούν και πάλι. Ο πληθυσμός της μέσα από όλες αυτές τις λεηλασίες από 25.000 μειώνεται στις 1.600.
- 1770. Τα στρατεύματα των αδελφών Ορλώφ συνεργαζόμενα με τους Πατριούς, τους Ζακυνθινούς και τους Κεφαλλονίτες, πολιορκήσαν το κάστρο στο οποίο είχαν καταφύγει οι Τούρκοι. Η ορλωφική επανάσταση της Πάτρας καταπνίγηκε στο αίμα το βράδυ της Μεγάλης Παρασκευής 13 Απριλίου.
- 21 Μαρτίου 1821. Η απελευθέρωση. Η Πάτρα ένα μήνα νωρίτερα με τον Παλαιών Πατρών Γερμανό είχε ξεσηκωθεί αντιδρώντας στον αιματηρό φόρο του "χαρατσιού". Ακολούθησαν μάχες ηρωικές και η ναυμαχία της Πάτρας στις 20 Φεβρουαρίου του 1822.
- 7 Οκτωβρίου 1828. Η πόλη παραδίνεται στον Γάλλο στρατηγό Μαιζών. Οι Γάλλοι ύψωσαν τις σημαίες των συμμαχικών δυνάμεων δίπλα στην ελληνική.
- 15 Αυγούστου 1829. Η ελληνική σημαία κυμάτισε μόνη στο κάστρο της πόλης και η Πάτρα ελευθερώθηκε.
- Στις αρχές του 19ου αιώνα: η Πάτρα είναι η δεύτερη βιομηχανική πόλη της χώρας, με εμπόριο σταφίδας, μεταξουργίας, ξυλουργίας, χαρτοποιίας και με τρία εργοστάσια

Η μεταπολεμική κοινωνική και οικονομική εξέλιξη νομού Αχαΐας.

- Στις αρχές του 19ου αιώνα: η Πάτρα είναι η δεύτερη βιομηχανική πόλη της χώρας, με εμπόριο σταφίδας, μεταξουργίας, ξυλουργίας, χαρτοποιίας και με τρία εργοστάσια
- 26 Απριλίου 1942. Η Πάτρα καταλαμβάνεται από το γερμανικό στρατό.
- 4 Οκτωβρίου 1944. Η Πάτρα απελευθερώνεται από τους Ναζί.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΑΤΡΩΝ

Οργάνωση του Πανεπιστημίου Πατρών

Το Πανεπιστήμιο Πατρών περιλαμβάνει τέσσερις Σχολές και ένα ανεξάρτητο Τμήμα.

Κάθε Σχολή διαιρείται σε Τμήματα, τα οποία είναι τα εξής:

Η ΣΧΟΛΗ ΘΕΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ έχει τμήμα Βιολογίας, Γεωλογίας, Μαθηματικών, Φυσικής και Χημείας.

Η ΠΟΛΥΤΕΧΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ έχει τμήμα Γενικό, Ηλεκτρολόγων Μηχανικών και Τεχνολογίας Υπολογιστών, Μηχανικών Η/Υ και Πληροφορικής, Μηχανολόγων Μηχανικών και Αεροναυπηγικής, Πολιτικών Μηχανικών και τμήμα χημικών Μηχανικών.

Η ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΥΓΕΙΑΣ με το τμήμα Ιατρικής και φαρμακευτικής **ΚΑΙ Η ΣΧΟΛΗ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ.**

ΑΞΙΟΘΕΑΤΑ ΤΗΣ ΠΑΤΡΑΣ

Η πόλη διαθέτει έντονη πολιτιστική ζωή. Περίφημο είναι το Καρναβάλι της που διαρκεί δύο μήνες και προσελκύει εκατοντάδες χιλιάδες επισκεπτών από όλη την Ελλάδα.

Το Καρναβάλι της Πάτρας αριθμώντας ζωή 173 ετών, αποτελεί τη μεγαλύτερη και μαζικότερη εκδήλωση στον ελλαδικό χώρο.

Το καλοκαίρι διοργανώνεται στην Πάτρα Διεθνές Φεστιβάλ με συμμετοχή Ελλήνων και ξένων καλλιτεχνών. Αξιόλογη παρουσία έχει και το

Η μεταπολεμική κοινωνική και οικονομική εξέλιξη νομού Αχαΐας.

Δημοτικό Περιφερειακό Θέατρο της πόλης, ανεβάζοντας κάθε χρόνο σπουδαίες παραστάσεις κλασικών θεατρικών συγγραφέων.

Οι επισκέπτες της πόλης μπορούν να θαυμάσουν τον Ιερό Ναό του **Αγίου Ανδρέα**, το **Αρχαίο Ωδείο** (το ωραιότερο ρωμαϊκό κτίσμα της περιοχής), το κάστρο της πόλης, τον Ιερό Ναό του Παντοκράτορα (βυζαντινού ρυθμού), το Αρχαιολογικό Μουσείο, το νεοκλασικό Δημοτικό Θέατρο "Απόλλων", την Ιερά Μονή Γηροκομείου, την Ιερά Μονή Ομπλού, τη Δημοτική Πινακοθήκη, το κάστρο του Ρίου και τις εγκαταστάσεις της οινοποίησης Αχάια Κλάους.

Εκδρομές από την Πάτρα

- Τα ανατολικά προάστια της Πάτρας (Ρίο-Ακταίο-Άγιος Βασίλειος) Τα προάστια της Πάτρας προσφέρονται για θαυμάσιες, μονοήμερες εκδρομές. Για το μπάνιο σας προτιμήστε το Ρίο, τις όμορφες ακρογιαλιές του Ακταίου και του Αγίου Βασιλείου, λίγα μόλις χιλιόμετρα από το κέντρο της πόλης. Το Ρίο, χτισμένο πάνω στο ομώνυμο ακρωτήριο, είναι σημαντικός συγκοινωνιακός κόμβος. Εξυπηρετεί, με δρομολόγια προς το Αντίρριο, τη συγκοινωνία με Στερεά Ελλάδα, Ήπειρο, Λευκάδα και Κέρκυρα. Τα δυτικά προάστια της Πάτρας (Ροϊτικά-Μιντιλόγλι-Βραχνείκα) Άλλη επιλογή για μπάνιο είναι και τα δυτικά προάστια Ροϊτικά, Μονοδένδρι και Βραχνείκα, Δεν πρέπει να παραλείψετε να επισκεφτείτε την
- **Αχάια Κλάους.** Η Αχάια Κλάους, που βρίσκεται στον ομώνυμο σήμερα λόφο, ιδρύθηκε το 1861 από το Βαυαρό Gustav Clauss. Εκεί υπήρχαν από παλιά αμπέλια με κόκκινο σταφύλι, που ονομάστηκε από τον **Clauss "Μαυροδάφνη"** για να τιμήσει την αρραβωνιαστικιά του Δάφνη. Ο Clauss, μαζί με το οινοποιείο, έστησε και μια μικρή κοινότητα που περιλάμβανε μία ορθόδοξη και μία καθολική εκκλησία. Γύρω στους 100.000 επισκέπτες από όλο τον κόσμο έρχονται κάθε χρόνο για να θαυμάσουν το τοπίο και τις εγκαταστάσεις οινοποίησης, να δοκιμάσουν την περίφημη μαυροδάφνη που το προσωπικό τους προσφέρει, αλλά και να ξεναγηθούν στην ιστορία του 19ου και 20ου αιώνα, όπως αυτή έχει αποτυπωθεί στα κεφάλαια, στα βιβλία επισκεπτών και στους χώρους της Αχάια Κλάους. Σήμερα η μαυροδάφνη είναι το γνωστό παραδοσιακό ποτό της Πάτρας.
- **Η Μονή Γηροκομείου** Σημαντικό ενδιαφέρον παρουσιάζει και μία εκδρομή στη Μονή Γηροκομείου. Πρόκειται για ένα από τα παλαιότερα μοναστήρια της Πελοποννήσου στην κορυφή του ομώνυμου λόφου.
- **Σε γνωστά θέρετρα όπως τα Καμίνια** (16χλμ από Πάτρα), Κάτω Αλισσός (20χλμ.), Σελιανίτικα (33χλμ), Λόγγος (320χλμ), Νικοφορέικα, Λακκόπετρα Λαμπτήρη στο **Ελαιοχώρι** (30χλμ.): στο χωριό που υπάρχουν τα ερείπια του φραγκικού κάστρου της Άρλας, ενώ λίγο πιο κάτω, στο χωριό Πηγάδια, υπάρχει το Μοναστήρι της Μαρίζης.
- **Στην Καλογριά** (47χλμ.): εκεί υπάρχει το μοναδικό δάσος της Στροφιλιάς, με κουκουναριές και μια πλατιά, αμμουδερή παραλία που απλώνεται σε μήκος πολλών χιλιομέτρων στο **Διακοφτό** (58χλμ.): ωραιότατη παραθαλάσσια τοποθεσία, αλλά και αφετηρία για ένα "ανέβασμα" μέχρι τα Καλάβρυτα με τον Οδοντωτό Σιδηρόδρομο μέσω του μοναδικού φαραγγιού του Βουραϊκού ποταμού. Ενδιάμεσος σταθμός στο χωριό Ζαχλωρού, δίπλα στο Μεγάλο Σπήλαιο και στην **Ακράτα** (70χλμ.): γνωστό θέρετρο. Εκεί βρίσκεται η Μονή της Αγίας Τριάδας που κτίστηκε το 1715.

Η μεταπολεμική κοινωνική και οικονομική εξέλιξη νομού Αχαΐας.

Το ΚΑΡΝΑΒΑΛΙ ΠΑΤΡΑΣ

Το ΚΑΡΝΑΒΑΛΙ ΤΗΣ ΠΑΤΡΑΣ έχει ιστορία πολλών χρόνων και από τα τέλη του 19^{ου} αιώνα παρουσιάζει στον ελληνικό χώρο μια εντυπωσιακή ιδιαιτερότητα, την οποία και διατηρεί και σήμερα.

Η χρονική περίοδος μέσα στην οποία το Πατρινό Καρναβάλι γεννήθηκε, εξελίχθηκε και απέκτησε τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του, περιλαμβάνει το τελευταίο τέταρτο του 19ου αιώνα και το πρώτο του 20ου. Στα χρόνια αυτά αναπτύσσονται οι οργανωμένες καρναβαλικές εκδηλώσεις, επεκτείνεται η μαζική συμμετοχή σ' αυτές και ενθαρρύνεται η λαϊκή πρωτοβουλία.

Στην Πάτρα από τότε που απελευθερώθηκε το 1828, και για πολλά χρόνια δύο ήταν τα μέσα διασκέδασης την περίοδο της Αποκριάς: ο χορός και το πρόχειρο μασκάρεμα. Τα Σαββατοκύριακα της Καρναβαλικής περιόδου οι μασκαρεμένοι, οι "μπούλες", γύριζαν στη πόλη και μετέδιδαν στο κόσμο την ευθυμία τους. Δεν μπορεί να καθοριστεί πότε άρχισαν να μασκαρεύονται στην Πάτρα και οι γυναίκες.

Ουσιαστικά το Καρναβάλι της Πάτρας άρχισε να διαμορφώνεται και να εξελίσσεται το 1860, δεχόμενο διάφορες επιδράσεις.

Το έτος 1870 σημειώθηκαν δυστυχήματα από αδέσποτες σφαίρες, ενώ είναι και η τελευταία χρονιά που διαπράχθηκαν φόνοι κατά τη διάρκεια της Αποκριάς. Στα χρόνια γύρω στο 1870 παρουσιάζονται πιο οργανωμένες μασκαράτες και εμφανίζονται τα πρώτα καρναβαλικά άρματα.

Στη δεκαετία του 1880 διαδόθηκαν ξένα καρναβαλικά έθιμα, ενώ δημιουργήθηκαν και μερικά έθιμα που διατηρήθηκαν για καιρό. Έτσι επικράτησε η συνήθεια οι πρώτες "μπούλες" να εμφανίζονται του Αγίου Αντωνίου ανεξάρτητα πότε άρχιζε το Τριώδιο. Σ' αυτή τη δεκαετία τα Καρναβάλια δεν είχαν την επιθυμητή ζωηρότητα ή ποικιλία εκδηλώσεων.

Οι πρώτοι παιδικό χοροί οργανώνονται το 1890. Το 1892 ιδρύεται η Φιλαρμονική Εταιρεία που από τότε συμμετάσχει στο Καρναβάλι με διάφορες εκδηλώσεις. Στις Καρναβαλικές εκδηλώσεις του 1893 εμφανίζονται Πιερότοι που κινούνται με ποδήλατα και το 1894 οι Πατρινοί πετούν χαρτοπόλεμο στους χορούς.

Τα Καρναβάλια των επόμενων ετών ήταν πληκτικά και οι Πατρινοί ξαναβρίσκουν το κέφι τους το 1899 όπου και ξεφαντώνουν.

Την επόμενη χρονιά πραγματοποιείται ένα από τα πιο επιτυχημένα Καρναβάλια του προηγούμενου αιώνα. Στην ιστορία του Καρναβαλιού της Πάτρας αποτέλεσε σταθμό το αποκριάτικο ξεφάντωμα του 1907. Την χρονιά αυτή οι Πατρινοί έζησαν ένα ολοκληρωμένο Καρναβάλι με ποικιλία εκδηλώσεων.

Εποχή όμως άφησε και το Καρναβάλι του 1909. Κάθε βράδυ η Μουσική του Δήμου έπαιζε αποκριάτικους σκοπούς στους δρόμους της πόλης. Με τίτλο "Εφηβικός Σύλλογος Εορτών η Δόξα" ιδρύθηκε από φοιτητές και μαθητές Όμιλος με σκοπό την οργάνωση διασκέδασεων για τα μέλη του.

Η μεταπολεμική κοινωνική και οικονομική εξέλιξη νομού Αχαΐας.

Στη διάρκεια του Καρναβαλιού του 1912 επικράτησε μεγάλο κέφι παρ' όλο που δεν έγιναν οργανωμένες εκδηλώσεις.

Αρκετά ζωηρό ήταν το Καρναβάλι του 1915. Κυκλοφορούσαν πολλοί μασκαρεμένοι στους δρόμους και οι χοροί σημείωσαν μεγάλη επιτυχία. Το 1916 οι Πατρινοί γλέντησαν αλλά παρέλαση δεν έγινε.

Η Ένωση Συντακτών Πατρών οργανώνει το 1928 για πρώτη φορά επίσημο αποκριάτικο χορό και έως το 1940 ο χορός αυτός θα είναι η πιο επίσημη εκδήλωση του Καρναβαλιού.

Το 1938 το Πατρινό Καρναβάλι ανέκτησε την παλιά του αίγλη και επέκτησε μια νέα εκδήλωση που άφησε εποχή. Αναπτύχθηκε ζωηρός ανταγωνισμός ποια ταβέρνα θα παρουσίαζε τον ωραιότερο εορταστικό διάκοσμο και τις πιο κεφάτες παρέες.

Το ωραιότερο προπολεμικό Καρναβάλι η Πάτρα το έζησε το 1939, ενώ η Αποκριά του 1940 πέρασε αποκλειστικά με δημόσιους χορούς.

Κατά την δεκαετία 1940 - 1950 το Καρναβάλι της Πάτρας ξεχάστηκε λόγω των δραματικών γεγονότων που η χώρα περνούσε.

Κατά το έτος 1951 το Πατρινό Καρναβάλι αναβίωσε χάρη στα μουσικά σωματεία ΟΡΦΕΑΣ και ΠΑΤΡΑΪΚΗ ΜΑΝΔΟΛΙΝΑΤΑ. Στους κύκλους αυτών γεννήθηκε η ιδέα ότι καρναβαλικές γιορτές σαν αυτές που γίνονταν πριν από τον πόλεμο, θα μπορούσαν να τονώσουν την καλλιτεχνική ζωή, την τουριστική κίνηση και την οικονομική κατάσταση της πόλης.

Η επιτυχία που σημείωσε το πρώτο μεταπολεμικό καρναβάλι ήταν αποφασιστική για την τύχη του θεσμού. Από το 1952 την πρωτοβουλία για την οργάνωση του Καρναβαλιού ανέλαβε ο Δήμος Πατρέων. Ο Καρνάβαλος "βασιλιάς" της Αποκριάς και σύμβολο κεφιού παρουσιάζεται για πρώτη φορά το 1952. Τον Καρνάβαλο συνοδεύει πάντα πολυπρόσωπη ακολουθία, η Αυλή του.

Εκτός απ' το Βασιλιά του όμως το Καρναβάλι, έχει και την Βασίλισσα του. Είναι ένα όμορφο κορίτσι, διαφορετικό κάθε χρονιά που παρελαύνει πάνω σε άθινο άρμα.

Ο Βασιλιάς Καρνάβαλος και η Βασίλισσα της Αποκριάς, δεσπόζουν στη μεγάλη παρέλαση της τελευταίας Κυριακής, που αποτελεί την πιο σημαντική εκδήλωση και στο σύγχρονο Καρναβάλι.

Το πρώτο μεταπολεμικό άθινο άρμα παρουσιάστηκε στο Καρναβάλι του 1952 και ήταν κατασκευή του ανθοκόμου Μαρούδα.

Από το έτος 1953 το Καρναβάλι της Πάτρας προβάλλεται πιο συστηματικά σαν πανελλήνιο γεγονός και προσελκύει αυξανόμενο χρόνο με το χρόνο αριθμό επισκεπτών.

Στα Καρναβάλια της δεκαετίας του 1950 αυξανόμενος επίσης ήταν τόσο ο αριθμός των αρμάτων και των μουσικών, όσο και των μασκαράτων που ελάμβαναν μέρος στις παρελάσεις. Σχετικά με τις μασκαράτες σημαντική ήταν η προσφορά των εκδρομικών σωματείων της πόλης. Η Περιηγητική Λέσχη, ο Φυσιολατρικός Όμιλος και ο Ορειβατικός Σύνδεσμος με δικές τους δαπάνες οργανώνουν πολυπρόσωπες και εύθυμες μασκαράτες που μετέχουν στις παρελάσεις αλλά εμφανίζονται και μόνες τους τα βράδια της τελευταίας εβδομάδας.

Στη δεκαετία αυτή, οι οργανωτές των καρναβαλικών παρελάσεων συγκροτούν τις μασκαράτες από νέους και παιδιά προσφέροντας τους κάποια αμοιβή, σε αντίθεση με τα εκδρομικά σωματεία που παρουσιάζουν οργανωμένες μασκαράτες αποτελούμενες από εθελοντές.

Η μεταπολεμική κοινωνική και οικονομική εξέλιξη νομού Αχαΐας.

Στο Καρναβάλι του 1959 σημειώθηκε και ρεκόρ στον σοκολατοπόλεμο αφού ρίχτηκαν στους θεατές της παρέλασης, 112.000 σοκολάτες.

Τη χρονιά του 1960 κάνει την πρώτη της εμφάνιση η Μπαντίνα του Δήμου Πατρέων, της οποίας η συμβολή έκτοτε είναι ιδιαίτερα σημαντική στις καρναβαλικές εκδηλώσεις.

Την ίδια χρονιά στην παρέλαση λαμβάνει μέρος και η μουσική της Αστυνομίας Πόλεων. Το ίδιο έγινε και τον επόμενο χρόνο.

Απ' αυτή τη χρονιά αρχίζει και η Περιηγητική Λέσχη Πατρών να οργανώνει κάθε χρόνο μπαλ - μασκέ με βραβεία για τις καλύτερες μεταμφιέσεις. Αργότερα η Περιηγητική θα προσθέσει στις αποκριάτικες εκδηλώσεις της και το χορό του μαύρου ντόμινου. Κατά το έτος 1964 κι ενώ οι προετοιμασίες προχωρούσαν κανονικά το Καρναβάλι ματαιώθηκε λόγω του θανάτου του βασιλιά Παύλου.

Μια άλλη καινοτομία στο Καρναβάλι του 1966 ήταν το Πατρινό Λαχείο. Με άδεια του Υπουργείου Οικονομικών κληρώθηκε λαχείο που διένειμε ως κέρδη δέκα αυτοκίνητα. Το Πατρινό Λαχείο είχε άλλον ένα χρόνο ζωής και το 1967 μοίρασε 15 αυτοκίνητα στους τυχερούς. Την ίδια χρονιά στα πλαίσια του Καρναβαλιού τραγούδησε στο Δημοτικό Θέατρο ο διάσημος Ντομένικο Μοντούνιο. Στα χρόνια της δικτατορίας που ακολούθησαν δεν υπήρχε ελεύθερη καρναβαλική σάτιρα. Ο ρόλος της Βασίλισσας ανατίθεται σε γνωστές καλλονές της χώρας, όπως το 1969 στη σταρ - Ελλάς και το 1973 στη μισ - Ελλάς. Στο Καρναβάλι του 1968 παρουσιάζεται μια νέα αποκριάτικη εκδήλωση, που από τότε διεξάγεται κάθε χρόνο. Είναι το παιδικό ποδηλατικό παιχνίδι "μπέιμπυ - ράλλυ" που το οργάνωσε για πρώτη φορά ο

Φυσιολατρικός Σύνδεσμος Πατρών.

Το 1970 ο Καρνάβαλος είχε συνολικό μήκος 30 μέτρα και ήρθε σιδηροδρομικώς όπου του έγινε επίσημη υποδοχή στο σταθμό. Την ίδια χρονιά οι εκδηλώσεις της τελευταίας Κυριακής, μεταδόθηκαν για πρώτη φορά από την τηλεόραση.

Μετά την αποκατάσταση της Δημοκρατίας αρχίζει η σύγχρονη περίοδος του Καρναβαλιού που φτάνει στις μέρες μας. Σημαντική συμβολή στη σημερινή εντυπωσιακή μορφή του Καρναβαλιού της Πάτρας έδωσε το παιχνίδι του κρυμμένου θουσαυρού. Μέσα από το παιχνίδι το Καρναβάλι πέρασε στα χέρια της νεολαία της πόλης που με ενθουσιασμό, ζωντάνια, έμπνευση, ιδέες και χιούμορ το καθιέρωσε στο Καρναβάλι της Ελλάδας.

ΚΑΡΝΑΒΑΛΙΚΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙ

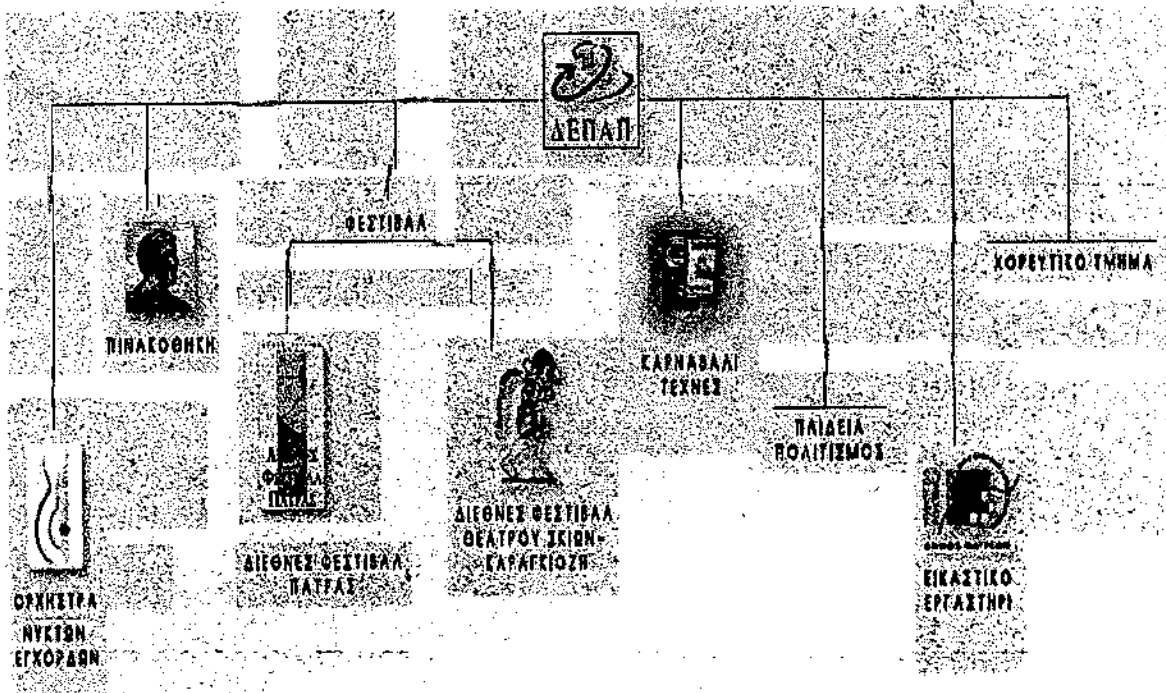
Ο πυρήνας, η πρωταρχική δύναμη, η γενεσιουργός αιτία του βασιλιά Καρνάβαλου και της αρμάδας του, εκεί όπου οι ιδέες, η δεξιοτεχνία και η αισθητική βρίσκουν διέξοδο μέσω της καρναβαλικής και εικαστικής δημιουργίας.

Βιρτουόζοι της σμίλης που με ανεπανάληπτη επιδεξιότητα και ανεξάντλητη επιμονή, διαφυλαγμένοι στο άβατο των περιεργών βλεμμάτων, μορφοποιούν την πρώτη ύλη και υλοποιούν σε φόρμες πρωτόγνωρες τα άρματα του Πατρινού Καρναβαλιού.

Μια ξεχωριστή μορφή τέχνης που αναγνωρίζεται διακριτικά στα ακάματα πρόσωπα των αφανών και ανώνυμων ηρώων του Καρναβαλικού Εργαστηρίου. Σε όλους αυτούς που κάθε χρόνο υπερβαίνουν τον προηγούμενο εκμεταλλευόμενοι στο έπακρο την επιφοίτηση του καρναβαλικού πνεύματος.

**ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΠΑΤΡΑΣ
ΔΙΕΘΝΕΣ ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΠΑΤΡΑΣ**

• ΕΙΚΑΣΤΙΚΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙ ΔΗΜΟΥ ΠΑΤΡΕΩΝ

Το Εικαστικό Εργαστήριο του Δήμου της Πάτρας ξεκίνησε την λειτουργία του στην αρχή του Οκτώβρη. Έχει 240 μαθητές, παιδιά και ενήλικες, και στεγάζεται νεοκλασικό κτίριο του Παλαιού Νοσοκομείου, κάτω από το Κάστρο. Λειτουργούν εργαστήρια ζωγραφικής, χαρακτικής, κατασκευών και κεραμικής, αλλά και για ενήλικες εργαστήρια ζωγραφικής και κεραμικής.

Η μεταπολεμική κοινωνική και οικονομική εξέλιξη νομού Αχαΐας.

Επίσης, για όλους τμήματα Ιστορίας της Τέχνης και του Πολιτισμού.

Στόχος του Εργαστηρίου είναι η Εικαστική Παιδεία για όλους. Από μεν τα παιδικά εργαστήρια θα εκκολαφθούν οι αυριανοί καλλιτέχνες της Πάτρας, αλλά και οι ευαίσθητοι άνθρωποι που θα μάθουν να διατηρούν το αγαθό της προσωπικής έκφρασης χωρίς να γίνουν καλλιτέχνες -, από δε τα εργαστήρια και τα θεωρητικά τμήματα ενηλίκων, θα πλασθούν ανοιχτοί δέκτες των Εικαστικών Τεχνών που θα μπορούν να χαρούν την Τέχνη, αλλά και άνθρωποι που εκφράζονται ελεύθερα μέσα από τα χρώματα και τα σχήματα. **Πιστεύουμε πως η Τέχνη εκτός από αποτέλεσμα είναι και διαδικασία.** Με πολύ γρήγορους ρυθμούς έγινε η διαμόρφωση του κτιρίου, το πλήρες ντύσιμο των χώρων, σχεδιοθήκες, καβαλέτα, φούρνοι, σχεδιαστήρια, βιβλιοθήκη, ηλεκτρονικός εξοπλισμός, γραφεία, όλα στη θέση τους. Αυτά όμως σε σχέση με τα φετινά εργαστήρια. Γιατί κάθε νέο εργαστήριο θα προικίζεται με τον πλήρη εξοπλισμό του. Την επόμενη χρονιά σχεδιάζεται το άνοιγμα νέων εργαστηρίων φωτογραφίας και multimedia.

Το πιο σημαντικό όμως απ' όλα είναι ότι η Πάτρα αγκάλιασε με πολύ ενδιαφέρον το Νέο της θεσμό και οι κάτοικοι της πόλης πλημμυρίζουν ήδη τα εργαστήρια.

• ΟΡΧΗΣΤΡΑ ΝΥΚΤΩΝ ΕΓΧΟΡΔΩΝ

Ένας κύκλος μουσικής αναζήτησης μέσα από τους ήχους μιας αμιγούς ορχήστρας νυκτών εγχόρδων. Διαδρομές μέσα από έργα κλασικών και σύγχρονων συνθετών με διαφορετικές μουσικές τεχνοτροπίες, απόψεις, ιδέες και προτάσεις για ένα διαφορετικό ηχητικό αποτέλεσμα μιας " παραδοσιακής Μαντολινάτας".

Ένα στοίχημα που φαίνεται ότι έχει κερδηθεί σε όλη την Ευρώπη, αλλά και την Αμερική, Ιαπωνία, Αυστραλία. Ένα στοίχημα που αποτελεί και το στόχο της Ορχήστρας Νυκτών Εγχόρδων του Δήμου Πατρέων. Πριν 5 περίπου χρόνια, εκτός από το ρεπερτόριο κλασικού ύφους με έργα ξένων και Ελλήνων συνθετών, προστέθηκε στις αναζητήσεις της και το ελληνικό τραγούδι.

Σημαντικοί Έλληνες συνθέτες και ερμηνευτές πειραματίστηκαν μαζί της και έδωσαν το δικό τους στίγμα, τη δική τους προσωπική μουσική ανάσα.

Ένας νέος κύκλος αναζήτησης χωρίς προκαταλήψεις και ταμπού, αλλά με ευθύνη και ευαισθησία απέναντι σε ότι υγιές και ποιοτικό έχει μέσα του ο τόσο σημαντικός μουσικός χώρος που λέγεται ελληνικό τραγούδι.

• ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ ΠΑΤΡΩΝ

Η μεταπολεμική κοινωνική και οικονομική εξέλιξη νομού Αχαΐας.

Η Δημοτική Πινακοθήκη Πατρών, ιδρύθηκε το 1988 και από το 2000, λειτουργεί στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων της Δημοτικής Επιχείρησης Πολιτιστικής Ανάπτυξης Πάτρας.

Με τη λειτουργία της, η Δημοτική Πινακοθήκη, αποσκοπεί στο να παρουσιαστεί όλο το φάσμα της εικαστικής δημιουργίας, παρέχοντας εικαστική παιδεία.

Στόχος που επιτυγχάνεται κάθε χρονιά καθώς η Δημοτική Πινακοθήκη εκπληρώνει τη βασική εκπαιδευτική και πολιτιστική αποστολή που οφείλει να έχει ως Δημοτικό Ίδρυμα.

Οι συνεργασίες με την Εθνική Πινακοθήκη, το Μουσείο Μπενάκη, τα ιδρύματα και τις άλλες Πινακοθήκες της χώρας μας, εξασφάλισαν αντιπροσωπευτικές εκθέσεις που κατέγραφαν την ιστορία της Νεοελληνικής Ζωγραφικής, Γλυπτικής και Χαρακτικής.

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

Παράλληλα με τις εκθέσεις, οργανώθηκαν πλήθος εκδηλώσεων σε μια προσπάθεια να καταστεί η Πινακοθήκη κέντρο παιδείας και προβληματισμού, ένα ίδρυμα που να έλκει το ενδιαφέρον όλων των συμπολιτών ως πολυδύναμος χώρος πνευματικών αναζητήσεων που απέβλεπε πρώτιστα στην υψηλή αισθητική και τη μύηση στα μυστικά της τέχνης.

Οργανώθηκαν διαλέξεις, ξεναγήσεις, συναυλίες συνόλων και δύο κύκλοι λογοτεχνικών εκδηλώσεων από το 1990 - 1995.

ΣΥΛΛΟΓΗ

Αμιγώς νέα αποκτήματα, περιήλθαν στη συλλογή της Δημοτικής Πινακοθήκης από το 1988 που ξεκίνησε με τη νέα και οριστική πλέον μορφή την δραστηριότητά της ως εικαστικό ίδρυμα.

Έτσι, με τη δωδεκάχρονη λειτουργία της, έγινε γνωστή στο πανελλήνιο, αλλά και στο εξωτερικό, με αποτέλεσμα να δέχεται τις πρώτες δωρεές. Από τα νεότερα αποκτήματα σημαντικά θεωρούνται τα 10 έργα που δώρισε ο ζωγράφος Ράλλης Κοψίδης, το έργο του Γιάννη Γαϊτή που δώρισε η Εθνική Πινακοθήκη, τα επίσης δωρηθέντα χαρακτηριστικά του Μαστιχιάδη, του Τάσσου, η υδατογραφία του Αγήγορα Αστεριάδη και το κολάζ του Fred Emerich. Σημαντική στιγμή υπήρξε η δωρεά των κάρτ- ποστάλ της Παλαιάς Πάτρας της εφημερίδας «Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ».

Πολύτιμα θεωρούνται τα έργα του 19ου αιώνα, από τη συλλογή του Δήμου Πατρέων που φυλάσσονται στη Δημοτική Βιβλιοθήκη των: Ν. Κουνελάκη, Α. Κριεζή, Ι. Δούκα και Ε. Τσίλλερ και τα έργα του 20ου αιώνα των: Γ. Μόραλη, Σ. Βασιλείου, Ο. Αργυρού, Γ. Βακαλό, Α. Σώχου, Ε. Θωμόπουλου, Ι. Μηταράκη κ.ά.

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

Το πολύπλευρο έργο της Δημοτικής Πινακοθήκης, ολοκληρώνουν τα εκπαιδευτικά προγράμματα, που στοχεύουν μέσω των ξεναγήσεων στην εξοικείωση των μαθητών με τους Μουσειακούς χώρους και στην παροχή παιδείας και αισθητικής αγωγής.

Οι ξεναγήσεις των σχολείων της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης από επιστημονικό προσωπικό και η διανομή εκπαιδευτικών φυλλαδίων και εντύπων στους μαθητές, αποσκοπούν στην εναλλακτική εκπαιδευτική διαδικασία προσέγγισης ενός απαιτητικού και ιδιαίτερα δύσκολου από την φύση του τομέα της Τέχνης, καθώς και στη διάδοση των αξιών της παιδείας και του Πολιτισμού.

Η μεταπολεμική κοινωνική και οικονομική εξέλιξη νομού Αχαΐας.

ΕΔΡΑ - ΔΙΟΙΚΗΣΗ

Οι εικαστικές δραστηριότητες της Δημοτικής Πινακοθήκης από το 1988 έως σήμερα, με το εναλλακτικό πρόγραμμα εκθέσεων και εκδηλώσεων, δημιούργησε το κατάλληλο κλίμα για γόνιμο προβληματισμό και κίνησε το ενδιαφέρον πολλών συνδημοτών καθιστώντας την ουσιαστικά το πνευματικό κέντρο της πόλης. Η οργάνωση περιοδικών εκθέσεων και η σε τακτά χρονικά διαστήματα παρουσίαση της μόνιμης συλλογής, δίνει τη δυνατότητα αφ' ενός μιας εναλλακτικής εικαστικής πολιτικής με σαφή εκπαιδευτικό προσανατολισμό κι αφ' ετέρου, τη δρομολόγηση νέων προοπτικών για επίτευξη συνεργασιών για την οργάνωση διεθνών εκθέσεων.

Η Δημοτική Πινακοθήκη διοικείται από το Διοικητικό Συμβούλιο της Δ.Ε.Π.Α.Π έχοντας ως γνωμοδοτικό όργανο την Καλλιτεχνική Επιτροπή.

- **ΚΑΡΝΑΒΑΛΙ**

Το Καρναβάλι της Πάτρας αριθμώντας ζωή 173 ετών, αυτή τη στιγμή αποτελεί τη μεγαλύτερη και τη μαζικότερη εκδήλωση στον ελλαδικό χώρο και μία από τις μεγαλύτερες αντίστοιχες εκδηλώσεις στην Ευρώπη, στη διάρκεια της χειμερινής περιόδου.

Μία τόσο μεγάλη εκδήλωση έχει φιλοσοφία και στόχους. Βασική φιλοσοφία μας η σύνδεση του

Καρναβαλιού με τις Τέχνες και στόχος μας η αναβάθμιση και η καθιέρωση του, μεταξύ των μεγάλων Καρναβαλιών της Ευρώπης.

Ταυτόχρονα με τα γνωστά καρναβαλικά δρώμενα, διοργανώνονται παράλληλες εκδηλώσεις που στοχεύουν αφενός στην ενδυνάμωση του Καλλιτεχνικού στοιχείου μέσα στο Καρναβάλι και αφετέρου στη διατήρηση παραδοσιακών μορφών τέχνης μέσω ανταλλαγών με άλλες περιοχές της Ελλάδας, των Βαλκανίων και της Ευρώπης.

Σκοπός μας να μπορούν να μπουν οι βάσεις για περαιτέρω εξέλιξη αυτών των εκδηλώσεων για διακρατικές πολιτιστικές ανταλλαγές σε Διεθνές επίπεδο.

- **ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΠΑΤΡΑΣ**
ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΕΙ:

1. **ΔΙΕΘΝΕΣ ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΠΑΤΡΑΣ**

2. **ΔΙΕΘΝΕΣ ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΘΕΑΤΡΟΥ ΣΚΙΩΝ-ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗ**

1. **ΔΙΕΘΝΕΣ ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΠΑΤΡΑΣ**

Η μεταπολεμική κοινωνική και οικονομική εξέλιξη νομού Αχαΐας.

Η Πάτρα, αποχαιρετώντας τον εικοστό αιώνα, θυμάται, δημιουργεί, ανασαίνει, επικοινωνεί πολιτιστικά.

Η πόλη, καθώς αποικείται απ' όλες τις μορφές της Τέχνης, χρειάζεται συμπαραστάτες τους δημιουργούς της, χρειάζεται να συνομιλήσει ισότιμα με όλους τους θεσμούς

και τους φορείς που παράγουν πολιτισμό.

Η επαφή με τις τέχνες, που το πρόγραμμα του Διεθνούς Φεστιβάλ προτείνει, υπηρετεί τόσο την κλασική, όσο και την πρωτοποριακή τους έκφραση. Υπηρετεί το Διεθνή χαρακτήρα του Θεσμού και ταυτόχρονα τον προστατεύει με αποκλειστικές συμμετοχές κι εκδηλώσεις που επιλέχθηκαν για να στηρίξουν τους θεματικούς κύκλους.

2. ΔΙΕΘΝΕΣ ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΘΕΑΤΡΟΥ ΣΚΙΩΝ-ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗ

Η Δημοτική Επιχείρηση Πολιτιστικής Ανάπτυξης Πάτρας (Δ.Ε.Π.Α.Π.) προκηρύσσει τους 2ους Αγώνες Ελληνικού Θεάτρου Σκιών, που θα πραγματοποιηθούν από 6 έως 10 Οκτωβρίου 2004 στην πόλη των Πατρών, με στόχο την ανάδειξη και ανανέωση του Ελληνικού Θεάτρου Σκιών.

• ΧΟΡΕΥΤΙΚΟ ΤΜΗΜΑ

Το Χορευτικό τμήμα ιδρύθηκε το 1976 και από τα πρώτα του βήματα αγκαλιάστηκε από την πλειοψηφία της Πατρινής νεολαίας. Μέχρι σήμερα έχει κάνει εκατοντάδες παραστάσεις σε όλη την Ελλάδα, αλλά και την υπόλοιπη Ευρώπη. Συνολικά αριθμεί περισσότερα από 600 μέλη στο παιδικό τμήμα και στο τμήμα για ενήλικες. Παράλληλα, 50 περίπου Πατρινοί, στο πλαίσιο της δράσης του τμήματος, ασχολούνται με ζητήματα λαϊκού Πολιτισμού διαφόρων περιοχών της Ελλάδος, ενώ εκτός του χορού ασχολούνται με την παραδοσιακή φορεσιά, το κόσμημα και την παραδοσιακή μουσική. Με στόχο την καλύτερη ενημέρωση των στελεχών και μελών του, το χορευτικό της Δ.Ε.Π.Α.Π. διοργανώνει σεμινάρια, με εισηγητές ερευνητές του λαϊκού πολιτισμού περιοχών της Ελλάδας και συμμετέχει σε αναγνωρισμένες διοργανώσεις άλλων φορέων. Στα 25 χρόνια ζωής του απέκτησε μοναδική βιβλιογραφία και δισκογραφία και ένα αξιοζήλευτο βεστιάριο, με παραδοσιακές στολές από όλη την Ελλάδα. Η διδασκαλία του χορού γίνεται από 14 δασκάλους.

Ένωση Αρχαίων Ελληνικών Λιμανιών της Μεσογείου και του Ευξείνου Πόντου

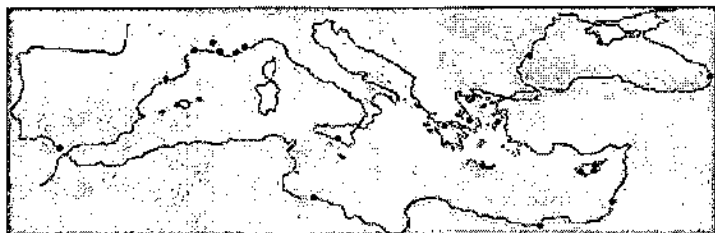
Η Ένωση Αρχαίων Ελληνικών Λιμανιών της Μεσογείου και του Ευξείνου Πόντου ιδρύθηκε πριν από πέντε χρόνια, αριθμεί σήμερα είκοσι μία πόλεις, με προεδρεύουσα την πόλη Agde (Αγάθη) της Νοτίου Γαλλίας. Οι πόλεις που τη απαρτίζουν έχουν ως κοινό χαρακτηριστικό ότι ιδρύθηκαν στην αρχαιότητα από Έλληνες.

Σκοπός της Ένωσης είναι η ισχυροποίηση των σχέσεων ανάμεσα σ' αυτές τις πόλεις στους τομείς του πολιτισμού, της παιδείας, της οικονομίας, της τεχνολογίας και της επικοινωνίας των κατοίκων τους, ειδικότερα των νέων. Μια από τις πρόσφατες αποφάσεις της Ένωσης είναι η δημιουργία στην κάθε πόλη, στο μέτρο του δυνατού, μιας "Εστίας Γνώσης και Επιστημών" που, χρησιμοποιώντας τη σύγχρονη τεχνολογία, θα προσφέρει τη δυνατότητα επικοινωνίας των νέων αυτών των πόλεων. Η Ευρωπαϊκή Ένωση στηρίζει τις δραστηριότητες της Ένωσης Αρχαίων Ελληνικών Λιμανιών και αυτή τη στιγμή εκκρεμούν πολλές αιτήσεις για ένταξη.

Η Γενική Συνέλευση της Ένωσης αποτελείται από τους Δημάρχους των

Η μεταπολεμική κοινωνική και οικονομική εξέλιξη νομού Αχαΐας.

πόλεων-μελών, η οποία ανά διετία εκλέγει το διοικητικό της συμβούλιο. Η Γενική Γραμματεία της Ένωσης εδρεύει στο Ελληνικό Ίδρυμα Πολιτισμού.

Τα λιμάνια της Ένωσης:

Αγάθη (Γαλλία), Αλεξάνδρεια (Αίγυπτος), Αντίπολις (Γαλλία), Βύβλος (Λίβανος), Γάδαιρα [Ηράκλειο] (Ισπανία), Εμπόριον (Ισπανία), Ηράκλειο (Ελλάς), Θηλίνη (Γαλλία), Κάλλατις (Ρουμανία), Κυρήνεια (Κύπρος), Λάρνακα (Κύπρος), Νίκαι (Γαλλία), Πάτρα (Ελλάς), Πάφος (Κύπρος), Πυθαγόρειον (Ελλάς), Σελινούς (Ιταλία), Τζέρμπα (Τυνησία), Φάσις (Γεωργία), Χαλκίς (Ελλάς), Χερσόνησος (Ουκρανία).

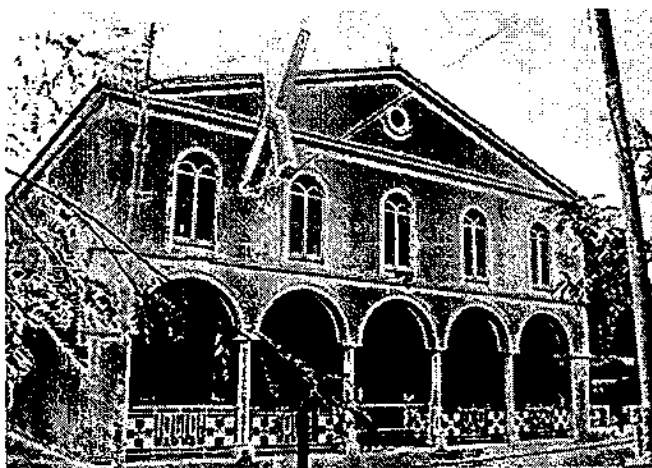
Ελληνικό Ίδρυμα Πολιτισμού

Το Ελληνικό Ίδρυμα Πολιτισμού έχει ως αποστολή του τη καλύτερη γνωριμία του ελληνικού πολιτισμού, σε όλες του τις εκφάνσεις, και τη διάδοση της ελληνικής γλώσσας στο εξωτερικό, καθώς και τη συνεργασία με οργανισμούς και φορείς άλλων χωρών στα πλαίσια της ανάπτυξης ενός διαλόγου ανάμεσα στους πολιτισμούς με σεβασμό στην ιδιαιτερότητά τους. Το Ίδρυμα, από της ιδρύσεώς του το 1992, έχει δημιουργήσει Παραρτήματα στην Οδησσό, την Αλεξάνδρεια, το Βερολίνο, τη Νέα Υόρκη, το Λονδίνο και το Παρίσι. Το Ελληνικό Ίδρυμα Πολιτισμού υποστηρίζει τις δραστηριότητες της Ένωσης Αρχαίων Ελληνικών Λιμανιών της Μεσόγειου και του Ευξείνου Πόντου.

Ο ΠΟΛΙΟΥΧΟΣ ΤΗΣ ΠΑΤΡΑΣ

Αγιος Ανδρέας

Στην παράκτια ζώνη της Πάτρας, στο άλσος και στο αρχαίο λιμάνι, βρισκόταν ο ναός του Αποστόλου Ανδρέα, διατηρήθηκε ως τις αρχές του 18^{ου} αι.

Για ασφάλεια από τις πειρατικές επιδρομές της εποχής, ο ναός είχε οχυρωματικό τείχος με πύργους στις γωνίες του και ήταν ορατός από μεγάλη απόσταση. Πότε ακριβώς κτίστηκε ο σημαντικός αυτός

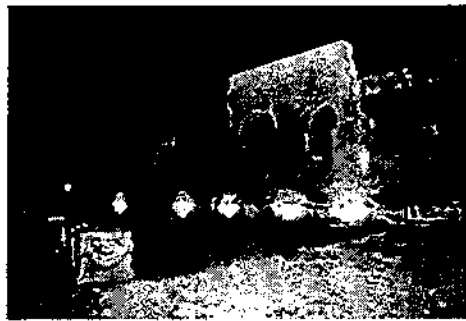
Η μεταπολεμική κοινωνική και οικονομική εξέλιξη νομού Αχαΐας.

ναός του Αποστόλου, για την ύπαρξη του οποίου μας πληροφορεί ο επίσκοπος Κρεμόνας Λιουππράνδος το 968, που τον είδε από μακριά περνώντας με πλοίο από τον Πατραϊκό κόλπο, δεν γνωρίζουμε.

Ο παράλιος ναός του Αγίου Ανδρέα ισοπεδώθηκε και λεηλατήθηκε από τους Τουρκαλβάνους το 1770, κατά την περίοδο των Ορλωφικών, ένα μόλις χρόνο μετά την αποπεράτωση των εργασιών επισκευής του που πραγματοποίησαν οι Βενετοί. Στην ίδια θέση κτίστηκε το 1836 – 1843 η λιτή βασιλική του Λυσάνδρου Καυταντζόγλου, ο «παλαιός Άγιος Ανδρέας». Δίπλα του υψώνεται ο πολυτελέστατος ναός του Πολιούχου, που θεμελιώθηκε το 1908 από τον Γεώργιο τον Α΄.

ΑΞΙΟΘΕΑΤΑ ΠΑΤΡΑΣ

• ΑΡΧΑΙΟ ΩΔΕΙΟ

Στα δυτικά της Ακρόπολης, στην Άνω πόλη, βρίσκεται το Ρωμαϊκό Ωδείο της Πάτρας που ανεγέρθηκε νωρίτερα από το

Ωδείο της Αθήνας (Ηρώδειο, 160 μ.Χ.).

Ο Πausανίας που επισκέφθηκε την Πάτρα στη δεκαετία του 170 μ.Χ. γράφει «έχει την ωραιότερη διακόσμηση που έχω δει, αν εξαιρέσει βέβαια κανείς αυτό της Αθήνας». Όπως αναφέρει ο Πausανίας, μέσα στο Ωδείο, που ήταν συνεχόμενο της αρχαίας Αγοράς, υπήρχε άγαλμα του Απόλλωνα, που έγινε από λάφυρα του πολέμου, κατά των Γαλατών (279 π.Χ) όταν οι Πατρινοί είχαν βοηθήσει τους Αιτωλούς.

Στους αιώνες που ακολούθησαν, οι σεισμοί, οι πόλεμοι και οι κατακτητές κατέστρεψαν το Ωδείο και το κάλυψαν με άλλα κτίρια και χώματα. Από το μικρό λόφο που δημιουργήθηκε, έμεναν ακάλυπτα μόνο ελάχιστα τμήματα. Ξαναήρθε στο φως το 1889, όταν έγιναν εργασίες εκσκαφής στο λόφο για την επιχωμάτωση του λιμανιού.

Πέρασαν αρκετές δεκαετίες έως ότου ξεκινήσει η διαδικασία της αναστήλωσής του που ολοκληρώθηκε το 1956, χρονιά κατά την οποία το Αρχαίο Ωδείο απέκτησε την αρχική του μορφή. Την ίδια δεκαετία, μετατράπηκε ο περιβάλλον χώρος σε αρχαιολογικό με την έκθεση σ' αυτόν ; σαρκοφάγων, ψηφιδωτών και άλλων αρχαίων ευρημάτων. Το Ωδείο, έχει όλα τα βασικά μέρη του θεάτρου, κοίλο, ορχήστρα, προσκήνιο, σκηνή, παρασκήνια και στις 23 σειρές καθισμάτων του, δύναται να φιλοξενηθούν 2.300 θεατές. Από τη θέσπιση του Διεθνούς Φεστιβάλ Πάτρας, το Αρχαίο Ωδείο αποτελεί τη βασική του έδρα, φιλοξενώντας τους καλοκαιρινούς μήνες κορυφαία ελληνικά και ξένα καλλιτεχνικά συγκροτήματα.

ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΟ ΚΑΣΤΡΟ

Η μεταπολεμική κοινωνική και οικονομική εξέλιξη νομού Αχαΐας.

Το Κάστρο της Πάτρας χτίστηκε κατά το β' μισό του 6^{ου} μ.Χ. αιώνα, επάνω στα ερείπια της αρχαίας Ακρόπολης. Βρίσκεται σ' ένα χαμηλό λόφο του Παναχαϊκού σε απόσταση 800 μέτρων περίπου από την ακτή. Τα τείχη του περικλείουν μία έκταση 22.725 τ.μ. και αποτελείται από έναν τριγωνικό εξωτερικό περίβολο, ενισχυμένο με πύργους και προμαχώνες, που προστατεύονταν αρχικά από βαθιά τάφρο και ένα εσωτερικό περίβολο που υψώνεται στη Β.Α. γωνία και επίσης περιβάλλεται από τάφρο.

Κατασκευάστηκε απ' τον Ιουστιανό μετά τον καταστροφικό σεισμό του 551 με υλικά προχριστιανικών οικοδομημάτων για την άμυνα της περιοχής και των κατοίκων της. Στους αιώνες που ακολούθησαν και έως το Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, παρέμεινε σε αδιάκοπη χρήση για την άμυνα της πόλης, αλλά και ως διοικητικό και στρατιωτικό κέντρο.

Στους Βυζαντινούς αιώνες, μέχρι τον ερχομό των Φράγκων (1205) το πολιορκήσαν Σλάβοι, Σαρακηνοί, Βούλγαροι, Νορμανδοί κ.α. χωρίς όμως να μπορέσουν να το κατακτήσουν. Στα 805 μ.Χ. οι κάτοικοι της πόλης πολιορκήθηκαν στο κάστρο από Σκλάβους και Σαρακηνούς και η νίκη τους που αποδόθηκε σε θαύμα του πολιούχου Αγίου Ανδρέα, ήταν σημαντική για την αναχαίτιση των βαρβαρικών επιδρομών στην Πελοπόννησο.

Οι Φράγκοι σταυροφόροι, το μεγάλωσαν, το ενίσχυσαν και άνοιξαν τάφρο στις τρεις πλευρές του. Το 1278 υποθηκεύτηκε στο Λατίνο Αρχιεπίσκοπο ενώ το 1408 παραχωρήθηκε από τον Πάπα για πέντε χρόνια και έναντι μισθώματος, στους Ενετούς. Στα χέρια του Λατίνου Αρχιεπισκόπου έμεινε έως το 1430 που απελευθερώθηκε από τον Κωνσταντίνο Παλαιολόγο. Ο Κωνσταντίνος προχώρησε σε προσθήκες και επισκευές των τειχών.

Σκλαβώθηκε στα χρόνια της Τουρκοκρατίας και πέρασε στα χέρια των Ελλήνων το 1828 μετά την απελευθέρωσή του από το Γάλλο στρατηγό Μαιζόν.

Στα χρόνια 1941-1944 ήταν στη γερμανική κατοχή από την οποία ελευθερώθηκε μαζί με την Πάτρα στις 4 Οκτωβρίου 1944.

Από το 1973 το Κάστρο είναι στην εποπτεία της 6ης Εφορείας Βυζαντινών Αρχαιοτήτων. Στο λυόμενο θεατράκι (640 θέσεων) που βρίσκεται στο εσωτερικό περίβολο, φιλοξενούνται κάθε καλοκαίρι πολιτιστικές εκδηλώσεις.

Οι οικοδομικές φάσεις που διακρίνονται σήμερα στο κάστρο αποτελούν μαρτυρία των εργασιών που πραγματοποιήθηκαν από τους εκάστοτε κατακτητές του για την επισκευή του και την προσαρμογή στις εξελίξεις της πολεμικής τεχνολογίας.

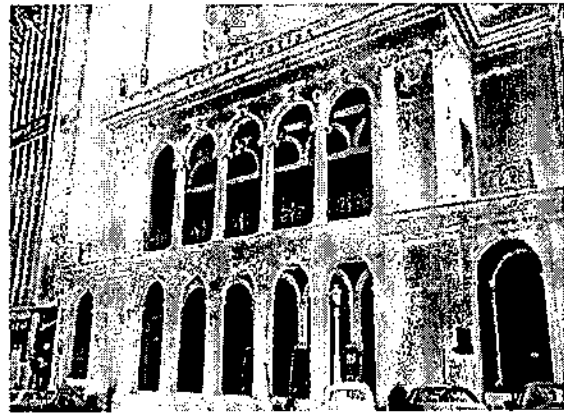
Σε ειδική εσοχή στην τοιχοποιία, είναι εντοιχισμένος κορμός αγάλματος και κεφάλι ανδρός των ρωμαϊκών χρόνων. Το παραμορφωμένο αυτό άγαλμα πήρε μυθικές διαστάσεις στα μάτια των κατοίκων της Πάτρας. Έγινε το στοιχείο της πόλης, η «Πατρινέλα».

Η παράδοση λέει ότι ήταν γυναίκα μεταμορφωμένη σε άντρα στα χρόνια της Τουρκοκρατίας που φυλάει την πόλη από επιδημίες και κλαίει τις νύχτες, όταν πεθαίνει κάποιος γνωστός Πατρινός.

• **ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ**

Το κτίριο του Δημοτικού Θεάτρου "Απόλλων" ανηγέρθη το 1872 βάσει σχεδίων του Γερμανού Αρχιτέκτονα Ernst Ziller. Είναι κτίριο με χαρακτηριστικά δείγματα νεοκλασικής αρχιτεκτονικής του 19ου αιώνα. Κατασκευάσθηκε ως θέατρο και ευρίσκεται στην κεντρική πλατεία της πόλεως των Πατρών.

Εργασίες συντήρησης στο θέατρο έχουν πραγματοποιηθεί σε τακτά χρονικά διαστήματα.

• **ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ**

Η έκθεση στεγάζεται στο ισόγειο τριώροφου νεοκλασικού κτηρίου, που δωρίθηκε στο Δημόσιο και χρησιμο-ποιήθηκε μετά το 1938. Στις συλλογές περιλαμβάνονται:

- Γλυπτά από την Πάτρα και την επαρχία Πατρών.
- Ευρήματα που χρονολογούνται από το 3000 ως το 800 π.Χ.
- Ταφικά σύνολα από τα κλασικά και ελληνιστικά νεκροταφεία της Πάτρας.
- Ευρήματα ρωμαϊκής περιόδου από την Πάτρα.
-

Από τα σημαντικότερα εκθέματα του Μουσείου είναι:

Ασημένια

κύλικα με έκτυπη διακόσμηση οκτώσχημων ασπίδων, από τον Καταρράκτη, 15^{ος} αιώνας π.Χ. Πήλι με

νη αρύταινα παράσταση ψαριών στον πυθμένα,

από το Κλάους, μέσα 13^{ου} αιώνα π.Χ. Ζεύγος χάλκινων κνημίδων διακοσμημένο με ταινίες, από μυκηναϊκό τάφο στην Καλλιθέα Πατρών, 12^{ος} αιώνας π.Χ. Τρία μικρά κυλινδρικά ομοιώματα σιταποθηκών, με κωνική στέγη, από τον γεωμετρικό ναό στο Ανω Μαζαράκι, τελευταίο τέταρτο 8ου αιώνα π.Χ. Χρυσό περιδέραιο, από χάντρες σχήματος πηνίου

Η μεταπολεμική κοινωνική και οικονομική εξέλιξη νομού Αχαΐας.

ρωμαϊκό αντίγραφο του αγάλματος της Αθηνάς Παρθένου που βρισκόταν στον Παρθενώνα

• ΡΩΜΑΪΚΟ ΥΔΡΑΓΩΓΕΙΟ

Το πρώτο συστηματικό υδραγωγείο της Πάτρας βρίσκεται στα ριζά του λόφου του Δασυλλίου και είναι έργο ρωμαϊκό.

• ΒΟΡΕΙΟ ΝΕΚΡΟΤΑΦΕΙΟ

Το ρωμαϊκό αυτό μνημείο χρονολογείται μεταξύ του τέλους του 1ου αι. μ.Χ και τους τέλους του 2ου αι. μ. Χ. Έχοντας σχήμα σταυρού, όπως ο ναός της Ισιδας στην Πομπηία, αποτελεί το μοναδικό μνημείο με αυτή τη μορφή που βρέθηκε στην Πάτρα.

• ΜΥΚΗΝΑΪΚΟΙ ΤΑΦΟΙ ΒΟΥΝΤΕΝΗΣ

Ο αρχαιολογικός χώρος της Βούντενης βρίσκεται 4,5 χλμ ανατολικά της Πάτρας και πρόκειται για μεγάλο μυκηναϊκό νεκροταφείο(μη επισκέψιμος χώρος).

• ΑΜΦΙΘΕΑΤΡΟ

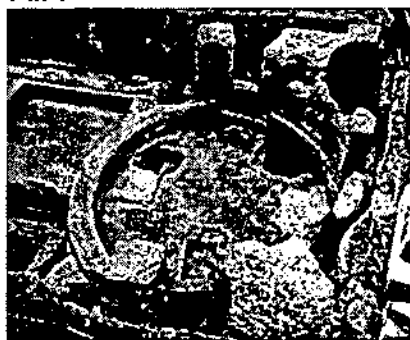
Κοντά στο Αρχαίο Ωδείο ήρθαν στο φως ερείπια αμφιθεάτρου πιθανόν του 1ου μ.Χ αιώνα. Μαζί με το συνεχόμενο Αρχαίο Ωδείο θα αποτελέσουν ένα ενιαίο σύνολο μεγάλης αρχαιολογικής αξίας.

• ΠΗΓΗ ΔΗΜΗΤΡΑΣ

Το σημερινό πηγάδι του Αγ. Ανδρέα παραπλεύρως του παλαιού Ι.Ναού το οποίο άλλοτε ήταν πηγή της θεάς Δήμητρας που λειτουργούσε και σαν μαντείο.

- **ΡΩΜΑΪΚΑ ΝΥΜΦΑΙΑ**

Μνημειώδες κτίσμα του 3ου αιώνα, χώρος αναψυχής με πίδακες νερού και κήπους. Ι. Βλάχου 3 & Κανάρη Τμήμα μεγάλου συγκροτήματος, πιθανόν θερμών. Στους πρώιμους βυζαντινούς χρόνους ο χώρος χρησιμοποιήθηκε πιθανόν ως εκκλησία και αργότερα ως νεκροταφείο.

- **ΡΩΜΑΪΚΗ ΓΕΦΥΡΑ ΤΟΥ ΜΕΙΛΙΧΟΥ (γέφυρα Πausανία)**

Στην διασταύρωση της Ν. Εθνικής οδού με την οδό Αρέθα βρίσκεται καλά διατηρημένη ρωμαϊκή γέφυρα με δύο τούβλινες καμάρες που στηρίζονται πάνω σε περίτεχνες βάσεις από πελεκητές πέτρες.

- **ΑΠΟΘΗΚΕΣ "ΜΠΑΡΡΥ"**

Συγκρότημα βιομηχανικής αρχιτεκτονικής συνδεδεμένο με την εποχή ακμής της πόλης. Χρησιμοποιήθηκε ως εργοστάσιο νηματοποίησης, κλωστικής,

Η μεταπολεμική κοινωνική και οικονομική εξέλιξη νομού Αχαΐας.

αλευροποιιάς και κατεργασίας σταφίδας. Σήμερα λειτουργεί σαν κέντρο τεχνών και στεγάζει το info center της Πάτρας.

- **ΠΑΛΑΙΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ**

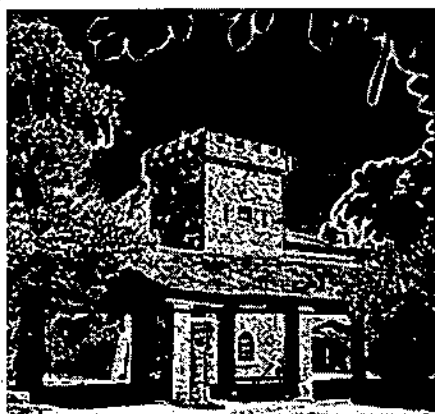
Νεοκλασικό κτίριο του Δανού αρχιτέκτονα CH. E. Hansen το οποίο λειτούργησε σαν νοσοκομείο από το 1872 έως το 1973. Λειτουργεί σήμερα ως Πολιτιστικό Πολυκέντρο της Πάτρας.

- **ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΣΦΑΓΕΙΑ**

Ιδιαίτερου αρχιτεκτονικού ενδιαφέροντος, τα πέτρινα κτίσματα των Δημοτικών Σφαγείων λειτουργούσαν έως το 1998. Σήμερα έχουν ολοκληρωθεί οι εργασίες αποκατάστασης για την μετατροπή του χώρου σε μεγάλο εκθεσιακό κέντρο τοπικών προϊόντων.

- **ΑΧΑΪΑ CLAUSS**

Ο Πύργος της ΑΧΑΪΑ CLAUSS είναι το πρώτο ελληνικό οινοποιείο που χτίστηκε στα 1861 και μέχρι σήμερα παράγει μερικά από τα πιο διάσημα ελληνικά κρασιά. Στους χώρους του ο επισκέπτης μπορεί να θαυμάσει το καταπράσινο περιβάλλον, τα ιστορικά κτίρια, τα ξυλόγλυπτα βαρέλια παλαιώσης από το 1873 της φημισμένης Μαυροδάφνης, καθώς επίσης, στην Κάβα Δανιηλίδος, να δοκιμάσει μερικά από τα εκλεκτά κρασιά της ΑΧΑΪΑ CLAUSS.

Η μεταπολεμική κοινωνική και οικονομική εξέλιξη νομού Αχαΐας.

- **ΥΗΣ ΓΛΑΥΚΟΣ**

Το πρώτο Υδροηλεκτρικό εργοστάσιο της Ελλάδος, λειτουργεί από το 1927 ως δημοτική επιχείρηση. Σήμερα ανήκει στη ΔΕΗ η οποία έχει δημιουργήσει Μουσείο της ιστορίας του σταθμού. Βρίσκεται στην ομώνυμη περιοχή, 8 χλμ νοτιοανατολικά του κέντρου της Πάτρας.

- **ΤΟ ΣΠΙΤΙ ΤΟΥ ΠΑΛΑΜΑ**

Διατηρητέο κτίριο επί της οδού Κορίνθου 241 στο κέντρο της πόλης, όπου γεννήθηκε ο Κωστής Παλαμάς και η Ιταλίδα πεζογράφος Μαθιίλδη Σεράο.

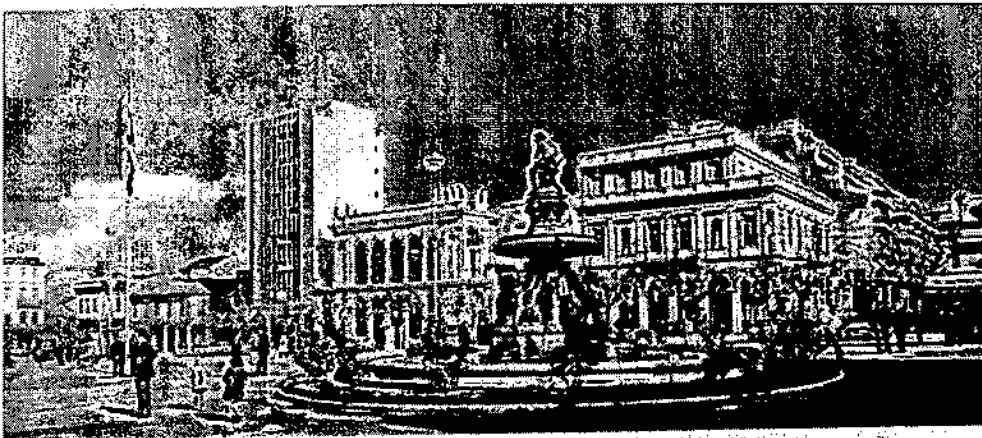
- **ΧΑΜΑΜ**

Η πινακίδα τα λέει όλα... "ΛΟΥΤΡΑ ΧΑΜΑΜ ΠΑΤΡΩΝ: Έτος 1400". Κτίστηκε επί Ενετοκρατίας και διατηρήθηκε αργότερα από τους Τούρκους

οι οποίοι είχαν την συνήθεια αυτή. Από τότε μέχρι σήμερα λειτουργούν σ' αυτό τα χαμάμ (τουρκικά θερμόλουτρα).

ΠΛΑΤΕΙΑ ΓΕΩΡΓΙΟΥ

Η κεντρική πλατεία της πόλης αρχικά ονομαζόταν Καλαμογάρτη, επειδή εκεί κοντά στην οδό Κορίνθου ήταν το σπίτι του. Επίσημα ονομάστηκε πλατεία Όθωνος. Λεγόταν και Κεντρική και Θωμοπούλου και μετά το 1862 Εθνική. Από τη βασιλεία όμως του Γεωργίου Α', έλαβε το όνομά της μέχρι σήμερα. Το 1902 έλαβε τη σημερινή μορφή, αφού ισοπεδώθηκε και

Η μεταπολεμική κοινωνική και οικονομική εξέλιξη νομού Αχαΐας.

δεντροφυτεύτηκε. Την πλατεία κοσμούν δύο σιντριβάνια με δύο θαυμάσια μπρούτζινα φτερωτά λιοντάρια.

ΨΗΛΑΛΩΝΙΑ

Η πιο αξιόλογη πλατεία της Πάτρας. Παλιά ήταν γήλοφος με πλάτωμα, που αποτελούσε βραχώδες ύψωμα, απ' όπου παραδίδεται ότι γκρεμίστηκε με το άλογό του ο Αιγεάτης, ανθύπατος της Αχαΐας στους χρόνους του μαρτυρίου του Αποστόλου Ανδρέου. Η ονομασία προήλθε και από τη θέση και από την χρήση της πλατείας. Χρησιμοποιούνταν ως σταφιδάλωνο, που ήταν υψηλότερο σε σχέση με τη σταφιδοφυτεία. Άλλωστε Αλώνι σημαίνει και κάθε ύψωμα με σπουδαία θέση.

Στην πλατεία, όπως και σ' όλη τη περιοχή μέχρι το ναό της Αγίας Αικατερίνης, βρέθηκαν πάρα πολλά και σημαντικά αρχαιολογικά ευρήματα. (αγάλματα Αφροδίτης, Αθηνάς, μωσαϊκά κ.ά.).

Η ισοπέδωση της πλατείας, που άρχισε το 1857, έγινε από το Δήμαρχο Βεν. Ρούφο το 1881, από τον οποίο πήρε και το όνομά της το 1882, τότε που κτιζόταν και ο τοίχος στον γκρεμό. Παλιότερα λεγόταν πλατεία Άρεως. Υπήρχαν πέντε βρύσες, αργότερα χτίστηκε εξέδρα για μουσική, ενώ το 1905 υπήρχαν τέσσερα καφενεία που διανυκτέρευαν. Ακόμα υπήρχε ανεμόμυλος στο δυτικό μέρος, και στο νότιο ο βασιλιάς Γεώργιος Α' αγόρασε κτήμα για να χτίσει ανάκτορο, αλλά το πούλησε ο πρίγκιπας Χριστόφορος.

Στα Ψηλαλώνια έγιναν και πολλά ιστορικά γεγονότα: Την 22-11-1821 οι Τούρκοι καταδίωξαν τους Έλληνες μέχρι την πλατεία. Την 2-6-1822 έγινε μάχη κατά του Γιουσούφ. Την Μ. Πέμπτη 13-4-1944 οι Γερμανοί απαγχόνισαν τον Β. Αναγνωστόπουλο και την 9-5-1944 άλλους δέκα. Την 2-4 Οκτωβρίου 1944 έγινε μάχη κατά των Γερμανών.

Η πλατεία έχει δύο αγάλματα :το χάλκινο ανδριάντα του Γερμανού, του οποίου τα αποκαλυπτήρια έγιναν την 20-3-1923 και την προτομή του Παλαμά, που αποκαλύφθηκε την 24-3-1953.

Το 1959 ανακαινίστηκε η πλατεία, ενώ το 1969 έγινε νέα διαρρύθμιση της πλατείας από τους δημάρχους

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ

ΔΗΜΟΣ ΑΙΓΕΙΡΑΣ

ΔΗΜΟΣ ΑΙΓΕΙΡΑΣ

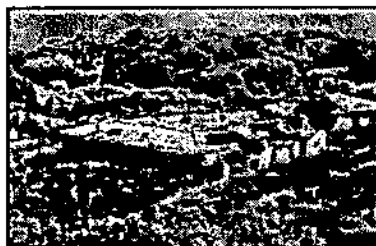
ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΑΙΓΕΙΡΑΣ

Η Αρχαία Αίγειρα υπήρξε μία από τις σημαντικότερες πόλεις της Αχαΐας και της Αχαϊκής Συμπολιτείας. Βρισκόταν ανατολικά της σημερινής κοινότητας Αιγείρας, πάνω στο λόφο "Παλιόκαστρο" που έχει υψόμετρο 650 μ. και ο κεντρικός οικισμός της ήταν οχυρωμένος με ισχυρά τείχη.

Κατά τον ALZINGER οι πρώτοι άνθρωποι εγκαταστάθηκαν σ'αυτήν, την 3^η χιλιετία π.Χ.(πρωτοελλαδική περίοδος).Την παρουσία τους μαρτυρούν θραύσματα κεραμικής που βρέθηκαν στις ανασκαφές.

Όπως αναφέρει ο Πausanίας, η Υπερησία πήρε το όνομα Αίγειρα όταν κατοικούσαν εκεί οι Ίωνες και έκαναν επιδρομή οι Σικυώνιοι εναντίον της. Τότε οι κάτοικοι για να αμυνθούν αποτελεσματικά και επειδή ήταν λίγοι, μάζεψαν όλες τις γίδες (αίγες) της περιοχής και αφού τους άναψαν τα δαδιά που είχαν τοποθετήσει στα κέρατά τους τις εξαπέλυσαν εναντίον των Σικυωνίων, οι οποίοι φοβήθηκαν και έφυγαν. Έτσι επειδή οι Υπερησίες σώθηκαν από τις γίδες (αίγες) άλλαξαν το όνομα της πόλης τους σε Αίγειρα.

Η μεταπολεμική κοινωνική και οικονομική εξέλιξη νομού Αχαΐας.

Η αρχαία Αίγειρα πέρασε περιόδους μεγάλης ακμής και ευημερίας. Λόγω της θέσης που κατείχε στο ανατολικό τμήμα της Αιγιάλειας, στα βόρεια του βουνού Ευρωστίνα. Στην αρχαία Αίγειρα, σύμφωνα με τις περιγραφές του Πausανία, υπήρχε άγαλμα του Δία της Αθηνάς, του Αγαμέμνονα, της Ιφιγένειας, αγάλματα του "Άσκληπιού", του Σεράπιδος και της Ίσιδος .

ΝΟΜΙΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΑΙΓΕΙΡΑΣ

Από τον κατάλογο των νομισμάτων της νομισματικής συλλογής της Κοπεγχάγης φαίνεται ότι η Αίγειρα το 330 π.Χ. περίπου έκοψε χάλκινα νομίσματα με την Αθηνά στη μπροστινή όψη και στη πίσω το μπροστινό μέρος αιγός εντός στεφάνου ελιάς..

ΟΛΥΜΠΙΟΝΙΚΕΣ ΤΗΣ ΑΙΓΕΙΡΑΣ

Η αρχαία Αίγειρα ανέδειξε πολλούς αξιόλογους Ολυμπιονίκες. Πιο γνωστοί απ' αυτούς είναι ο Κρατίνος, ο Αιγειράτης και ο Ίκαρος.

Η ΠΑΡΑΚΜΗ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΑΙΓΕΙΡΑΣ

Η πόλη της Αιγείρας πρέπει να βρισκόταν σε ακμή μέχρι τον 4ον μ.Χ. αιώνα. Υποστηρίζεται ότι καταστράφηκε από ισχυρό παλιρροϊκό κύμα, θεωρείται όμως πιο πιθανό να καταστράφηκε από ισχυρό σεισμό.

ΤΑ ΕΥΡΗΜΑΤΑ ΤΩΝ ΑΝΑΣΚΑΦΩΝ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΑΙΓΕΙΡΑΣ

Οι πρώτες ανασκαφές άρχισαν το 1916 από το Αυστριακό Αρχαιολογικό Ινστιτούτο, το οποίο τις διενεργεί μέχρι και σήμερα.

Τα αρχαιολογικά ευρήματα των μέχρι σήμερα ανασκαφικών ερευνών καλύπτουν χρονικό διάστημα από το 3000 π.Χ. μέχρι τους αυτοκρατορικούς χρόνους της Ρώμης και σχεδόν μέχρι τον 4ο αιώνα μ.Χ. Το 1916 βρέθηκε μαρμάρινο κεφάλι αγάλματος του Δία.. Η δεύτερη συνταρακτική ανακάλυψη του Ο. Walter ήταν το "Κοίλον" του θεάτρου της Αρχαίας Αιγείρας. Σύμφωνα με τον Wilhem Alzinger, ο οποίος συνέχισε τις έρευνες από το 1972 και πέρα, το θέατρο κατασκευάστηκε τον 5^ο προς 4^ο αιώνα π.Χ.

Το προσκήνιο του θεάτρου ήταν διακοσμημένο με ημικίονες. Διατηρείται ακόμη η αποχέτευση της ορχήστρας και ο βόρειος τοίχος της σκηνής με μία κεντρική πύλη που στα ρωμαϊκά χρόνια την εντείσαν. Το μεγαλύτερο μέρος από αυτά τα στοιχεία του θεάτρου καταστράφηκε τον 2^ο αιώνα μ.Χ. όταν έγινε η

Η μεταπολεμική κοινωνική και οικονομική εξέλιξη νομού Αχαΐας.

μετατροπή της σκηνής. Με τη μετατροπή αυτή δημιουργήθηκε μια τρίπατη σκηνή που τον αρχιτεκτονικό της διάκοσμο μαρτυρούν λίγα λείψανα.

Στο χώρο των ανασκαφών έχουν βρεθεί επίσης μέρος των τοιχών της πόλεως, κλίβανος για αγγεία και θραύσματα αγγείων από το 3000 π.Χ. Στις ανασκαφές του 1972, στο βόρειο μέρος του θεάτρου αποκαλύφθηκε, όπως πιστεύει ο Alzinger, μέρος ναού του Δία.

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ

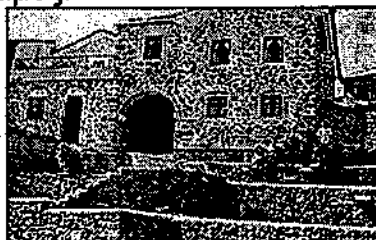
Βρίσκεται στην βόρεια ακτή της Πελοποννήσου και αποτελεί το όριο μεταξύ Αχαΐας & Κορινθίας. Έδρα του δήμου είναι η παραλιακή κωμόπολη **Αιγείρα**, η οποία πήρε τ' όνομά της από την ομώνυμη αρχαία πόλη που βρίσκεται σε μικρή απόσταση.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΑΙΓΕΙΡΑΣ

Ο Δήμος βρίσκεται ανατολικά του Ν. Αχαΐας, με έκταση 103.646 στρ., γειτνιάζει ανατολικά με το Ν. Κορινθίας και δυτικά με το Δήμο Ακράτας. Είναι ένας Δήμος με πεδινή, ημιορεινή και ορεινή ζώνη.

Ανατολικά του βρίσκεται το όρος Εβροστίνα νότια τα όροι Ξεροβούνα και Μαστραγκίνη και έχουν επαφή με το όρος Χελμό, ενώ τα όρια του Δήμου στα βόρεια βρέχονται από τον Κορινθιακό κόλπο. Χαρακτηριστικό της ορεινής περιοχής είναι η ύπαρξη πολλών χαραδρώσεων. Την περιοχή διασχίζουν οι χείμαρροι Κριός και Θολοπόταμος.

Τα δύο κύρια χαρακτηριστικά που ορίζουν τη φυσιογνωμία του Δήμου είναι:

- 1) Ο γεωργικός χαρακτήρας της πεδινής και ημιορεινής ζώνης και
- 2) Η έντονη οικιστική ανάπτυξη της παραθαλάσσιας και πεδινής ζώνης, εξαιτίας, κυρίως του παραθεριστικού τουρισμού.

Η μεταπολεμική κοινωνική και οικονομική εξέλιξη νομού Αχαΐας.

ΑΞΙΟΘΕΑΤΑ ΔΗΜΟΥ ΑΙΓΕΙΡΑΣ

1. ΟΔΟΙΠΟΡΙΚΟ ΣΤΑ ΧΩΡΙΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ

✓ ΑΙΓΕΣ

Βρίσκεται σε υψόμετρο 400 μ. και είναι κτισμένο στους πρόποδες του βουνού Ευρωσίνα. Διαθέτει ως αξιοθέατο τον ενοριακό ναό της Αγίας Τριάδας.

✓ ΜΟΝΑΣΤΗΡΙ

Βρίσκεται στη νοτιοανατολική άκρη της επαρχίας Αιγιαλείας και στη νοτιοδυτική πλαγιά του βουνού Ευρωσίνα σε υψόμετρο 650 μ. Διαθέτει ως αξιοθέατο τον ιερό ναό της Κοιμήσεως της Θεοτόκου, ο οποίος είναι επιχρυσωμένος με πραγματική σκόνη χρυσού στο χειροποίητο ξυλόγλυπτο τέμπλο του.

✓ ΣΕΛΙΑΝΑ

Βρίσκεται σε υψόμετρο 700 μ. αμέσως μετά το χωριό Μοναστήρι. Απέχει από την Αιγείρα γύρω στα 20 χλμ. Διαθέτει ως αξιοθέατο την **Ιερά Μονή Αγίων Αποστόλων.**

✓ ΠΕΡΙΘΩΡΙ

Απέχει 3 χιλ. από τη Σελιάνα και βρίσκεται σε υψόμετρο 902 μ. Το δάσος του Περιθωρίου είναι από τα πιο όμορφα της Ανατολικής Αιγιαλείας.

✓ ΕΞΟΧΗ

Βρίσκεται στα δυτικά του Περιθωρίου, και σε υψόμετρο 1130 μ.

✓ ΣΥΝΕΒΡΟΣ

Βρίσκεται σε υψόμετρο 550 μ. Γραφικό χωριό γνωστό για τη παραγωγή κερασιού και την περίφημη νεροτριβή του.

✓ ΟΑΣΗ

Βρίσκεται σε υψόμετρο 450 μ.

✓ ΒΕΛΛΑ

Όμορφο χωριό κτισμένο σε υψόμετρο 840μ. Το πιο ενδιαφέρον είναι ο ναός του Αγίου Βλασίου που έχει κτιστεί το 1300.

✓ ΑΜΠΕΛΟΚΗΠΟΙ - ΧΡΥΣΑΝΘΙΟ

Βρίσκεται σε υψόμετρο 700 μ. και τέλος το Χρυσάνθιο ένα χωριό πανέμορφο σε υψόμετρο 600 μ.

2. ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΥΤΕΡΗ ΠΕΡΙΟΧΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ

Υπάρχει δυνατότητα, για ορεινές διαδρομές στα βουνά της περιοχής, όπως είναι ο Χελμός, η Περιστερά και η Φτέρη Αιγίου. Δυνατότητα για δραστηριότητες στα ποτάμια όπως καγιάκ, ράφτινγκ, ποδηλασία και windsurfing, στους ποταμούς Λάδωνα και Ερύμανθου.

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΑΙΓΕΙΡΑΣ

1. ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΙΓΕΙΡΑΣ – ΣΥΛΛΟΓΟΙ

Η μεταπολεμική κοινωνική και οικονομική εξέλιξη νομού Αχαΐας.

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ

Ιδρύθηκε με πρωτοβουλία νέων της Αιγείρας το 1976, Πολλές και ποικίλες οι δραστηριότητές του. Κύρια πολιτιστικές , πάντα με σκοπό την πολυμέτωπη αναβάθμιση του τόπου. Παρουσιάζοντας μερικές από αυτές ξεκινάμε από τον εορτασμό του Πάσχα , μιας εκδήλωσης θεσμού πλέον, που πραγματοποιείται με συνεργασία της κοινότητας και των άλλων συλλόγων της Αιγείρας, τις Αποκριάτικες εκδηλώσεις (Καραγκιόζης, παιδικό θέατρο, συναυλίες), το θεατρικό τμήμα και το χορευτικό. Στα μελλοντικά σχέδια, εκτός από την αναβάθμιση των εκδηλώσεων που αναφέρθηκαν και τη προσπάθεια συνέχισης της τόσο επιτυχημένης έκδοσης της εφημερίδας του Συλλόγου, είναι η ευαισθητοποίηση όλων μας για το περιβάλλον και η συνειδητοποίηση της μεγάλης σημασίας που έχει η προστασία του Κορινθιακού κόλπου.

Όνειρο ζωής για τα Διοικητικά συμβούλια του Συλλόγου αποτελεί η δημιουργία Πολιτιστικού Κέντρου. Πάγιο αίτημα επίσης του Συλλόγου είναι η ανάδειξη και αξιοποίηση του θεάτρου της Αρχαίας Αίγείρας, με συνεχείς παρεμβάσεις στην Πολιτεία.

ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ

Ιδρύθηκε το 1980. Λειτουργεί τμήμα ποδοσφαιρικό και καλαθοσφαίρισης. Ο γενικότερος στόχος του συλλόγου είναι η διάδοση του αθλητικού πνεύματος, ιδιαίτερα στους νέους.

2. ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

ΓΙΟΡΤΗ ΚΡΑΣΙΟΥ

Το καλοκαίρι είναι γεμάτο από πολιτιστικές εκδηλώσεις τόσο στις παραλιακές περιοχές όσο και στα ορεινά χωριά.

ΓΙΟΡΤΗ ΚΡΑΣΙΟΥ

Ξεχωρίζουμε την Γιορτή Κρασιού στους Αμπελοκήπους και το Πολιτιστικό Καλοκαίρι του Δήμου Αιγείρας. Η γιορτή Κρασιού έχει εξελιχθεί σε θεσμό για όλη την περιοχή με πάνω από 2.000 επισκέπτες.

Το Αρφαρέϊκο κρασί, ρέει άφθονο και δωρεάν για όλους και τέλος τα "Αρχαία Αιγειράτικα" (αγώνας δρόμου).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ

ΔΗΜΟΣ ΑΙΓΙΟΥ

ΔΗΜΟΣ ΑΙΓΙΟΥ

ΓΕΝΙΚΑ

Κήπος Υψηλών Αλωνίων Αιγίου

Η πόλη του Αιγίου βρίσκεται στη βόρεια παραλία της Πελοποννήσου, στον Κορινθιακό Κόλπο, πάνω στον Εθνικό Δρόμο και τη Σιδηροδρομική Γραμμή Αθηνών-Πατρών. Είναι πρωτεύουσα της Επαρχίας Αιγιαλείας του νομού Αχαΐας.

Η σημερινή πόλη είναι χτισμένη πάνω στην αρχαία πόλη του Αιγίου και έχει ιδιόρρυθμη χωροταξική διάταξη, γιατί εδράζεται σε τρία αμφιθεατρικά επίπεδα.

T.E.I. Αιγίου

Στη βάση του πρώτου λόφου βρίσκεται η Κάτω Πόλη, όπου βρίσκεται η Παναγία η Τρυπητή και παλιές σταφιδοποθήκες. Εκεί, ο Πausanias τοποθετεί τα ιερά μνημεία και τους ναούς των Αχαιών, μάλιστα δε και το Άλσος του Ομαγυρίου Διός, όπου ο Αγαμέμνων και οι βασιλιάδες της εποχής συγκεντρώθηκαν και αποφάσισαν να κηρύξουν στην Τροία τον πόλεμο. Στο δεύτερο λόφο, βρίσκεται ο κορμός της κυρίως πόλης και στον τρίτο οι συνοικίες Κουλούρα, Ράχη, και Βουλωμένο, που συνεχώς αναπτύσσονται. Το Αίγιο απέκτησε, μετά την Απελευθέρωση, μεγάλη φήμη χάρη στην καλλιέργεια, παραγωγή και εμπορία της μαύρης σταφίδας εκλεκτής ποιότητας, που φέρει την ονομασία «Vostizza».

Σήμερα, η πόλη κατοικείται από περίπου 30.000 κατοίκους.

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΑΙΓΙΟΥ

Το Αίγιο είναι από τις αρχαιότερες πόλεις της Ελλάδας και των Βαλκανίων. Εκατοντάδες ευρήματα στην περιοχή πιστοποιούν την ύπαρξη οικισμών λίγο νωρίτερα από την Μεσολιθική Εποχή. Στην αρχαιότητα το Αίγιο υπήρξε η πιο σημαντική πόλη της Αχαΐας. Επτά έως οκτώ πρώιμοι οικισμοί

Η μεταπολεμική κοινωνική και οικονομική εξέλιξη νομού Αχαΐας.

ενώθηκαν κάποια στιγμή σε ενιαία πόλη. Πρώτοι κάτοικοί του, κατά τη μυθολογία, ήταν οι Αιγιαλείς Πελασγοί, όμως ως ιδρυτές της ενιαίας πόλης φέρονται οι Ίωνες. Στα μέσα του 16^{ου} αιώνα οι Ίωνες ήρθαν από την Αττική, και ενώθηκαν με τους Αιγιαλείς Πελασγούς. Με την πάροδο του χρόνου, οι Ίωνες νομιμοποίησαν το κέντρο της επικυριαρχίας τους στην Πελοπόννησο στο αρχαίο Αίγιο όπου ήταν σε μεγάλη ακμή το ιερό του Δία που ονομαζόταν Αμάριος ή Ομάριος ή ορθότερα Ομαγύριος (από το ομήγυρη-συγκέντρωση). Ο ναός του Δία στο Αίγιο απέκτησε τέτοια φήμη, ως τόπος συγκέντρωσης των Ελλήνων για την επίλυση κοινών προβλημάτων, ώστε δημιουργήθηκε η παράδοση, πως εκεί πραγματοποιήθηκε από τον Αγαμέμνονα η συγκέντρωση των αρχηγών των Αχαιών, για να συζητήσουν και να πάρουν αποφάσεις σχετικά με την Τρωική Εκστρατεία και πως μάλιστα αυτό ήταν η αιτία να δοθεί η προσωνομία του Ομαγύριου Δία στο ιερό.

Το 12^ο π.Χ. αιώνα έγινε μετακίνηση των Αχαιών από τη Λακωνία στη Βόρειο Πελοπόννησο. Οι Αχαιοί έδωξαν τους Ίωνες και εγκαταστάθηκαν στην περιοχή δίνοντάς της το όνομά τους- Αχαΐα. Περί το 800 π.Χ. ίδρυσαν 12 πόλεις, την περίφημη Δωδεκάπολη της Αχαϊκής Συμπολιτείας. Οι πόλεις αυτές συνδέθηκαν μεταξύ τους με το δεσμό της Αμφικτιονικής ιδέας και στην πρώτη αυτή Αχαϊκή Συμπολιτεία κατά το 400 π.Χ., στο Αίγιο συνερχόταν και λειτουργούσε η Βουλή της Συμπολιτείας, όπως μας πληροφορεί η επιγραφή που βρέθηκε στα Ψηλά Αλώνια και δημοσιεύτηκε από ένα Σουηδό αρχαιολόγο. Από το 303 π.Χ. το Αίγιο, πέρασε μια περίοδο κρίσης και αναταραχών. Οι Μακεδόνες τοποθέτησαν τυράννους σε κάθε πόλη και άρχισαν οι μεγάλοι καυγάδες για το ποιος θα γίνει τύραννος. Η κατάσταση αυτή κράτησε ως το 287 π.Χ. όταν οι Αχαϊκές πόλεις έδωξαν τις μακεδονικές φρουρές και δημιούργησαν τον πρώτο πυρήνα της Αχαϊκής Συμπολιτείας που έπαιξε σημαντικό ρόλο στα πράγματα της Πελοποννήσου έως τη Ρωμαϊκή κατάκτηση (145 π.Χ.). Πάντα το Αίγιο από τους παλαιότετους χρόνους, υπερείχε απ' όλες τις Αχαϊκές πόλεις και αποτελούσε το θρησκευτικό και αμφικτιονικό κέντρο τους. Ύστερα από τον καταποντισμό της γειτονικής Ελίκης το 373 π.Χ. (η οποία ήταν πρωτεύουσα της Α' Αχαϊκής Συμπολιτείας), έγινε και πολιτική πρωτεύουσα, η κύρια πόλη της Αχαϊκής Συμπολιτείας.

Εκτός όμως από το ότι το Αίγιο ήταν η θρησκευτική και πολιτική μητρόπολη της Αχαϊκής Συμπολιτείας, άλλα κατοπινά γεγονότα του έδωσαν ευρύτερη σημασία στον ελληνικό κόσμο και το ανέδειξαν σε ένα από τα πιο σημαντικά πολιτικά και εθνικά κέντρα του Ελληνικού χώρου.

Στους βυζαντινούς χρόνους διοικητικά το Αίγιο αποτελούσε υποδιοίκηση του θέματος Πελοποννήσου. Υπήρχε όμως και λειτουργούσε και η τοπική αυτοδιοίκηση με την εκλογή αρχόντων από το λαό. Κατά το 800 την πόλη κατέλαβαν προσωρινά οι Σλάβοι και τη μετονόμασαν σε Βοστίτσα. Το όνομά της αυτό το διατήρησε και στη Φραγκοκρατία (1209), όταν η πόλη μαζί με την περιοχή της αποτέλεσε τη βαρονία της Βοστίτσας. Το 1685, καταλήφθηκε το Αίγιο από τους Βενετούς. Εκτός από τους άλλους νέους θεσμούς που εισήγαγαν οι Βενετοί στην περίοδο αυτή της Β' Βενετοκρατίας (1685-1715) στην Πελοπόννησο, σημαντική θέση κατέχει η νομοθετική σύσταση κοινοτήτων τοπικής αυτοδιοικήσεως στα κυριότερα αστικά κέντρα της και στη Βοστίτσα. Οι κοινότητες ιδρύθηκαν κατά το πρότυπο των βενετικών Επτανήσων και λειτουργούσαν, με κατά τόπους διαφορές, απaráλλαχτα όπως στην πόλη της Βενετίας και γενικά στην Βενετική Δημοκρατία. Η απόφαση του αρχιστράτηγου

Αλεξάνδρου Μολίνι, που ενέκρινε την αίτηση των κατοίκων της Βοστίτσας για την ίδρυση της κοινότητας, έχει ως δικαιολογητικό τους παρακάτω δύο κυριότερους λόγους

Ο πρώτος λόγος ήταν η εξαιρετικά ιδιαίτερη παραθαλάσσια θέση της Βοστίτσας, σε σχέση με την απέναντι Ναύπακτο και την περιοχή της, πράγμα που έκανε πολλούς κατοίκους της τότε Αθήνας αλλά κυρίως από τα Σάλωνα να έλθουν και να εγκατασταθούν στη Βοστίτσα. Έτσι η πόλη και η περιφέρειά της, κατά τις εκθέσεις των Βενετών Προνοητών, αποτελούσε τότε μία από τις σημαντικότερες περιοχές της Βενετικής Πελοποννήσου. Η πόλη πήρε καινούρια όψη, με οικονομική άνθιση και με κοινωνικό βίο υψηλού επιπέδου.

Ο δεύτερος λόγος ήταν ο διαχωρισμός της από την κοινότητα των Καλαβρύτων, στην οποία υπαγόταν ως τότε, ύστερα απ' τη συμμετοχή στο συμβούλιο της κοινότητας αυτής και οικογενειών από την Στα Ορλωφικά (1769-1770), μετά από τους διαταγμούς των Πατριών να κινηθούν, ο Μητροπολίτης της Πάτρας Παρθένιος συγκάλεσε στο Αίγιο σύσκεψη με τους τοπικούς παράγοντες Άγ. Μελετόπουλο, Γκολφίνο Λόντο και Ιων. Πούλο και αποφασίστηκε η συμμετοχή στην επανάσταση. Καταρτίστηκε στρατιωτικό σώμα, που με την υποστήριξη του Μ. Σπηλαίου εκστράτευσε κατά των Καλαβρύτων.

Στο τέλος Ιανουαρίου (26-30) 1821, στις παραμονές της επανάστασης, στο Αίγιο άλι (μοιραία, συνειδητά ή υποσυνείδητα - ποιος ξέρει - αλλά, ωστόσο σαν ιστορική και επιτακτική εθνική ανάγκη, αλληλουχία του παρελθόντος, στην πόλη αυτή, που θα μπορούσε ίσως να ονομασθεί πόλη των συνεδρίων και των συνελεύσεων) έγινε η πρώτη επίσημη σύσκεψη των κληρικών και των προεστών του Μοριά για την επανάσταση, η περιβόητη "Μυστική Συνέλευση της Βοστίτσας". Η σύσκεψη αυτή, με είδος προέδρου τον Παλαιών Πατρών Γερμανό και εισηγητή τον Παπαφλέσσα, προβλημάτισε τους ταγούς του έθνους μπροστά στο τρομερό ερώτημα του ξεσηκωμού, παίρνοντας τελικά αποφάσεις που λογάριαζαν και προπαρασκεύασαν στέρεα την Εθνεγερσία (ετοιμότητα, έρανος, προμήθεια όπλων, στρατολογία κ.τ.λ

Ετυμολογία

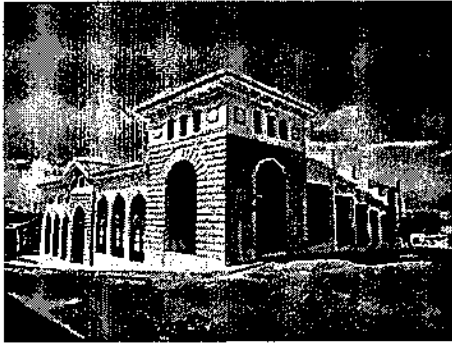
Η λέξη Αίγιο(κατά Στράβωνα) προήλθε από την ιερή αίγα, που έθρεψε τον Δία στη βρεφική του ηλικία, που φυλαγόταν εκεί από την παιδοφάγο μανία του πατέρα του Κρόνου.

Ελίκεια

Με τον τίτλο αυτό ονομάστηκαν το 1975, οι ετήσιες πολιτιστικές εκδηλώσεις του Δήμου Αιγίου, που διεξάγονταν κάθε καλοκαίρι. Η ονομασία αυτή δόθηκε προς τιμήν της Αρχαίας Ελίκης, η ανακάλυψη και ανασκαφή της οποίας είναι το όραμα όλων των Αιγιαλέων. Στις εκδηλώσεις αυτές συμμετέχουν ελληνικά και ξένα συγκροτήματα, αλλά και όλοι οι πολιτιστικοί φορείς της πόλης με παραδοσιακούς χορούς, θεατρικές παραστάσεις, φεστιβάλ χορωδιών, μουσικές και ποιητικές βραδιές, και συζητήσεις για την ανεύρεση της Αρχαίας Ελίκης

Από του έτους 2001 αποφασίστηκε τα Ανθεστήρια να γίνονται την άνοιξη, όπως παλαιότερα, και με τον τίτλο "ΕΛΙΚΕΙΑ" να ονομάζονται οι πολιτιστικές εκδηλώσεις του Δήμου καθ' όλη τη διάρκεια του έτους, με κορυφαία εκδήλωσή τους τα Ανθεστήρια.

ΜΟΥΣΕΙΑ – ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΙ ΧΩΡΟΙ ΔΗΜΟΥ ΑΙΓΙΟΥ

Αρχαιολογικό Μουσείο Αιγίου

Το Μουσείο κατασκευάστηκε το 1890 και στεγάζεται στο κτίριο της παλαιάς Δημοτικής Αγοράς του Αιγίου. Στις συλλογές του Μουσείου περιλαμβάνονται ευρήματα που χρονολογούνται από τα νεολιθικά έως και τα ύστερα ρωμαϊκά χρόνια.

Τα σημαντικότερα εκθέματα του Μουσείου είναι:

Φρουτιέρα με γραπτή διακόσμηση από το νεολιθικό οικισμό στη Συλίβαινα Κραθίου. Μέση νεολιθική εποχή (6000 π.Χ.)

αιώνα π.Χ.)

Τρίωτος πιθαμοφόρισκος (β' μισό 15^{ου}

Περιδέραιο από κορναλίνη και υαλόμαζα (14^{ος} - 13^{ος} αιώνας π.Χ.).

Κορινθιακός κρατήρας με παραστάσεις σφιγγών και αετού (690 π.Χ.)

Ακροκέραμο με ανθέμιο και γραπτή διακόσμηση, από τον αρχαϊκό ναό στην Αιγείρα (500 π.Χ.)

Πήλινη σίμη με γραπτή διακόσμηση από τον αρχαϊκό ναό στην Αιγείρα (500 π.Χ.)

Μαρμάρινο άγαλμα Αιγιόχου 1^{ος} αιώνας μ.Χ.

ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΑΙΓΙΟΥ

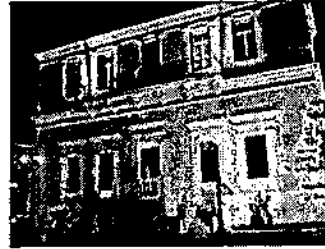
- Ανθεστήρια

Τα "Ανθεστήρια" παραδοσιακή γιορτή των λουλουδιών, χαρακτηρίζουν την πολιτιστική διαδρομή του Αιγίου από το 1930. Είναι γιορτή, "ύμνος" στα λουλούδια την φύση και τον έρωτα, δεμένη αρμονικά με τις ομορφιές της περιοχής, τα φυσικά λουλούδια και τις ευωδιές του τόπου μας και εκφράζει τις ρομαντικές ψυχές των Αιγιωτών αποτελώντας ένα μοναδικό σε πρωτοτυπία θέαμα. Κορυφαία στιγμή των εκδηλώσεων αποτελούσε η Παρέλαση των Άνθινων Αρμάτων που συγκέντρωσε και το μεγαλύτερο ενδιαφέρον. Εκατοντάδες θέματα από τη μυθολογία αλλά και από την ιστορία του τόπου μας και την καθημερινότητα των Αιγιωτών, ζωντάνευαν στα μάτια των θεατών μέσα από τα χρώματα και τους συνδυασμούς των λουλουδιών που με τόσο μεράκι είχαν επιμεληθεί. Σήμερα 70 χρόνια μετά, τα Ανθεστήρια εξακολουθούν να είναι η πλέον παραδοσιακή και κορυφαία πολιτιστική εκδήλωση του Αιγίου διατηρώντας το προνόμιο της μοναδικότητας. Κάθε χρόνο το μήνα Μάιο, η πόλη παίρνει το χρώμα των λουλουδιών σε ένα τριήμερο λαϊκό γλέντι που εκτός από την μεγάλη Παρέλαση των Άνθινων (με φυσικά λουλούδια) Αρμάτων, περιλαμβάνει και θεατρικές παραστάσεις με θέμα την αναγέννηση της φύσης, μουσικά σεργιάνια στους δρόμους της πόλης, διαγωνισμούς ζωγραφικής και εκθέσεις ανθοκομικής, μουσικό-χορευτικές εκδηλώσεις και διαγωνισμούς στολισμού βιτρίνας και μπαλκονιών. Οι προετοιμασίες για τη μεγάλη παρέλαση εξακολουθούν να είναι πυρετώδεις, όπως και τότε, και όλοι μαζί, μικροί και μεγάλοι εργάζονται με το ίδιο μεράκι και πάθος για το στολισμό των Αρμάτων. Το θέαμα, αντάξιο του παρελθόντος, συνεχίζει να μονοπωλεί το ενδιαφέρον των θεατών και να αγγίζει τις ψυχές των Αιγιωτών, υπενθυμίζοντας σε όλους τις ρίζες και τις παραδόσεις του τόπου.

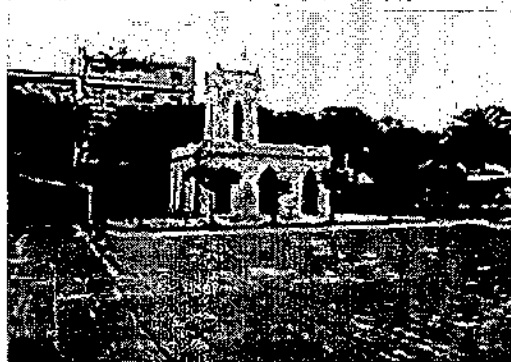
ΑΞΙΟΘΕΑΤΑ ΤΟΥ ΑΙΓΙΟΥ

- **Δημαρχείο**

Το αρχοντικό του Αριστείδη Γεωργίου, το σημερινό Δημαρχείο που κτίστηκε το 1866, προπολεμικά ήταν υποκατάστημα της Εθνικής Τράπεζας και στη διάρκεια της κατοχής 1941-43 διοικητήριο του Ιταλού διοικητή Τζοβάνι Μποτζοβάνι. Μετά την απελευθέρωση τον Σεπτέμβρη του 1944 εγκαταστάθηκε στο μέγαρο η ΕΠΟΝ και κατόπιν η Χωροφυλακή. Αναπαλαιώθηκε την περίοδο 1983-85 και μετατράπηκε σε Δημαρχείο επί δημαρχίας Αλέκου Μέγαρη. Με το σεισμό του 1995 υπέστη ζημιές, η αποκατάσταση των οποίων άρχισε το 1987 και τελείωσε το 2000. Είναι ένα από τα καλύτερα Δημαρχεία της χώρας και το μεγαλύτερο ίσως κτίριο της πόλης.

- **Πλατεία Υψηλών Αλωνίων & Δημοτικό Πάρκο**

Η μεγαλύτερη και πιο γνωστή πλατεία του Αιγίου είναι των Υψηλών Αλωνίων (Ψηλαλώνια), το μπαλκόνι του Κορινθιακού. Από εκεί η θέα προς τον Κορινθιακό και τα βουνά της Στερεάς είναι θαυμάσια. Αυτό που κάνει την πλατεία ξεχωριστή είναι το κτίσμα του Δημοτικού κυλικείου που δεσπόζει στο κέντρο της. Ο πύργος αυτός έχει γίνει σε ενετικό σχέδιο και αποτελεί το "σήμα κατατεθέν" του Αιγίου.

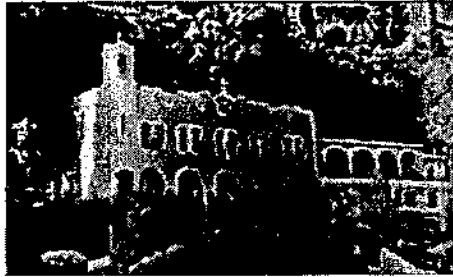
Απέναντι από την πλατεία βρίσκεται το καταπράσινο πάρκο του Αιγίου με το μνημείο του Αγνώστου Στρατιώτη (απεικονίζει τη Μάνα).

- **Πλάτανος του Παισανία**

Ιστορικός είναι και ο Πλάτανος του Παισανία κοντά στις 12 βρύσες, στο λιμάνι. Σύμφωνα με τον αρχαιολόγο Ερρίκο Σλήμαν, η ηλικία του φθάνει μέχρι το 1450 και παλιότερα. Οι επιστήμονες υπολογίζουν την ηλικία του πλατάνου 600 χρόνια περίπου. Παλιά η περίμετρος του κορμού του έφτανε τα 12 μέτρα. Σήμερα ο κορμός του μοιάζει φαγωμένος.

- **Ιερός Ναός Ζωοδόχου Πηγής (Παναγία Τρυπητή)**

Η μεταπολεμική κοινωνική και οικονομική εξέλιξη νομού Αχαΐας.

Παναγία Τρυπητή

Πιο πέρα από τον πλάτανο και τις 12 βρύσες, είναι ο Ναός της Παναγίας Τρυπητής (Ζωοδόχου Πηγής) που παλιά ήταν μονή. Η Ιερή Εικόνα της Παναγίας Τρυπητής, είναι έργο του Οσίου Λουκά και είναι θαυματουργή. Η Παναγία Τρυπητή αποτελεί ιερό πανελλήνιο προσκύνημα. Εντυπωσιακές σκάλες ανεβάζουν προς το Ιερό προσκύνημα..

- **Ιερός Ναός Παναγίας Φανερωμένης**

Στην οδό Μητροπόλεως στο κέντρο του Αιγίου, βρίσκεται ο καθεδρικός ναός Παναγίας Φανερωμένης.

- **Ιερός Ναός Εισοδίων**

Έργο του Ερνέστου Τσίλλερ. Υποστηρίζεται ότι ο αρχικός ναός κτίσθηκε πριν το 1700 μ.Χ. στο χώρο αρχαίου Ιερού της Ήρας. Έτσι λοιπόν είναι ίσως και ο πρώτος Ι.Ν. της πόλης μας. Στα χρόνια της Βενετοκρατίας ονομαζόταν η Παναγία των Ξένων, γιατί εκεί κοντά ήταν το κάστρο των Βαρονών της Βοστίτσας. Στα χρόνια της Τουρκοκρατίας η Παναγία των Εισοδίων ήταν η Προστάτιδα της Βοστίτσας και η Μητρόπολη της πόλης.

- **Σκάλες Φιλοποίμενος**

Περνώντας με το τραίνο από το Αίγιο και ανηφορίζοντας από το σταθμό αντικρίζουμε τις ονομαστές σκάλες του Φιλοποίμενος. Τα 172 πέτρινα σκαλιά που έχουν πλάτος όσο ένας κανονικός δρόμος, συνδέουν την επάνω πόλη με την κάτω, φτιάχτηκαν το 1901.

- **Αρχαιολογικό Μουσείο Αιγίου**

Μετά τη μεταπολίτευση) ξεκίνησαν οι προσπάθειες του Δήμου για να αποκτήσει η πόλη Αρχαιολογικό Μουσείο, για να μπορεί να εκτεθεί σ' αυτό ο πλούτος των ευρημάτων που προέρχονται από την αρχαία Αιγιάλεια.6 Αυγούστου 1994, έγιναν τα εγκαίνια και του Μουσείου.

Εκτίθενται σ' αυτό αντικείμενα που προέρχονται από ολόκληρη την αρχαία Αιγιάλεια και είναι καρπός σωστικών και συστηματικών ανασκαφών της ΣΤ' Εφορείας Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων. Η έκθεση έχει αναπτυχθεί κατά χρονολογική σειρά νεολιθική, πρωτοελλαδική, μυκηναϊκή, γεωμετρική, αρχαία, κλασική, ελληνιστική και της Ρωμαϊκή περιόδου. Μια

αίθουσα διατέθηκε αποκλειστικά για το σημαντικότερο εύρημα των σωστικών ανασκαφών της Εφορείας: το μαρμάρινο άγαλμα του Διός Αιγιόχου.

Η παλαιά αγορά αποτελούνταν από εσωτερικά και εξωτερικά καταστήματα και λειτουργούσε γύρω από ένα ορθογώνιο περίπου αίθριο. Τα εσωτερικά καταστήματα, ίσα σε διαστάσεις, ήταν τοποθετημένα κατά μήκος των δύο μακρών πλευρών της αυλή. Εξωτερικά λειτουργούσαν δέκα καταστήματα. Η αγορά είχε δύο εισόδου και στην βόρεια εισόδο αναγράφεται και η χρονολογία 1980, έτος ανέγερσης του κτιρίου της αγοράς.

Επίσης στο αίθριο εκτίθεται το μαρμάρινο άγαλμα της Μικρής Ηρακλειώτισσας από το Αίγιο, ρωμαϊκό αντίγραφο πρωτότυπου έργου του 320-310 π.χ. μαζί με αρχιτεκτονικά μέλη κτιρίων, έναν ταφικό πίθο και επιγραφές.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ

ΔΗΜΟΣ ΑΚΡΑΤΑΣ

ΔΗΜΟΣ ΑΚΡΑΤΑΣ

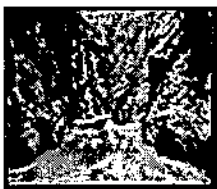
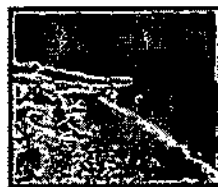
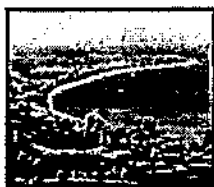
Ο ΧΑΡΤΗΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ

Ο Δήμος Ακράτας βρίσκεται στη βόρεια ακτή της Πελοποννήσου, λούζεται από τα κύματα του Κορινθιακού, ενώ τα ορεινά χωριά του σκαρφαλώνουν στο Χελμό. Στον ποταμό Κράθη, που έδωσε το όνομά του στην Ακράτα, χύνονται τα νερά της Στύγας, όπου ορκίζονταν οι θεοί του Ολύμπου. Η πόλη της Ακράτας συνδυάζει βουνό και θάλασσα. Έχει βαθιά παράδοση μέχρι την αρχαιότητα και είναι μια σύγχρονη, αναπτυσσόμενη περιοχή.

Η αρμονία των αντιθέσεων σε όλο της το μεγαλείο. Μυθικές κορφές, πέτρινες βρύσες που συντηρούν νωπή την παράδοση. Άγρια φαράγγια και βαθιές χαράδρες που ξεδιψούν σε μια εξάισια λίμνη. Παντού νερά διάφανα.

Εδώ κι εκεί χωριά με βαθιές ρίζες στην ιστορία και ανάμεσά τους, κιβωτοί του ελληνισμού και της ορθοδοξίας: εκκλησίες, μοναστήρια και ερημοκλήσια.

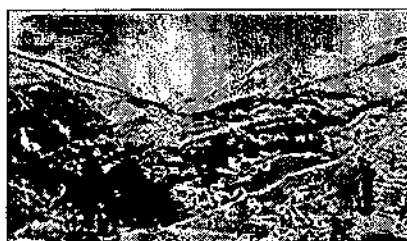

τα ορεινά του Δήμου μοιάζουν με παραδεισένια εικόνα.

Η ματαπολεμική κοινωνική και οικονομική εξέλιξη του νομού Αχαΐας.

Αντίκρυ ο Κορινθιακός, η άλλη όψη, η θάλασσα της γαλήνης και της ενατένισης. Ανοιχτές ακρογιαλιές και απόμεροι κολπίσκοι, βοτσαλωτές παραλίες και βραχώδεις ακτές. Λέγεται πως ο Δήμος είναι ευλογημένος με φυσική ομορφιά.

ΙΣΤΟΡΙΑ ΔΗΜΟΥ ΑΚΡΑΤΑΣ ΟΙ ΡΙΖΕΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ

Η σημερινή Ακράτα δημιουργήθηκε μετά την ελληνική επανάσταση. Είναι ακριβέστερα η επέκταση και πύκνωση του αρχικού προεπαναστατικού χειμερινού οικισμού των Χαλκιανέων, που αναζητούσαν σ' αυτή την τοποθεσία καλύτερους όρους ζωής για μόνιμη εγκατάσταση..

Τα Χαλκιάνικα, όπως και τα υπόλοιπα ορεινά χωριά της Νωνάκριδας πύκνωσαν κατά τους χρόνους της Τουρκοκρατίας, όταν το βουνό έγινε το καταφύγιο των Ελλήνων. Μετά την εθνική αποκατάσταση αρχίζει μια γενική μετακίνηση των ορεινών πληθυσμών προς τα πεδινά και παραθαλάσσια τμήματα της ελευθερωμένης πατρίδας.

Οι πρώτοι Χαλκιανέοι χτίζουν τα καλύβια τους στην Ακράτα. Οι αρχικές καλλιέργειες ευρύνονται και χτίζονται τα πρώτα σπίτια μόνιμης εγκατάστασης. Ο νέος οικισμός παίρνει πια τη σημερινή ονομασία του: Ακράτα. Η ανάπτυξη είναι ραγδαία: σχολεία, εμπόριο, άρδευση (ο εργολάβος Δημήτριος Κούρκαφας κατάφερε να διοχετευθούν τα νερά του Κράθης στον κάμπο της Ακράτας). Αυτό ειδικά το μεγάλο έργο λειτούργησε σαν μαγνήτης για την επιτάχυνση της καθόδου στη νέα πατρίδα.

Η ίδρυση του Γυμνασίου Ακράτας ώθησε πολλούς Ακρατινούς στην Ανώτερη και Ανώτατη Εκπαίδευση, αλλά συχνά και στην εσωτερική μετανάστευση σε μεγάλες πόλεις. Το αξιοθαύμαστο πάντως είναι η έφεση που είχαν ανέκαθεν οι Ακρατινοί στις τέχνες και τα γράμματα. Αλλά και οι τοπικοί σύλλογοι με πλούσια πολιτιστική δραστηριότητα δίνουν διαρκώς ένα δυναμικό παρόν.

Χαρακτηριστική τέλος είναι η οικιστική έκρηξη κατά τις δεκαετίες του 1980 και 1990, που άλλαξε σημαντικά τη μορφή του δήμου. Παρατηρείται ακόμα το ευχάριστο φαινόμενο της επιστροφής τόσο των μεγαλύτερων ηλικιών, όσο και νέων ανθρώπων που επιθυμούν ένα άλλο ξεκίνημα μακριά από την πόλη.

Τα χρόνια αυτά πραγματοποιούνται μεγάλα έργα: ύδρευση, υδροηλεκτρικό έργο Τσιβλού, Σχολεία, Κλειστό Γυμναστήριο, νέες υπηρεσίες κ.ά.

Όσο αφορά την τοπική αυτοδιοίκηση τώρα, το 1879 έως το 1914 έχουμε την πρώτη σύσταση του Δήμου Ακράτας

Το 1914 με νέο νόμο συστήθηκε η κοινότητα Ακράτας που περιλάμβανε και την παραλία.

Η ματαπολεμική κοινωνική και οικονομική εξέλιξη του νομού Αχαΐας.

Σταθμό αποτελεί και η συνένωση με το Νόμο Καποδίστρια το 1997 των Δήμων Ακράτας και Νωνάκριδος με τις Κοινότητες Αμπέλου, Βαλιμής, Βουτσίου, Καλαμιά, Παραλίας Πλατάνου και Πλατάνου.

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Τα ευρήματα του νεολιθικού οικισμού της Συλίβαινας αποτελούν μερικά από τα σπουδαιότερα εκθέματα του Μουσείου Αιγίου και ιδιαίτερα οι καρποδόχες το κύπελλο με γραπτές διακοσμήσεις που ανήκουν στη μέση νεολιθική περίοδο (6000 π.χ.), ο μεγάλος σφαιρικός αμφορέας με τις δυο λαβές στο κέντρο της κοιλιάς, όπως φαίνονται και στις φωτογραφίες. Η σημερινή κοινότητα Συλιβαινωτικών αποτελεί από το 1851 συνοικισμό Καλύβια Συλιβαινωτικά, της κοινότητας Συλιβαίνης του πρώην δήμου Κραθίδος που αποτελούσαν τα χωριά Συλίβαινα και Τσιμπλός, τα οποία καταστράφηκαν, ολοσχερώς από την μεγάλη κατολίσθηση, ένεκα της οποίας δημιουργήθηκε η λίμνη του Τσιβλού, που ανάγκασε τους Συλιβαινωίτες να εγκατασταθούν στη σημερινή θέση-στην παραλία. Η Συλίβαινα είναι χωριό με μακράιωνη πορεία (οι αναφορές την τοποθετούν στην Φραγκοκρατία και την εποχή των Παλαιολόγων)

Οι οικογένειες της Συλίβαινας από τον 18^ο έως 20^ο αιώνα είχαν μεγάλη εκκλησιαστική παράδοση. Τελευταίος της εκκλησιαστικής Συλιβαινωτικής παράδοσης ο ιερομόναχος Αβέρκιος

Σήμερα στη θέση της παλιάς Συλίβαινας υπάρχει ο οικισμός Καμαρόβρυση που πήρε την ονομασία του από τοπωνύμιο του χωριού λόγω της βρύσης.

ΜΥΘΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΑΚΡΑΤΑΣ

Μύθος και Παράδοση για το «Αθάνατο Νερό»

Τα φοβερά νερά της ΣΤΥΓΑΣ

Σε μια από τις ψηλότερες κορυφές του Χελμού, μέσα από ένα θεόρατο και απότομο βράχο, ξεπηδάει η πηγή της Στύγας ή το "αθάνατο νερό" όπως είναι γνωστό τα νεότερα χρόνια.

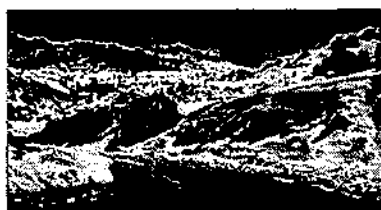
Η πηγή της Στύγας

Η ματαπολεμική κοινωνική και οικονομική εξέλιξη του νομού Αχαΐας.

Η Στύγα ήταν μια φοβερή θεότητα, η μεγαλύτερη κόρη του Ουρανού και της Τηθύος, που είχε εκεί το αργυροκολονάτο παλάτι της, απομονωμένη από τους άλλους θεούς που δεν τη συμπαθούσαν. Ο Δίας όμως που τη συμπαθούσε, όρισε να δίνονται στα δικά της νερά οι πιο φοβεροί όρκοι των θεών και των ανθρώπων. Κάθε φορά που κάποιος θεός κατηγορούνταν για ψευτιά, ο Δίας έστελνε την Ίριδα να φέρει νερό από τη μυστηριώδη αυτή πηγή μέσα σ' ένα χρυσό κανάτι. Πάνω από το νερό οι κατηγορούμενοι τρέμοντας ορκίζονταν. Οι επίορκοι θεοί τιμωρούνταν με πολύ βαριές ποινές. Για ένα χρόνο έμεναν άφωνοι και μαραζωμένοι, χωρίς αμβροσία και νέκταρ. Επιπλέον, για άλλα εννέα χρόνια απομονώνονταν από τους άλλους θεούς και έχαναν τα προνόμιά τους, εκτός από την αθανασία τους. Φρικτές τιμωρίες επίσης περίμεναν και τους θνητούς που θα παρέβαιναν τον όρκο τους στα νερά της Στύγας. Ξεπηδώντας το νερό από την πηγή καταρακυλάει σαν καταρράκτης πάνω στο γρανιτένιο βράχο. Από τη μακραιώνη κίνηση του νερού η λουρίδα αυτή φαίνεται μαυρισμένη και σ' αυτό οφείλεται η ονομασία του νερού "μαυρονέρι". Η πηγή είναι αστείρευτη και απρόσιτη. Κανένας δε μπορεί να την πλησιάσει, εκτός από τον ήλιο, αλλά ούτε και να πιει νερό απ' αυτήν μπορεί γιατί είναι καταστρεπτικό και θανατηφόρο για τον άνθρωπο και τα ζώα. Ακόμα και τα αντικείμενα από γυαλί ή κρύσταλλο ή πήλινα σκεύη ραγίζουν και σπάζουν από το νερό της Στύγας. Δε γλιτώνουν ούτε τα σιδερένια ή ασημένια ή και χρυσά αντικείμενα από το νερό. Οι φαντασιώσεις αυτές, ενισχυμένες από το πένθιμο και σκυθρωπό περιβάλλον, τους απόκρημνους βράχους, την ερημιά και σκοτεινιά στο βάθος της χαράδρας προξένησαν ένα φοβερό και μυστηριώδες αίσθημα και μια δικαιολογημένη κατάπληξη στους ανθρώπους από τα παλιά χρόνια μέχρι σήμερα, γι' αυτό και οι αρχαίοι πίστευαν ότι τα νερά της Στύγας ήταν πηγή αθανασίας. Μας είναι γνωστό από τον Όμηρο ότι σ' αυτά έφερε η θεά Θέτιδα το νεογέννητο γιο της Αχιλλέα και τον βούτηξε μέσα για να γίνει αθάνατος. Όμως η φτέρνα του απ' όπου τον κρατούσε, δε βράχηκε, γι' αυτό η "Αχιλλείος πτέρνα" ήταν το μόνο τρωτό σημείο στο οποίο πληγώθηκε από τον Πάρη και σκοτώθηκε στην Τροία. Στη ρίζα του βράχου όπου πέφτει το νερό του καταρράκτη υπάρχει πηγή μέσα σε σπηλιά απ' όπου βγαίνει πολύ νερό. Το νερό αυτών των πηγών κυλώντας μέσα στο φαράγγι ανάμεσα σε βράχους, άμμο και χαλίκια χάνεται βαθιά μέσα στη γη κι αυτό δημιούργησε το μύθο ότι το ποτάμι με τα νερά της Στύγας χύνεται στον Άδη για να ποτίσει το σκοτεινό βασίλειό του.

ΤΟ ΟΡΑΜΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΑΚΡΑΤΑΣ

• ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

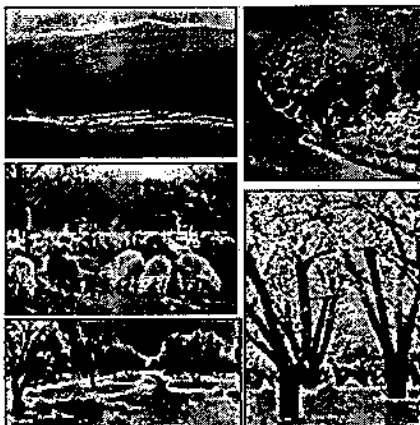
Ο Δήμος Ακράτας έχει το μεγάλο πλεονέκτημα της φυσικής και δομημένης ομορφιάς. Ο επισκέπτης μπορεί να απολαύσει τόσο την κρυστάλλινη θάλασσα, όσο και την ομορφιά του περήφανου Χελμού.

Η ματαπολεμική κοινωνική και οικονομική εξέλιξη του νομού Αχαΐας.

Μέσα από την αξιοποίηση εθνικών και κοινοτικών χρηματοδοτήσεων θα γίνει βελτίωση και προβολή ορεινού-χειμερινού τουρισμού. Ο Δήμος Ακράτας έχει ελκυστικές περιοχές να πλοβάει όπως είναι η λίμνη Τσιβλού, η Βρύση Γκόλφως, τα Ύδατα Στυγός, διαθέτει ιστορικά μνημεία και τοποθεσίες, επίσης έχει τις ειδικές μορφές τουρισμού οικοτουρισμό, αγροτουρισμό, ορειβασία, αναρρίχηση, canyoning, ορεινή ποδηλασία και πεζοπορία) και τέλος την παραλία του Δήμου που δίκαια έλαβε τη Γαλάζια Σημαία από τον Ε.Ο.Τ.

• ΓΕΩΡΓΙΑ ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΑ ΔΗΜΟΥ ΑΚΡΑΤΑΣ

Στην περιοχή της Ακράτας, ευλογημένη με εύφορα εδάφη, οι αγρότες αποτελούν μια σημαντική πληθυσμιακή μερίδα. Γι' αυτό πρέπει οπωσδήποτε να υπάρξει μεγάλη στήριξη της γεωργίας και της κτηνοτροφίας. Πρέπει να τεθούν νέοι στόχοι.

Στόχοι συγκεκριμένοι που δημιουργούν νέες συνθήκες ανάπτυξης με την:

- εξασφάλιση αναγκαίων υποδομών πρόσβασης και άρδευσης
- διαρκής αξιοποίηση αναπτυξιακών προγραμμάτων
- παροχή δημοτικών διευκολύνσεων που θα αυξάνουν την απόδοση, μειώνοντας το κόστος
- συνεχής διερεύνηση των δυνατοτήτων αποδοτικής διάθεσης των προϊόντων μας και επενδυτικών προγραμμάτων.

• ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΑΚΡΑΤΑΣ

Ο Δήμος Ακράτας έχει να επιδείξει ένα πλούσιο πολιτιστικό παρελθόν. Οι Ακρατινοί εδώ και χρόνια έδειξαν την έφεση που είχαν για μάθηση (το Γυμνάσιο Ακράτας υπήρξε το πρώτο και μοναδικό της περιοχής για πολλά χρόνια). Άλλη τόση ήταν και η αγάπη τους για τα πολιτιστικά δρώμενα (θέατρο, μουσική, τέχνες κ.ά.). Το μόνο που μπορεί να κάνει λοιπόν είναι να συνεχίσει αυτή την παράδοση με:

την καθιέρωση σε ετήσια βάση εκδηλώσεων πολιτισμού και ψυχαγωγίας, τη στήριξη των πολιτιστικών συλλόγων και εκδηλώσεων που έχουν ήδη καθιερωθεί, ώστε να μην ατονήσουν, τη διαμόρφωση και προσαρμογή χώρων / κτηρίων σε Κέντρα Νεότητας και Εστίες Εκδηλώσεων Πολιτισμού και την τη δημιουργία Ιστορικού και Λαογραφικού Μουσείου.

ΤΑ ΧΩΡΙΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΑΚΡΑΤΑΣ

- ΑΚΡΑΤΑ

Δεν είναι τυχαίο ότι το Δημοτικό διαμέρισμα Ακράτας μετά τη συνένωση των δήμων και κοινοτήτων έδωσε το όνομά του στο νέο διευρυμένο δήμο. Ξαπλωμένη αμφιθεατρικά στους πρόποδες του Χελμού, παρουσιάζει τα τελευταία χρόνια μεγάλη οικιστική ανάπτυξη, πράγμα που φανερώνει και την τάση για πρόοδο και περαιτέρω αύξηση σε όλους τους τομείς. Αποτελεί την έδρα του Δήμου και το διοικητικό και πολιτιστικό κέντρο του. Στην Ακράτα βρίσκονται οι περισσότερες υπηρεσίες, σχολεία, Κέντρο Υγείας, σύλλογοι, και το δημαρχείο

Η παραλία, με την έντονη ζωή, ιδίως κατά τους καλοκαιρινούς μήνες βρίσκεται μια ανάσα από την Ακράτα, που διατηρεί το οικιστικό της χρώμα και την όμορφη αίσθηση του "χωριού", κάτι που πολύς κόσμος εκτιμά.

Αλλά και η ομορφιά των βουνών είναι τόσο κοντινή, αφού η πρόσβαση στα ορεινά χωριά είναι εύκολη και γρήγορη.

- ΑΓΙΑ ΒΑΡΒΑΡΑ

Το χωριό Αγία Βαρβάρα Καλαβρύτων - Αιγιάλειας (υψομ. 1100 μ.) είναι αμφιθεατρικά χτισμένο σε πλαγιά του λεκανοπεδίου της Νωνάκριδος, απέναντι από την ανατολική πλευρά του Χελμού. Το πότε κτίστηκε το χωριό δεν είναι γνωστό.

Η Αγία Βαρβάρα είναι ένα πολύ όμορφο παραδοσιακό χωριό πυκνοδομημένο, με στενά λιθόστρωτα δρομάκια, πολλά νερά, περιτριγυρισμένο από καταπράσινες πλαγιές με πεύκα, έλατα, πλατάνια και πολλών ειδών βλάστηση. Χαρακτηριστική είναι η αμυντική, οχυρωματική αρχιτεκτονική του χωριού. Τούτο φαίνεται από τις ζεματίστρες που υπάρχουν σε μερικά σπίτια και τους ψηλούς πέτρινους μαντρότοιχους που περιβάλλουν τις αυλές όλων των παλαιών σπιτιών για να προστατεύονται από τους ληστές και κατακτητές στις δύσκολες εποχές του παρελθόντος.

Οικία Θεόχαρπουλου

Οι άνδρες είχαν ως κύριο επάγγελμα αυτό του κτίστη. Δούλευαν και λάξευαν με πολλή δεξιοτεχνία την πέτρα στο χτίσιμο διαφόρων οικοδομών και συμπληρωματικά ασχολούνταν με τη γεωργία και την οικόσιτη κτηνοτροφία. Γι' αυτό και η Αγ. Βαρβάρα θεωρείται ως το χωριό των παραδοσιακών μαστόρων,

Η ματαπολεμική κοινωνική και οικονομική εξέλιξη του νομού Αχαΐας.

το μαστροχώρι της επαρχίας Καλαβρύτων και Αιγιαλείας. Σήμερα ελάχιστα ασχολούνται με το παραδοσιακό χτίσιμο με πέτρα.

Το χωριό από το 1998 με το Νόμο "Καποδίστρια" αποτελεί οικισμό και Δημοτικό Διαμέρισμα του Δήμου Ακράτας. Η εκκλησία της είναι αφιερωμένη στην Παναγία.

Αξιοθέατα του χωριού:

Η παραδοσιακή αρχιτεκτονική του δόμηση, ο ναός της Αγ. Βαρβάρας, του Αγ. Γεωργίου με το θαυμάσιο καμπαναριό, το εξωκλήσι του Αγ. Παντελεήμονα,

- **ΑΜΠΕΛΟΣ**

Αμπελος

Το Δημοτικό Διαμέρισμα Αμπελίου έχει 249 μόνιμους κατοίκους (απογραφή 2001). Απέχει 4 χλμ. από την Ακράτα.

Παλιότερα το όνομα του χωριού ήταν Βαλκουβίνα και προερχόταν από

Ιδιαίτερα γνωστό ήταν το βαλκουβινιώτικο κρασί, η ποιότητα του οποίου ήταν εξαιρετική. Κύριο προϊόν ήταν παλιά και η σταφίδα και το σιτάρι, εκλεκτής ποιότητας, η διάταξη του χωριού είναι αμφιθεατρική, με πλήρη ορατότητα στον κορινθιακό κόλπο

Στην περιοχή Γρασιδοτόπια υπάρχουν αρχαιολογικά ευρήματα σε μεγάλη έκταση, τα οποία κάποτε η αρχαιολογική σκαπάνη θα τα φέρει στην επιφάνεια.

- **ΖΑΡΟΥΧΛΑ**

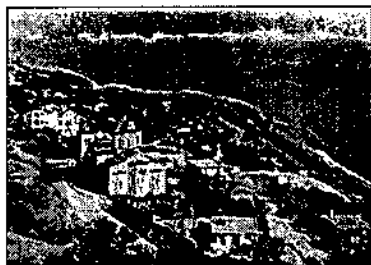
Η Ζαρούχλα (υψόμετρο 1050-1200 μ.) με τα άφθονα κρύα και γάργαρα νερά της, βρίσκεται στις πλαγιές του Χελμού. Υπάγεται στο Δήμο Ακράτας. Η αρχαιότερη ιστορία της, μας είναι άγνωστη. Γνωρίζουμε όμως ότι επί Τουρκοκρατίας έφθασε σε μεγάλη ακμή και απαριθμούσε γύρω στις χίλιες οικογένειες. Το ορεινό του εδάφους της ανάγκασε τους περισσότερους κατοίκους να φύγουν και να κατέβουν στα πεδινά.

Σήμερα η Ζαρούχλα είναι ένα χωριό μέσα στο πράσινο. Έχει πολλές καρυδιές, μηλιές και κερασιές και φασόλια. Το δάσος του χωριού αποτελείται από έλατα και πεύκα 20.000 στρεμμάτων και από την υλοτομία του ωφελείται ιδιαίτερα η εθνική μας οικονομία.

- **ΠΛΑΤΑΝΟΣ**

Κάτοικοι από διάφορα μέρη, κυρίως βοσκοί, ήρθαν και κατοίκησαν στην Απάνω Ποταμιά σε χρόνο ιστορικά ανεξακρίβωτο. Το χειμώνα όμως, που η ζωή ήταν δύσκολη, άφηναν το χωριό και κατέβαιναν στα χαμηλότερα μέρη. Η ονομασία προήλθε από ένα γέρικο πλάτανο. Το 1998 εντάχθηκε ως δημοτικό διαμέρισμα στον Δήμο Ακράτας. Τέλος ο ενοριακός ναός του Πλατάνου είναι ο Αγ. Ανδρέας.

Η ματαπολεμική κοινωνική και οικονομική εξέλιξη του νομού Αχαΐας.

Ιερός Ναός της Αναλήψεως του Κυρίου**ΙΕΡΟΣ ΝΑΟΣ ΑΝΑΛΗΨΕΩΣ**

Είναι ο δεύτερος ενοριακός ναός, μεταγενέστερος. Λειτουργεί από τη Μ. Δευτέρα μέχρι την 28η Οκτωβρίου κάθε έτους.

Το ξυλόγλυπτο τέμπλο του εντυπωσιάζει γιατί είναι όλο από φουρνισμένη καρυδιά, σκαλισμένο στο χέρι. Κάθε χρόνο γίνεται η λιτάνευση της ιερής εικόνας της Αναλήψεως.

ΙΕΡΟΣ ΝΑΟΣ ΑΓΙΟΥ ΛΙΑ*Ιερός Ναός Αγ. Λιά*

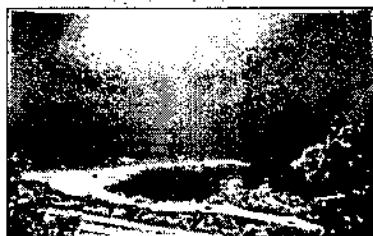
Ο Αϊ-Λιας και η γιορτή του στις 20 Ιουλίου είναι ο ρυθμιστής των καιρικών συνθηκών. Και τέλος ο ιερός ναός του Αγ. Ανδρέα.

ΤΣΙΒΛΟΣ

Μια όαση με υψόμετρο 780 μ. που καθρεφτίζεται νωχελικά, προκλητικά στα ήρεμα νερά της λίμνης του. Παλαιά και νέα κτίσματα με ασβεστωμένες αυλές να καθρεφτίζονται στην λίμνη του Τσιβλού. Παλιότερα ανήκε στην Κοινότητα Πλατάνου και τώρα στο Δήμο Ακράτας

Ενδιαφέρον παρουσιάζει ο μικρός, αρχαιότατος ημιυπόγειος μοναδικός ναός του Αγ. Αθανασίου.

- **ΠΟΡΟΒΙΤΣΑ**

Κρυονέρι - Λιμανάκι

Το δημοτικό διαμέρισμα Ποροβίτσας αναπτύχθηκε σε δύο οικισμούς,

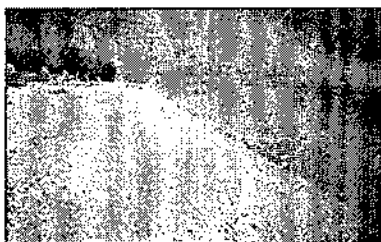
Η ματαπολεμική κοινωνική και οικονομική εξέλιξη του νομού Αχαΐας.

την Άνω Ποροβίτσα και την Παραλία Ποροβίτσας, στην οποία σταδιακά μετοίκησαν οι περισσότεροι κάτοικοι. Η ονομασία Ποροβίτσα προέρχεται από τη λέξη σταφιδάμπελο (ρογονίτα).

ΑΝΩ ΠΟΡΟΒΙΤΣΑ

Ο οικισμός βρίσκεται σε υψόμετρο 680 μέτρων, με πανοραμική θέα προς τον Κορινθιακό. Έχει εξαιρετικές τοποθεσίες (το Μεγάλο Πουρνάρι, την Κεφαλή, τον Αι-Νικόλα, την Παναγιά, το Τουρλί κ.λπ.) από τις οποίες η θέα είναι καταπληκτική. Η κύρια ανάπτυξη και οργάνωση του οικισμού ξεκίνησε το 1685 επί Βενετοκρατίας και οφειλόταν στην καλλιέργεια της σταφίδας. Ο οικισμός διατήρησε την ακμή του μέχρι το 1960,

ΠΑΡΑΛΙΑ ΠΟΡΟΒΙΤΣΑΣ

Παραλία Ποροβίτσας

Το έδαφος κρίνεται υψηλής παραγωγικότητας και είναι κατάφυτο με λεμονιές, ελιές κ.λπ.

Οι ακρογιαλιές είναι εξαιρετικές. Τα τελευταία χρόνια οικοδομούνται σύγχρονες και καλαίσθητες παραθεριστικές κατοικίες. Ο οικισμός διατηρείται αλώβητος ως προς το φυσικό του περιβάλλον.

Διαθέτει κοινόχρηστους χώρους με πλατάνια και πεύκα. Ο χώρος του οικισμού κατοικείται από την αρχαιότητα (Αιγές) και στον ίδιο χώρο έγινε η ιστορική μάχη της Ακράτας με τα υπολείμματα του Δράμαλη (1823).

Δυτικά του οικισμού εκτείνεται ο Ποταμίτικος Γιαλός ή Κρουονέρι με το γραφικό λιμανάκι.

• ΣΥΛΙΒΑΙΝΙΩΤΙΚΑ - ΣΥΛΙΒΑΙΝΑ

Το δεύτερο σε πληθυσμό δημοτικό διαμέρισμα του Καποδιστριακού Δήμου Ακράτας, με 1325 κατοίκους μετά από την απογραφή του 2001, καταλαμβάνει το κεντρικότερο μέρος των παραλιών του Δήμου. Κόλπου, σε μια θάλασσα πεντακάθαρη περιβάλλεται από έντονο πράσινο, που καλύπτει την πεδινή και την ημιορεινή περιοχή και τους γύρω λόφους μέχρι τον ποταμό Κράθη.

Το Δημοτικό Διαμέρισμα της Συλιβαίνας έχει 4 ναούς τον Άγιο Νικόλαο τον Άγιο Δημήτριο την Αγία Παρασκευή και τον ναό του Αγίου Κωνσταντίνου και Ελένης που βρίσκεται στο κοινό Συλιβαϊνιώτικο μεγάλο κτήμα του Ασπαλαχτιά στο Κρουονέρι.

Η ματαπολεμική κοινωνική και οικονομική εξέλιξη του νομού Αχαΐας.

ΑΣΧΟΛΙΑ ΤΩΝ ΚΑΤΟΙΚΩΝ

Οι κάτοικοι ασχολούνται κυρίως με τον τουρισμό τα τελευταία χρόνια, αλλά και με την "οικοδομή" και με την γεωργία, παράγουν άριστη ποιότητα ελαιολάδου (αγουρέλαιου περιζήτητου στην εσωτερική αγορά αλλά και στο εξωτερικό), εσπεριδοειδή με κύριο προϊόν το λεμόνι, καλής ποιότητας σταφύλια και κρασί.

ΑΛΛΑ ΧΩΡΙΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΕΙΝΑΙ:

ΒΑΛΙΜΗ ΒΟΥΤΣΙΜΟ ΚΑΛΑΜΙΑΣ ΚΡΑΘΙΟ ΜΕΣΟΡΡΟΥΓΙ ΠΑΡΑΛΙΑ ΠΛΑΤΑΝΟΥ ΠΕΡΙΣΤΕΡΑ

ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΔΗΜΟΥ ΑΚΡΑΤΑΣ

Ο Δήμος Ακράτας αποτελείται από 14 Δημοτικά Διαμερίσματα, ορεινά και παραλιακά. Η έδρα του Δήμου βρίσκεται στο Δ.Δ. Ακράτας.

Γενικά τα τελευταία χρόνια παρατηρείται μια αύξηση του πληθυσμού, η οποία οφείλεται εν μέρει στην επανεγκατάσταση Ακρατινών που μετοίκησαν και εργάστηκαν στα μεγάλα αστικά κέντρα, αλλά το κυριότερο στην εγκατάσταση νέων ανθρώπων, που αγαπούν τον τόπο τους και επιθυμούν να κάνουν μια νέα αρχή και να ξεφύγουν από τη ζωή στις μεγάλες πόλεις.

Στον παρακάτω πίνακα καταγράφονται τα αποτελέσματα της απογραφής του 2001.

ΔΗΜΟΣ ΑΚΡΑΤΑΣ ΑΠΟΓΡΑΦΗ 2001	
ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ	ΚΑΤΟΙΚΟΙ
ΑΚΡΑΤΑΣ	1778
ΑΓΙΑΣ ΒΑΡΒΑΡΑΣ	312
ΑΜΠΕΛΟΥ	249
ΒΑΛΙΜΗΣ	111
ΒΟΥΤΣΙΜΟΥ	165
ΖΑΡΟΥΧΛΑΣ	160
ΚΑΛΑΜΙΑ	517
ΚΡΑΘΙΟΥ	540
ΜΕΣΟΡΡΟΥΓΙΟΥ	297
ΠΑΡΑΛΙΑΣ ΠΛΑΤΑΝΟΥ	539
ΠΕΡΙΣΤΕΡΑΣ	331
ΠΛΑΤΑΝΟΥ	530
ΠΟΡΡΩΒΙΤΣΑΣ	202
ΣΥΛΙΒΑΙΝΙΩΤΙΚΩΝ	1325
ΣΥΝΟΛΟ:	7056

ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΔΗΜΟΥ ΑΚΡΑΤΑΣ

Ιδρύθηκε μετά τη δημιουργία του Καποδιστριακού Δήμου και έχει την εποπτεία των αθλητικών χώρων που υπάγονται στο Δήμο μας. Η δραστηριότητα του Αθλητικού Οργανισμού επεκτείνεται και στη διοργάνωση αθλητικών γεγονότων πανελληνίας εμβέλειας.

ΕΚΚΛΗΣΙΕΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΑΚΡΑΤΑΣ

Η ματαπολεμική κοινωνική και οικονομική εξέλιξη του νομού Αχαΐας.

Εκτός από μια ιστορία αιώνων η εκκλησία του Δήμου Ακράτας έχει να επιδείξει και ένα σύγχρονο δυναμικό παρόν.

Ι. Ν. Μεταμόρφωσης Κραθίου

Ιερός Ναός Αγ. Χαραλάμπους

Η εκκλησία του Αγ. Χαραλάμπους είναι μοναδικό θρησκευτικό μνημείο για την περιοχή. Τελευταία γίνονται προσπάθειες για την ανάδειξή του ως διατηρητέο μνημείο, καθώς και για τη συντήρησή του, αφού ο χρόνος είναι πάντα φθοροποιός.

Ο Ι.Ν. του Αγ. Χαραλάμπους μπορεί και πρέπει να υπάρξει πόλος έλξης θρησκευτικού τουρισμού για την Ακράτα και την περιοχή, όπως και άλλα μικρότερα θρησκευτικά μνημεία που βρίσκονται διάσπαρτα στα όρια του Δήμου, έως το Χελμό.

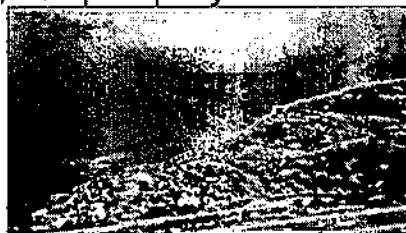
Ο ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΑΚΡΑΤΑΣ

ΟΔΟΙΠΟΡΙΚΟ

Μόλις 1½ ώρα από την Αθήνα, στο 149ο χλμ. της Ν.Ε.Ο. Αθηνών - Πατρών συναντάμε το δήμο Ακράτας.

Η Ακράτα, είναι η παραλιακή πόλη του Νομού Αχαΐας στη Βόρεια Πελοπόννησο, μια περιοχή ιδιαίτερης ομορφιάς που συνδυάζει ιδανικά τη θάλασσα με το βουνό.

Ο Δήμος Ακράτας έχει 7.100 κατοίκους και διαθέτει όλες τις δημόσιες υπηρεσίες, 4 δημοτικά σχολεία, 3 νηπιαγωγεία, Γυμνάσιο και Λύκειο, Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης, Πολιτιστικό Σύλλογο και Σωματείο Φιλαρμονικής και Ωδείου, Κέντρο Υγείας κ.ά.

Παραλία Κρυονερίου

Η ματαπολεμική κοινωνική και οικονομική εξέλιξη του νομού Αχαΐας.

Πρόσφατα δημιουργήθηκε το ίδρυμα "Μ. Χατζηδάκης - Ν. Γκάτσος". Κατασκευάστηκε επίσης κλειστό γυμναστήριο καθώς και το Ρουφογάλειο Ίδρυμα. Η παραλιακή ζώνη Συλιβαινωτικών - Κραθίου, παρουσιάζει τα τελευταία χρόνια ραγδαία τουριστική ανάπτυξη και καλύπτει με τις παροχές της τις απαιτήσεις του επισκέπτη σε στέγη, φαγητό και διασκέδαση. Κοντά στο κέντρο του Δήμου είναι η Ποροβίτσα, η Παραλία Πλατάνου, ιδιαίτερα όμορφος οικισμός με "νησιώτικο" χρώμα, ο Πλάτανος, ο Καλαμιάς, ο Βούσιμος, με το επιβλητικό φαράγγι του Περιστεριώνα και η Άμπελος. Προς το Χελμό, υπάρχει το μοναστήρι της Αγίας Τριάδας, που χτίστηκε μάλλον πριν το 1600 μ.Χ.

Λίγο πιο πάνω συναντάμε τον οικισμό του Πύργου με τον ξενώνα του.

Σε υψόμετρο 800 μ. και αφού περάσουμε το οικισμό της Βαλιμής, σ' ένα νεραϊδένιο τοπίο βρίσκεται η λίμνη του Τσιβλού, σημαντικότερης οικολογικής, πολιτιστικής και αισθητικής αξίας. Η λίμνη σχηματίστηκε το 1913 από κατολίσθηση, που κατέστρεψε το γειτονικό οικισμό του Τσιβλού, απ' όπου πήρε και τ' όνομά της. Τρία χιλιόμετρα δεξιά μέσα στα έλατα εμφανίζεται η Ποταμιά. Τα χωριά της Νωνάκριδας με την πλούσια ποικιλόμορφη βλάστηση, απλώνονται στις πλαγιές του Χελμού. Το Αγρίδι, την Περιστέρα, το Μεσορρούγι και το Σόλο. την βρύση της Γκόλφως, τον Πύργο του Σολιώτη και την εκκλησία του Αη-Γιώργη.

Φαράγγι Κράθη - Περιστερώνας

Από την άλλη πλευρά του Χελμού, υπάρχουν τα Χαλκιάνικα, κοιτίδα των Ακρατινών και η Αγ. Βαρβάρα, με τα πέτρινα σπίτια της, δείγμα της τέχνης των Βαρβαριτών μαστόρων. Η Ζαρούχλα είναι το τελευταίο χωριό της Νωνάκριδας..

Ο Χελμός, βουνό εντυπωσιακό και πανέμορφο δεσπόζει στην περιοχή.. Στην πλευρά του Χελμού που ονομάζεται Νεραϊδοράχη, 200 μ. κάτω από την κορυφή, υπάρχει ο καταρράκτης της Στύγας που στα νερά της βάφτισε η Θέτιδα τον Αχιλλέα. Το τοπίο είναι επιβλητικό. Τα νερά πέφτουν από την κορυφή και στη συνέχεια χύνονται στον Κράθη. Επίσης αξιοθαύμαστο είναι το Αρχαίο θέατρο της Αιγείρας, κατασκευής του 280 π.Χ., το οποίο είναι και το μοναδικό στην Ελλάδα που "βλέπει" θάλασσα. Πολύ κοντά βρίσκεται και το φημισμένο φαράγγι του Βουραϊκού που οδηγεί στα ιστορικά Καλάβρυτα και στο Χιονοδρομικό Κέντρο. Κατά τους καλοκαιρινούς μήνες η Ακράτα μεταμορφώνεται σε ένα οργανωμένο τουριστικό θέρετρο. Οι κάτοικοι της Ακράτας από παλιά συνήθιζαν να ανεβαίνουν στα χωριά της Νωνάκριδας κατά τους θερινούς μήνες. Και τους χειμερινούς μήνες όμως η Ακράτα δίνει την δυνατότητα για σκί στα Καλβρύτα αφού απέχε μόνο 50χλμ. από το χιονοδρομικό κέντρο συμπεριληφθεί στα υπό κατασκευή έργα του Γ' Κ.Π.Σ. της περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας.

Η ματαπολεμική κοινωνική και οικονομική εξέλιξη του νομού Αχαΐας.

ΔΡΑΣΕΙΣ ΣΤΟ ΝΟΜΟ ΑΚΡΑΤΑΣ

- **ΘΑΛΑΣΣΙΕΣ** (ψάρεμα, καταδύσεις, windsurfing, (ιστιοσανίδα), Θαλάσσια σπόρ)
- **ΟΡΕΙΝΕΣ** (ορειβατικό σκί, ορειβασία, ορεινή πεζοπορία, ορεινή ποδηλασία, αναρρίχηση, καταρρίχηση και γενικότερα όλα τα extreme sports.

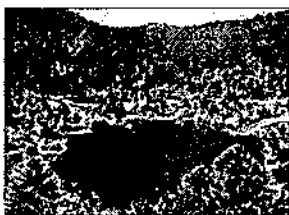
- **ΑΛΛΟΙ ΠΡΟΟΡΙΣΜΟΙ ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΑΚΡΑΤΑΣ**

ΔΙΑΚΟΠΤΟ - ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΟΔΟΝΤΩΤΟΥ - ΚΑΛΑΒΡΥΤΑ**ΜΟΝΗ ΜΕΓΑΛΟΥ ΣΠΗΛΑΙΟΥ & ΑΓΙΑΣ ΛΑΥΡΑΣ**

Η Μονή του Μεγάλου Σπηλαιού είναι οκταώροφη, χτισμένη πάνω σε βράχο σε υψόμετρο 924 μ. Ιδρύθηκε τον 4ο αι. Σημαντική κληρονομιά της Ακράτας είναι η εικόνα της Παναγίας της Χρυσοσπηλιώτισσας, που είναι φτιαγμένη από κερί, αρώματα και μαστίχα. Η εκκλησία αυτή έχει σημαντικές τοιχογραφίες του 1600, χειρόγραφα

ΑΞΙΟΘΕΑΤΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΑΚΡΑΤΑΣ

- **Χελμός - Λίμνη Τσιβλού**

Λίμνη Τσιβλού

Στα μέσα της διαδρομής προς Ζαρούχλα (από την Ακράτα) και στα δεξιά, βρίσκεται η λίμνη του Τσιβλού, το τοπίο και το σκηνικό θυμίζει Καναδά.

Φαράγγι Κράθη

Με ποδήλατο βουνού ή τετρακίνητο, μπορεί ο καθένας να κάνει το γύρο της λίμνης (υπάρχει περιμετρικός). Στην συνέχεια υπάρχει η κοιλάδα του ποταμού Κράθη και το δάσος του Μεσορρουγίου - Ζαρούχλας..

Μονή Αγ. Τριάδος

Μεταβυζαντινή μονή σε προνομαϊκή θέση στα περίχωρα της Ακράτας. Κτίστηκε το 1715 μ.Χ. Η Εκκλησία της Μονής είναι μονόχωρη με τρούλο και καλοδιατηρημένες τοιχογραφίες. Η μονή έχει στην κατοχή της πλήθος αξιόλογων κειμηλίων, λειψανοθήκες και φορητές εικόνες. Πολλά από τα κελιά της μονής είναι χτισμένα πάνω σε αρχαία ερείπια.

Η ματαπολεμική κοινωνική και οικονομική εξέλιξη του νομού Αχαΐας.

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΔΗΜΟΥ ΑΚΡΑΤΑΣ

ΣΥΛΛΟΓΟΙ ΑΚΡΑΤΑΣ

• **ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΗ**

Το 1924 ιδρύεται ο πολιτιστικός σύλλογος με την επωνυμία "Αναγέννηση". Είναι ένα ιστορικό γεγονός για τον τόπο και η αφετηρία μιας νέας εποχής πραγματικής αναγέννησης. Ο νέος Σύλλογος έχει να επιδείξει πνευματικές και πολιτιστικές εκδηλώσεις, εντυπωσιακές σε ποσότητα και ποιότητα. Το πρώτο "Πνευματικό Κέντρο" Ακράτας θεμελιώθηκε το 1927, μια ευρύχωρη θεατρική αίθουσα, για να εξυπηρετεί τις αυξημένες πνευματικές και ψυχαγωγικές ανάγκες της περιοχής. Το 1980 θεμελιώνεται το νέο σύγχρονο "Πνευματικό Κέντρο Ακράτας", που προβλέπει θέατρο 450 περίπου θέσεων, αίθουσα διαλέξεων, χώρους για βιβλιοθήκη και στην ταράτσα μεγάλη επιφάνεια για θερινό κινηματογράφο και άλλες υπαίθριες εκδηλώσεις.

• **Ίδρυμα ΜΑΝΟΣ ΧΑΤΖΙΔΑΚΙΣ-ΝΙΚΟΣ ΓΚΑΤΣΟΣ**

Εμπνευστής της ιδέας ήταν το 1997 ο Γιώργος Λεφεντάριος, Την -πρότασή του αποδέχτηκε ο Δήμος Ακράτας που ανέλαβε την εποπτεία του ιδρύματος και το κύριο βάρος της δαπάνης για την εκπλήρωση των σκοπών του (οργάνωση μουσικοφιλολογικών εκδηλώσεων, καλλιτεχνικών ανταλλαγών, εκδόσεων και χορήγηση υποτροφίας σε διακρινόμενο μαθητή της περιοχής του Δήμου για σπουδές στη Μουσική ή στη Φιλολογία.

Πολιτιστικός Σύλλογος ΠΛΑΤΑΝΟΥ "Ο ΠΗΓΑΣΟΣ"

Έτος Ιδρύσεως 1903. Ο άλλοτε "ΑΓΙΟΣ ΑΝΔΡΕΑΣ" μέχρι το 1923 και μετέπειτα ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΝΕΩΝ ΠΛΑΤΑΝΟΥ, το 1972 ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΠΛΑΤΑΝΟΥ και τέλος ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ, αλλά πάντα ΠΗΓΑΣΟΣ, αγαπήθηκε και τιμήθηκε όσο τίποτε άλλο από κάθε Πλατανιώτη.

Φέρει το μυθικό όσο και συμβολικό όνομα του φτερωτού αλόγου Πήγασος. Όπως αυτό, το φτερωτό άλογο, γεννήθηκε κατά παράδοξο τρόπο και αξιώθηκε να πετάξει στον Όλυμπο για να φέρνει στο Δία τις αστραπές του,.

Στις 10-05-2003 γιόρτασε τα εκατόχρονα της φωτεινής του ζωής.

ΦΙΛΑΡΜΟΝΙΚΗ ΑΚΡΑΤΑΣ

Το 1954 οργανώθηκε η "Φιλαρμονική Ακράτας" ως μαθητική φιλαρμονική του Γυμνασίου Ήταν το τρίτο σχολείο στην Ελλάδα, που είχε φιλαρμονική μετά από τη Θεσσαλονίκη και την Εμπορική Σχολή Πατρών. Τα πρώτα όργανα της φιλαρμονικής αγοράστηκαν με χρήματα των ομογενών της Αυστραλίας.

Το 1983 ο σύλλογος μετονομάζεται σε Μουσικοχορευτικός Σύλλογος "Φιλαρμονική Ακράτας", αποβλέποντας στην ανάπτυξη και καλλιέργεια της

Η ματαπολεμική κοινωνική και οικονομική εξέλιξη του νομού Αχαΐας.

μουσικής παιδείας. Οι εμφανίσεις της μπαντίνας κοσμούν όλες τις εκδηλώσεις του Δήμου Ακράτας με κορυφαίες την περιφορά του Επιταφίου τη Μεγάλη Παρασκευή και της εικόνας του πολιούχου της Ακράτας Αγίου Χαραλάμπους.

Εκτός όμως από τις τοπικές εθνικές και θρησκευτικές εκδηλώσεις, η παρουσία της Φιλαρμονικής Ακράτας έχει γίνει αισθητή και σ' άλλες πόλεις της Ελλάδας, όπως στην Αθήνα, Θεσσαλονίκη, Πάτρα, Κέρκυρα και Κεφαλονιάς συμμετέχοντας σε διάφορα φεστιβάλ φιλαρμονικών. Το 1986 ιδρύεται το "Ωδείο Ακράτας" που

ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΑΚΡΑΤΑΣ

- **ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΣ ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ (1829-1918)**

Διαπρεπής κληρικός από την Ακράτα. Διετέλεσε Διευθυντής Ιερατικής Σχολής Χαλκίδος, γραμματέας της Ιεράς Συνόδου και το 1899 εξελέγη επίσκοπος Κορίνθου. Έγραψε: "Πρακτική ερμηνεία των τεσσάρων ευαγγελίων", "Εκκλησιαστική Ιστορία", "Κατήχηση" κ.ά.

- **ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ (1834-1923)**

Ο πρώτος Ακρατινός που καταπιάστηκε συστηματικά με τα γράμματα, γνήσιος πνευματικός άνθρωπος, ξεχωριστή καλλιτεχνική φύση με πολύμορφο ταλέντο : αγιογράφος-ζωγράφος, ποιητής, λογογράφος και συλλέκτης παλιών εγγράφων και ιστορικών στοιχείων. Στο πλούσιο και αξιόλογο οικογενειακό του αρχείο ενσωματώνει και τη δική του, προσωπική δημιουργία.

- **ΣΠΥΡΟΣ ΠΕΡΕΣΙΑΔΗΣ (1864-1918)**

Γεννήθηκε στο Μεσορρούγι Νωνάκριδας και είχε άρρηκτους δεσμούς με την Ακράτα, "τη δεύτερη πατρίδα του". Έζησε πολλά χρόνια στην Ακράτα, όπου έγραψε και παρουσίασε τα πρώτα και καλύτερα έργα του. Από μοιραίο ατύχημα έχασε την όραση του και τυφλός πια έγραψε όλα τα έργα του, 14 δράματα σε έμμετρο λόγο, καθώς και την ποιητική συλλογή "Καινούργιες δάφνες". Το 1893 ανέβασε στην Ακράτα τη Γκόλφω. Το επόμενο έτος παίχθηκε στην Αθήνα, όπου γνώρισε πραγματικό θρίαμβο και παιζόταν για 10 χρόνια σε όλη την Ελλάδα. Άλλα έργα: "Εσμέ", "Χορός του Ζαλόγγου", "Σκλάβο", "Μόρφω", "Μαγεμένος Βοσκός" κ.α.

- **ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΑΡΓ. ΑΣΗΜΑΚΟΠΟΥΛΟΣ (1897-1970)**

Από τα μαθητικά του χρόνια γράφει πατριωτικά ποιήματα. Το 1918 ανέβασε στην Ακράτα την πρώτη του Επιθεώρηση. Έχει πλουσιότατη θεατρική

παραγωγή (επιθεωρήσεις, κωμωδίες, κινηματογραφικά έργα κ.λπ.). Υπήρξε πρόεδρος της Εταιρείας Θεατρικών Συγγραφέων 23 ολόκληρα χρόνια.

- **ΧΡΙΣΤΟΣ ΠΑΝ. ΧΩΜΕΝΙΔΗΣ**

Ήταν ο πρώτος Γενικός Γραμματέας του Σοσιαλιστικού Κόμματος Ελλάδας (Σ.Κ.Ε.) και ο πρώτος Ακρατινός που διεκδίκησε βουλευτική έδρα στην εκλογική περιφέρεια της Αθήνας (σε συνεργασία με το Αγροτικό Κόμμα Ελλάδας (Α.Κ.Ε.) στις εκλογές του 1932.

- **ΤΑΣΟΣ ΜΙΧ. ΓΕΩΡΓΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ (1909-)**

Συγγραφέας και καθηγητής φιλόλογος, γεννημένος στην Ακράτα, όπου τελείωσε το δημοτικό και το γυμνάσιο. Σπούδασε Φιλολογία στη Φιλοσοφική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών και σταδιοδρόμησε ως καθηγητής φιλόλογος στην ιδιωτική εκπαίδευση.

ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΑΚΡΑΤΑΣ

- **ΑΚΡΑΤΙΝΟ ΚΑΡΝΑΒΑΛΙ** 8ο Ακρατινό Καρναβάλι (2004)

Οι καρναβαλικές εκδηλώσεις του Δήμου Ακράτας άφησαν τις καλύτερες εντύπώσεις σε όσους τις παρακολούθησαν. Ήταν πρωτότυπες, ευρηματικές, με άψογη οργάνωση και έκδηλη τη δημιουργικότητα των συμμετεχόντων.

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ

Το "Πολιτιστικό Καλοκαίρι" είναι ένας θεσμός που αρχικά ξεκίνησε από το σύλλογο "Αναγέννηση" Ακράτας. Στη συνέχεια αγκαλιάστηκε από το Δήμο και μέσω του Πολιτιστικού Οργανισμού του Δήμου διευρύνθηκε. Σε συνεργασία με τους πολιτιστικούς συλλόγους και τους φορείς του τόπου αναλαμβάνει τη διοργάνωση εκδηλώσεων σε κάθε γωνιά του Δήμου.

Οι εκδηλώσεις του που οργανώνονται κάθε χρόνο έχοντας σαν βάση την Ακράτα, αναφέρονται σε θέματα που έχουν σχέση με το θέατρο, τα γράμματα και τις τέχνες. Πραγματοποιούνται θεατρικές παραστάσεις, βιβλιοπαρουσιάσεις, διαλέξεις-συζητήσεις, εκθέσεις βιβλίου και έργων ζωγραφικής και λαϊκής τέχνης. Ακόμη μουσικές και χορευτικές εκδηλώσεις, συναυλίες, αθλητικές διοργανώσεις κ.ά. Οι θεατρικές παραστάσεις προκαλούν το μεγαλύτερο ενδιαφέρον, και συγκεντρώνουν, μεγάλο αριθμό επισκεπτών από την Ακράτα και τους γειτονικούς οικισμούς. Το ερασιτεχνικό θέατρο του έχει βαθιές ρίζες, έχει μια παράδοση 120 χρόνων και βρίσκεται πια σε περίοδο ωριμότητας. Συνεπώς οι θεατρικές παραστάσεις στην Ακράτα είναι σημαντικό καλλιτεχνικό και κοσμικό στοιχείο.

Οι εκδηλώσεις αναδεικνύουν τις ομορφιές, τον πολιτισμό και την ιστορία του Δήμου.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΠΟΥ ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΥΝ ΣΤΟ ΝΟΜΟ ΑΚΡΑΤΑΣ

ΔΗΜΟΤΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

Δημοτική Επιχείρηση Ανάπτυξης Ακράτας

Η ματαπολεμική κοινωνική και οικονομική εξέλιξη του νομού Αχαΐας.

Το 1998 συστάθηκε στο Δήμο η αμιγής δημοτική επιχείρηση με την επωνυμία "Δημοτική Επιχείρηση Ανάπτυξης Ακράτας". **Σκοπός** της είναι αφ' ενός η δημιουργία της ανάγκης της κοινωνικοπολιτιστικής και οικονομικής υποδομής και η οργάνωση αντίστοιχων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων με κύριο στόχο την άνοδο του κοινωνικοπολιτιστικού και οικονομικού επιπέδου των κατοίκων της περιοχής και αφ' ετέρου η οργάνωση, διοίκηση, διαχείριση και εκμετάλλευση επιχειρηματικών και άλλων δραστηριοτήτων σε όλους τους τομείς δραστηριότητας με στόχο την ανάπτυξη του Δήμου Ακράτας.

- ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟ ΠΕΡΙΠΤΕΡΟ ΠΟΡΟΒΙΤΣΑΣ που βρίσκεται στην παραλία Ποροβίτσας.

: **ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ ΠΛΑΤΑΝΟΥ:ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ-ΥΔΡΟΗΛΕΚΤΡΙΚΟΥ ΣΤΑΘΜΟΥ ΤΣΙΒΛΟΥ ΑΚΡΑΤΑΣ**

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΟΦΕΛΗ:Το 15/100 των εσόδων, ανέρχεται στο ποσό των 30.000.000 δρχ. ετησίως. Καθαρό έσοδο του Δήμου Ακράτας. Επίσης, το Ελληνικό Δημόσιο έχει όφελος πλέον των 100.000.000 δρχ. από τη μη εξαγωγή συναλλάγματος για την αγορά ηλεκτρικής ενέργειας από άλλες χώρες. Περί το τέλος του έτους 2000 έχει αποδώσει 270.000.000 δρχ.

.Επίσης λειτουργούν πάρα πολλές τοπικές επιχειρήσεις στο νομό.

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΑΚΡΑΤΑΣ

ΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΑΚΡΑΤΑΣ

Από πολύ νωρίς οι κάτοικοι τόσο της Ακράτας όσο και των άλλων οικισμών που συνενώθηκαν και αποτέλεσαν το Δήμο Ακράτας, είχαν αντιληφθεί τη σπουδαιότητα της παιδείας στην ανάπτυξη και την πρόοδο του τόπου τους. Τα Δημοτικά σχολεία με τις υπερπληθείς τάξεις κάλυπταν τις ανάγκες της δημοτικής εκπαίδευσης και παρείχαν τα βασικά εφόδια και τις πρώτες γνώσεις στους μικρούς μαθητές που συνέρεαν από τα χωριουδάκια και τους οικισμούς της περιοχής μας. Τα παραδοσιακά κτίσματα των σχολείων διασκορπισμένα σε κάθε χωριό του Δήμου, μαρτυρούν την ανάγκη αλλά και την αγάπη των κατοίκων για το αίτημα της παιδείας, μια ανάγκη που συμβάδιζε με το όραμα ολόκληρης της Ελλάδας. Σήμερα στο άλλοτε Δημοτικό Σχολείο Αρρένων Ακράτας, το πρώτο κρατικό κτίριο (1900) στεγάζεται το Δημαρχείο και οι υπηρεσίες του Δήμου Ακράτας. Χαρακτηριστικό κτίριο είναι το γυμνάσιο Ακράτας, το κόσμημα του Δήμου που συγκέντρωσε το πνευματικό δυναμικό της περιοχής μας από την Κραθίδα, την Αιγείρα, την Νωνάκριδα ανοίγοντας το δρόμο για σπουδές στην Ανώτατα εκπαίδευση σε γενιές νέων ανθρώπων.

Σήμερα στο Δήμο απαριθμούνται: 4 δημοτικά σχολεία με σπουδαία εκπαιδευτική και πολιτιστική δράση.3 Νηπιαγωγεία.1Παιδικός Σταθμός,1 Ενιαίο λύκειο (στην Ακράτα)και σε λίγο καιρό θα στεγαστεί στο νέο κτίριο που χτίστηκε στον Αη Γιώργη σαν Βρεφονηπιακός Σταθμός Γυμνάσιο Λύκειο με την βιβλιοθήκη του.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΚΤΟ

ΔΗΜΟΣ ΔΥΜΗΣ

ΔΗΜΟΣ ΔΥΜΗΣ

Σήμερα η Δύμη, αποτελεί το οικονομικό, εμπορικό και διοικητικό κέντρο ολόκληρης της Δυτικής Αχαΐας (δηλαδή της πεδινής έκτασης που εκτείνεται από το Παναχαϊκό όρος μέχρι το μικρό ποταμό Λάρισσο, στα δυτικά, ο οποίος ήταν πάντοτε το φυσικό σύνορο μεταξύ Αχαΐας και Ηλείας). Συνεχίζει κατ' αυτόν τον τρόπο να διαδραματίζει ενεργό ρόλο στην πολιτική-πολιτιστική ιστορία όχι μόνο του Νομού Αχαΐας αλλά και ολόκληρης της Πελοποννήσου. Διαθέτει φυσικές ομορφιές μοναδικού κάλλους, συνδυάζοντας κατά τον καλύτερο τρόπο βουνό και θάλασσα. Ομορφες, καθαρές παραλίες και καταπράσινες πλαγιές, ντυμένες με ελαιώνες, πεύκα και θάμνους. Επίσης υπάρχουν διάσπαρτα, στα δημοτικά διαμερίσματα, ιστορικά μνημεία και κτίρια, δείγματα του αρχαιοελληνικού και βυζαντινού πολιτισμού της περιοχής.

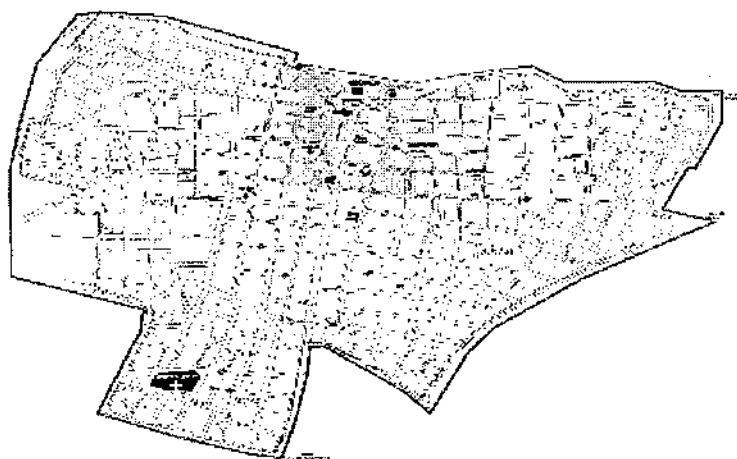
ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ: ΔΥΜΗ ΜΙΑ ΠΟΛΗ ΜΕ ΜΕΓΑΛΗ ΙΣΤΟΡΙΑ

Η Αρχαία Δύμη βρισκόταν στη θέση της σημερινής Κάτω Αχαΐας. Στην Κάτω Αχαΐα βρισκόταν η Ωλενος, η οποία τοποθετείται από τους αρχαιολόγους σε ύψωμα πλησίον του Άνω Αλισσού, στα βόρεια της Καμενίτσας. Η Δυμαία χώρα ήταν αρκετά μεγάλη και περιλαμβανόταν μεταξύ των ποταμών, Πείρου προς τα ανατολικά, Λαρίσου προς τα δυτικά και Πηνειού προς τα νότια. Σε αυτή την πολύ εύφορη χώρα είχαν ιδρυθεί από τους Ίωνες γύρω στα 2000 π.Χ. δύο αξιόλογες πόλεις, η Ωλενος και η Δύμη. Το 1250 π.Χ. οι Ηλείοι άρχισαν επιδρομές εναντίον των Ιώνων της Ωλένου και της Δύμης, οι οποίοι ζήτησαν τη βοήθειά του Ηρακλή και μαζί του έχτισαν το «Τείχος Δυμαίων» που σώζεται ολόκληρο σε καλή κατάσταση στο χωριό Άραξος, κοντά στο δάσος της Στροφιλιάς. Είναι ένα από τα αρχαιότερα φρούρια της Ελλάδας. Κατά τα λεγόμενα του αρχαιολόγου Ραγκαβή, το 757 π.Χ. έγινε ο «συνοικισμός» της Δύμης, με την ένωση των γύρω κωμοπόλεων Τευθέας, Φαιστού, Θέλπουσας κ.λ.π. Τα επόμενα χρόνια υπόταξε και την Ωλενο και ενσωμάτωσε την Ωλενια χώρα. Το 281 π.Χ. η Δύμη πρωτοστάτησε στην ίδρυση της Β' Αχαϊκής Συμπολιτείας και έγινε πρωτεύουσά της μέχρι το 255 π.Χ. Κατόπιν έγινε πρωτεύουσα το Αίγιο. Από το 227 μέχρι το 222 π.Χ. η Δύμη διαδραμάτισε πρωταγωνιστικό ρόλο στον πόλεμο των Αχαιών αναντίον της Σπάρτης. Εκατόμβαιου, κοντά στη Δύμη, το 226 π.Χ. Η Δύμη ανάδειξε σπουδαίους Ολυμπιονίκες, τον Οιβώτα και τον Πάταικο, τον 6ο αιώνα π.Χ. Ο Ιούλιος Καίσαρας ίδρυσε αποικία στη Δύμη το 47 π.Χ. την «Colonia Iulia Augusta Dymaeorum». Από αυτή την αποικία προήλθε η Χριστιανική-Βυζαντινή πόλη Αχαΐα η σημερινή Κάτω Αχαΐα. Η κωμόπολη Αχαΐα πιθανότατα ιδρύθηκε μετά τον αφανισμό και την ερήμωση της Δύμης (27 π.Χ.). Το 1832 η Κάτω Αχαΐα έγινε πρωτεύουσα του Δήμου Δύμης. Η σφραγίδα του Δήμου Δύμης, με έμβλημα έναν Δυμαίο σφενδονήτη, καθιερώθηκε με απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου Κάτω Αχαΐας ως επίσημο έμβλημα του Δήμου Κάτω Αχαΐας από το 1991.

Η μεταπολεμική κοινωνική και οικονομική εξέλιξη νομού Αχαΐας.

Τώρα η πόλη Κάτω Αχαΐα είναι έδρα του νέου Δήμου Δύμης, που συγκροτήθηκε από το 1998. Σήμερα ο νέος Δήμος Δύμης περιλαμβάνει επτά Δημοτικά Διαμερίσματα (πρώην Κοινότητες). Ο παλιός Δήμος Δύμης, που λειτούργησε από το 1832 αλλά ιδρύθηκε επίσημα δια νόμου από το 1835 περιλάμβανε 40 χωριά και κάλυπτε ολόκληρη την αρχαία Δυμαΐα χώρα.

Ο ΧΑΡΤΗΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ

ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΔΥΜΗΣ

Στο δήμο Δύμης λαμβάνουν χώρα, κάθε χρόνο, οι παρακάτω εκδηλώσεις.

Δύμαια: Σειρά πολιτιστικών εκδηλώσεων που περιλαμβάνουν ελληνικούς παραδοσιακούς χορούς με τοπικές ενδυμασίες, συναυλίες, θεατρικές παραστάσεις και παιχνίδια για παιδιά.

Πανηγύρι και οι Απόκριες.

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΔΥΜΗΣ

Ο Δήμος διαθέτει Δημοτική Βιβλιοθήκη η οποία συστεγάζεται μαζί με το Δημοτικό Πολιτιστικό Κέντρο «Μελίνα Μερκούρη». Στην αίθουσα του Πολιτιστικού Κέντρου διοργανώνονται συχνά ομιλίες με προσκεκλημένους διάφορους ειδικούς, λογοτέχνες, συγγραφείς, ιστορικούς, πολιτικούς, επιστήμονες οι οποίοι ασχολούνται με θέματα που αφορούν την κοινωνία, την πολιτική, τις επιστήμες, το περιβάλλον και τις τέχνες.

1. ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΕΠΑΦΕΣ ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΔΥΜΗΣ

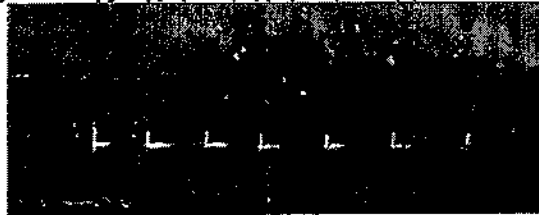
ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΕΠΑΦΕΣ

Ο Δήμος Δύμης είναι αδελφοποιημένος, εδώ και δεκατρία (13) χρόνια, με την πόλη Acaja ή Acaya Νότιας Ιταλίας.

Διοικητικά, η πόλη ανήκει στη δικαιοδοσία της Περιφέρειας της Απουλίας (Aroulia), στην Επαρχία του Λέτσε (Lecce) στο Δήμο Βέρνολε (Vernole)

Η πόλη αποτελεί χρονολογικά την πρώτη πόλη-φρούριο στην Ιταλία (1535 μ.Χ.) και τη μοναδική, σε ολόκληρη τη Νότια Ιταλία. Πόλη κατασκευασμένη σύμφωνα με τα πρότυπα μιας "ιδανικής" πόλης-οχυρό (οχυρωμένη με κανόνια) της Αναγέννησης.

1. Είναι μνημείο της Αναγέννησης και από το 1535 μ.Χ. πήρε το όνομα Acaya (μέχρι τον 15^ο αι. ονομαζόταν από τους ρωμαίους Σαξίνα ή Σεσίναπέτρα από τους γάλλους ιππείς οι οποίοι ξεκίνησαν από την Πελοπόννησο.
2. Τα τελευταία τριάντα (30) χρόνια, λόγω της απαγόρευσης κάθε ιδιωτικής οικοδομικής δραστηριότητας, παρουσιάστηκε έντονο δημογραφικό πρόβλημα και έγινε ορατός ο κίνδυνος ερήμωσης τη πόλης.
3. Σήμερα επιχειρείται μια αναπαλαίωση των μεσαιωνικών κτιρίων της πόλης και προβλέπεται η σταδιακή αντικατάσταση των ασφαλτοτάπητων από ασβεστολιθικές πλάκες. Πρωταρχικός σκοπός της πόλης είναι η προσπάθεια αστικοποίησής της με την εγκατάσταση διαφόρων υπηρεσιών σε αυτήν.

2. ΕΥΡΩΠΑΪΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΔΥΜΗΣ

Ο Δήμος Δύμης το Δεκέμβριο του 2001 διοργάνωσε σεμινάρια στα πλαίσια του σχεδίου «Επιμορφωτικό σεμινάριο στελεχών των ΟΤΑ για σχέδια αδελφοποίησης». Το παρόν σχέδιο είχε στόχο να ενθαρρύνει τους φορείς της Τοπικής Αυτοδιοίκησης να αναλάβουν δράσεις και ενέργειες στο», οι οποίες συμβάλλουν στην προσέγγιση των λαών της Ενωμένης Ευρώπης και στην ενίσχυση της ευρωπαϊκής συνείδησης του σχεδίου. Το σχέδιο είχε υποβληθεί, ως πρόταση για το ευρωπαϊκό πρόγραμμα «Αδελφοποίηση πόλεων», στην Ευρωπαϊκή Ένωση από την οποία και επιδοτήθηκε.

Ο Δήμος Δύμης συμμετέχει ήδη στο Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα «Σωκράτης» και στο Υποπρόγραμμα Grundtvig 2 με τίτλο σχεδίου: "ΟΙ ΓΥΝΑΙΚΕΙΟΙ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΙ ΠΡΟΩΘΗΣΗΣ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΤΟΠΙΚΗΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ ΩΣ ΦΟΡΕΙΣ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΒΟΛΗΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗΣ".

ΑΡΧΑΙΑ ΜΝΗΜΕΙΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΔΥΜΗΣ

Στην περιοχή του δήμου Δύμης που κατοικείται ήδη από τα προϊστορικά χρόνια (4000 π.Χ.) η αρχαιολογική σκαπάνη έφερε στο φως λείψανα της ελληνιστικής πόλης, τοίχους και θεμέλια κτιρίων, τμήμα νεκροταφείου, στην Κάτω Αχαΐα, με επτά κεραμοσκεπείς τάφους και πήλινα αγγεία, επίσης δάπεδα

Η μεταπολεμική κοινωνική και οικονομική εξέλιξη νομού Αχαΐας.

οικιών με ψηφίδες, αγωγούς νερού και αργυρά νομίσματα. Πρόσφατα ανακαλύφθηκαν ίχνη του περίφημου τείχους των Δυμαίων. Στο Ελαιοχώρι έχει πραγματοποιηθεί μεγάλη αρχαιολογική ανασκαφή στη θέση Καλαμάκι.

ΒΥΖΑΝΤΙΝΑ ΜΝΗΜΕΙΑ ΔΗΜΟΥ ΔΥΜΗΣ

Βυζαντινά Μνημεία

Στο Δήμο Δύμης υπάρχουν αρκετοί ορθόδοξοι χριστιανικοί ναοί οι οποίοι αποτελούν μνημεία ολόκληρου του Νομού Αχαΐας. Ο ιερός ναός Μεταμόρφωσης Σωτήρος στα Αγιοβλασίτικα, ο ιερός ναός Κοίμησης της Θεοτόκου στην Άνω Αχαΐα, οι ιεροί ναοί Αγίου Νικολάου και Αγίου Ιωάννη στο Ελαιοχώρι, οι ιεροί ναοί Αγίου Γεωργίου και Αγίου Λουκά, του Αγ. Νικολάου στα Νιφορέικα και ο ιερός ναός Αγίου Δημητρίου Μπάδα στο Πετροχώρι. Ο τελευταίος είναι βυζαντινός ναός του ΙΒ΄ αιώνα και ανακαινίστηκε το 1750. Το σχέδιο του ναού είναι ελεύθερος σταυρός με μεταγενέστερο νάρθηκα (Φωτ. 1).

Φωτ. 1. Κοντά στο ναό αλλά τοπογραφικά υψηλότερα, υπάρχει σπήλαιο και πολύ παλιό ναυδριο εντός αυτού (Φωτ. 2) το οποίο σύμφωνα με την παράδοση ήταν κρυφό σχολείο στη διάρκεια της Τουρκοκρατίας.

Φωτ. 2

ΑΞΙΟΘΕΑΤΑ ΔΗΜΟΥ ΔΥΜΗΣ

Ακρόπολη Δύμης, Τείχος Πόλεως Δύμης, Εθνικό Στάδιο στο οποίο βρέθηκαν χρυσά και άλλα πολλά.

Κλίβανοι Κεραμικοί "2^ο Δημοτικό Σχολείο", Μύλοι Σαϊτ Αγά, Βρωμόβρυση, Αρχαίο Θέατρο, Προϊστορικούς οικισμούς, Ρωμαϊκές επαύλεις, Τάφους, Βυζαντινός νερόμυλος, γέφυρα Πείρου, Ιερά μονή Παναγίας και ανάκτορο Κωνσταντίνου Παλαιολόγου.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ - ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΔΥΜΗΣ

Πρωτογενής τομέας: Αφορά στα δημοτικά διαμερίσματα (πρώην κοινότητες) του Δήμου. Το μεγαλύτερο μέρος (45%) του οικονομικά ενεργού πληθυσμού απασχολείται στον τομέα αυτόν. Η γεωργία περιλαμβάνει εμφανίζονται εντατικές καλλιέργειες σε κηπευτικά, ελιές, πατάτες, αμπέλια,

Η μεταπολεμική κοινωνική και οικονομική εξέλιξη νομού Αχαΐας.

σιτηρά, καλαμπόκι κ.λ.π. Η κτηνοτροφία αφορά σημαντικό αριθμό αιγοπροβάτων και τέλος η αλιεία της οποίας η παραγωγή ανέρχεται από 250-300 τόνους περίπου. Ο Δήμος Δύμης σε συνεργασία με το Κ.Τ.Α.Δ.Α. στηρίζει τους παλιούς αλιείς και ενθαρρύνει τους νέους για να συνεχίσουν την παράδοση του επαγγέλματος. Μέσω των ευρωπαϊκών και εθνικών αναπτυξιακών προγραμμάτων, προάγονται πρωτοβουλίες προς την κατεύθυνση του εκσυγχρονισμού και της προβολής της παραγωγικής δραστηριότητας του οικισμού. **Δευτερογενής τομέας:** Δραστηριοποιείται κυρίως στην έδρα του Δήμου, και απασχολεί το 8% του οικονομικά ενεργού πληθυσμού (περίπου 550 εργαζόμενοι). Το μεγαλύτερο ποσοστό του συγκεκριμένου τομέα απασχολείται σε προσωπικές επιχειρήσεις (έμποροι, βιοτέχνες). Συγκεκριμένα, έχουν καταγραφεί περίπου 240 επιχειρήσεις, επτά (7) εκ των οποίων ασχολούνται με τη μεταποίηση αγροτικών προϊόντων. Περισσότερες από τις μισές επιχειρήσεις λειτουργούν με τη μορφή εμπορικών καταστημάτων ενώ αρκετές είναι και οι βιοτεχνικές επιχειρήσεις (αποτελούν το 27% του συνόλου των επιχειρήσεων στον τομέα αυτό). **Τριτογενής τομέας:** Σημαντική είναι η απασχόληση στον τομέα της παροχής υπηρεσιών και του τουρισμού. Υπάρχουν επτά (7) ξενοδοχεία, δύο (2) επιχειρήσεις με ενοικιαζόμενα δωμάτια και δύο (2) κάμπινγκ.

Η ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΔΥΜΗΣ

Στο δήμο λειτουργούν συνολικά 17 σχολεία και ένας βρεφονηπιακός σταθμός, όλα δημόσια. Τα τελευταία χρόνια παρατηρούνται τα φαινόμενα της σταθερής μείωσης των μαθητών των σχολείων που βρίσκονται στα δημοτικά διαμερίσματα και της μετακίνησής τους προς την έδρα του δήμου.

Σύνολο μαθητών: Νηπιαγωγείο: 125, Δημοτικό: 860, Γυμνάσιο: 375, Λύκειο-Τ.Ε.Ε.: 480

Σχολεία του Δήμου: Στην Κ. Αχαΐα: 1 ΙΕΚ, 1 Λύκειο, 1 Γυμνάσιο, 1 ΤΕΕ, 2 Δημοτικά σχολεία, 2 νηπιαγωγεία, 1 παιδικός σταθμός.

Η ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΔΥΜΗΣ

Στην έδρα του δήμου λειτουργεί το Κέντρο Τοπικής Ανάπτυξης Δυτικής Αχαΐας (Κ.Τ.Α.Δ.Α. Α.Ε.), Η Κ.Τ.Α.Δ.Α. Α.Ε. ξεκίνησε το 1991 με μέλη της 23 Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) της περιοχής και την Τοπική Ένωση Δήμων και Κοινοτήτων (Τ.Ε.Δ.Κ) Νομού Αχαΐας. Η δημιουργία του Κ.Τ.Α.Δ.Α. υπαγορεύτηκε από τις ανάγκες διαχείρισης των προβλημάτων διακοινοτικού χαρακτήρα, διασφάλισης των όρων της τοπικής ανάπτυξης και αξιοποίησης των αναπτυξιακών πόρων και δυνατοτήτων της περιοχής. Η εφαρμογή της Κοινοτικής Πρωτοβουλίας Leader και η συμμετοχή του Κ.Τ.Α.Δ.Α. στο ελληνικό δίκτυο αποτέλεσαν μέσα προώθησης του συνολικού σχεδιασμού ανάπτυξης της περιοχής.

ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΔΥΜΗΣ

Στον τομέα του αθλητισμού υπάρχουν ένα εθνικό στάδιο με γήπεδο ποδοσφαίρου και στίβο 400 μ. και ένα κλειστό γυμναστήριο στην έδρα του δήμου. Επίσης τρία (3) γήπεδα ποδοσφαίρου λειτουργούν στα υπόλοιπα δημοτικά διαμερίσματα. Ειδικότερα, όσον αφορά στο μηχανικό αθλητισμό, στο Πετροχώρι λειτουργεί ιδιωτική χωμάτινη πίστα στην οποία πραγματοποιούνται και πανελλήνιοι αγώνες μοτοκρός και ΤΡΙΑΘΛΟ(κολύμβηση, ποδηλασία, τρέξιμο. Επίσης κατά καιρούς διοργανώνονται και ποδηλατικοί αγώνες.

Η μεταπολεμική κοινωνική και οικονομική εξέλιξη νομού Αχαΐας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΒΔΟΜΟ

ΔΗΜΟΣ ΕΡΙΝΕΟΥ

ΔΗΜΟΣ ΕΡΙΝΕΟΥ

Ο Δήμος Ερινεού βρίσκεται στη βορειοδυτική πλευρά του νομού Αχαΐας μεταξύ των πολεοδομικών συγκροτημάτων Πάτρας - Αιγίου, αποτελώντας τον ενδιάμεσο κρίκο επικοινωνιών και συγκοινωνιών, καταλαμβάνοντας έκταση 99.670 τετραγωνικών χλμ.

Η μορφολογία του εδάφους συγκεντρώνει ποικίλα χαρακτηριστικά: ορεινές και ημιορεινές περιοχές στη νότια πλευρά του Δήμου (όπου οι κάτοικοι έχουν αναπτύξει γεωργικές δραστηριότητες και υπάρχει ενασχόληση με τον πρωτογενή τομέα), πεδινές και παραθαλάσσιες περιοχές στα βόρεια και δυτικά (όπου έχει αναπτυχθεί σημαντικά ο τριτογενής τομέας - ενασχόληση με τουριστικές δραστηριότητες) και διασχίζεται από τον ποταμό Φοίνικα.

Ο Δήμος Ερινεού προέρχεται από την συνένωση του πρώην Δήμου Ερινεού (εθελούσια συνένωση των πρώην Κοινοτήτων Καμαρών, Ζήριας και Νέου Ερινεού κατά το έτος 1994) και τριών ακόμη πρώην Κοινοτήτων: Σαλμενίκου, Αρραβωνίτσας και Δαμακινίου (1997), και έχει ως έδρα τον οικισμό Λαμπίρι της πρώην κοινότητας Ζήριας.

Ο πληθυσμός του Δήμου ανέρχεται στους **3.683** κατοίκους (σύμφωνα με την τελευταία απογραφή του 1991). Τα τελευταία χρόνια εκτιμάται ότι ο πληθυσμός έχει φτάσει τους **4.500** κατοίκους. Λόγω του έντονου τουριστικού ενδιαφέροντος που υπάρχει, παρατηρείται το φαινόμενο των μόνιμων παραθεριστών, όπου κάτοικοι των μεγάλων αστικών κέντρων έχουν μόνιμες παραθεριστικές κατοικίες, με αποτέλεσμα να ανεβάζουν τον αριθμό των κατοίκων στους **8.500** περίπου κατά τους θερινούς μήνες. Η συντριπτική πλειοψηφία του ενεργού πληθυσμού ασχολείται με την αγροτική εκμετάλλευση. Ιδιαίτερα γνωστά είναι τα προϊόντα της περιοχής όπως η σταφίδα (ποικιλία Κορινθιακή), το ελαιόλαδο και το κρασί.

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΕΡΙΝΕΟΥ

Ο Δήμος Ερινεού με έδρα το Λαμπίρι παίρνει το όνομα του από τον όρμο, ο οποίος χρησίμευε κατά την αρχαιότητα σαν λιμάνι στην Ρυπική χώρα. Στον Ερινεό έγινε το 412 π.Χ. η ναυμαχία μεταξύ Αθηναίων και Πελοποννησίων.

Ο ποταμός Σαλμενίκος με τις απότομες όχθες και τα ορμητικά του νερά μπορούσε θαυμάσια να βοηθήσει στην άμυνα της αρχαίας πόλης. Κατά τις εκσκαφές που έχουν γίνει κατά καιρούς για ανοικοδόμηση, έχουν έρθει στο φως λείψανα αρχαίας πόλης: θεμέλια πολλών οικημάτων, τμήματα χωμένων θαλάμων, τάφοι πήλινοι με νομίσματα και κοσμήματα. Στις Καμάρες, μή σώζονται τα λείψανα ενός μεγαλοπρεπούς λουτρού με ψηφιδωτό και ογκώδη θολωτά κτίρια πάνω στα οποία στηριζόταν αυλάκι νερού ενώ κάτω από τους αψιδωτούς θόλους περνούσε πολύ νερό. Οι θόλοι αυτοί είναι οι Καμάρες απ' όπου πήρε το όνομα της και η σημερινή κωμόπολη. Κατά τη διάρκεια της Φραγκοκρατίας γύρω στα 1300, χτίστηκε το Κάστρο του Σαλμενίκου πάνω σε απόκρημνο βράχο ο οποίος υψώνεται πάνω από την όχθη του ποταμού σε ύψος 200μ. περίπου. Ο θρύλος λέει πως στο βάθος της ρεματιάς και κάτω από μεγάλη πέτρα βρίσκεται θαμμένη η βασιλοπούλα που φονεύθηκε από προδότη με σκοπό να κατακτήσει το Κάστρο της. Αυτός είναι ο μύθος του Κάστρου της Ωριάς στο Άνω Σαλμενίκο.

ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΕΡΙΝΕΟΥ

ο ΑΡΡΑΒΩΝΙΤΣΑ

Είναι το μεγαλύτερο σε έκταση Δημοτικό Διαμέρισμα του Δήμου Ερινεού. Το κυρίως χωριό είναι χτισμένο σε οροπέδιο με μοναδική θέα προς τα βόρεια την θάλασσα και νότιο-δυτικά το Όρος Παναχαϊκό.

Οι κάτοικοι ασχολούνται αποκλειστικά με την καλλιέργεια σταφίδας και ελιών και έχουν την μεγαλύτερη παραγωγή από όλα τα Δημοτικά Διαμερίσματα. Αποτελείται από τέσσερις οικισμούς : τα Συνανιά και τρεις παραποτάμιους του Αγ. Θεοδώρου, το Λιδωρίκι και τα Μαγαζιά.

ο ΔΑΜΑΚΙΝΙ

Είναι καθαρή ορεινή περιοχή, με ένα υπέροχο δασός. Οι κάτοικοι ασχολούνται με την καλλιέργεια σταφίδας και ελιών.

ο ΖΗΡΙΑ

Η πρώην κοινότητα της Ζήριας φιλοξενεί στον οικισμό Λαμπίρι την έδρα του νεοσύστατου Δήμου Ερινεου. Αποτελείται από τους οικισμούς Άνω Ζήρια, Σαρκούνα και Λαμπίρι. Τα τελευταία χρόνια γίνεται μια συντονισμένη προσπάθεια αναπαλαίωσης όλων των παλαιών αρχοντικών σπιτιών. Ο Αγ. Νικόλαος είναι ο πολιούχος της Ζήριας. Άλλες γνωστές εκκλησίες είναι ο Αγ. Γεώργιος και ο Προφήτης Ηλίας. Χαρακτηρίζεται από ημιορεινές και παραθαλάσσιες περιοχές, γραφικές παραλίες, οι οποίες αποτελούν πόλο έλξης πολλών τουριστών. Επιπλέον στο δήμο λειτουργεί οργανωμένο κάμπινγκ (Tsolis Camping). Στην περιοχή δραστηριοποιούνται πολιτιστικοί και αθλητικοί σύλλογοι.

ο ΚΑΜΑΡΕΣ

Είναι το μεγαλύτερο σε πληθυσμό δημοτικό διαμέρισμα. Στις Καμάρες βρίσκονται οι περισσότερες αθλητικές εγκαταστάσεις του Δήμου (δύο γήπεδα ποδοσφαίρου με χλοοτάπητα, γήπεδα μπάσκετ, γήπεδο βόλεϊ, κλειστό γυμναστήριο). Οι παραθαλάσσιες περιοχές είναι ιδιαίτερα ανεπτυγμένες και παρέχεται η δυνατότητα διαμονής στους επισκέπτες σε πληθώρα ενοικιαζόμενων δωματίων. Στις Καμάρες δραστηριοποιούνται αρκετοί πολιτιστικοί και αθλητικοί σύλλογοι με σημαντικές διακρίσεις, όπως ο Χορευτικός Όμιλος Καμάρων που είχε αρκετές διακρίσεις τόσο στο εσωτερικό όσο και στο εξωτερικό.

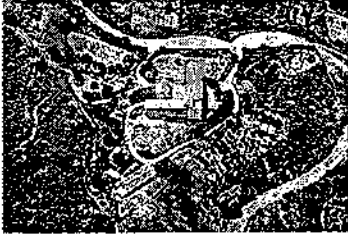
ο ΝΕΟΣ ΕΡΙΝΕΟΣ

Είναι ένα χωριό χτισμένο αμφιθεατρικά και το γεγονός αυτό του χαρίζει μια καταπληκτική θέα. Οι κάτοικοί του προέρχονται από το Τσιβλό του Παναχαϊκού όπου σύμφωνα με την παράδοση ένα κυπαρίσσι έγερνε προς το έδαφος,

γεγονός που το εξέλαβαν ως κακό οινόν που όπως αποδείχθηκε ήταν σωστός: ένας σεισμός αποκόλλησε βράχους από το βουνό, καταπλάκωσε τα σπίτια του χωριού και σχηματίστηκε λίμνη.

Οι κάτοικοι είναι κατά κύριο λόγο αγρότες, καλλιεργητές σταφίδας. Στον Νέο Ερινεό βρίσκεται και παλαιός σταθμός του ΟΣΕ.

ο ΣΑΛΜΕΝΙΚΟ

Η Κοινότητα του Σαλμενίκου αποτελείται από τρεις οικισμούς: Άνω Σαλμενίκο, Σαλμενίκο και Νέο Σαλμενίκο (Νέο Χωριό). Είναι ημιορεινή περιοχή και βρίσκεται στους πρόποδες του όρους Παναχαϊκού ανάμεσα σε τρεις ποταμούς ή χείμαρρους: Τον Φοίνικα, τον Κλουμενίτη και την Στάχταινα. Είναι καθαρά αγροτική περιοχή και οι κάτοικοι ασχολούνται κατά κύριο λόγο με τον πρωτογενή τομέα (γνωστές είναι οι περίφημες Σαλμενικιώτικες ντομάτες χρώματος ροζ καθώς επίσης και οι Σαλμενικιώτικες ελιές, ενώ ένα μικρό ποσοστό ασχολείται με την κτηνοτροφία.

Αξιοθέατα-το Κάστρο του Σαλμενίκου ή της Ωριάς που χτίστηκε το 1300.

ΑΞΙΟΘΕΑΤΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΕΡΙΝΕΟΥ

Το Μεσαιωνικό κάστρο του Σαλμενίκου που χτίστηκε κατά την διάρκεια της Φραγκοκρατίας γύρω στο 1300 .Είναι ιδιαίτερα γνωστό εξαιτίας του γεγονότος ότι ήταν το τελευταίο ελληνικό κάστρο που έπεσε στα χέρια των Μουσουλμάνων κατακτητών.

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΕΡΙΝΕΟΥ

ΣΗΜΑΝΤΙΚΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ - ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΔΗΜΟΥ ΕΡΙΝΕΟΥ

Στον τομέα της εκπαίδευσης ο Δήμος καταβάλλει σοβαρές προσπάθειες για την αναβάθμιση του πνευματικού επιπέδου των μαθητών και για την διεύρυνση των πνευματικών τους οριζόντων. Στα πλαίσια αυτά παρέχονται δωρεάν μαθήματα Ηλεκτρονικών Υπολογιστών, μουσικής και ζωγραφικής, υπό μορφή ενισχυτικής διδασκαλίας στους μαθητές του Δημοτικού.(Το σχολικό συγκρότημα Γυμνασίου Λυκείου Καμαρών, εξυπηρετεί τις ανάγκες τριών Δήμων: Ρίου, Ερινεού και Συμπολιτείας).Κάθε καλοκαίρι πραγματοποιείται από τον Δήμο σειρά

πολιτικών εκδηλώσεων με την ονομασία «ΡΥΠΙΚΑ» και είναι συνδυασμός πολιτιστικών και αθλητικών εκδηλώσεων με συμμετοχή συγκροτημάτων και καλλιτεχνών τόσο από το εσωτερικό όσο και από το εξωτερικό, με χορευτικές, θεατρικές, μουσικές και άλλες εκδηλώσεις

Ο Χορευτικός Όμιλος Καμαρών ιδρύθηκε το 1994.Στον όμιλο λειτουργεί χορευτικό τμήμα στο οποίο περισσότεροι από 180 ενήλικες και παιδιά από όλη την περιφέρεια διδάσκονται παραδοσιακούς ελληνικούς χορούς.Επίσης λειτουργεί και μουσικό τμήμα στο οποίο διδάσκονται παραδοσιακά όργανα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΟΓΔΟΟ

ΝΟΜΟΣ ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ

ΔΗΜΟΣ ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ

ΣΥΣΤΑΣΗ – ΕΞΕΛΙΞΗ ΔΗΜΟΥ ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ

Ο Δήμος Καλαβρύτων σχηματίσθηκε το 1835, ως Δήμος της Επαρχίας Καλαβρύτων με έδρα τα Καλάβρυτα και πληθυσμό 2.492 κατοίκους.

Καλάβρυτα

Την αρχική σύσταση αποτελούσαν τα Καλάβρυτα, το Βραχνί, το Σούβαρδο, οι Καστρικοί ή Κραστικοί, η Βισοκά και η Μονή Αγίας Λαύρας. Μεταγενέστερα προσαρτήθηκε ο Δήμος Σουδενών (Σουδενά, Χαμάκου, Σιγούνι, Δούνιτσα και Χαρικτινού), ο Δήμος Καλλιφωνίας (Καλλιφωνία, Κάρτεσι ή Κέρτεζι, Σαβανί, Λαγοβούνι, Κάνδαλος και Συρμπάνι), καθώς και οι Αυλαίς, το Πρίμησι ή Πεμήσι, η Ραλλιά, ο Κούβελος, η Θεοτόκος, ο Άγιος Βασίλειος, η Σάλμενα και το Μετόχι. Δήμοι που σχηματίσθηκαν με Β.Δ. το 1935 και συμπλήρωσαν μετέπειτα το Δήμο Καλαβρύτων ήταν:

- Ο Δήμος Κερπινής (Κερπινή, Ρωγοί, Ζαχλωρού και Μέγα Σπήλαιο), στον οποίο προσαρτήθηκαν αργότερα ο Δήμος Σελινόης (Σελινόη ή Πιτσακοί, Κυρίτσοβα, Λαπαναγοί και Μονή Θεοτόκου Μακελλαριάς), ο Δήμος Κερήνειας (Κερήνεια ή Κλαπατσούνα, Βελιβίνα, Βίγελα ή Δίγκελα, Δουμενά, Βάλτσα, Παντελεήμων και Μονή Πλατανίτσας).
- Ο Δήμος Λαπαθών (Λαπαθαί ή Γουμενίτσα, Μάνεσι, Μπούμπουκα, Ασάνι, Φλάμπουρα, Νεοχώρι, Λαπάτα, Τρεκλίστρα, Σαραδί, Κούτελα και Κούβελος), στον οποίο προσαρτήθηκαν αργότερα ο Δήμος Βλασσίας (Βλασσιά ή Άγιος Βλάσσης, Μουρίκι, Μποντιάδες, Καρούσι, Γκέρμπεσι, Δεμέσιχα και Μονή Αγίου Νικολάου).
- Στις 28-08-1912, συστήνεται η Κοινότητα Καλαβρύτων του Νομού Αχαΐας και Ήλιδος, με έδρα τον οικισμό Καλάβρυτα.
- Στις 16-04-1930 η Κοινότητα Καλαβρύτων υπάγεται στο Νομό Αχαΐας.
- Στις 06-04-1944 η Κοινότητα Καλαβρύτων αναγνωρίζεται ως Δήμος Καλαβρύτων.
- Στις 23-04-1993 η πόλη των Καλαβρύτων ονομάζεται «Μαρτυρική Πόλη των

Καλαβρύτων».

Καθεδρικός Ναός

Από τις 04-12-1997, βάσει του Προγράμματος **Ιωάννης Καποδίστριας** του Υπουργείου Εσωτερικών, ο νέος Δήμος Καλαβρύτων αποτελείται από τα παρακάτω 31 Δημοτικά Διαμερίσματα: Καλαβρύτων (έδρα), Ανω Βλασίας, Ανω Λουσών, Βάλτας, Βιλιβίνης, Γουμένισσας, Δουμενών, Δροσάτου, Καλλιφωνίου, Κανδάλου, Κάτω Βλασίας, Κάτω Ζαχλωρούς, Κάτω Λουσών, Κερπινής, Κερτέζης, Κορφών, Κούτελης, Κρουονερίου, Λαγοβουνίου, Λαπαναγών, Μανεσίου, Μικρού Ποντιά, Πετσάκων, Πλατανιωτίσσης, Πριολίθου, Προφήτου Ηλίου, Ρογών, Σιγουνίου, Σκεπαστού, Τρεχλού και Φλαμπούρων.

Ο νέος Δήμος Καλαβρύτων έχει πληθυσμό **8.580** κατοίκους (απογραφή 2001). Η έκτασή του ανέρχεται σε **531.797** στρέμματα. Είναι ο μεγαλύτερος σε έκταση Δήμος του Νομού Αχαΐας και ο 6ος σε πληθυσμό

Ο ΔΗΜΟΣ ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΕΙ ΤΑ ΕΞΗΣ ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΑ:

<u>Δ.Δ. Καλαβρύτων</u>	<u>Δ.Δ. Ανω Βλασίας</u>	<u>Δ.Δ. Ανω Λουσών</u>
<u>Δ.Δ. Βάλτας</u>	<u>Δ.Δ. Βιλιβίνης</u>	<u>Δ.Δ. Γουμένισσας</u>
<u>Δ.Δ. Δουμενών</u>	<u>Δ.Δ. Δροσάτου</u>	<u>Δ.Δ. Καλλιφωνίου</u>
<u>Δ.Δ. Κανδάλου</u>	<u>Δ.Δ. Κάτω Βλασίας</u>	<u>Δ.Δ. Κάτω Ζαχλωρούς</u>
<u>Δ.Δ. Κάτω Λουσών</u>	<u>Δ.Δ. Κερπινής</u>	<u>Δ.Δ. Κερτέζης</u>
<u>Δ.Δ. Κορφών</u>	<u>Δ.Δ. Κούτελης</u>	<u>Δ.Δ. Κρουονερίου</u>
<u>Δ.Δ. Λαγοβουνίου</u>	<u>Δ.Δ. Λαπαναγών</u>	<u>Δ.Δ. Μανεσίου</u>
<u>Δ.Δ. Μικρού Ποντιά</u>	<u>Δ.Δ. Πετσάκων</u>	<u>Δ.Δ. Πλατανιωτίσσης</u>
<u>Δ.Δ. Πριολίθου</u>	<u>Δ.Δ. Προφήτου</u>	<u>Δ.Δ. Ρογών</u>
	<u>Ηλίου</u>	
<u>Δ.Δ. Σιγουνίου</u>	<u>Δ.Δ. Σκεπαστού</u>	<u>Δ.Δ. Τρεχλού</u>
<u>Δ.Δ. Φλαμπούρων</u>		

Η μεταπολεμική κοινωνική και οικονομική εξέλιξη νομού Αχαΐας.

ΙΣΤΟΡΙΑ – ΑΞΙΟΘΕΑΤΑ ΔΗΜΟΥ ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ ΓΕΝΙΚΑ

Η ευρύτερη περιοχή των Καλαβρύτων, πρώην «Επαρχία Καλαβρύτων», ξεκινά με την ιστορική της διαδρομή από τα χρόνια της αρχαιότητας. Το όνομα του Δήμου προήλθε από την ομώνυμη πόλη. Την ονομασία βρίσκουμε αρχικώς επί Φραγκοκρατίας. Το έτος 1205 μ.Χ. σχηματίσθηκε η βαρωνία Καλαβρύτων με 12 ιπποτικά φέουδα. Το φρούριο των Καλαβρύτων αναδείχθηκε σε ένα από τα πλέον σημαντικά μεσαιωνικά κάστρα της Πελοποννήσου. Το Κάστρο αυτό έχει συνδεθεί με την οικογένεια των Παλαιολόγων και δεσπάζει μέχρι σήμερα πάνω από την πόλη των Καλαβρύτων.

Κατά την περίοδο της επανάστασης του 1821, τα Καλάβρυτα διαδραμάτισαν σημαντικό ρόλο. Στις 21/03/1821 στην Αγία Λαύρα κήρυξε την επανάσταση ο Παλαιών Πατρών Γερμανός υψώνοντας το ιερό λάβαρο, το οποίο σώζεται μέχρι σήμερα και αποτελεί το βασικότερο κειμήλιο της Μονής. Άλλα ιστορικά μοναστήρια, που βρίσκονται στην περιοχή, είναι η Ι.Μ. Μακελλαριάς, η Ι.Μ. Αγ. Νικολάου Βλασίας, η Ι.Μ. Αγ. Γεωργίου Μανεσίου, και το προσκύνημα της Παναγίας της Πλατανιώτισσας.

Τα γεγονότα που έλαβαν χώρα κατά τον Β' Παγκόσμιο πόλεμο, σημάδεψαν την περιοχή των Καλαβρύτων. Στις 13/12/1943 τα Ναζιστικά Στρατεύματα Κατοχής εκτέλεσαν όλο τον ανδρικό πληθυσμό της πόλης των Καλαβρύτων από 13 ετών και άνω και κατέστρεψαν ολοκληρωτικά την πόλη. Ζωντανό μνημείο αυτών των τραγικών γεγονότων είναι ο «Τόπος Θυσίας», στο λόφο του Καπτή, και το Δημοτικό Σχολείο της πόλης που στεγάζει το «Μουσείο Καλαβρυτινού Ολοκαυτώματος». Σήμερα τα Καλάβρυτα και η γύρω περιοχή αποτελούν τουριστικό θέρετρο για όλες τις εποχές του χρόνου.

Το Χιονοδρομικό Κέντρο αποτελεί μια διαρκή πρόκληση για τις αισθήσεις, έναν παράδεισο χειμερινών σπορ. Βρίσκεται στις πλαγιές του Χελμού, στην περιοχή Ξηρόκαμπος, σε απόσταση 15 χλμ. από τα Καλάβρυτα και λειτουργεί από το 1988 διαθέτοντας 11 πίστες συνολικού μήκους 20 χλμ.

Σε ύψος 2.340 μ. στην κορφή του Χελμού (Νεραϊδόραχη) έχει εγκατασταθεί το νέο τηλεσκόπιο «Αρίσταρχος», ένα από τα μεγαλύτερα και σημαντικότερα της Ευρώπης με διάμετρο κατόπτρου 2,3 μ.

Επίσης για τους λάτρεις του οικοτουρισμού, προσφέρονται μνημεία σπάνιας φυσικής ομορφιάς. Μνημεία της φύσης είναι το Φαράγγι του Βουραϊκού ποταμού με το μοναδικό Οδοντωτό Σιδηρόδρομο, τα Ύδατα της Στυγός, το ξεχωριστό στο είδος του Σπήλαιο των Λιμνών στα Καστριά, οι πηγές του Αροάνιου και του Λάδωνα, η λίμνη του Λάδωνα, η λίμνη του Τσιβλού και πολλά άλλα...

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ ΔΗΜΟΥ ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ 1943 - «Επιχείρηση Καλάβρυτα»

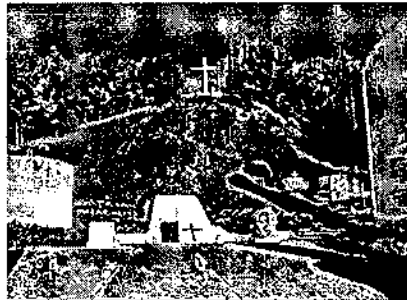
Η Κατοχή αποτελεί μια από τις πιο συγκλονιστικές περιόδους της νεότερης ελληνικής ιστορίας. Ο λαός εξαντλημένος από την πολεμική εμποιοία του 1940, υποχρεώθηκε να αντιμετωπίσει πολλαπλές περιπέτειες και

κακουχίες. Την εισβολή των κατακτητών, το πρόβλημα της επιβίωσης, την οδυνηρή περιπέτεια της πείνας, εκτελέσεις, βασανιστήρια και καταστροφές. Η ευρύτερη περιοχή των Καλαβρύτων, τόπος με μακραίωνη ιστορική διαδρομή και επαναστατικό παρελθόν, υπέστη την περίοδο της Κατοχής τεράστιες απώλειες σε έμψυχο δυναμικό, με μαζικές εκτελέσεις αμάχων και ολοκληρωτικές καταστροφές.

Το καλοκαίρι του 1943, άρχισαν εκτελέσεις, βομβαρδισμοί και καταστροφές χωριών:

Οι εγκληματικές πράξεις των Γερμανικών στρατευμάτων Κατοχής κορυφώθηκαν το Δεκέμβριο του 1943, σε μια οργανωμένη εκκαθαριστική επιχείρηση της περιοχής των Καλαβρύτων, γνωστή ως «Επιχείρηση Καλάβρυτα» («Unternehmen Kalawrita», από 5 έως 15 Δεκεμβρίου 1943). Μια από τις πιο σκληρές επιχειρήσεις της Βέρμαχτ, όχι μόνο στην Ελλάδα, αλλά και στην Ευρώπη, γενικότερα.

Από τις αρχές του 1943, στο χώρο της Αιγιαλείας και των Καλαβρύτων συνέβησαν σημαντικά αντιστασιακά γεγονότα, μεταξύ των οποίων η Μάχη Ρογών-Κερπινής (16-17/10/1943). Οι Γερμανικές δυνάμεις, μηχανοκίνητες και πεζοπόρες, που ξεκινούν από την Πάτρα, στις 05/12/1943 με κατεύθυνση τα Καλάβρυτα, είχαν επικεφαλής τον αντισυνταγματάρχη Γιούλιους Βόλφινγκερ (G. Wolfinger) και ακολούθησαν το δρόμο Πάτρα - Χαλανδρίτσα - Καλάβρυτα.

ΤΟΠΟΣ ΘΥΣΙΑΣ

Οι Γερμανικές δυνάμεις από Αίγιο προς Καλάβρυτα εφόρμησαν στα Καλάβρυτα, με 3 πεζοπόρα τμήματα.

- Στις 09/12, περνώντας από τις Αυλές των Καλαβρύτων, Γερμανικές δυνάμεις, με επικεφαλής τον Ebersberger, μπήκε στα Καλάβρυτα, όπου είχαν φτάσει και οι δυνάμεις από την Πάτρα.
- Στις 13/12, ολοκλήρωσαν την επιχείρηση, πυρπόλησαν και κατέστρεψαν ολοκληρωτικά την πόλη των Καλαβρύτων, λεηλάτησαν ό,τι πολύτιμο υπήρχε και εκτέλεσαν όλο τον ανδρικό πληθυσμό της πόλης από 14 χρονών και πάνω, στη Ράχη του Καππής.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΣ ΧΩΡΟΣ ΛΟΥΣΩΝ

Τα γερμανικά στρατεύματα που κινήθηκαν από Τρίπολη, κατευθύνθηκαν προς Δημητσάνα και Λαγκάδια Αρκαδίας.

Κατεστράφησαν ολοκληρωτικά τα χωριά: Ρογοί, Κερπινή, Στάση Κερπινής, Άνω Ζαχλωρού, Κάτω Ζαχλωρού, Σούβαρδο, Βραχνί, Καλάβρυτα, Μοναστήρια Μεγάλου Σπηλαίου και Αγίας Λαύρας, Αγία Κυριακή, Αυλές, Βυσσικά, Φτέρη, Πλατανιώτισσα, Πυργάκι, Βάλτσα, Μελίσσια, Μοναστήρι

Η μεταπολεμική κοινωνική και οικονομική εξέλιξη νομού Αχαΐας.

Ομπλού, Λαπαναγοί, Μάζι, Μαζέικα, Παγκράτι, Μορόχωβα, Δερβένι, Βάλτος, Πλανητέρου, Καλύβια.696 Έλληνες εκτελέστηκαν...”.

Το Ολοκαύτωμα των Καλαβρύτων

Οι Γερμανοί μπήκαν στα Καλάβρυτα στις 09/12. Δημιούργησαν έναν ασφυκτικό κλοιό γύρω από την πόλη, προκειμένου να μην μπορεί κανείς να ξεφύγει. Στο κτίριο του σχολείου έγινε ο χωρισμός και ο αποχωρισμός. Τα γυναικόπαιδα κλείστηκαν στο σχολείο και οι άνδρες από 14 χρονών και πάνω οδηγήθηκαν σε φάλαγγες στην κοντινή Ράχη του Καππή. Οι Καλαβρυτινοί ήταν αναγκασμένοι να βλέπουν τις περιουσίες τους, τα σπίτια και ολόκληρη την πόλη, να καίγονται και, μαζί τους, να παραδίδονται στη φωτιά οι γυναίκες και τα ανήλικα παιδιά τους έγκλειστα στο κτίριο του Σχολείου, το οποίο φρουρούσαν πάνοπλοι στρατιώτες. Την ίδια στιγμή ο Οδοντωτός κατηφόριζε κατάφορτος με τις σοδιές από το πλιάτσικο των Γερμανών στα σπίτια, στα μαγαζιά και τις αποθήκες, απ’ όπου άρπαζαν ότι πολύτιμο υπήρχε. Μαζί και τα χρήματα και τα αποθέματα των Τραπεζών και των Δημοσιών Υπηρεσιών, αφού προηγουμένως ανάγκασαν τους Διευθυντές να τα παραδώσουν.. Τα πολυβόλα θέρισαν τους Καλαβρυτινούς. Ακολούθησε η χαριστική βολή που ολοκλήρωσε το έγκλημα. Διασώθηκαν 13 άτομα. Το μεγάλο Δράμα των Καλαβρύτων είχε ξεκινήσει. Το Ολοκαύτωμα των Καλαβρύτων «συγκίνησε και συνένωσε τους Έλληνες - δυνάμωσε τον αγώνα τους κατά του κατακτητή.

ΠΕΡΙΓΗΓΗΣΗ ΔΗΜΟΥ ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ

- **Ιερά Μονή Αγίου Νικολάου**

Πάνω από το χωριό Βλασία υψώνεται βουνό κατάφυτο από έλατα, στην κορυφή του οποίου βρίσκεται η μονή του Αγίου Νικολάου, που κτίστηκε (σύμφωνα με την παράδοση) τον 7ο αιώνα μ.Χ. Απέναντι από τη Μονή είναι οι λόφοι που ονομάζονται Χαρκόσκαλα και Αγγελόκαστρο. Πάνω σε αυτούς υπήρχαν τείχη βυζαντινά για να φυλάξουν το μοναστήρι από τους επιδρομείς, που ήταν πολλοί εξαιτίας του πλούτου του. Η Μονή τρεις φορές έγινε στάχτη και τρεις φορές ξαναχτίστηκε. Τελευταία ανακαίνιση στο καθολικό της έγινε το 1892.

Στο παρελθόν είχε φτάσει να έχει περίπου 100 μοναχούς. Με τα χρόνια σταδιακά άλλαζε και σήμερα είναι εντελώς έρημη.

Το μεγαλύτερο ενδιαφέρον συγκεντρώνει το παμπάλαιο παρεκκλήσι της Γέννησης της Θεοτόκου και θησαυροφυλάκιο της μονής, όπου μεταξύ άλλων κειμηλίων φυλάσσεται και το παλιό ξυλόγλυπτο τέμπλο του καθολικού.

- **Δημοτική Πινακοθήκη Κωνσταντίνου Φάσσου**

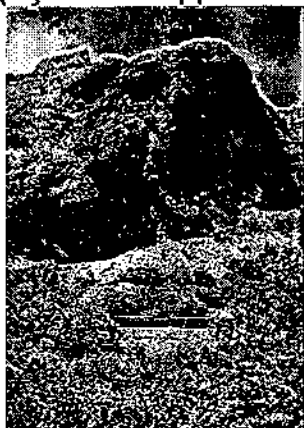
Από το 1999 η πινακοθήκη λειτουργεί σε αίθουσα της Αγροτικής Τράπεζας - Καλαβρύτων.

- **Φαράγγι Βουραϊκού Ποταμού - Οδοντωτός Σιδηρόδρομος**

Ο Οδοντωτός σιδηρόδρομος Διακοπτού – Καλαβρύτων και η μοναδική διαδρομή του μέσα από το φαράγγι του Βουραϊκού ποταμού αποτελούν ένα από τα ωραιότερα φυσικά αξιοθέατα της χώρας μας. Έχει χαρακτηριστεί η θεαματικότερη σιδηροδρομική γραμμή των Βαλκανίων.

Η μεταπολεμική κοινωνική και οικονομική εξέλιξη νομού Αχαΐας.

Σ' αυτό το κροκαλοπαγές τείχος είναι σκαμμένο το φαράγγι του Βουραϊκού.

ΟΔΟΝΤΩΤΟΣ

Το πιο αξιομνημόνευτο στοιχείο του φαραγγιού είναι το μικρό τρενάκι που το διασχίζει απ' άκρη σ' άκρη. Η κατασκευή του οδοντωτού σιδηροδρόμου αποφασίστηκε στα χρόνια της Τρικουπικής διακυβέρνησης, στο πλαίσιο του μεγαλεπήβολου σχεδίου σιδηροδρομικής σύνδεσης όλης της Ελλάδας. Το έργο τελείωσε το 1895 και τα εγκαίνια έγιναν την επόμενη χρονιά με την συμμετοχή του τότε βασιλιά. Η πρώτη μηχανή ήταν ατμοκίνητη και σε κάθε στάση υπήρχαν υδατόπυργοι για την αναπλήρωση του νερού.

Το **Διακοπτό** απέχει από τα Καλάβρυτα 22 χιλιόμετρα, η διαδρομή διαρκεί 1 ώρα (και η ταχύτητα του συρμού κυμαίνεται από 30 έως 40 χιλ./ώρα στην απλή γραμμή και 6 έως 15 στα δόντια). Η μεγάλη κλίση της γραμμής δεν επιτρέπει την κυκλοφορία ενός συμβατικού συρμού, γι' αυτό ανάμεσα στις σιδηροτροχιές τοποθετήθηκε ένας οδοντωτός άξονας που επιτρέπει με τη λειτουργία ενός μηχανισμού, να ανέβει από το επίπεδο της θάλασσας στο σταθμό των Καλαβρύτων με υψόμετρο 750 μέτρα. Έχει το μικρότερο μήκος σε πλάτος γραμμών στην Ευρώπη (0,75 μ.). Σήμερα το τρενάκι με δυο μικρά βαγόνια και την νηζελοηλεκτρική μονάδα στο κέντρο ξεκινά από το σταθμό του Διακοπτού ανηφορίζοντας προς τα Καλάβρυτα περνώντας στην αρχή από το ομαλό κομμάτι και συνεχίζει βγάζοντας τα δόντια του, μπαίνοντας στο πρώτο στένεμα της χαράδρας και την στάση στον οικισμό Νιάματά. Το τρενάκι με το όνομα Οδοντωτός περνάει από μικρά τούνελ όπου ανάμεσα στα μικρά ανοίγματα προλαβαίνουμε να διακρίνουμε στην απέναντι όχθη μεγάλη βραχοσκεπή με διαδοχικές σπηλαιώδεις αίθουσες, σε μια από τις οποίες οι σταλαγμίτες έχουν σχηματίσει όρθιες στήλες που μοιάζουν με μορφές παραταγμένες με σύνθεση δικαστηρίου (δικαστής, πρόεδρος και εισαγγελέας). Ο Οδοντωτός μαζεύει τα δόντια του στη στάση των Τρικλιών. Η διαδρομή συνεχίζει σε άγρια τοπία με καταρράκτες και φτάνουμε στο πιο στενό σημείο

Η μεταπολεμική κοινωνική και οικονομική εξέλιξη νομού Αχαΐας.

της διαδρομής που λέγεται “Πόρτες” και το τρενάκι περνάει μέσα από σήραγγα. Ανηφορίζοντας ο Οδοντωτός βγάζει τα δόντια του και φτάνει στο σταθμό του Μεγάλου Σπηλαίου όπου βρίσκεται στον οικισμό της Κάτω Ζαχλωρούς. Συνεχίζοντας τώρα πλέον την ομαλή διαδρομή του προς Καλάβρυτα αναπτύσσει ταχύτητα περνώντας από την στάση της Κερπινής και φτάνει στα Καλάβρυτα μέσα από τον ανοιχτό κάμπο.

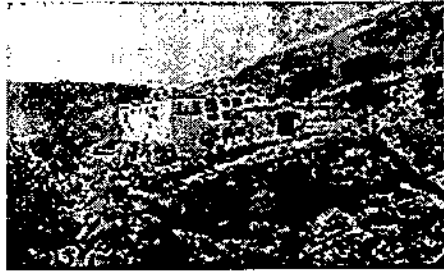
Δίπλα από τις γραμμές του τρένου υπάρχει μονοπάτι που παλιότερα χρησιμοποιούνταν από τους κατοίκους της περιοχής, σήμερα η ίδια χάραξη έχει σηματοδοτηθεί με σύμβολα του Ευρωπαϊκού Μονοπατιού E4 που χρησιμοποιείται από πεζοπόρους Έλληνες και ξένους πεζοπόρους. Η διαδρομή για το κατέβασμα απαιτεί περίπου 6 ώρες και για το ανέβασμα περίπου 7 με 8 ώρες.

Κάθε χρόνο την τρίτη Κυριακή του Μαΐου διοργανώνεται από το Σύλλογο Ορειβάσις και Χιονοδρομίας Καλαβρύτων, το Πανελλήνιο Πέρασμα με τη συμμετοχή εκατοντάδων ορειβατών και πεζοπόρων.

Η παραλαβή των τεσσάρων νέων σύγχρονων μηχανών και συρμών θα δώσει πνοή στην περιοχή τα επόμενα χρόνια.

- **Ιερά Μονή Κοιμήσεως Θεοτόκου Μακελαριάς**

Χτίστηκε το 532 μ.Χ., όπως φαίνεται από επιγραφή που σώζεται μέχρι σήμερα, ώστε να εξιλεωθεί από τη σφαγή κατά την περίφημη «Στάση του Νίκα» στην Κωνσταντινούπολη. Είναι έργο βυζαντινής εποχής που θαυμάζεται από όλους, γιατί όπου κι αν σταθεί ο προσκυνητής τα μάτια Της είναι γυρισμένα προς αυτόν.

Το μοναστήρι καταστράφηκε από τους Τούρκους το 1458, και ανακαινίστηκε από τον ιερομόναχο Νεόφυτο.

Το αρχικό όνομα του μοναστηριού ήταν Παναγία η Λιθοστρωτιώτισσα, επειδή είναι χτισμένο πάνω σε βράχο. Ανοίγοντας τα θεμέλια βρήκαν ένα χωμάτινο κιούπι με λάδι, το οποίο σώζεται μέχρι και σήμερα, και την εικόνα της Παναγίας.

Ο πολυτιμότερος θησαυρός είναι η θαυματουργή εικόνα της Παναγίας και το κιούπι με το θαυματουργό λάδι. Αξίζει να αναφέρουμε ότι σε μικρή απόσταση από τη Μονή, υπάρχει ένα μικρό εκκλησάκι της Μεταμορφώσεως του Σωτήρος, στο οποίο όλο το χρόνο ρέει αστείρευτα από το βράχο «αγίασμα».

- **Ιερά Μονή Αγίας Λαύρας**

- **Το Αρχοντικό της Παλαιολογίνας**
- **Ιερό Προσκύνημα Παναγίας Πλατανιώτισσας**

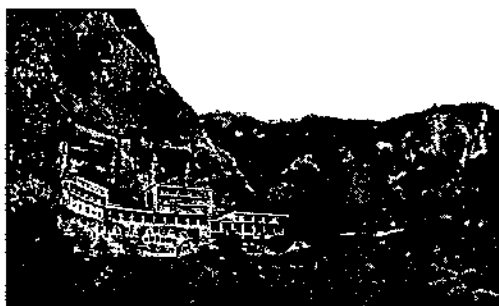
Το εκκλησάκι της Παναγίας της Πλατανιώτισσας που έχει σχηματιστεί μέσα στο κοίλωμα (κουφάλα) ενός τεράστιου πλατάνου, ο οποίος προήλθε από τρία πλατάνια που φύτεψαν μαζί, και με την πάροδο του χρόνου ενώθηκαν και δημιούργησαν το αξιοθαύμαστο αριστούργημα της φύσης.

Το ιστορικό αυτό πλατάνι έχει ύψος 25 μ. περίπου, περίμετρο στη βάση του 16 μ. και στο μέσο του 12,65 μ. και έχει χωρητικότητα 20 ατόμων.

Η εικόνα της Παναγίας Βρεφοκρατούσας είναι αποτυπωμένη πάνω στο πλατάνι, σε ύψος 3 μέτρων από το έδαφος στο εσωτερικό του κοιλώματος.

- **Ιερά Μονή Μεγάλου Σπηλαίου**

Είναι χτισμένη σε ένα εντυπωσιακό τοπίο στην είσοδο μιας φυσικής σπηλιάς. Χτίστηκε το 362 από αδερφούς, Συμεών και Θεόδωρο.

Το μοναστήρι του Μεγάλου Σπηλαίου υπήρξε φάρος της Ορθοδοξίας και φρούριο κατά των Τούρκων κατακτητών.

Παρ' όλες τις καταστροφές, τις πυρκαγιές και τις λεηλασίες η Μονή του Μεγάλου Σπηλαίου υψωνόταν ακόμα καλύτερη και μεγαλοπρεπής. Σήμερα υψώνεται σε οκτώ ορόφους συνεχίζοντας την ιστορική πνευματική πορεία τους.

- **Πολύτιμα κειμήλια**

Η Μονή διαθέτει μεγάλο πλούτο κειμηλίων, μεταξύ των οποίων εξαιρετική θέση κατέχει η εικόνα της Παναγίας, που φιλοτέχνησε ο Ευαγγελιστής Λουκάς. Επίσης, διαθέτει ένα σπάνιο λάβαρο με τις μορφές τριών βυζαντινών αυτοκρατόρων, εθνικές στολές, ένα πολύτιμο σταυρό με Τίμιο Ξύλο, λειψανοθήκες με οστά Αγίων και των ιδρυτών της Μονής, Ευαγγέλια σε περγαμηνές κ.λπ. Διαθέτει επίσης βιβλιοθήκη με περισσότερους από 3.000 τόμους, καθώς και πλήθος χειρογράφων.

- **Τηλεσκόπιο Αρίσταρχος**

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ: Έργο: «ΑΡΙΣΤΑΡΧΟΣ» το νέο τηλεσκόπιο του Εθνικού Αστεροσκοπείου Αθηνών Κατασκευαστής: Carl Zeiss

Η μεταπολεμική κοινωνική και οικονομική εξέλιξη νομού Αχαΐας.

Jena GmbH, Γερμανία Κόστος έργου: 1.745.000.000 δρχ. Χρηματοδότηση: από Υπουργείου Ανάπτυξης

Το τηλεσκόπιο του Εθνικού Αστεροσκοπείου Αθηνών με το όνομα "ΑΡΙΣΤΑΡΧΟΣ" είναι το μεγαλύτερο τηλεσκόπιο των Βαλκανίων και το δεύτερο μεγαλύτερο της Ηπειρωτικής Ευρώπης, το οποίο βρίσκεται στην κορυφή "Νεραϊδόραχη" του Χελμού σε υψόμετρο 2.340 μ.

Μερικά χαρακτηριστικά του τηλεσκοπίου είναι το μεγάλο οπτικό πεδίο που είναι ιδανικό για συμμετοχή σε διεθνή προγράμματα, η πολύ καλή ποιότητα οπτικών, δυνατότητα τηλεχειρισμού και προγραμματιζόμενη λειτουργία μέσω δικτύου από την έδρα του Αστεροσκοπείου στην Αθήνα ή και από άλλα συνεργαζόμενα Αστεροσκοπεία της Ελλάδας ή και του εξωτερικού, εξοπλισμός με υπερσύγχρονα αστρονομικά όργανα, όπως κάμερες CCD και φασματογράφοι υψηλής και ενδιάμεσης ευκρίνειας. Οι λόγοι που προτιμήθηκε η κορυφή του Χελμού για ένα τόσο σύγχρονο και σημαντικό εγχείρημα του Εθνικού Αστεροσκοπείου Αθηνών είναι ότι υπάρχει παροχή λειτουργικής υποδομής λόγω της εγκατάστασης του Χιονοδρομικού Κέντρου όπου είναι εύκολη η οδική πρόσβαση, παροχή ρεύματος και τηλεφώνου, δεν υποφέρει από φωτορρύπανση των πόλεων αφού οι μεγάλες πόλεις βρίσκονται πίσω από τα βουνά. Επίσης είναι μια από τις σκοτεινότερες περιοχές της Ευρώπης, το τηλεσκόπιο είναι πάνω από τα σύννεφα σε μεγάλο ποσοστό ετησίως και μπορεί να παρατηρεί είδωλα τα οποία είναι εξαιρετικής ποιότητας. Ακόμη, το υψόμετρο (2.340 μ.) που είναι τοποθετημένο το τηλεσκόπιο, είναι κατάλληλο να παρατηρεί και στο υπέρυθρο φως και να ερευνά για ύπαρξη πλανητών του γαλαξία μας, αστρικές εκρήξεις, χημική σύσταση, δομή και δυναμική γαλαξιών, καθώς επίσης και σμήνη γαλαξιών.

Η λειτουργία του τηλεσκοπίου είναι οπτοηλεκτρομηχανική, φιλική με το περιβάλλον. Η εγκατάσταση διάταξης μέτρησης του επιπέδου υπόβαθρου αερίων ρύπων και αερίων φαινομένου θερμοκηπίου, πολύ σημαντικές για την προστασία του περιβάλλοντος. Επίσης παρέχει μετεωρολογικά στοιχεία στο Χιονοδρομικό Κέντρο.

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΔΗΜΟΥ ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ

Δημοτική Επιχείρηση Πολιτιστικής Ανάπτυξης Ποιότητας Ζωής Καλαβρύτων

Σκοπός της επιχείρησης είναι η σύνταξη, προώθηση και υλοποίηση ολοκληρωμένου αναπτυξιακού προγράμματος της πόλης των Καλαβρύτων και της ευρύτερης περιοχής, που θα αναφέρεται στους παρακάτω τομείς:

α). Πολιτιστικός: Λειτουργία θεάτρου, κινηματογράφου και διοργάνωση διαφόρων μουσικών δραστηριοτήτων. β). Αθλητισμός: Συντονισμός και στήριξη αθλητικών δραστηριοτήτων σε συνεργασία με τους τοπικούς φορείς. γ). Περιβάλλον: Εκπόνηση μελετών για την προστασία περιοχών ιδιαίτερου φυσικού κάλλους. δ). Η οργάνωση, λειτουργία και διαχείριση τουριστικών δραστηριοτήτων και υπηρεσιών του Δήμου Καλαβρύτων καθώς και η δημιουργία και διαχείριση νέων δραστηριοτήτων ιδιαίτερα στον τουριστικό τομέα για: (i) την παροχή υψηλού επιπέδου υπηρεσιών στους επισκέπτες, (ii) την αξιοποίηση και προβολή των πόρων της περιοχής, και (iii) την απόκτηση εσόδων για τη χρηματοδότηση έργων κοινωνικής και πολιτιστικής υποδομής. ε). Η ανάληψη και υλοποίηση Κοινοτικών και Εθνικών προγραμμάτων επιμορφωτικού, πολιτιστικού, αναπτυξιακού και

ερευνητικού χαρακτήρα. Επίσης η ανάληψη και υλοποίηση προγραμμάτων κοινωνικού χαρακτήρα. Η επ' αμοιβή ανάληψη ή εκπόνηση μελετών οικονομοτεχνικών, κτιριολογικών και τοπικών αναπτυξιακών προγραμμάτων για Δημοτικά-Κοινοτικά και Δημόσια έργα. Στο σκοπό φυσικά της επιχείρησης περιέχεται και η πραγματοποίηση εσόδων για την παραπέρα διεύρυνση της κοινωνικής και πολιτιστικής της αποστολής αλλά και την οικονομική εκμετάλλευση των έργων και υπηρεσιών της. **στ).** Έκδοση βιβλίου της Ιστορίας των Καλαβρύτων, ανάπτυξη τοπικής δημοσιότητας και ενημερωτικών μέσων. Η Δ.Ε.Π.Α.Π.Ο.Ζ. έχει την ευθύνη για τον Πολιτιστικό τομέα του Δήμου Καλαβρύτων.

• διοργανώνει θεσμοθετημένες εκδηλώσεις, υλοποιεί Εθνικά και Ευρωπαϊκά Προγράμματα

υποστηρίζει εκδηλώσεις Πανελληνίας και διεθνούς εμβέλειας όπως π.χ. Παγκόσμιο κύπελλο *Enduro*, Παγκόσμιο κύπελλο Αλεξίπτωτου Πλαγιάς, Πανελλήνιοι Αγώνες Χιονοδρομίας, Αγώνες αυτοκινήτων, Περιφερειακοί – Μαθητικοί Αγώνες Χορού, κ.λ.π.

Το 1997 υπογράφηκε τριμερής Προγραμματική Σύμβαση 10ετούς διάρκειας μεταξύ του Υπουργείου Πολιτισμού, του Δήμου Καλαβρύτων και της Δημοτικής Επιχείρησης Πολιτιστικής Ανάπτυξης - Ποιότητας Ζωής Καλαβρύτων (Δ.Ε.Π.Α.Π.Ο.Ζ.), στα πλαίσια των θεσμών του Εθνικού Πολιτιστικού Δικτύου Πόλεων (Ε.Π.Δ.Π.), για την ίδρυση του Μουσικού Κέντρου Καλαβρύτων με κύριο σκοπό την εκπαίδευση των νέων στους τομείς της Μουσικής, του Χορού, του Θεάτρου και των Εικαστικών Τεχνών.

Το Μουσικό Κέντρο Καλαβρύτων ανασυγκρότησε τη Φιλαρμονική της πόλης (που ιδρύθηκε το 1926), λειτουργεί τμήματα κρουστών, πιάνου, αρμονίου, κιθάρας, παραδοσιακών και σύγχρονων χορών, ρυθμικής γυμναστικής και εργαστήρι ζωγραφικής. Στα τμήματά του εκπαιδεύονται πάνω 200 παιδιά ετησίως.

ΧΙΟΝΟΔΡΟΜΙΑ – ΟΡΕΙΒΑΣΙΑ

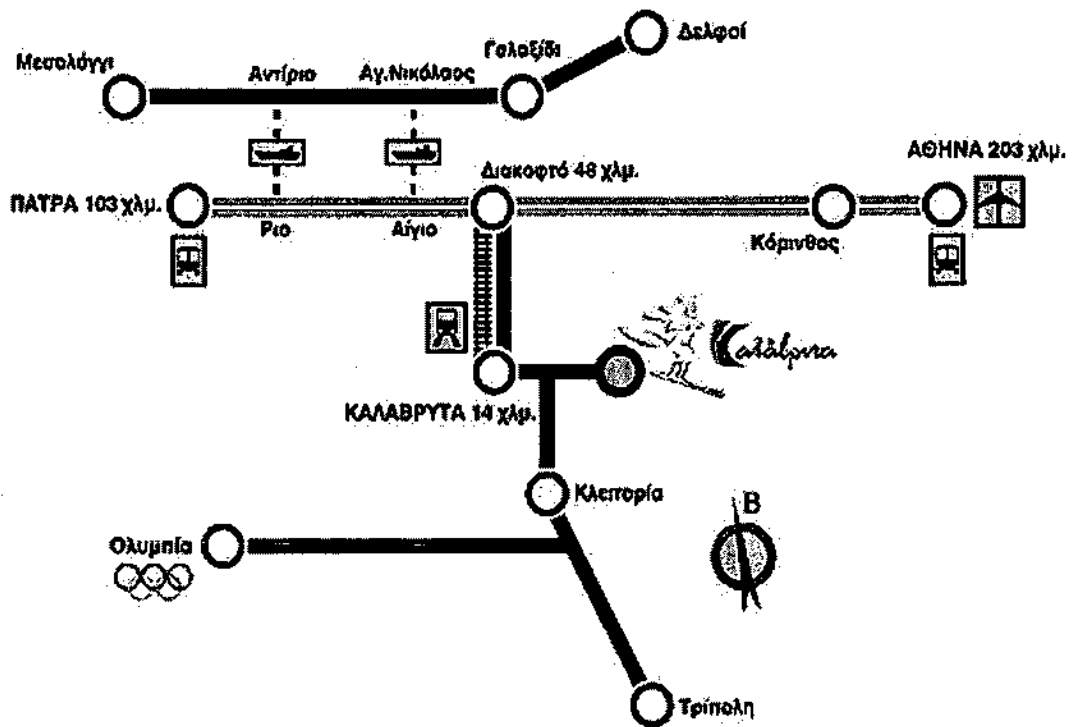
Λειτουργούν σχολές σκι.

ΧΙΟΝΟΔΡΟΜΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ

Λειτουργεί από το 1988 και διαθέτει σύγχρονες εγκαταστάσεις με 8 αναβατήρες και 13 πίστες όλων των κατηγοριών. Απέχει 14 χλμ. από τα Καλάβρυτα και 203χλμ. από την Αθήνα.

Διαθέτει ειδική πίστα για *moguls ski*, το πάρκο για *snowboard*, τις διαδρομές *cross country ski*, το μοναδικό πάρκο *snow tubes*, τις πτήσεις με αλεξίπτωτο πλαγιάς και τις διαδρομές με τα *snowmobiles*.

Η ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΣΤΟ ΧΙΟΝΟΔΡΟΜΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ

ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΣΤΟ ΧΙΟΝΟΔΡΟΜΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ

• ΓΕΓΟΝΟΤΑ

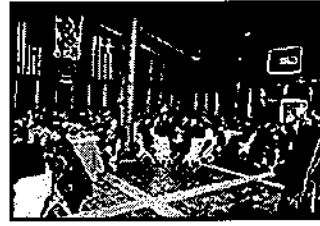
Αφή Ολυμπιακής Φλόγας για τους Χειμερινούς Ολυμπιακούς Αγώνες στο NAGANO της Ιαπωνίας (Χελμός, Δεκέμβριος 1997)

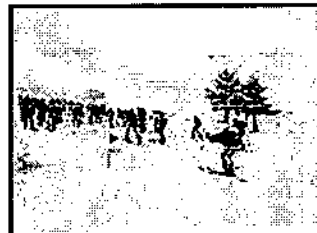
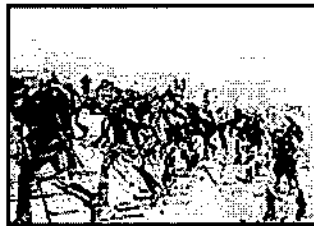
Αφή Ολυμπιακής Φλόγας για τους Χειμερινούς Ολυμπιακούς Αγώνες στο SALT LAKE CITY στη UTAH των Ηνωμένων Πολιτειών Αμερικής (Καλάβρυτα, Νοέμβριος 2001)

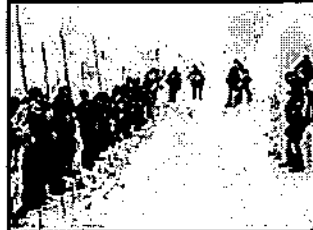
Η μεταπολεμική κοινωνική και οικονομική εξέλιξη νομού Αχαΐας.

**Πανερωπαϊκό Κύπελλο Ορειβατικού Σκι
(Χελμός, Μάρτιος 2002)**

Σεμινάριο Έρευνας και Διάσωσης σε Χιονοστιβάδα (Χελμός, Μάρτιος 2003)

Πρώτη Πανελλήνια Συνάντηση Χιονοδρομικών Κέντρων (Καλάβρυτα, Μάιος 2003)

ΝΥΧΤΕΡΙΝΟ ΣΚΙ

Νυχτερινό σκι στην πίστα ΑΧΙΛΛΕΑΣ Νο1 μπροστά στο ξύλινο σαλέ!

Η μεταπολεμική κοινωνική και οικονομική εξέλιξη νομού Αχαΐας.

Ο ΙΔΡΥΤΗΣ ΤΟΥ ΧΙΟΝΟΔΡΟΜΙΚΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ

Ο Πάνος Πόλκα, που ως δήμαρχος υπηρέτησε τα Καλάβρυτα για περίπου μια εικοσαετία. Η αγωνία για την οικονομική ανάπτυξη της περιοχής μας και τη συγκράτηση του πληθυσμού της ήταν το μόνιμο άγχος του Πάνου Πόλκα. Κινήθηκε από το να αξιοποιήσει τα κοιτάσματα λιγνίτη, μέχρι του να

εξασφαλίσει μία πτέρυγα της πολεμικής βιομηχανίας του Αιγίου ή τη λειτουργία κάποιας ανώτερης σχολής στα Καλάβρυτα. Ο λιγνίτης ήταν επικίνδυνο εγχείρημα για το περιβάλλον. Η πολεμική βιομηχανία ήταν ασύμφορη σε μια περιοχή που δε διέθετε ούτε υποτυπώδες οδικό δίκτυο. Η ανώτερη σχολή δε μπορούσε να καλύψει τις ανάγκες του τόπου. Με την βοήθεια του Μένιου Κουτσόγιωργα(οικονομική)

δημιούργησε την πρώτη δημοτική επιχείρηση στη χώρα για την εκμετάλλευση του Χιονοδρομικού Κέντρου, το οποίο λειτούργησε το 1988.

Το Χιονοδρομικό Κέντρο άλλαξε ριζικά την οικονομία όχι μόνον των Καλαβρύτων αλλά και της γύρω περιοχής. Νέες επιχειρήσεις και εγκαταστάσεις φιλοξενίας δημιουργούνται πλέον και σε απομακρυσμένα χωριά. Οι ακίνητες περιουσίες μετατράπηκαν από ξεροχώραφα σε περιζήτητα και πανάκριβα οικόπεδα. Τα ευεργετικά αποτελέσματα έχουν γίνει αισθητά μέχρι το Αίγιο και την Ακράτα. Δε θα ήταν υπερβολή να έλεγε κανείς ότι η δημιουργία του Χιονοδρομικού καθόρισε το αναπτυξιακό μέλλον του τόπου για τα επόμενα 50 χρόνια.

Ο Πάνος Πόλκας δικαιώθηκε! και φεύγοντας από τη ζωή παρέδωσε μια τεράστια παρακαταθήκη. Τα Καλάβρυτα αποτελούν πλέον το δεύτερο χειμερινό τουριστικό προορισμό της χώρας μετά την Αράχοβα.

**ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟ ΝΟΜΟ
ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ**

Μουσείο Καλαβρυτινού Ολοκαυτώματος

Το Μουσείο των Καλαβρύτων άρχισε να λειτουργεί μέσα στο 1993, έτος κατά το οποίο συμπληρώνονται 50 χρόνια από το Ολοκαύτωμα.

Η μεταπολεμική κοινωνική και οικονομική εξέλιξη νομού Αχαΐας.

Το Μουσείο θα στεγάζεται στο Δημοτικό Σχολείο της πόλης, το οποίο είναι ιστορικό κτίριο, δωρεά Συγγρού το 1906, και συνδέεται άμεσα με το ιστορικό γεγονός της καταστροφής των Καλαβρύτων.

Στόχος του Μουσείου είναι να αποτελέσει κέντρο διαπαιδαγώγησης για την επικράτηση της ειρήνης στον κόσμο και της συνεργασίας μεταξύ των λαών.

Μερικά από τα σημαντικότερα εκθέματα του Μουσείου είναι:

"Ο θρήνος των Καλαβρύτων", χαρακτηριστικό του Σπύρου Βασιλείου.

"Η πονεμένη Μάνα"

Ορειβατικός Σύλλογος Καλαβρύτων

ΙΔΡΥΣΗ. Ιδρύεται το 1931 στα Καλάβρυτα και ξεκινάει σαν αυτόνομη ορειβατική ομάδα. Το 2002, συμπληρώνοντας τα 71 χρόνια δράσης του, έχει μπροστά του ένα φωτεινό μέλλον για το καλό του Αθλητισμού και του Πολιτισμού στα Καλάβρυτα και την Επαρχία.

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟ ΠΕΡΑΣΜΑ ΣΤΟ ΦΑΡΑΓΓΙ ΤΟΥ ΒΟΥΡΑΪΚΟΥ

Το Μάιο του 2004 πραγματοποιήθηκε το 24ο Πανελλήνιο Πέρασμα στο Φαράγγι του Βουραϊκού και πλαισιώθηκε με εκδηλώσεις που αναφέρονταν: • Στην προστασία του φυσικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος του Ορεινού Όγκου Χελμού – Βουραϊκού, ως επιτακτική ανάγκη για την ανάπτυξη της περιοχής.

• Στην ανακαίνιση και λειτουργία του Οδοντωτού. • Στην καταγραφή και επίλυση των Οικολογικών προβλημάτων περιοχής Καλαβρύτων.

ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ – ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΔΙΑΔΡΟΜΕΣ

- Καλάβρυτα - «Σπήλαιο των Λιμνών» Καστριών

Το «Σπήλαιο των Λιμνών» βρίσκεται κοντά στο χωριό Καστριά του Δήμου

Λευκασίου Αχαΐας,

Το σπήλαιο είναι ένα σπάνιο δημιούργημα της φύσης. Εκτός από τους

Η μεταπολεμική κοινωνική και οικονομική εξέλιξη νομού Αχαΐας.

λαβυρινθώδεις διαδρόμους, τις μυστηριώδεις στοές και τους παράξενους σταλακτιτικούς σχηματισμούς του, έχει κάτι αποκλειστικά δικό του: τις αλλεπάλληλες κλιμακωτές λίμνες (εκτείνονται σε τρεις ορόφους), που το καθιστούν μοναδικό στο είδος του στον κόσμο!

Το «Σπήλαιο των Λιμνών» είναι παλαιά κοίτη υπόγειου ποταμού με εξερευνημένο μήκος 1.980 μέτρα. Όταν λειώνουν τα χιόνια, το σπήλαιο μετατρέπεται σε υπόγειο ποταμό με φυσικούς καταρράκτες. Κατά τους θερινούς μήνες ένα τμήμα του σπηλαίου ξηραίνεται και αποκαλύπτονται πρωτότυπες δαντελωτές λιθωματικές λεκάνες και φράγματα ύψους μέχρι και 4 μ. Το υπόλοιπο σπήλαιο διατηρεί μόνιμα νερό σε 13 γραφικές λίμνες. Τα τοιχώματά του είναι στολισμένα με πολύχρωμα σταλακτιτικά και σταλαγματικά συμπλέγματα, ενώ από τις πανύψηλες (μέχρι 30 μ.) οροφές, κρέμονται «πολυέλαιοι», «μέδουσες» και «παραπετάσματα», με ωραιότατες πτυχώσεις. Το αξιοποιημένο μήκος του σπηλαίου προς το παρόν ανέρχεται σε 500 μέτρα. Και οι επισκέπτες μπαίνουν στο σπήλαιο από τεχνητή σήραγγα., μεταξύ των οποίων και ιπποπόταμου. Το τμήμα αυτό προορίζεται για βιοσπηλαιολογικό. Στον κάτω όροφο του σπηλαίου βρέθηκαν απολιθωμένα οστά ανθρώπου και διαφόρων ζώων εργαστήριο διεθνούς προβολής.

ΦΟΡΕΙΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ

1. Σκακιστικός - Επιμορφωτικός Όμιλος Καλαβρύτων - Επαρχίας (ΣΕΠΟΚΕ)

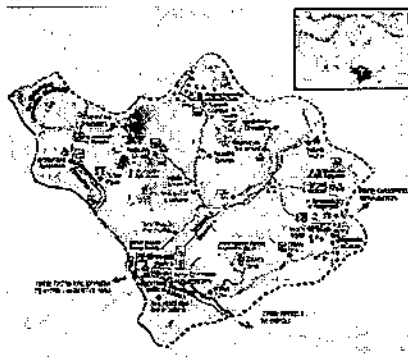
Ιδρύθηκε το 1995 από 50 μέλη.

2. Αχαΐα Α.Ε.

Η Αναπτυξιακή Εταιρία ΑΧΑΪΑ Α.Ε., ιδρύθηκε το Δεκέμβριο του 1997, μετά από συνεργασία των φορέων του Ν. Αχαΐας, με αρχικό στόχο την υλοποίηση της Κ.Π. LEADER II στο Ν. Αχαΐας.

ΔΗΜΟΙ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ

• ΔΗΜΟΣ ΑΡΟΑΝΙΑΣ

ΕΚΤΑΣΗ: 173.804 στρέμματα

ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ: 2.542 κατοίκους.

Οι κατάφυτες δασικές εκτάσεις του, τα παραδοσιακά του κτίσματα, τα παιχνίδια των ποταμών Ερύμανθου, Σειραΐου και Αροάνιου, αλλά και η ίδια η θέση του Δήμου Αροανίας που τον εγκαθιστά στα όρια τριών Νομών (Αχαΐας, Ηλείας και Αρκαδίας).

Ο Δήμος Αροανίας αποτελείται από τα δημοτικά διαμερίσματα: Αγραμπέλων (τέως Πορετσό), Αγριδίου, Αλεσταίνης, Αναστάσεως (τέως Αναστάσοβα), Αροανίας (τέως Σοποτό - Άγιος Παύλος), Δεσινού, Καμενιάνων, Λεχουρίου,

Η μεταπολεμική κοινωνική και οικονομική εξέλιξη νομού Αχαΐας.

Λειβαρτζίου, Πλάκας (τέως Μουρόχοβα), Σειρών (τέως Βερσίτσι) και Ψωφίδος. Έδρα του Δήμου είναι η **Ψωφίδα**, ο σημαντικός αρχαιολογικός χώρος που βρίσκεται στη συμβολή των ποταμών Αροαρίου, Ερύμανθου και Σειραίου.

Η ίδια η θέση της πρωτεύουσας του Δήμου, (ανάμεσα σε τρεις Νομούς και τρία ποτάμια) είναι και το καλύτερο χαρτί που έχει να επιδείξει στην υπόθεση τουρισμός.

Κάθε του διαμέρισμα όμως έχει τη δική του συλλογή αξιοθέατων, αρχής γενομένης από τις ιστορικές Μονές όπως η Μονή Αγίας Τριάδας στο Λειβαρτζι, η Μονή των Αγίων Θεοδώρων στην Ανάσταση.

Ο ιστορικός πλάτανος του Παισανία, οι δεκάδες πηγές, το ελατόδασος του Λεχορίου, είναι κάποια από τα φυσικά πλεονεκτήματα της περιοχής.

Ο ΔΗΜΟΣ ΑΡΟΑΝΙΑΣ

Ο Δήμος Αροανίας βρίσκεται νότια του όρους Ερύμανθος και νοτιοανατολικά του Ν. Αχαΐας, συνορεύει με τους νομούς Ηλείας και Αρκαδίας.

Η έκτασή του υπολογίζεται περίπου σε 173.804 στρέμματα και ο πληθυσμός του σε 2556 κατοίκους (απογραφή 2001). Σήμερα η εγκατάλειψη και η αστυφιλία, προσπαθούν να συγκρατήσουν τους λιγοστούς κατοίκους. Παράλληλα επίσης αγωνίζονται για τον εξωραϊσμό τους, την κάθε είδους πρόοδο και προ πάντων την διαφύλαξη της παραδόσεως και της κληρονομιάς τους.

Ο Δήμος είναι ορεινός και οικονομία του στηρίζεται κυρίως στην κτηνοτροφία και λιγότερο στην γεωργία. Αποτελείται από μια ανθρωπογεωγραφική ενότητα με κοινά χαρακτηριστικά στοιχεία όπως συνήθειες, ήθη και έθιμα αλλά και κοινό παρελθόν που χάνεται στο βάθος του χρόνου όταν ήκμασε εδώ η αρχαία πόλη-κράτος της Ψωφίδος.

Τον Δήμο διαρρέουν οι ποταμοί Ερύμανθος, Σειραίος και Αροάνιος. Έδρα του Δήμου είναι η Ψωφίδα (Τριπόταμα).

Ο Δήμος αποτελείται από 12 Δημ. Διαμερίσματα:

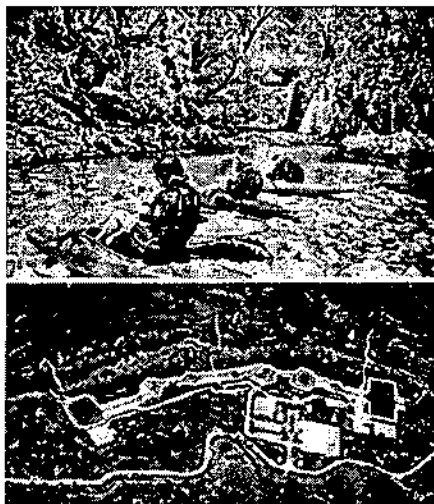
Ψωφίδα 360 κάτοικοι, Αγράμπελα 340 κάτοικοι, Αγρίδι 106 κάτοικοι, Αλέσταινα 52 κάτοικοι, Ανάσταση 125 κάτοικοι, Αροανία 120 κάτοικοι, Δεσινό 16 κάτοικοι, Καμενιάνοι 112 κάτοικοι, Λεχούρι 354 κάτοικοι, Λιβαρτζι 422 κάτοικοι, Πλάκα 152 κάτοικοι, Σειρές 392 κάτοικοι.

ΨΩΦΙΔΑ

Η Ψωφίδα βρίσκεται στο σταυροδρόμι που χωρίζει και παράλληλα ενώνει τους τρεις Νομούς, Αχαΐας, Αρκαδίας και Ηλείας Με σπουδαίο πολιτισμό και παρουσία για πολλούς αιώνες.

Canoe - Kayak ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΑΡΟΑΝΙΑΣ

Ο ποταμός Ερύμανθος και το kayak σήμερα...

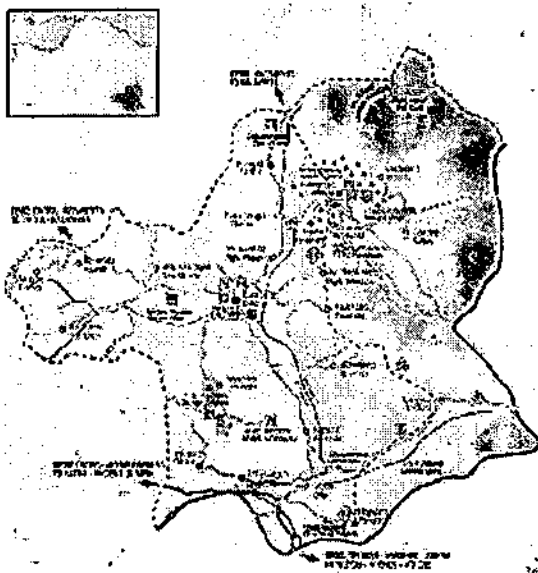

Ένας ποταμός διαφανής και ορμητικός που προσφέρεται ειδικά για τους λάτρεις του καγιάκ.

...αλλά και το canoe-kayak αύριο... ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΥΔΑΤΟΠΙΣΤΑΣ ΚΑΓΙΑΚ ΣΤΟΝ ΠΟΤΑΜΟ ΕΡΥΜΑΝΘΟ

Ο Δήμος Αροανίας σε συνεργασία με τον όμορο Δήμο Λαμπείας του Νομού Ηλείας προχωρούν στην κατασκευή υδατοπίστας ολυμπιακών προδιαγραφών στον ποταμό Ερύμανθο. Μια προσπάθεια πρωτοποριακή, τολμηρή και με ενόραση τόσο προς το εγγύς όσο και προς το απώτερο μέλλον. Οι εγκαταστάσεις αυτές θα προσφέρουν μοναδικές εμπειρίες ψυχαγωγίας σε άτομα ανεξαρτήτου ηλικίας και φύλλου και θα καταστούν αφενός μεν βασική υποδομή για την ανάπτυξη και διάδοση του canoe-kayak στην Ελλάδα σαν ψυχαγωγία, άθλημα και μια τουριστικο-οικονομική ανάπτυξη απολύτως αναγκαία για τον Δήμο Αροανίας αλλά και ολόκληρης της κεντρικής ορεινής Πελοποννήσου.

- **ΔΗΜΟΣ ΛΕΥΚΑΣΙΟΥ**
ΕΚΤΑΣΗ: 253.221 στρέμματα
ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ: 3.876 κατοίκους

Ο Δήμος Λευκασίου είναι ορεινός και αποτελείται από τα δημοτικά

Η μεταπολεμική κοινωνική και οικονομική εξέλιξη νομού Αχαΐας.

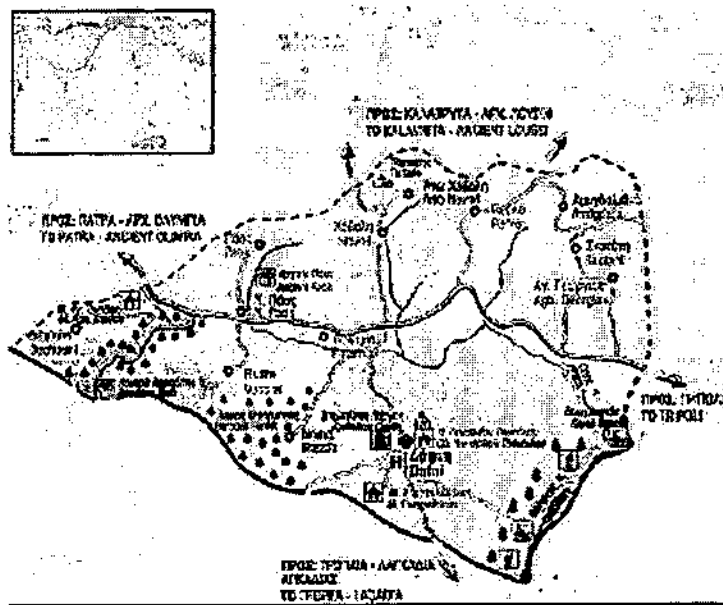
διαμερίσματα Αγίου Νικολάου, Άνω Κλειτορίας (τέως Καρνέση), Αρμπουνα, Γλάστρας (τέως Βρώστενα, ή Βρώστενα, ή Βρέστενα), Δρυμού (τέως Μοστίσιον), Καστελλίου, Καστριών, Κλειτορίας (τέως Μαζαίικα), Κλείτορος, Κρινοφύτων, Λευκασίου (τέως Τσορωτά), Λυκούριας, Παγκρατίου, Πλανητέρου, Τουρλάδας και Φίλιων.

Έδρα του Δήμου είναι η **Κλειτορία** η οποία διαθέτει Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης, Λαογραφικό Μουσείο, νερόμυλους, νεροτριβές, αλλά και ωραία ξενοδοχεία και πολυγευστικά εστιατόρια στα οποία σερβίρονται οι πέστροφες που εκτρέφονται στο ιχθυοτροφείο του Πλανητέρου.

• ΔΗΜΟΣ ΠΑΪΩΝ

ΕΚΤΑΣΗ: 99.325 στρέμματα

ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ: 2.788 κατοίκους

Ο Δήμος Παίων με έδρα την Δάφνη αποτελείται από τα δημοτικά διαμερίσματα Δάφνης, Αμυγδαλέας, Νασίων, Πάου, Πεύκου, Σκοτάνης και Χόβολης.

Πρόκειται για ημιορεινό Δήμο του Νομού Αχαΐας που η έδρα του η **Δάφνη**, Αρχαία κτίσματα όλων των περιόδων, από την αρχαιότητα έως τη βυζαντινή, τη φραγκική και την τουρκική περίοδο υπάρχουν πολλά σ' όλο το μήκος του Δήμου. Χαρακτηριστικός ο Σπηλιέικος Πύργος στη Δάφνη, κατοικία του οπλαρχηγού του 1821 Πιτσούνά Σπηλιοπούλου.

Εκεί υπάρχει το Μοναστήρι της Ευαγγελίστριας που βρίσκεται στις πλαγιές του Αφροδίσιου Όρους (Γυναικεία Μονή).

Το μέλλον της περιοχής συναρτάται και από την ανάπτυξη των δραστηριοτήτων ράφινγκ και καγιάκ, καθώς έχει ήδη αναπτυχθεί μια ενδιαφέρουσα υποδομή από την τουριστική αξιοποίηση του Λάδωνα και της τεχνητής λίμνης.

Οι κάτοικοι έχουν διασώσει τον παραδοσιακό χαρακτήρα και την πολιτιστική κληρονομιά της. Η μαγευτική κωμόπολη της Δάφνης, η Στρέζοβα, είναι χτισμένη στους πρόποδες του Αγίου Μάμα και σε υψόμετρο 620μ.

Διαχωρίζεται Νότια από τον νομό Αρκαδίας με τον ποταμό Λάδωνα

ΠΕΡΙΗΓΗΣΗ ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΠΑΪΩΝ

Η εγκατάλειψη και η ερήμωση είχαν ένα θετικό. Διέσωσαν τον παραδοσιακό χαρακτήρα και την πολιτιστική μας κληρονομιά. Συνθέτουν ένα περιβάλλον υψηλής ποιότητας, μοναδικό σε ομορφιά. Και σε αυτό συντελούν οι μαγευτικές τοποθεσίες, οι κατάφυτοι λόφοι, οι δροσερές πηγές του Κεφαλόβρυσου, του Μαυριά στο Νασέικο, του Καλαθά στο Πάος, η Κακάσοβα στη Χόβολη, το πλατανοδάσος του Λάδωνα.

ΠΟΤΑΜΟΣ ΛΑΔΩΝΑΣ

Προσφέρεται για κατάβαση με κανό (ράφτινγκ) για πεζοπορία, κολύμπι, και ψάρεμα. Η πανίδα και η χλωρίδα της περιοχής είναι από τις σπάνιες. Πολλά είδη της άγριας πανίδας συναντάει κανείς στην περιοχή του Λάδωνα όπως λαγό, αλεπού, τσακάλι, ασβό, αγριογούρουνο, κουνάβι. Πολλά και τα πουλιά της περιοχής όπως αετός, γύπας, γυπαιτός, τσιχλογέρακο, γερακίνα, κότσυφας, κουκουβάγια, μελισσοφάγος, σταχτάρα, τσαλαπετεινός, πέρδικα, τρυγόνι κ.α. Υπάρχει αφθονία ψαριών.

ΜΟΝΑΣΤΗΡΙ ΤΗΣ ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΤΡΙΑΣ

Κοντά στη Δάφνη βρίσκεται το Βυζαντινό Μοναστήρι της Ευαγγελίστριας όπου σώζονται όμορφες αγιογραφίες. Η Μονή κήκε το 1826 από τον Ιμπραήμ ξανακτίσθηκε το 1830 ΚΑΙ διαλύθηκε πάλι το 1854.

ΟΙΚΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΠΑΟΥ

Δίπλα στον κύριο οδικό άξονα Πάτρας-Τρίπολης υπάρχει και ο σύγχρονος οικισμός της Πάου. Οι κάτοικοι τριών χωριών Βεσίνι - Δεχούνη - Σκούπι εγκατέλειψαν τους οικισμούς αυτούς το 1970 και συνοικούν στο νέο χωριό Πάος.

ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟΙ ΟΙΚΙΣΜΟΙ

Σκεπασμένα με σχιστολιθικές πλάκες, τις θολωτές βρύσες, τα ξύλινα χαγιάτια.

Κοντά στο Σκούπι υπάρχει η αρχαία Πάος.

Οι κάτοικοι ασχολούνται κυρίως με την κτηνοτροφία (υπάρχουν 180 ποιμνία με 7.000 γιδοπρόβατα, τα δε προϊόντα τους, γάλα και κρέας, αναγνωρίζονται πανελληνίως σαν εξαιρετικής ποιότητας. Άλλα προϊόντα άριστης ποιότητας είναι τα κοτόπουλα και χοιρινά ελεύθερης βοσκής, τα καρύδια η ρίγανη, το χαμομήλι, το τσίπουρο και το μέλι τύπου βανίλιας.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ - ΝΕΑ ΔΗΜΟΥ ΠΑΪΩΝ**Τεχνητή λίμνη Λάδωνα**

Μία λίμνη μεγάλη, μέσα σε καταπράσινο ορεινό όγκο που αξιοποιείται με εγκαταστάσεις κωπηλασίας, sprint και water ski.

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ ΑΠΟ ΤΟ ΔΗΜΟ ΠΑΪΩΝ**ΘΟΛΩΤΟ ΓΕΦΥΡΙ****ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟΣ ΟΙΚΙΣΜΟΣ ΣΚΟΥΠΙ**

Η μεταπολεμική κοινωνική και οικονομική εξέλιξη νομού Αχαΐας.

ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟΣ ΟΙΚΙΣΜΟΣ ΒΕΣΙΝΙ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΝΑΤΟ

ΔΗΜΟΣ ΛΑΡΙΣΣΟΥ

ΔΗΜΟΣ ΛΑΡΙΣΣΟΥ

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΛΑΡΙΣΣΟΥ

Στα πανάρχαια χρόνια υπήρχε η πελασγίτικη πόλη Λάρισα που ταυτίζεται σήμερα με την μετέπειτα γνωστή πόλη Δύμη, τα ερείπια της οποίας δεσπόζουν πάνω από το χωριό Ταξιάρχης.

Από την πόλη αυτή κράτησε το όνομα της και ο μικρός Ποταμός Λάρισος που ρέει μέχρι τις μέρες μας.

Τον 3^ο π.Χ. αιώνα η περιοχή εμφανίζεται με δύο ονομαστές πόλεις που χώριζε ο ποταμός Λάρισος, την Δύμη & την Ήλιδα. Όμως οι εχθρικές σχέσεις που είχαν συντέλεσαν στην παρακμή του, όπου και διευκόλυναν την κυριαρχία των Ρωμαίων στην περιοχή. Οι Ρωμαίοι αποικίζουν την περιοχή και εκτελούν αποστραγγιστικά έργα για να ελέγξουν τον πλημμυρισμό της. Προς το τέλος των Ρωμαϊκών χρόνων εγκαθίστανται οι πρώτες οικογένειες Σλάβων που δημιουργούν μικρούς και διάσπαρτους οικισμούς. Κατά την Φραγκοκρατία που ακολουθεί το αμυντικό σύστημα της περιοχής οργανώνεται καλύτερα. Εκτός από το «Τείχος Δυμαίων», κτίζεται ένας πύργος στο Κουνουπέλι και άλλοι στα αντικρινά βουνά της Μόβρης. Τον 14ο αιώνα αρχίζουν να σχηματίζονται κοντά στους Ελληνικούς και οι πρώτοι Αλβανικοί οικισμοί στην πεδιάδα. Ο τόπος αλλάζει συνεχώς κυριάρχους: Φράγκοι, Βυζαντινοί, Βενετοί, Τούρκοι. Η αβεβαιότητα οδηγεί στην ερήμωση και η περιοχή μεταβάλλεται σε ένα πυκνό δρυοδάσος. Έτσι από τον 17^ο αιώνα τουλάχιστον δύο μοναστήρια της Αχαΐας που τύχαινε να ευπορούν βρέθηκαν κάτοχοι μεγάλων εκτάσεων. Η Μονή Χρυσοποδαρίτισσας Νεζερών είχε τα Μαύρα βουνά και το Καραβοστάσι, ενώ το Μέγα Σπήλαιο είχε την Καλόγρια και το Μετόχι. Οι καλόγεροι επέφεραν αλλαγές στο τοπίο δημιουργώντας μια τεχνητή κοίτη δίπλα στην κανονική, του ποταμού Λαρίσου – σήμερα λέγεται μάνα – και έφεραν νερό από μία πηγή στην Μόβρη για να δώσουν κίνηση στους νερόμυλους της πεδιάδας. Από την αρχαιότητα έως σήμερα ο Λάρισος και οι χείμαρροι που κατέληγαν σε αυτόν συσώρευσαν τεράστιες ποσότητες άμμου δημιουργώντας μεγάλες νησίδες στεριάς μέσα στις λίμνες. Οι περισσότεροι που εγκαθίστανται εδώ είναι κτηνοτρόφοι γι' αυτό προβαίνουν σε μερική αποδόσωση.

Αρχίζουν επίσης να λειτουργούν εντατικά και τα λατομεία λευκού λίθου ο οποίος γίνεται περιζήτητος στις οικοδομές της Πάτρας και της Δύμης. Τα λατομεία εκμεταλλεύεται η Μονή Χρυσοποδαρίτισσας. Στο χωριό Λάππα, κτίζονται οι απαραίτητες εγκαταστάσεις (σημερινό Κέντρο Πληροφόρησης. Οι

εργασίες για την κατασκευή της σιδηροδρομικής γραμμής επισπεύδονται και ένας σταθμός ιδρύεται κοντά στις βασιλικές εγκαταστάσεις του Λάιππα.

Το 1940 είχε αρχίσει να κατασκευάζεται το αεροδρόμιο στην καρδιά της περιοχής αλλά μέχρι την γερμανική εισβολή δεν είχε τελειώσει λόγω του ελώδους εδάφους που απαιτούσε μεγάλη προσπάθεια.

Το 1943 – οι Γερμανοί οργανώνουν καλύτερα την άμυνα της περιοχής γιατί περιμένουν απόβαση των συμμάχων στην δυτική Πελοπόννησο. Στα υψώματα των Μαύρων Βουνών και του Κουνουπελίου εγκαθίστανται πολυβολεία, λαξεύονται αποθήκες πυρομαχικών στους βράχους και η είσοδος του Πατραϊκού κόλπου κλείνεται με νάρκες. Τα έργα αυτά επιφέρουν καταστροφές σε αρχαίες θέσεις όπως στο Τείχος Δυμαίων όπου το πολυβολείο εγκαθίσταται μέσα στην Μυκηναϊκή ακρόπολη και μέρος του Τείχους καταστρέφεται για να περάσει ο δρόμος προς την κορυφή.

Όλα αυτά τα γεγονότα απρόβλεπτα από την ιστορία θα σηματοδοτήσουν την γέννηση ενός νέου οικισμού και θα οριοθετήσουν μία νέα ιστορική εποχή στην περιοχή του Λάρισου ποταμού. Θα συμβάλλουν στην δημιουργία ενός δήμου του Δήμου Λαρίσσου.

ΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΛΑΡΙΣΣΟΥ

Δάσος Στροφυλιάς

ΓΕΝΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ

Το δάσος Στροφυλιάς και η λιμνοθάλασσα Κοτυχίου, αποτελούν περιοχές ιδιαίτερης σημασίας. Περιβάλλεται δυτικά από τον Κυλλήνιο κόλπο και βόρεια από τον Πατραϊκό Καταλαμβάνει έκταση 136.644 στρεμμάτων και αποτελείται κυρίως: Από ένα σύνολο εσωτερικών υδροβιοτόπων και ελωδών εκτάσεων (Καλογριά, Προκόπου, Λάμιας, Κοτυχίου) με αβαθή - ως επί το πλείστον - ύδατα και μεταβαλλόμενα όρια υδάτινης επιφάνειας, συνολικής μέσης ετήσιας έκτασης 15.100 περίπου στρεμμάτων.

Χωρίζεται με παραλιακές αμμώδεις εκτάσεις και αμμοθίνες, συνολικής εκτάσεως 22.000 περίπου στρεμμάτων.

Η μεταπολεμική κοινωνική και οικονομική εξέλιξη νομού Αχαΐας.

Από καλλιεργούμενες εκτάσεις, ως επί το πλείστον αρδευόμενες (70%), που περικλείουν ανατολικά, τις πιο πάνω περιγραφόμενες ζώνες, συνολικής καλυπτόμενης έκτασης 61.340 περίπου στρεμμάτων.

Από διάσπαρτους κοινοτικούς και ιδιωτικούς βοσκότοπους, συνολικής καλυπτόμενης έκτασης 20.000 περίπου στρεμμάτων. ε. Από 18 οικισμούς, 8.829 κατοίκων, συνολικής καλυπτόμενης οικιστικής έκτασης 1.200 περίπου στρεμμάτων.

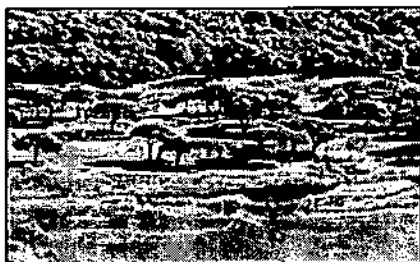
Η περιοχή ανήκει διοικητικά στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας με έδρα στην Πάτρα και στους Νομούς:

- Αχαΐας, με έκταση 67.700 στρεμμάτων (4 Κοινότητες, 7 οικισμοί και 2.423 κατοίκους) και
- Ηλείας, με έκταση 68.944 στρεμμάτων (1 Δήμος (Λεχαινών), 6 Κοινότητες και 11 οικισμοί, με 6.406 κατοίκους).

Σκοπός της διαχείρισης της περιοχής, είναι η διατήρηση της βιοποικιλότητας, της λειτουργικής ικανότητας και της δομής των οικοσυστημάτων της, η προστασία και βελτίωση της παραγωγικότητας του εδάφους και του νερού των υδάτινων συστημάτων, ως προϋπόθεση για την αειφορική διαχείριση.

▪ Δάσος Στροφυλιάς

Το περίφημο δάσος Στροφυλιάς που είναι ένα από τα πιο εκτεταμένα δάση πεδινής ζώνης της Μεσογείου με κυρίαρχο είδος την κουκουναριά (*Pinus pinea*).

Τα κύρια δασοπονικά είδη που συμμετέχουν στη σύνθεση του δάσους είναι:

- *Pinus pinea* κουκουναριά
- *Pinus halepensis* χαλέπιος πεύκη και
- *Quercus aegilops* βελανιδιά

Το δάσος Στροφυλιάς, καλύπτει μία παραλιακή δασική λωρίδα μέσου πλάτους περίπου 1.250 m Έχει λιμνάζοντα νερά και φυσικά ή τεχνητά κανάλια, που συντελούν στο σχηματισμό μιας αλληλουχίας υγρών (με γλυκά και υφάλμυρα νερά) και χερσαίων βιοτόπων. Η αλληλουχία αυτή δημιουργεί ένα οικοσύστημα μεγάλης βιοποικιλότητας.

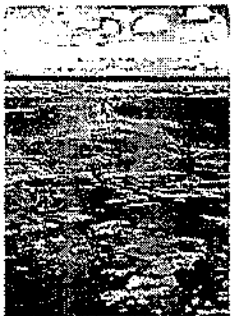
▪ Λιμνοθάλασσα Κοτυχίου

Η λιμνοθάλασσα Κοτυχίου οριοθετείται βόρεια από τον Πατραϊκό Κόλπο και το ακρωτήριο Αραξος, νότια από την περιοχή Λεχαινών - Αρετής, ανατολικά από το όρος Σκολλίς, ενώ δυτικά βρέχεται από το Ιόνιο Πέλαγος (Κυλλήνιος Κόλπος). Ευρύτερα της περιοχής της λιμνοθάλασσας βρίσκονται : η λίμνη Πρόκοπος, το έλος Λάμιας και το δάσος Στροφυλιάς. Αποτελεί έναν σημαντικό υγρότοπο, στον οποίο πραγματοποιείται καλλιέργεια εκτατικής μορφής δηλ. λειτουργεί ως φυσικό ιχθυοτροφείο. Η ευρύτερη θαλάσσια περιοχή της λιμνοθάλασσας παραλία Κοτυχίου αποτελεί σημαντικό τόπο αναπαραγωγής της θαλάσσιας χελώνας - *Caretta caretta* και της αναπαραγωγής υδρόβιων πτηνών εκ των οποίων άλλα ζουν όλη την διάρκεια του χρόνου στην περιοχή και άλλα απλώς μεταναστεύουν και αναπαράγονται εκεί. Για την ιχθυοπανίδα αποτελεί τόπο μετανάστευσης και διαβίωσης των ιχθύων (αναδρομικά είδη) μέχρι την περίοδο έναρξης της αναπαραγωγικής διαδικασίας όπου μεταναστεύουν στην θάλασσα (ευρύαλα και ευρύθερμα είδη). Αποτελεί τυπική μεσογειακή λιμνοθάλασσα και διαχωρίζεται από τη θάλασσα με στενή αμμολωρίδα μήκους περίπου 4,5 km- και 30 μέτρα και ύψους από τη θάλασσα περίπου 3 m. Η λιμνοθάλασσα είναι αποδέκτης των νερών εννέα χειμάρρων όπου την εμπλουτίζουν με γλυκό νερό.

Οι παραπάνω εννέα χείμαρροι είναι αποδέκτες των νερών της λεκάνης απορροής που ορίζεται από τις περιοχές Μανολάδας - Πολυλόφου - Μιχότου - Τεχνητής Λίμνης Πηνειού - Τραγανού - Λεχαινών. Η τροφοδοσία των νερών αυτών γίνεται από πηγές, επιφανειακές απορροές των λεκανών μετά από βροχοπτώσεις, και νερά από τα κανάλια στράγγισης και υπερχείλισης του αρδευτικού δικτύου.

▪ Λιμνοθάλασσα Προκόπου

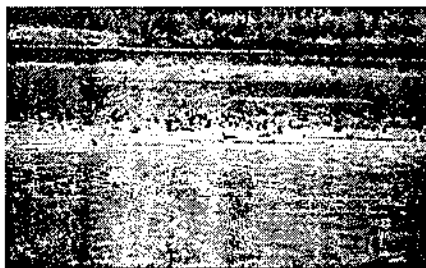

Η λιμνοθάλασσα Προκόπου οριοθετείται νότια από τα Μαύρα Βουνά και αποτελεί το βόρειο τμήμα της ευρύτερης περιοχής του έλους Λάμιας. Βρίσκεται στον Νομό Αχαΐας, στα όρια με τον Νομό Ηλείας. Στην λιμνοθάλασσα του Προκόπου ασκείται ιχθυοκαλλιέργεια εκτατικής μορφής.

Καλύπτει έκταση εμβαδού περίπου 1.500 στρέμματα. Μέσα σε αυτήν την έκταση υπάρχουν τρεις βαθιές λεκάνες – λίμνες-1) Παλάδες 2) Χειροβολιά 3) Μικρολίμνη .

Η Λιμνοθάλασσα Προκόπου αποτελεί τον αποδέκτη του ποταμού Λαρισσού και του παραπόταμου του Φούσια, ο οποίος αποχετεύει τα επιφανειακά νερά καθώς και αυτά των αρδευτικών - στραγγιστικών έργων των χαμηλών περιοχών του αρδευτικού έργου του Ποταμού Πηνειού.

▪ Λιμνοθάλασσα Καλογριάς

Η λιμνοθάλασσα Καλογριάς βρίσκεται στο βορειοδυτικό ακρωτήριο της Πελοποννήσου. Συνορεύει νότια και δυτικά με τα Μαύρα Βουνά από δε ανατολικά και βόρεια από μία καλά διαμορφωμένη επιμήκη αμμοθησίδα που την διαχωρίζει από τον Πατραϊκό κόλπο και από εκτενείς αμμοθινικούς σχηματισμούς που την διαχωρίζουν από το Ιόνιο πέλαγος. Η έκταση που καταλαμβάνει η λιμνοθάλασσα είναι 4.500. Το νερό είναι υφάλμυρο και προέρχεται εξολοκλήρου από φυσική ροή.

Από μελέτες του Πανεπιστημίου Πατρών διαπιστώθηκε ότι στο ανατολικό τμήμα της λίμνης υπάρχει πρόβλημα στην κυκλοφορία του νερού καθώς επίσης και πρόβλημα από την ελλιπή τροφοδοσία της λιμνοθάλασσας σε γλυκό νερό. Αυτό είναι στοιχείο που συντελεί στην υψηλή αλατότητα των νερών της λιμνοθάλασσας.

▪ Οικοσυστήματα αμμωδών παραλιών και αμμοθινών

Σε όλο το μήκος της έκτασης παρατηρούνται αμμώδεις θινογενείς σχηματισμοί. Οι θίνες σχηματίσθηκαν από θαλάσσια άμμο μετακινούμενη με τη βοήθεια των δυτικών κυρίως ανέμων γι' αυτό και εμφανίζουν χαρακτηριστική κυματοειδή μορφή με κατεύθυνση των κυματισμών από βορά προς νότο και περίπου παράλληλα με την ακτή.

Το ύψος των θινών κυμαίνεται από 3 έως 10 m και είναι μεγαλύτερο προς τη θάλασσα και προς το βορειότερο τμήμα

▪ Μαύρα Βουνά

Ένας μεγαλύτερος λοφώδης ασβεστολιθικός σχηματισμός (υψόμ. 47 m) συναντάται κοντά στη θέση Κουνουπέλι, ενώ ένας παρόμοιος ακόμα μεγαλύτερος ασβεστολιθικός σχηματισμός συναντάται στο βόρειο τμήμα στο δάσος της Στροφυλιάς. Οι λοφώδεις σχηματισμοί αποτελούνται από ασβεστόλιθους της σειράς του Ανωτέρου Κρητιδικού και Ανωτέρου Ιουρασικού - Κατωτέρου Κρητιδικού.

ΑΝΑΨΥΧΗ ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΛΑΡΙΣΣΟΥ-ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Στο βόρειο τμήμα του δάσους της Στροφυλιάς στη δεκαετία του '60, δημιουργήθηκαν εγκαταστάσεις για την εξυπηρέτηση τουριστικών αναγκών.

Αποτέλεσμα αυτού είναι η χρήση των ακτών και των παραλιών, ως χώρος κολύμβησης και αναψυχής. Μεγάλος αριθμός ανθρώπων συγκεντρώνεται στις θέσεις Φάλαρη (νότιο άκρο), Κουνουπέλι, Γιαννισκάρι και παραπλεύρως του τουριστικού συγκροτήματος ΚΑΛΟΓΡΙΑ BEACH (βόρειο τμήμα) λόγω του εξαιρετικού φυσικού περιβάλλοντος.

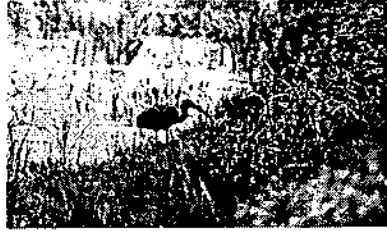
Η τουριστική δραστηριότητα αυξήθηκε πολύ τα τελευταία χρόνια και είναι απόλυτη ανάγκη να υπάρξει έλεγχος και ρύθμισή της, γιατί οι επιπτώσεις στα υδάτινα οικοσυστήματα και γενικότερα στο φυσικό περιβάλλον της περιοχής, οδηγούν σε υποβάθμισή του.

Στην περιοχή επίσης ασκείται ανεξέλεγκτα το κυνήγι. Η περιοχή μελέτης εξαιτίας της ύπαρξης των υγροβιοτόπων και των λοιπών οικοσυστημάτων αποτελεί σημαντικό τόπο διαβίωσης και αναπαραγωγής πτηνών. Έτσι, κατά τους χειμερινούς μήνες, στην περιοχή ασκείται μεγάλη πίεση από κυνηγούς, παρά τις απαγορεύσεις που κατά καιρούς έχουν τεθεί.

ΧΛΩΡΙΔΑ ΚΑΙ ΠΑΝΙΔΑ ΤΩΝ ΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΛΑΡΙΣΣΟΥ

Η περιοχή στο σύνολό της χαρακτηρίζεται από την ύπαρξη μεγάλης βιοποικιλότητας εξαιτίας των ποικίλων βιοτόπων που την συνθέτουν. Έτσι, πλήθος ειδών χλωρίδας και πανίδας παρατηρούνται στην περιοχή, που όμως αριθμούν μικρούς πληθυσμούς και χαρακτηρίζονται ως κινδυνεύοντα ή υπό εξαφάνιση.

Όσον αφορά στην χλωρίδα αναφέρεται το πρόβλημα που υπάρχει στο δάσος κουκουναριάς στο οποίο διαπιστώνονται προβλήματα εξαιτίας της απουσίας φυσικής αναγέννησης του είδους και εποικισμού των εκτάσεων του από την χαλέπιο πεύκη.

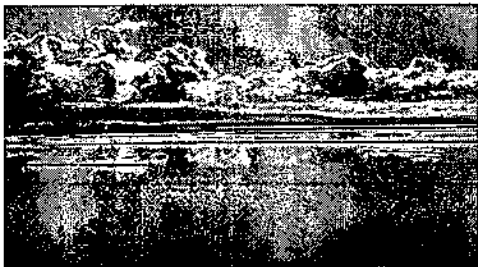

Η πανίδα που αποτελείται από θηλαστικά, πτηνά, ερπετά, αμφίβια, ασπόνδυλα και από τα είδη που αποτελούν την βιοκοινότητα των λιμνοθαλασσών, επίσης αντιμετωπίζει προβλήματα. Ενδεικτικά αναφέρονται η θαλάσσια χελώνα *Caretta caretta*, είδη της ορνιθοπανίδας κ.λπ.

Για τα θηλαστικά δεν υπάρχουν επίσημες καταγραφές των ειδών παρά μόνο αναφορές και τα βασικά είδη της ιχθυοπανίδας είναι κυρίως οι κέφαλοι και τα χέλια. Απαιτούνται μελέτες και έρευνες για την ακριβή καταγραφή ειδών που αποτελούν το σύνολο της βιοκοινότητας, πέρα από τις αναφορές που επισημαίνουν τους κινδύνους των διαβιούμενων ειδών.

Η περιοχή αντιμετωπίζει πολλά προβλήματα που δημιουργούνται από την ένταση χρήσεων που ασκούνται σε αυτήν (γεωργία, αλιεία, κτηνοτροφία, μεταποίηση, τουρισμός, κατοικία, αναψυχή). Οι δραστηριότητες ασκούνται ανεξέλεγκτα και δημιουργούνται πολλά προβλήματα στο σύνολο των οικοσυστημάτων.

ΟΙ ΓΕΝΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΛΑΡΙΣΣΟΥ

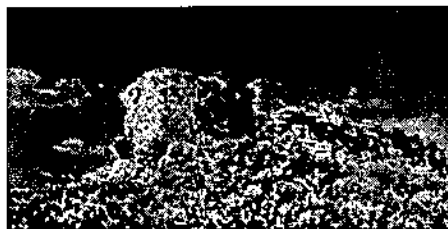
Οι γενικοί στόχοι που τίθενται στα πλαίσια σχεδιασμού ανάπτυξης της περιοχής αφορούν στην διαχείριση, προστασία, διατήρηση και ανάπτυξη της περιοχής.

Οι ειδικοί στόχοι αφορούν σε:

- Διατήρηση βιοτόπων και επιμέρους οικοσυστημάτων, της περιοχής.
- Συγκράτηση του πληθυσμού στην περιοχή και διατήρηση της οικονομικών και κοινωνικών δεδομένων.

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΜΝΗΜΕΙΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΛΑΡΙΣΣΟΥ

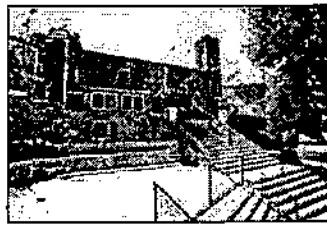
- Τείχος Δυμιάων

Η μεταπολεμική κοινωνική και οικονομική εξέλιξη νομού Αχαΐας.

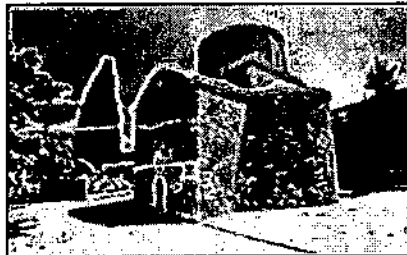
Χτίστηκε στην Μυκηναϊκή εποχή. Σύμφωνα με την παράδοση το έχτισε ο Ηρακλής στον αγώνα του κατά των Ηλείων του Αυγεία. Το τείχος περιέβαλε την κατοικία ενός ντόπιου ηγεμόνα ο οποίος από την θέση αυτή έλεγχε τους χερσαίους και τους θαλάσσιους, δρόμους, επόπτευε το εμπόριο, συγκέντρωνε την σοδειά της πεδιάδας και παρείχε στον λαό του ασφάλεια. Σήμερα γίνονται ανασκαφές για συμπλήρωση της έρευνας και ανάδειξη του χώρου. Από εκεί ψηλά φαίνεται η λιμνοθάλασσα του Πρόκοπου, ένα τοπίο που θυμίζει Σκανδιναβικές χώρες. Η λιμνοθάλασσα αυτή ενωνόταν με την λιμνοθάλασσα του Πάπα στα Μυκηναϊκά χρόνια και τα Μαύρα Βουνά φαίνονταν σαν νησί.

Μονή Αγ. Νικολάου Σπάτων

17 χιλ. ανατολικά του Δ.Δ. Βάρδας και μόλις 1500 μέτρα από το χωριό Αγ. Νικόλαος Σπάτων βρίσκεται το μοναστήρι Αγ. Νικολάου Σπάτα. Βρίσκεται σε υψόμετρο περίπου 400 μέτρων σε μια μαγευτική τοποθεσία, ανάμεσα στις καταπράσινες κορυφές Αϊ-Λιά, Ρουπακιά και Γαρίζα. Το μοναστήρι ιδρύθηκε στα τέλη του 18^{ου} αιώνα.

▪ ΠΕΤΑ - ΙΕΡΑ ΜΟΝΗ ΤΗΣ ΠΑΝΑΓΙΑΣ ΣΤΟ ΦΙΛΟΚΑΛΙ

Είναι ένα από τα πιο φημισμένα Βυζαντινά μοναστήρια της Δυτικής Αχαΐας. Πρόκειται για μικρό μοναστήρι με ναό αφιερωμένο στο Γεννέσιο της Θεοτόκου. Πιθανότατα ιδρύθηκε από τον Βυζαντινό στρατηγό Ευμάθιο Φιλοκάλι, που ήταν μάγιστρος. Η μόνη Φιλοκάλι αναπτύχθηκε πολύ κατά την τουρκοκρατία και είχε συναλλαγές, στενές σχέσεις και συνεργασία με τις μεγάλες μονές Αγίας Λαύρας και Παναγίας της Φιλοκαλιώτισσας

ΛΑΠΠΑ

Η βόλτα στην Καλόγρια πρέπει να συνδυαστεί με επίσκεψη στο Μουσείο Φυσικής Ιστορίας όπου παρουσιάζεται αντιπροσωπευτικά η χλωρίδα και η πανίδα της περιοχής και η ιστορία της, οι βασιλικές εγκαταστάσεις και ο σιδηροδρομικός σταθμός με τις πανύψηλες Ουασινγκτώνιες.

▪ ΑΠΙΔΕΩΝΑΣ

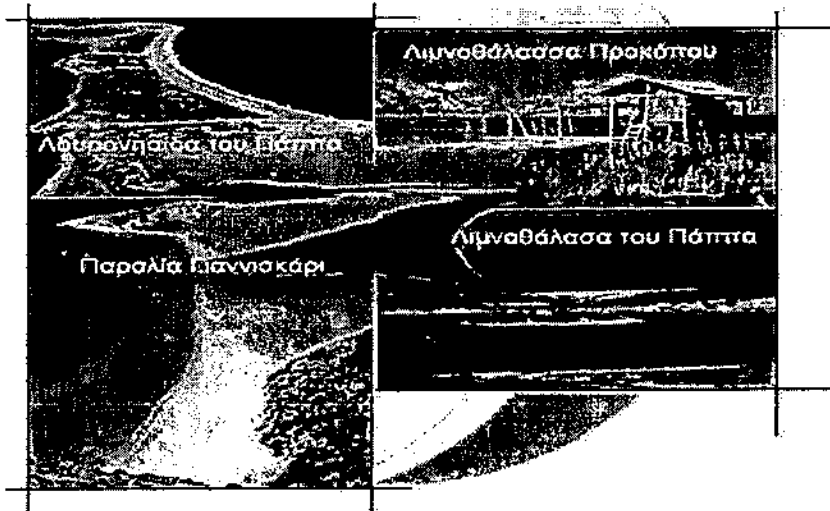
2 χιλιόμετρα νοτιοδυτικά από την έδρα του Δήμου δημιουργήθηκε το 1924 οικισμός για να στεγάσει 40 οικογένειες προσφύγων της Μ.Α., που είχαν καταλήξει στην Αχαΐα. Στην αρχή έμεναν σε σκηνές και μετά 2 - 3 χρόνια το κράτος μερίμνησε για την πλίνθινων σπιτιών με δύο δωμάτια. Επιπλέον κάθε οικογένεια πήρε 45 στρέμματα χωράφι, ένα βόδι και ένα άλογο. Μια αποθήκη

με περισσότερώνες διαμορφώθηκε σε εκκλησία. Με πέτρες έχτισαν το σχολείο. Το 1925 εγκαταστάθηκαν και άλλες οικογένειες προσφύγων.

ΑΞΙΟΘΕΑΤΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΛΑΡΙΣΣΟΥ

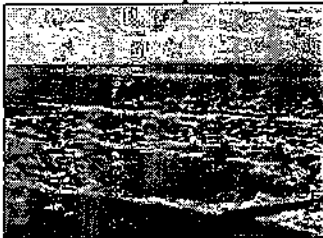
Το μεγάλο φυσικό ατού του Δήμου Λαρίσσου είναι το υπέροχο δάσος και οι υδροβιότοποι. Η θαυμάσια παραλία της Καλόγριας, με την υπέροχη θάλασσα, τις αμμοθίνες και το εξάισιο φυσικό τοπίο.

Οι απέραντες αμμουδιές που εκτείνονται σε όλο το μήκος της παραλιακής ζώνης του Δήμου, από την πανέμορφη παραλία Γιαννισκάρι, Λακόπετρας κ.λπ.

ΦΥΣΙΚΕΣ ΟΜΟΡΦΙΕΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΛΑΡΙΣΣΟΥ

Πευκοδάση

▪ Δάσος βελανιδιάς

Πιο εσωτερικά από το πευκοδάσος συναντάμε τμήματα αραιού δάσους ήμερης βελανιδιάς (*Quercus macrorelis*), με πολύ μικρότερη έκταση από αυτήν του πευκοδάσους.

• Υγρά λιβάδια

Χαρακτηριστικά είδη που απαντώνται στους λιβαδικούς χώρους των ανοικτών περιφερειακών εκτάσεων της λιμνοθάλασσας Προκοπού και του έλους Λάμιας είναι τα *Vicia villosa*, *Asphodelus microcarpus*, *Parentucelia viscosa*, *Brisa minor*, *Arthoxanthum odoratum*, *Orchis laxiflora*, *Iris spuria* κ.α..

▪ Υγρότοποι

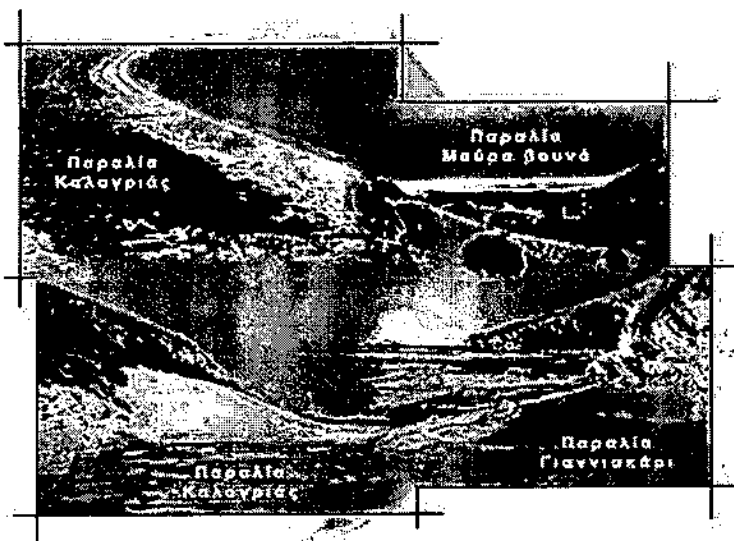
Το σύμπλεγμα των υγροτόπων της περιοχής αποτελείται από τις λιμνοθάλασσες Πάπα, Προκόπου, και το έλος Λάμιας και περιλαμβάνουν μια τυπική σειρά από επιμέρους βιοτόπους όπως καλαμώνες, ψαθοτόπια, αλμυρόβαλτους και ανοιχτές επιφάνειες ρηχών νερών. Τυπικά είδη των υγροτόπων είναι το αγριοκάλαμο (*Phragmites australis*), ψαθιά (*Typha latifolia* και *T. angustata*) φτελιές και ιτιές (*Salix* sp.).

▪ Λιμνοθάλασσα περιοχής (Πάππα - Πρόκοπος)

Οι λιμνοθάλασσες της περιοχής λειτουργούν ως φυσικά ιχθυοτροφεία και πραγματοποιούνται καλλιέργειες εκστατικής μορφής. Τα κύρια άλιευσιμα είδη είναι ο Κέφαλος, το Λαυράκι, η Τσιπούρα και το Χέλι.

ΠΑΡΑΛΙΕΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΛΑΡΙΣΣΟΥ

Η μεταπολεμική κοινωνική και οικονομική εξέλιξη νομού Αχαΐας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ

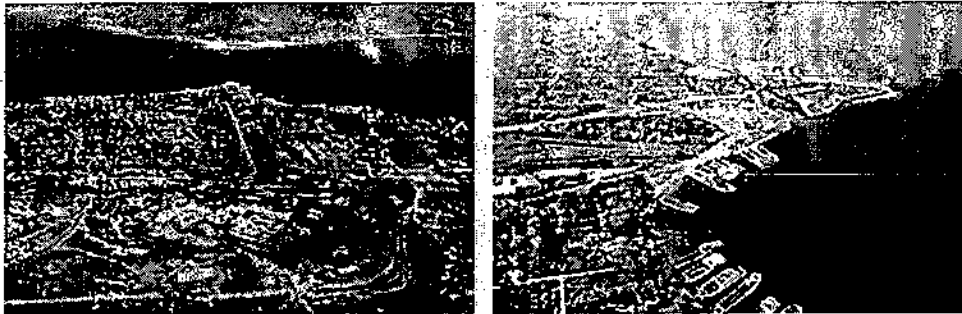
ΔΗΜΟΣ ΡΙΟΥ

ΔΗΜΟΣ ΡΙΟΥ

ΓΕΝΙΚΑ. Έδρα του Δήμου Ρίου είναι το Ρίον, χτισμένο πάνω στο ομώνυμο ακρωτήριο, σε απόσταση 8 χλμ., βορειοανατολικά της Πάτρας.

Η παραλιακή ζώνη του Δήμου που περιλαμβάνει το Ακταίο, Αγ. Βασίλειο, Ψαθόπυργο, Ροδινή, Αραχωβίτικα, Δρέπανο και Καστελλόκαμπο αποτελεί ένα από τα πιο όμορφα θέρετρα της περιοχής.

Το Ρίον είναι σημαντικός συγκοινωνιακός κόμβος και εξυπηρετεί με τακτικά δρομολόγια φέρι μπωτ, τη συγκοινωνία με Στερεά Ελλάδα και Ήπειρο.

Πανοραμικές άποψεις του Δήμου Ρίου και του Κάστρου.

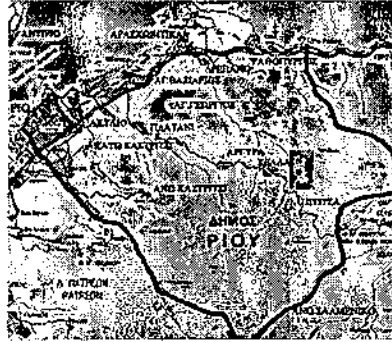
Το Ρίον σήμερα αποτελεί ένα δραστήριο περαστικό κέντρο με σχολεία, καταστήματα, εστιατόρια, κέντρα ψυχαγωγίας, ξενοδοχεία. Εδώ βρίσκεται το Πανεπιστήμιο καθώς και το Πανεπιστημιακό Περιφερειακό Γενικό Νοσοκομείο Πάτρας. Στο Κάστρο του Ρίου φιλοξενούνται πολλές πολιτιστικές εκδηλώσεις, συναυλίες και θεατρικές παραστάσεις, ενώ στα περισσότερα δημοτικά διαμερίσματα δραστηριοποιούνται εκπολιτιστικοί σύλλογοι.

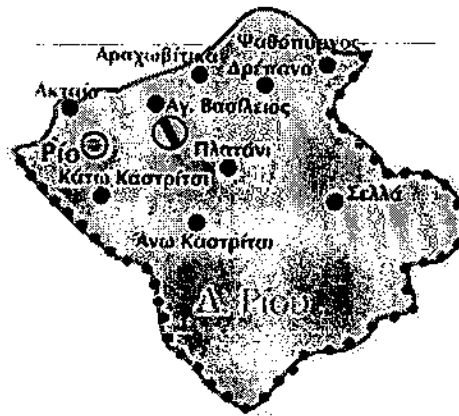
Πανοραμική άποψη της παραλίας του Δήμου Ρίου

Ο ΧΑΡΤΗΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΡΙΟΥ

Η μεταπολεμική κοινωνική και οικονομική εξέλιξη νομού Αχαΐας.

ΤΑ ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΡΙΟΥ

- Ακταίο
- Αγ. Βασίλειος
- Αραχωβίτικα
- Δρέπανο
- Ψαθόπυργος
- Σελλά
- Πλατάνι
- Ανω & Κάτω Καστρίτσι

Ακταίο

Το γραφικό χωριό Ακταίο κατοικήθηκε από κατοίκους της Νωνάκριδος Καλαβρύτων μετά το 1850 και σήμερα αποτελεί πόλο έλξης για τους παραθεριστές χάρη στην πανέμορφη παραλία του.

Αγ. Βασίλειος

Τουριστικό θέρετρο

Αραχωβίτικα

Εκεί υπάρχει ιαματική πηγή με χλωριονατριούχο νερό.

Η μεταπολεμική κοινωνική και οικονομική εξέλιξη νομού Αχαΐας.

Δρέπανο

Παραλία Δ.Δ. Δρεπάνου (μονοπάτι Παναγίας)

Σε απόσταση 4 χλμ. από το Ρίον, βρίσκεται στο βορειότερο άκρο της Πελοποννήσου, το χωριό Δρέπανο με χαρακτηριστικό γνώρισμα το ακρωτήριό του με το φάρο για τα διερχόμενα πλοία, που κατασκευάστηκε για πρώτη φορά το 1888. Η θαλάσσια περιοχή τόσο στο Δρέπανο όσο και στ' Αραχωβίτικα, λόγω των ρευμάτων είναι κατάλληλη για σέρφινγκ. Το όνομα της τοποθεσίας προέρχεται από το σχήμα του δρεπάνου. Στην περιοχή βρέθηκαν γεωμετρικοί ταφικοί πίθοι από νεκροταφείο.

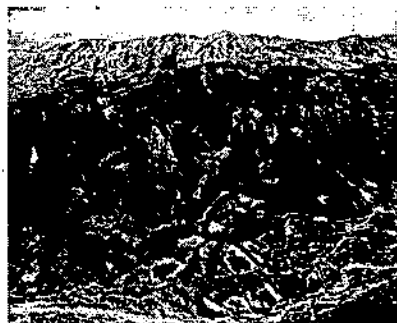
Ψαθόπυργος

Ο γειτονικός Ψαθόπυργος, λέγεται πως πήρε το όνομα του από τον ψάθινο πύργο που υπήρχε εκεί σαν καταφύγιο για τα ψαροκάικα και τους ψαράδες. Κατά μια άλλη εκδοχή εδώ βρισκόταν τον οχυρό (τείχος) της Αθηνάς. Η περιοχή ήταν από παλιά γνωστή και για τα άφθονα αλιεύματά της ενώ μέχρι σήμερα παραμένει ένα θαυμάσιο θέρετρο.

Σελλά

Το χωριό Σελλά το οποίο πήρε το όνομα του από την ερμηνεία διάσελο δηλαδή πέρασμα κορυφογραμμής,

ΠΛΑΤΑΝΙ

Ο Ναός του Αγ. Νικολάου Πλατανίου

Στο χωριό Πλατάνι ο επισκέπτης μπορεί να δει το ναό του Αγ. Νικολάου. Πρόκειται για τρίκογχο ναό από τους λιγοστούς βυζαντινούς που έχουν σωθεί στην Αχαΐα. Μελέτες των κατασκευαστικών λεπτομερειών του ναού, οδηγούν στο συμπέρασμα ότι κατασκευάστηκε στα τέλη του 11^{ου}.

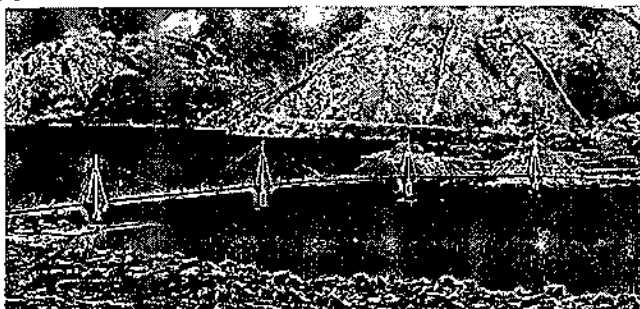
Άνω και **Κάτω** **Καστρίτσι**

Τέλος ν' αναφερθούμε στο Άνω και Κάτω Καστρίτσι, πήρε τ' όνομα του από το μεσαιωνικό φρούριο, Κάστρο που υπήρχε εκεί. Ο παρατηρητής μπορεί να δει από ψηλά πως τα απομεινάρια του μεσαιωνικού αυτού Κάστρου στο Άνω Καστρίτσι, το Κάστρο του Ρίου και το Κάστρο του Αντιρρίου βρίσκονται στην ίδια ευθεία κάνοντας έτσι φανερό πως έχουν κτισθεί για να εξασφαλίζουν την κατοχή του στενού του Ρίου - Αντιρρίου.

Το χωριό είναι γνωστό για το υπέροχο κεράσι του.

ΑΞΙΟΘΕΑΤΑ ΔΗΜΟΥ ΡΙΟΥ

• Η ΓΕΦΥΡΑ

Έχουν περάσει πάνω από εκατό χρόνια, από τη στιγμή που ο τότε Πρωθυπουργός της Ελλάδας, **Χαρίλαος Τρικούπης**, οραματίστηκε την γεφύρωση των τριών χιλιομέτρων που χωρίζουν το **Ρίο** από το **Αντίρριο**, η οποία αποτέλεσε έκτοτε ένα μεγαλόπνοο όραμα για τη χώρα. Αυτό λοιπόν που οραματίζονται οι Έλληνες εδώ και έναν αιώνα έγινε πραγματικότητα το 2004.

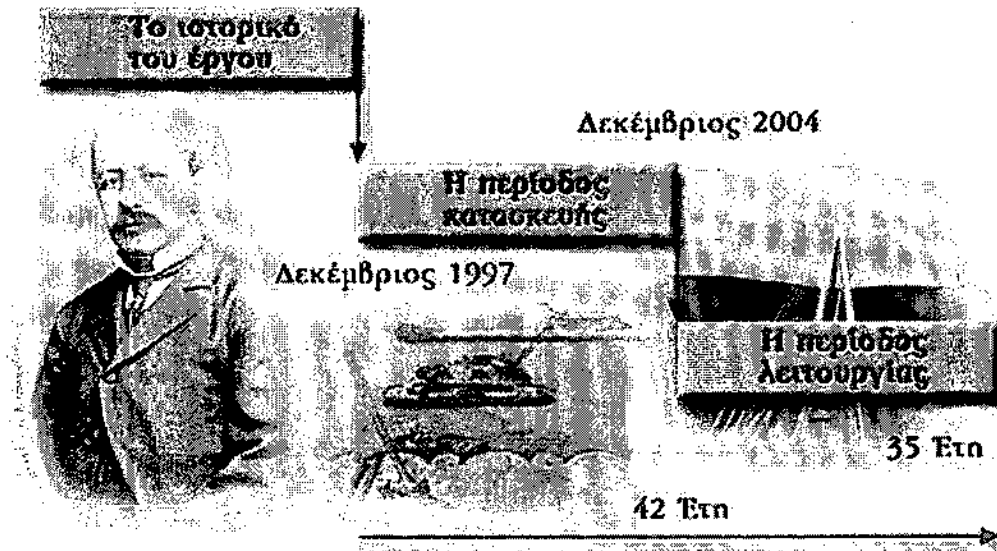
ΕΝΑ ΜΕΓΑΛΟ ΟΡΑΜΑ-ΟΝΕΙΡΟ ΖΕΥΞΗΣ ΠΟΛΩΝ ΓΕΝΙΩΝ

Η γέφυρα Ρίου - Αντιρρίου είναι η μεγαλύτερη σε μήκος καλωδιωτή γέφυρα σε όλο τον κόσμο με συνεχές κατάστρωμα 2.250 μέτρων.

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ

Το έργο της γέφυρας Ρίου - Αντιρρίου υπήρξε πριν απ' όλα το όραμα ενός πολιτικού: του Χαρίλαου Τρικούπη, ο οποίος αναφέρθηκε στην αναγκαιότητα της γεφύρωσης του Στενού κατά τη διάρκεια μιας αγόρευσής του στη Βουλή, στις αρχές του 1889. Έπρεπε όμως να περάσουν εκατό ολόκληρα χρόνια για να καταστεί τεχνικά εφικτό το έργο και να δρομολογηθεί η κατασκευή του.

Η μεταπολεμική κοινωνική και οικονομική εξέλιξη νομού Αχαΐας.

Ο διαγωνισμός προκηρήχθηκε το 1991 και οι προσφορές κατατέθηκαν την 1η Δεκεμβρίου του 1993. Έτσι, την 3η Ιανουαρίου 1996 το Ελληνικό Δημόσιο και η εταιρία ΓΕΦΥΡΑ Α.Ε. υπέγραψαν τη Σύμβαση Παραχώρησης για τη Μελέτη, Κατασκευή, Χρηματοδότηση, Συντήρηση και Εκμετάλλευση της γέφυρας Ρίου - Αντιρρίου.

ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ

Στην επταετή διάρκεια των εργασιών περιλαμβάνονται:

- η διετής (1998 - 1999) προπαρασκευαστική περίοδος, με βασικές δραστηριότητες την ολοκλήρωση της οριστικής μελέτης της γέφυρας και την κατασκευή των εργοταξιακών εγκαταστάσεων, κυρίως δε της ξηράς δεξαμενής.
- η πενταετής (2000 - 2004) περίοδος κατασκευής της γέφυρας.

ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ

Τα εγκαίνια της γέφυρας και η παράδοση του έργου έγινε τον Αύγουστο του 2005 από την εταιρεία ΓΕΦΥΡΑ Α.Ε.

ΣΤΟΧΟΙ ΓΕΦΥΡΑΣ

➤ ΜΟΝΙΜΗ ΣΥΝΔΕΣΗ

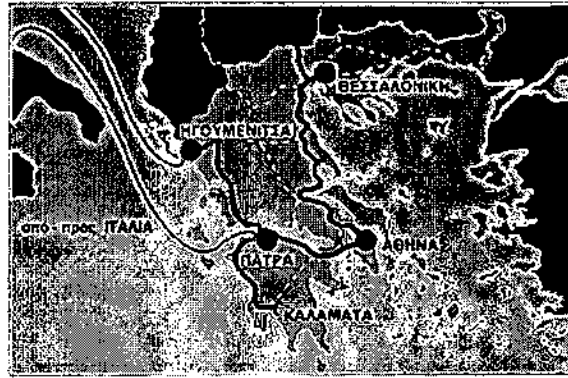
Η μόνιμη σύνδεση του Ρίου με το Αντίρριο με μία γέφυρα εξασφάλισε:

- τη μείωση του χρόνου διέλευσης από 45 λεπτά κατά μέσο όρο σήμερα σε μόλις 5 λεπτά
- τη διέλευση μέσα σε άνετες και υψηλού επιπέδου συνθήκες και
- την ελαχιστοποίηση της επιρροής του καιρού στη μετάβαση από τη μία ακτή στην άλλη.

Σήμερα, η διέλευση εξυπηρετείται από ένα στόλο οχηματάγωγών, ο οποίος, όμως, δεν μπορεί πλέον να αντεπεξέλθει στην κίνηση που αυξάνει συνεχώς και στις σύγχρονες απαιτήσεις εξυπηρέτησης.

➤ ΣΚΑΛΟΠΑΤΙ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ

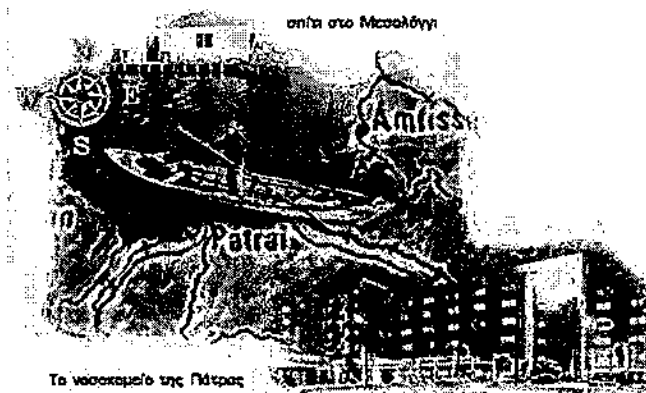
Η μεταπολεμική κοινωνική και οικονομική εξέλιξη νομού Αχαΐας.

Η γέφυρα Ρίου - Αντιρρίου βρίσκεται στο σημείο όπου συναντώνται:

- Ο αυτοκινητόδρομος Πάτρας - Αθήνας - Θεσσαλονίκης - Ευζώνων, που συνδέει τις τρεις κυριότερες πόλεις της χώρας και αποτελεί τμήμα του ευρωπαϊκού δικτύου αυτοκινητοδρόμων.
- Ο δυτικός άξονας Καλαμάτας - Πάτρας - Ηγουμενίτσας (Ιόνια Οδός).
- Η γέφυρα θα διευκολύνει την επικοινωνία της χώρας με την Ιταλία (και, κατ' επέκταση, με τη Δυτική Ευρώπη) μέσω των λιμανιών της Πάτρας και της Ηγουμενίτσας.

ΜΟΧΛΟΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Ο ρόλος της γέφυρας θα είναι σημαντικός για την ανάπτυξη των δεσμών μεταξύ της Πάτρας, που είναι η τρίτη σε μέγεθος πόλη της χώρας, και των κυρίως αγροτικών περιοχών της δυτικής Ελλάδας.

➤ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΑΝΑΦΟΡΑ

Η γέφυρα Ρίου - Αντιρρίου θα είναι η μεγαλύτερη σε μήκος καλωδιωτή γέφυρα σε όλο τον κόσμο με συνεχές κατάστρωμα 2.250 μέτρων.

➤ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΑΝΤΙΞΟΟΤΗΤΩΝ

Ένας σπάνιος συνδυασμός αντίξων συνθηκών συνθέτει το φυσικό περιβάλλον της γέφυρας:

- βάθος θάλασσας έως και 65 μέτρα, πυθμένας μειωμένων αντοχών, έντονη σεισμική δραστηριότητα και πιθανές τεκτονικές μετακινήσεις.

Βασικά χαρακτηριστικά του έργου είναι: η ενίσχυση του πυθμένα της θάλασσας που βρίσκεται σε βάθος 65 μ., η διάμετρος των βάθρων που φθάνει

Η μεταπολεμική κοινωνική και οικονομική εξέλιξη νομού Αχαΐας.

τα 90 μ. (πρόκειται για τα μεγαλύτερα βάρθρα που κατασκευάστηκαν ως τώρα για γέφυρα) και το πλήρως ανηρτημένο κατάστρωμα με μήκος 2.252 μέτρων (παγκόσμιος ρεκόρ). Είναι στερεή και ασφαλής, αντέχει σε πρόσκρουση δεξαμενόπλοιου 180.000 τόνων, σε ταχύτητα ανέμου 250 χλμ/ώρα και σε σεισμό μεγαλύτερο των 7 βαθμών της κλίμακας Ρίχτερ.

Η γέφυρα αποτελεί αναμφίβολα ένα από τα ασφαλέστερα σημεία, όπου μπορεί να βρεθεί κανείς σε περίπτωση ισχυρού σεισμού στην περιοχή, καθώς έχει τη δυνατότητα να απορροφήσει μετατόπιση έως και 2 μέτρων μεταξύ οποιωνδήποτε βάρθρων της.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΝΟΜΙΚΑ

Το συνολικό κόστος του έργου, με τη συνεκτίμηση των χρηματοοικονομικών εξόδων κατά τη διάρκεια της κατασκευαστικής περιόδου, κοστίζει πάνω από 800 εκατομμύρια ευρώ.

Το 10% της χρηματοδότησης έγινε από Μετοχικό κεφάλαιο, το 45% με Χρηματοδοτική συμβολή του Δημοσίου και το υπόλοιπο 45% με δάνειο της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων.

ΜΝΗΜΕΙΑ – ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΙ ΧΩΡΟΙ

Ιερός ναός Αγ. Νικολάου - ΔΡΕΠΑΝΟ

Ιερά Μονή Αναλύψεως - ΠΙΤΙΤΣΑ

— Άγιος Νικόλαος στο Πλατάνι

Ο Άγιος Νικόλαος είναι κτισμένος στους βόρειους πρόποδες του Παναχαϊκού, στη δεξιά όχθη του χειμάρρου Ξυλοκέρα. Αναφέρεται σε Βενετική απογραφή εκκλησιαστικής περιουσίας του τέλους του 17^{ου} αιώνα ως παλαιομονάστηρο. Ο ναός έχει υποστεί αρκετές επισκευές.

Η μεταπολεμική κοινωνική και οικονομική εξέλιξη νομού Αχαΐας.

ΠΑΡΑΛΙΕΣ

Η παραλία του Ρίου

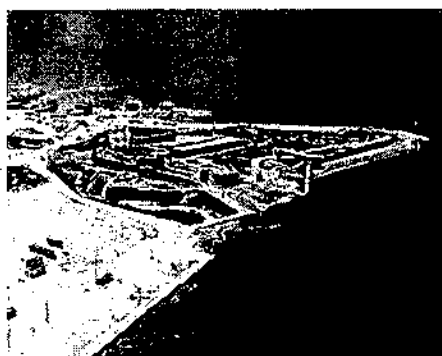

Η παραλία του Ακταίου

ΦΥΣΙΚΕΣ ΟΜΟΡΦΙΕΣ

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ ΔΗΜΟΥ ΡΙΟΥ

Τα δύο Ρία (Ρίον και Αντίρριον), οι κατά τον Ρωμαίο Λίβιο "σιαγόναι του Κορινθιακού Κόλπου", διαδραμάτισαν ιδιαίτερο ρόλο κατά τους νεώτερους χρόνους, όταν ο σουλτάνος Βογιατζήτ Β' μετέτρεψε το 1499 τις δύο ακτές σε "Κουτσούκ Τσανάκ Καλέ" ή "Μικρά Δαρδανέλλια", κατασκευάζοντας το Καστέλλι του Μορέως ή της Πάτρας (Ρίον) και το απέναντι Καστέλλι της Ρούμελης (Αντίρριον). Σαν συμπληρωματική δύναμη, το ένα του άλλου, με τα διασταυρούμενα πυρά των κανονιών τους, που εμπόδιζαν την δίοδο στα εχθρικά πλοία ή τα στερούμενα της σχετικής αδείας, ήταν επόμενο οι δύο καστροπολιτείες να είχαν την ίδια τύχη στην διαδρομή του χρόνου και την ίδια διαδοχή κατακτητών.

Το Κάστρο του Ρίου

Το 1499 έγινε η πρώτη οχύρωση του περάσματος από τον Βαγιαζήτ Β' με διπλό περίβολο και τάφρο. Το 1603, οι Ιππότες της Μάλτας προκαλούν σημαντικές καταστροφές. Το 1687 γίνεται κατάληψη από το Μοροζίνι. Γίνονται ριζικές επισκευές και παίρνει τη μορφή που έχει σήμερα: νέοι πύργοι-προμαχώνες, ενίσχυση επάλξεων. Το 1715 γίνεται κατάληψη του Κάστρου από τους Τούρκους, ενώ το 1828 το κάστρο

ύστερα από πολιορκία παραδίδεται από τους Τούρκους στον στρατηγό Μαιζών. Επισκευάζεται και παραδίδεται στους Έλληνες. Το Κάστρο χρησιμοποιήθηκε σαν φυλακή για μεγάλο διάστημα. Στο Β΄ Παγκόσμιο πόλεμο εγκαταστάθηκαν Γερμανοί. Μετά από 33 χρόνια τουρκικής παρουσίας ο Γενοβέζος Αντρέας Ντόρια καταλαμβάνει τα κάστρα, τα οποία όμως κρατά μόνο για έξι μήνες γιατί οι Οθωμανοί τα επαναποκτούν τον Απρίλιο του 1533 και τα κρατούν μέχρι το 1603, όπου τα καταστρέφουν οι Ιωαννίτες. Στην περίφημη "Ναυμαχία της Ναυπάκτου" στις 7-10-1571, μετατρέποντας όλη τη θαλάσσια περιοχή σ' ένα τεράστιο υδάτινο νεκροταφείο με τα 32.000 πτώματα των σκοτωμένων στρατιωτών να επιπλέουν μεταξύ Ρίου και Αντιρρίου και να φτάνουν μέχρι τον Πατραϊκό Κόλπο. Τότε πλησίον του Ρίου, στον Πάνορμο, δημιουργήθηκε χριστιανικό νεκροταφείο και ναός αφιερωμένος στον Αγ. Γεώργιο. Το 1687 κατασκευάζεται στο κάστρο του Ρίου ένα νέο περιτείχισμα ο ναός της Παρθένου της Υγείας (Ζωοδόχου Πηγής) και τα προπύργια του Αγίου Μάρκου, Αγίας Μαρίας και Αγίου Αντωνίου.

Το κάστρο του Ρίου, παραδόθηκε στους Γάλλους στις 30-10-1828, παρέλαβε και έγινε ο πρώτος φρούραρχος του, ο Κρητικός αξιωματικός Νικόλαος Τριτάκης, ενώ τη συνθήκη για την παράδοση του κάστρου του Αντιρρίου την υπέγραψε ο Αυγουστίνος Καποδίστριας αδελφός του Α' Κυβερνήτη της Ελλάδας. Ο Γάλλος διπλωμάτης Λουδοβίκος Αύγουστος Φελίξ Μπωζούρ (1765-1863) στο έργο του "Ταξίδι στην Οθωμανική αυτοκρατορία" περιγράφει με λεπτομέρειες και γλαφυρότητα την κατάσταση των δύο κάστρων, ενώ ο Πουκεβίλ μας πληροφορεί ότι το 1821 υπήρχε χωριό στο Ρίον με 180 οικογένειες Ελλήνων και Τούρκων, που έλεγχαν την μεγάλη πεδιάδα με το όνομα "Ο κάμπος του Κάστρου", δηλαδή Καστελόκαμπος. Το πέρασμα Ρίου - Αντιρρίου, ποτέ δεν χρησιμοποιήθηκε για το διαμετακομιστικό εμπόριο, αν και δεκάδες μικρά ιστιοφόρα έκαναν την διαδρομή, όπως μαρτυρεί ο Μανζάρ στα απομνημονεύματά του, παρά μόνο μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο. Η μετάβαση προϊόντων από την Πάτρα, το μεγάλο συλλεκτικό και διαμετακομιστικό κέντρο, προς την Στερεά Ελλάδα και από εκεί προς την Ήπειρο, γινόταν μέσω του Μεσολογγίου και του Γαλαξιδίου στην αρχή και αργότερα μέσω του Κρυονερίου με το ατμόπλοιο "Καλυδώνια".

Πρώτος, που συνέλαβε την ιδέα για την αξιοποίηση των δύο Ρίων, προς όφελος του εμπορίου, ήταν ο "πατέρας των συγκοινωνιακών μέσων", ο Χαρ. Τρικούπης, ο οποίος μαζί με τον σιδηρόδρομο, την Κωπαίδα, τον Ισθμό της Κορίνθου είχε ονειρευθεί και την ζεύξη με γέφυρα του Ρίου - Αντιρρίου κατά τα αμερικανικά πρότυπα. Μετά την "πτώχευση της Ελλάδος" η ιδέα ξεχάστηκε μέχρι το 1977 την οποία ανέσυρε από την λήθη και την έφερε στο προσκήνιο το Πανεπιστήμιο Πατρών.

Στο πέρασμα του χρόνου όμως, ενώ το Ρίον εξελισσόταν στο ωραιότερο θέρετρο των Πατρών, με σιδηροδρομικό σταθμό, με τους αθλητικούς αγώνες "Ελευθέρια" κ.α

ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΡΙΟΥ

Νύχτες Πολιτισμού-Πρωτάθλημα ιστιοσανίδας-ΗΜΙΜΑΡΑΘΩΝΙΟΣ-Beach handball

Η μεταπολεμική κοινωνική και οικονομική εξέλιξη νομού Αχαΐας.

- ΠΡΩΤΑΘΛΗΜΑ ΙΣΤΙΟΣΑΝΙΔΑΣ
- 8^{ος} ΗΜΙΜΑΡΑΘΩΝΙΟΣ

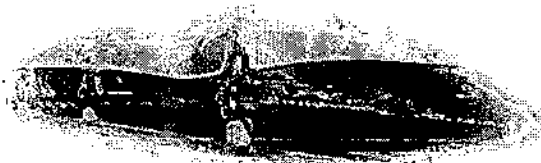

8ος Ημιμαραθώνιος Αγώνας Δρόμου (Πλατεία Γεωργίου-Ρίου)

- BEACHHANDBALL

4-5-6 Αυγούστου 2000

ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΔΗΜΟΣ ΡΙΟΥ

- Η αναδιοργάνωση, η παραγωγικότητα και η αποδοτικότητα των μηχανισμών και των υπηρεσιών της ίδιας της Αυτοδιοίκησης
- Η βελτιστοποίηση των σχέσεων δημοτών και Αυτοδιοίκησης στην καθημερινή ζωή
- Η ευαισθητοποίηση, η συμμετοχή και των ενδιαφέρων των πολιτών για την τοπική κοινωνική ζωή
- Η ανάπτυξη της ποιότητας ζωής στην πόλη και στην περιφέρεια, μέσα από παρεμβάσεις στους τομείς του πολιτισμού, της εκπαίδευσης, και της ψυχαγωγίας
- Η ανάδειξη και βελτίωση των τοπικών κοινωνικών παροχών, με δράσεις στην υγεία και την πρόνοια
- Οι νέες δυνατότητες οικονομικής ανάπτυξης των επαγγελματιών του τόπου αλλά και η δημιουργία νέων ευκαιριών απασχόλησης
- Η δημιουργία υποδομών για την οικονομική ανάπτυξη τοπικών ΜΜΕ
- Η ανάδειξη της ελκυστικότητας της περιοχής, τουριστική αξιοποίηση και εξυπηρέτηση τουριστών και επισκεπτών με την παράλληλη ανάπτυξη μηχανισμών περιβαλλοντικής προστασίας
- Οι δυνατότητες εξασφάλισης νέων οικονομικών πόρων για τους Ο.Τ.Α. μέσα από την έξυπνη αξιοποίηση τεχνολογικών συστημάτων και υπηρεσιών

ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΔΗΜΟΥ ΡΙΟΥ

Από το 1961 έως το 1991 ο ρυθμός αύξησης πληθυσμού αυξήθηκε κατά 87,2% Και ο δείκτης γεννητικότητας στην περίοδο 1985-1990 με ποσοστό 8,2%.

Η μεταπολεμική κοινωνική και οικονομική εξέλιξη νομού Αχαΐας.

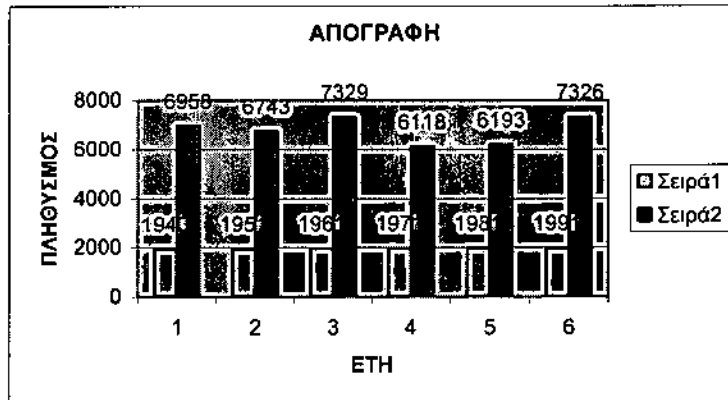
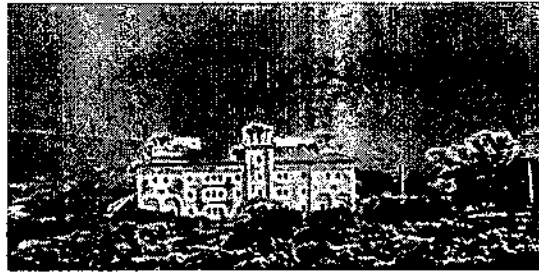
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΝΔΕΚΑΤΟ

ΔΗΜΟΣ ΣΥΜΠΟΛΙΤΕΙΑΣ

ΔΗΜΟΣ ΣΥΜΠΟΛΙΤΕΙΑΣ

ΓΕΝΙΚΑ. Ο Δήμος Συμπολιτείας συνδυάζει το γαλάζιο της θάλασσας και το πράσινο του βουνού μαζί. Είναι προικισμένος με φανταστικές παραλίες, χωριά όπως ΛΑΚΚΑ, ΓΡΗΓΟΡΙ και ΒΕΡΙΝΟ, πράσινες πλαγιές με μεγάλες εκτάσεις σταφίδας και όλο το μεγαλείο της φύσης. Υπάρχει το μοναστήρι του Αγίου Θεολόγου με πανοραμική θέα προς τον κάμφο και τον Κορινθιακό κόλπο.

Ο δήμος συνδυάζει θάλασσα φύση, βουνό.

ΑΠΟΓΡΑΦΗ ΔΗΜΟΥ ΣΥΜΠΟΛΙΤΕΙΑΣ ΑΠΟ 1940-1991

Στο δήμο γίνονται καρναβαλικές εκδηλώσεις, αγώνες ποδοσφαίρου στην παραλία της Άκολης. Το 2002 έγινε και έκθεση προβάλλοντα τα προϊόντα και τις δραστηριότητες της η Αχαική γή.

ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΣΥΜΠΟΛΙΤΕΙΑΣ

Παραλίες

Οι παραλίες του Δήμου Συμπολιτείας είναι φημισμένες. Σε απόσταση 4 χλμ. από το Αίγιο βρίσκεται η ΡΟΔΟΔΑΦΝΗ και ο παραθαλάσσιος οικισμός ΑΚΟΛΗ. Η παραλία της Άκολης είναι από τις ωραιότερες της περιοχής και τα τελευταία χρόνια παρουσιάζει ραγδαία τουριστική ανάπτυξη και έντονη ζωή.

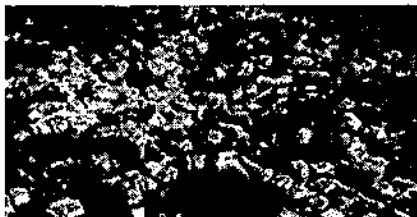
Τα ΣΕΛΙΑΝΙΤΙΚΑ βρίσκονται σε απόσταση 8 χλμ. από το Αίγιο. Η τουριστική ανάπτυξη τους άρχισε από τη δεκαετία του 60, κυρίως λόγω των θερμών λουτρών τους. Η παραλία της της είναι διαρκώς φροντισμένη από τους τοπικούς φορείς και έχει εξελιχθεί στην πιο κοσμική της περιοχής.

Η μεταπολεμική κοινωνική και οικονομική εξέλιξη νομού Αχαΐας.

Αμέσως μετά τα Σελιανίτικα, σε απόσταση 10 χλμ. από το Αίγιο βρίσκεται ο ΛΟΓΓΟΣ, που έχει μια από τις ωραιότερες παραλίες της περιοχής: η θάλασσα είναι ήσυχη (αφού ο δρόμος περνάει μακριά από την ακτή) και πολύ καθαρή. Ο Λόγγος έχει εξελιχθεί σε τουριστικό μέρος

ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΣΥΜΠΟΛΙΤΕΙΑΣ

• ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ ΛΟΓΓΟΥ

Ο Λόγγος υπήρχε από 1962 και είναι οικισμός αναπτυσσόμενος, γεγονός το οποίο φαίνεται από τους πίνακες με τα στατιστικά στοιχεία που παραθέτουμε. Έτσι, παρατηρείται έντονη δραστηριότητα ανοικοδόμησης Κτηρίων από το 1961 ως σήμερα. Υπάρχει αύξηση του πληθυσμού από τα μέσα του προηγούμενου αιώνα ως σήμερα, με ισάριθμη κατανομή όσον αφορά τις ηλικίες

Το 1835 εντάχθηκε στο Δήμο Αιγίου (Αιγιέων) της επαρχίας Αιγιαλείας του νομού Αχαΐας και Ήλιδος. Στο δήμο Αιγίου (Αιγιέων) ανήκε μέχρι το 1912. Το 1997 η κοινότητα Λόγγου καταργήθηκε και αποτελεί τμήμα του δήμου Συμπολιτείας.

Ιεροί ναοί – Μονές: Αγ. Δημήτριος.

Ο Δήμος Συμπολιτείας πήρε Γαλάζια Σημαία για το έτος 2001 για την παραλία του Λόγγου και στόχος του είναι να την διατηρεί κάθε χρόνο.

• ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ ΣΕΛΙΑΝΙΤΙΚΩΝ

Παραλία Σελιανιτικών

Οι περισσότεροι, λοιπόν, από τους κατοίκους της Σελιάνας κατέρχονταν στο παράλιο χωριό Σελιανίτικα, αρχικά για να περάσουν το χειμώνα τους και, αργότερα, για να εγκατασταθούν μόνιμα. Το τοπωνύμιο Σελιανίτικα έχει άμεση σχέση με το τοπωνύμιο της μητρόπολης τους, Σελιάνας. Στο δήμο Σελιανιτικών παρουσιάζεται σταθερή αύξηση του πληθυσμού και έντονη ανοικοδόμηση, τα οποία οφείλονται

στην τουριστική ανάπτυξη της περιοχής. Μαζί με τον οικισμό «Σελιανίτικα» απογράφεται και η οικιστική συγκέντρωση Ξενοφωνταίικα.

Διοικητική εξέλιξη

Ο οικισμός «Σελιανίτικα» από το 1879 έως το 1907 απογράφεται ως τμήμα του δήμου Αιγίου (Αιγιέων). Και σήμερα αποτελεί τμήμα του δήμου Συμπολιτείας.

Ιεροί ναοί – Μονές: Ανεμόμυλος

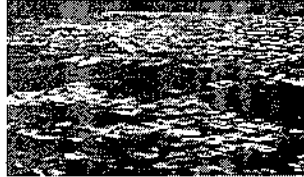
• ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ ΝΕΡΑΝΤΖΙΩΝ

Οι κάτοικοι του οικισμού αυτού ήρθαν από πολλές περιοχές, δηλαδή από την Αρκαδία, την Αράχοβα (νυν κρήνη), το Περιθώρι, τα Δουμενά, και το Καστρί Κυνουρίας. Σύμφωνα με τις περιοχές προέλευσης οι κάτοικοι έχουν ονομάσει και τις γειτονιές τους. Έτσι έχουμε συνοικίες Δουμενιώτικα, Περιθωριανά και Καστρί. Οι κάτοικοι μιλούν για την ύπαρξη νεραντζιάς που έδωσε το όνομα στην περιοχή. Ο πληθυσμός αυξάνεται, καθώς είναι πολλοί αυτοί και κυρίως

Αθηναίοι που αγοράζουν οικόπεδα και κτίζουν στην περιοχή. Ο οικισμός «Νεραντζιές» από το 1889 έως το 1907 απογραφόταν ως τμήμα του δήμου Αιγίου (Αιγιέων). Το 1926 αποτέλεσε ξεχωριστή ομώνυμη κοινότητα και το 1997, για να αποτελέσει τμήμα του δήμου Συμπολιτείας.

Ιεροί ναοί – Μονές: Άγ - Δημήτριος – Εκκλησία. Ιδιοκτησία: Εκκλησία.

• **ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ ΡΟΔΟΔΑΦΝΗΣ**

Στην εδαφική περιφέρεια του δ.δ. Ροδοδάφνης εγκαταστάθηκαν κάτοικοι από την περιοχή της Νωνάκριδας. Οι κάτοικοι έχουν δώσει στις οδούς της καινούργιας τους κατοικίας τα ονόματα των οικισμών προέλευσής τους. Μετακινήσεις των κατοίκων από το Μείντανά στα χωριά προέλευσής τους γίνεται ακόμη και σήμερα, γιατί εκεί διατηρούν τα κτήματα και τις εργασίες τους. Και στην Άβυθο (Άκολη) Ροδοδάφνης μετοίκησαν κάτοικοι από κοντινά χωριά τα οποία υπέφεραν από κατολισθήσεις. Συγκεκριμένα από τα χωριά Κρήνη, Μάγειρα, Μυρόβρυση, Μερτίδι και Άλσος. Από το Άλσος μετοίκησαν και στην Άβυθο (Άκολη), αλλά και στο Μείντανά. Αύξηση πληθυσμού σημειώνεται σταθερά και στις τελευταίες δεκαετίες, όπου συρρέει ο κόσμος στο Μείντανά, ο οποίος και αυτός απογράφεται ως συνοικία της Ροδοδάφνης. Στον Πίνακα Απογραφής Κτηρίων κατά χρονολογική περίοδο κατασκευής φαίνεται έντονη η δραστηριότητα ανοικοδόμησης της περιοχής, γεγονός που συνδυάζεται με την προσέλευση των κατοίκων και την τουριστική ανάπτυξη της περιοχής τα τελευταία χρόνια

Διοικητική εξέλιξη

Ο οικισμός "Άκολη" απογράφεται για πρώτη φορά το 1951 στην κοινότητα Ροδοδάφνης. Το 1953 σε Φύλλο Εφημερίδας της Κυβερνήσεως πιστοποιείται η ύπαρξη του οικισμού και υποδεικνύεται η μετονομασία του σε "Άβυθος. Το 1967 η διοικητική περιφέρεια του οικισμού φτάνει στο τέλος της με απόφαση του Συμβουλίου Επικρατείας, που ακύρωνε την προηγούμενη απόφαση ανάγνωσης του οικισμού "Άβυθος" σε κοινότητα. Το 1997 η κοινότητα Ροδοδάφνης καταργείται και αποτελεί μέρος του δήμου Συμπολιτείας. Έδρα του δήμου ορίστηκε με την ίδια επίσημη απόφαση ο οικισμός Ροδοδάφνη.

Ιεροί ναοί – Μονές: (Μητροπολιτικός Ναός) Πετρόχτιστη – 1874. Ιδιοκτησία: Εκκλησία.

Αρχαιολογικοί χώροι Μνημεία – Θέατρα: Αίθουσα Εκδηλώσεων Πολιτιστικού συλλόγου (Αμφιθεατρική Αίθουσα). Ιδιοκτησία: Τουρ. & Μορφωτικός σύλλογος Ροδοδάφνης "Ο Ευαγγελισμός".

• **ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ ΑΓΙΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ**

οικισμοί Άγιος Κωνσταντίνος (Αγριδαίικα) και Αγία Ελένη (Μεσόρρουγιώτικα) στο δήμο Αιγίου (Αιγιέων).

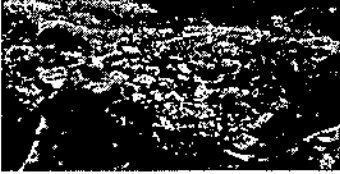
• **ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ ΔΗΜΗΤΡΟΠΟΥΛΟΥ**

Ο οικισμός Δημητρόπουλο απογράφεται σταθερά από το 1830 έως και σήμερα. Ο ρυθμός ανέγερσης νέων κτισμάτων στο διάστημα 1919-1960 συμβαδίζει με την αντίστοιχη πληθυσμιακή αύξηση αυτής της περιόδου. Εικάζουμε ότι το όνομα του οικισμού προέρχεται από επώνυμο

«Δημητρόπουλος», πιθανώς το όνομα του πρώτου οικιστή. Το 1997 η κοινότητα Δημητρόπουλου καταργήθηκε και αποτελεί διαμέρισμα του δήμου Συμπολιτείας.
Ιεροί ναοί – Μονές: Αγ. Ιωάννης εκκλησία Προφ. Ηλίας Εκκλησία - Πρώην Μοναστήρι - Μετόχι της Μονής Ταξιαρχών **Πανηγύρι:** Προφήτου Ηλία / 20 Ιουλίου.

Διατηρητέα: Δημοτικό Σχολείο (1928). Ιδιοκτησία: Δήμος. Πετρόχτιστα. Ιδιοκτησία: Ιδιωτικά.

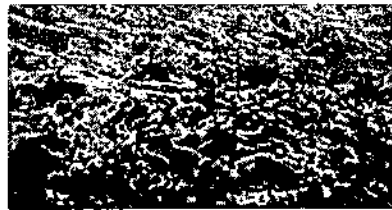
• **ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ ΤΟΥΜΠΑ**

Από την απογραφή του 1971 και μετά παρατηρείται μείωση του πληθυσμού γιατί οι κάτοικοι των οικισμών της Τούμπας και Μερτιδίου, μετοίκησαν προς τις περιοχές Μείντανά και Άβυθος (Ακολη) Ροδοδάφνης, αντίστοιχα.

Οι οικισμοί «Τούμπα» και «Μερτίδι» απαντούν πρώτη φορά το 1830 απογραφόμενοι ως τμήμα της επαρχίας Αιγιαλείας. Το 1997 καταργήθηκε η κοινότητα Τούμπας και αποτελεί τμήμα του δήμου Συμπολιτείας.

• **ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ ΔΟΥΚΑΝΑΪΚΩΝ**

Τη χρονική περίοδο 1750-75 το έδαφος του οικισμού Τσετσεβού έπαθε συνεχείς καθιζήσεις, με αποτέλεσμα οι κάτοικοί του να εγκατασταθούν στις χειμερινές εγκαταστάσεις των κοπαδιών τους. Τότε πρωτοκατοικήθηκαν και τα Δουκαναίικα. Στην απογραφή του 1981 απογράφηκε για πρώτη φορά στην κοινότητα Δουκαναίικων και ο οικισμός Ανω Δουκαναίικα, που αναγράφεται και στην τελευταία απογραφή του ελληνικού κράτους, το 1991. Το 1997 η κοινότητα Δουκαναίικων καταργήθηκε και αποτελεί τμήμα του δήμου Συμπολιτείας.

Διατηρητέα: Σχολείο – 1956.

Αξιοθέατα: Πλάτανος με βρύση.

• **ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ ΜΑΓΕΙΡΑ**

Ο Μάγειρας είναι Τσετσεβοχώρι και η δημιουργία του χωριού οφείλεται στη μετακίνηση των κατοίκων του Τσετσεβού ύστερα από καθίζηση που συνέβη στο χρονικό διάστημα 1750-1775 στον Τσετσεβό. Ετυμολογικά η λέξη Μάγειρα δηλώνει όνομα οικογένειας,

Διοικητική εξέλιξη

Στην κοινότητα

Μάγειρα προσαρτήθηκε και ο οικισμός Παληομέτοχο ή Μπαρδουτσοσκουτζαίκα το 1939, αφού αποσπάστηκε το 1997 και ανήκει στο δήμο Συμπολιτείας.

Αξιοθέατα: Κεφαλόβρυσο - Πλάτανος με βρύση.

Ιεροί ναοί – Μονές: Αγ. Πάντες – Εκκλησία. 18^{ος} αιώνας.

• ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ ΜΥΡΟΒΡΥΣΗΣ

Η Μυρόβρυση αποτελεί Τσετσεβοχώρι και, κατά συνέπεια, η δημιουργία του οφείλεται στη μετακίνηση των κατοίκων του Τσετσεβού ύστερα από καθίζηση που συνέβη στην περιοχή κατά τη χρονική περίοδο 1750-1775.

Διοικητική εξέλιξη

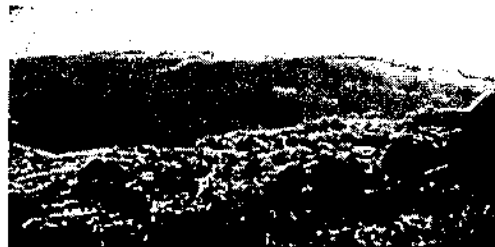
Ο οικισμός «Μυρόβρυση» απαντά πρώτη φορά το 1830 απογραφόμενος στην επαρχία Πατρών (στην απογραφή που συντελέστηκε κατά τη διάρκεια της επιστημονικής αποστολής του γάλλου στρατηγού Μαιζόν). Ο οικισμός Μυρόβρυση ήταν πάντα η έδρα της ομώνυμης κοινότητας, η οποία καταργήθηκε το 1997, για να αποτελέσει τμήμα του δήμου Συμπολιτείας.

Βιοτεχνικά - Βιομηχανικά κτήρια: Μύλος - 19^{ος} αιώνας.

Ιεροί ναοί – Μονές: Αγ. Ιωάννης - Εκκλησία - Πετρόχτιστη 1896.

Αξιοθέατα: Θέση : ΚΑΜΑΡΑ - Γέφυρα Πέτρινη.

• ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ ΛΑΚΚΑΣ

Η Λάκκα (τέως Γρόπα) είναι Τσετσεβοχώρι και, όπως όλα τα Τσετσεβοχώρια, πρωτοκατοικήθηκε κατά το διάστημα 1750-1775 ύστερα από την καθίζηση του εδάφους που σημειώθηκε στον Τσετσεβό. Τα στοιχεία αυτά μετακίνησης πληθυσμού επιβεβαιώνονται και από μια προσεκτική μελέτη του Πληθυσμιακού Πίνακα που παραθέτουμε. Πράγματι, μεταξύ των απογραφών 1961 και 1971 σημειώνεται μείωση του πληθυσμού.

Διοικητική εξέλιξη

Ο οικισμός «Γρόπα (νυν Λακκα)». Η έδρα της κοινότητας, καθ'όλη τη διάρκεια λειτουργίας της, ήταν ο οικισμός «Γρόπα (νυν Λάκκα)». Ο οικισμός «Γρόπα» και η κοινότητα «Γρόπας» μετονομάστηκαν σε οικισμό «Λάκκα» και κοινότητα «Λάκκας» το 1928. Το 1997 η κοινότητα Λάκκας καταργήθηκε και αποτελεί τμήμα του δήμου Συμπολιτείας.

Βιοτεχνικά - Βιομηχανικά Κτήρια: Υδραγωγείο.

Ιεροί ναοί – Μονές: Αγ. Αθανάσιος - Εκκλησία – Πετρόχτιστη.

• ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ

Το δ.δ. σήμερα αποτελείται από τους οικισμούς Γρηγόρι και Επταπίττα. Στο Γρηγόρι υπάρχει στη θέση "Πύργος" κυκλικό κτήριο φυλάκιο των Ελληνιστικών χρόνων. Στον οικισμό Επταπίττες υπάρχει συγκρότημα υδροκίνησης του 18ου αι. που διατηρείτε σε άριστη κατάσταση. Έχει χαρακτηριστεί από το Υπουργείο Πολιτισμού διατηρητέο μνημείο ως αξιόλογο δείγμα της προβιομηχανικής περιόδου στην Ελλάδα.

Διοικητική εξέλιξη

Ο οικισμός «Γρηγόρι» Το 1960 είναι η χρονολογία που ο οικισμός «Επταπίττα» προσαρτήθηκε στην κοινότητα Γρηγορίου. Έδρα της κοινότητας

αποτελούσε ο ομώνυμος οικισμός. Το 1997 η κοινότητα Γρηγορίου καταργήθηκε και οι οικισμοί της αποτελούν τμήμα του δήμου Συμπολιτείας.

Διατηρητέα: Θέση : «Πύργος» Φυλάκιο.

Βιοτεχνικά - Βιομηχανικά κτίρια: Θέση «Επτάπιτα» Ελαιοτριβείο - υδροκίνητο συγκρότημα. Προβιομηχανική περίοδος (τέλη 18^{ου} με αρχές 19^{ου} αιώνα).

• **ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ ΓΚΡΑΪΚΑΣ**

Στο Γκράϊκα εντοπίστηκε ναός πιθανώς των αρχαίων χρόνων, που διατηρείται σε εξαιρετική κατάσταση.

Διοικητική εξέλιξη

Ο οικισμός Γκράϊκα ανήκε από το 1840 μέχρι και το 1912 στο δήμο Αιγίου. Το 1912 ο οικισμός Γκράϊκας αναγνωρίστηκε σε κοινότητα, η οποία και παρέμεινε χωρίς καμία αλλαγή μέχρι το 1997, όταν καταργήθηκε για να αποτελέσει τμήμα του δήμου Συμπολιτείας.

Αρχαιολογική χώροι μνημεία – Θέατρα: Αρχαίος ναός: (Αρχαϊκή περίοδος)

Κάστρο - Εποχή Τουρκοκρατίας.

Ιεροί ναοί – Μονές: Αγ. Μαρίνα - Εκκλησία πέτρινη - 19^{ος} αιώνας.

• **ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ ΚΡΗΝΗΣ**

Ο οικισμός Αράχωβα (νυν Κρήνη). Το 1956 μετονομάστηκε σε «Κρήνη». Οικισμός της Κρήνης είναι ο οικισμός Μικρόνι και τα Βεραϊκά

Διοικητική εξέλιξη

Το 1956 ο οικισμός «Αράχωβα» και η κοινότητα «Αράχωβας» μετονομάστηκαν σε «Κρήνη» και κοινότητα «Κρήνης» αντίστοιχα. Το 1997 η κοινότητα Κρήνης καταργήθηκε για να αποτελέσει τμήμα του δήμου Συμπολιτείας.

Βιοτεχνικά – Βιομηχ. κτήρια: Αλευρόμυλος 1880.

Αρχαιολογικοί χώροι μνημεία – Θέατρα: Θέση : Ανω καλύβες - Αχνάρι - Δείγμα ανθρωπίνου παιδικού ποδιού σε πέτρα εποχή Τουρκοκρατίας.

Παλιό πλυσταριό 5 τσιμεντένιες σκάφες ημιυπόγειο – 1800. Ιδιοκτησία: Δήμος.

Αξιοθέατα: Θέση : Αλώνι πρώην πλατεία. Θέση: Μικρόνι - Βρύση Γκόλφω 19^{ος} αιώνας.

• **ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ ΒΕΡΙΝΟΥ**

Οι κάτοικοι του Βερίνου εγκαταστάθηκαν για πρώτη φορά στην περιφέρεια του χωριού κατά τη χρονική περίοδο 1750-75 που έγινε η κατολίσθηση και καταστροφή του οικισμού «Τσετσεβός». Η οριστική μετακίνηση των κατοίκων προς το νεοσύστατο οικισμό Μείντανά συντελέστηκε στη δεκαετία του '80.

Διοικητική εξέλιξη

Ο οικισμός Βερίνο το 1997 καταργήθηκε και αποτελεί διαμέρισμα του δήμου Συμπολιτείας.

Αρχαιολογικοί χώροι μνημεία – Θέατρα: Ιστορικό μνημείο στην μονή Αγ. Ιωάννη Θεολόγου.

Διατηρητέα: 2 Κτίρια με επιγραφές και σχέδια επί ενετών.

Ιεροί ναοί – Μονές: Αγ. Παρασκευή - Εκκλησία πετρόχτιστη – 1928. Αγ. Ιωάννης Θεολόγος - Μοναστήρι - Πολιούχος Δήμου Συμπολιτείας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΩΔΕΚΑΤΟ

ΔΗΜΟΣ ΤΡΙΤΑΙΑΣ

ΔΗΜΟΣ ΤΡΙΤΑΙΑΣ

ΓΕΝΙΚΑ. Η αρχαία αχαϊκή πόλη Τριταία ήταν μία από τις 12 πόλεις που έκτισαν οι Ίωνες στην Βόρεια Πελοπόννησο και βρίσκονταν στο χώρο του σημερινού χωριού Αγ. Μαρίνα.

Η Αρχαία Τριταία έπαιξε σημαντικό ρόλο στη σύσταση της Αχαϊκής Συμπολιτείας. Ήταν από τις πόλεις που πρωτοστάτησαν στη δημιουργία της, προκειμένου να απαλλαγούν από την ηγεμονία των Μακεδόνων. Υπήρξε μεγάλο εμπορικό κέντρο της εποχής με μεγάλη ακμή μέχρι σήμερα και την κατάκτηση της Ελλάδας από τους Ρωμαίους.

Με την μεγάλη εμποροπανήγυρη της Βουντούκλας, που άγνωστο πότε και κατά ποιο τρόπο ξεκίνησε η οποία συνεχίζεται μέχρι και σήμερα, αναβιώνει η περιοχή το παλιό της μεγαλείο.

Σχετικά με το όνομα της υπάρχουν διάφορες εκδοχές: Μπορεί να προέρχεται από το γιο του Ποσειδώνα Τρίτωνα. Ο Πausanias αναφέρει στα Αχαϊκά του πως "οικιστής της Τριταίας ήταν ο Κέλβιδας που ήρθε από την Κύμη των αποικιών της Κάτω Ιταλίας.

Η Τριταία εκοσμείτο με αρκετά ιερά και ναούς και ανάμεσα τους ξεχώριζαν ο ναός των Μεγίστων Θεών και ο ναός της Αθηνάς.

Μεγάλο πολιτιστικό γεγονός είναι η Λαϊκή Συνέλευση στην Αρχαία Τριταία, περιοχή Αγ. Μαρίας που γίνεται κάθε Μάιο.

Γνωριμία με την περιοχή

Η περιοχή του Δήμου παρουσιάζει μικρή αλλά συνεχή αύξηση πληθυσμού τις τελευταίες δεκαετίες. Την δεκαετία 71-81 η αύξηση ήταν 3,19%, την δεκαετία 81-91 1,41% και συνολικά 71-91 αύξηση 4,64%. Ο δείκτης γήρανσης είναι στο 30% ενώ ο εξαρτώμενος πληθυσμός φθάνει στο 70%.

Κύριος παραγωγικός τομέας της περιοχής είναι ο πρωτογενής, στον οποίο ασχολείται το μεγάλο μέρος του οικονομικού ενεργά πληθυσμού. Στον δευτερογενή τομέα ελάχιστες είναι οι οικογενειακού τύπου μεταποιητικές μονάδες αγροτικών προϊόντων. Μικρό ποσοστό απασχολείται στον τριτογενή τομέα. Το οδικό δίκτυο έχει αναπτυχθεί αρκετά τα τελευταία χρόνια καλύπτοντας τις βασικές ανάγκες των κατοίκων της περιοχής. Λόγω της μεγάλης έκτασης του Δήμου (τρίτος του νομού) και του ανάγλυφου της περιοχής, το συνολικό οδικό δίκτυο είναι εκτεταμένο φθάνοντας περίπου τα 400χλμ. (κύριο - δευτ. - αγρ. - δασικό). Το δίκτυο ύδρευσης δεν είναι ενιαίο. Μικρό μέρος αυτού παραμένει με αμιαντοσωλήνες που είναι προς αντικατάσταση. Δίκτυο αποχέτευσης δεν υπάρχει και οι ανάγκες καλύπτονται από απορροφητικού βόθρους. Στον κλάδο των τηλεπικοινωνιών υπάρχει κάλυψη στο σύνολο του Δήμου από σταθερή τηλεφωνία και σε μεγάλο βαθμό από κινητή. Στο τομέα της ηλεκτροδότησης υπάρχει επαρκώς κάλυψη με ελλείψεις που αντιμετωπίζονται. Το υπάρχον αρδευτικό δίκτυο εντοπίζεται στις λιμνοδεξαμενές του Δ.Δ. Σκιαδά. Σε πλήρη λειτουργία (που δεν υφίσταται λόγω τεχνικών προβλημάτων) προβλέπεται να καλύπτει 7.000 στρ. της νότιας πλευράς του Δήμου. Στις υπόλοιπες περιοχές δεν υπάρχει αρδευτικό δίκτυο.

Η πρωτοβάθμια περίθαλψη στην Τριταία, καλύπτεται από 1 Κ.Υ. στην Ερυμάνθεια και τρία αγροτικά ιατρεία. Στον τομέα της εκπαίδευσης λειτουργούν 3 νηπιαγωγεία, 5 δημοτικά, 2 γυμνάσια, 1 λύκειο και 2 Ι.Ε.Κ. με 3 ειδικότητες.

Η συγκοινωνία χαρακτηρίζεται από αραιά δρομολόγια που εξυπηρετούν τα μεγάλα Δ.Δ. Το σύνολο των υπηρεσιών είναι συγκεντρωμένο στο Δ.Δ.

Η μεταπολεμική κοινωνική και οικονομική εξέλιξη νομού Αχαΐας.

Ερυμάνθειας. Οι οργανωμένες πολιτιστικές εκδηλώσεις περιορίζονται σε τοπικές γιορτές. Υπάρχουν αρκετά μνημεία (θρησκευτικά - αρχαιολογικά)

καθώς και αξιόλογα αρχιτεκτονικά κτίσματα που είναι αξιόπιστα. Δεν υπάρχουν υποδομές στον τομέα του τουρισμού. Το φυσικό περιβάλλον βρίσκεται στο επίκεντρο της αναπτυξιακής προσπάθειας. Ο ορεινός όγκος του Ερύμανθου βρίσκεται στην πρόταση του NATURA 2000 και συναντάμε όσο αφορά την περιοχή του Δήμου, ζώνη αείφυλλων πλατύφυλλων, ζώνη με κεφαλληνιακή ελάτη, αναδασικά συστήματα, παρόχθια βλάστηση. Σε χαμηλότερα υψόμετρα εκτός ορεινού όγκου συναντάμε δάση χαλεπίου πεύκης.

ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΑ ΔΗΜΟΥ ΤΡΙΤΑΙΑΣ

Ο Δήμος Τριταίας βρίσκεται στα Νότια του Νομού Αχαΐας και συνορεύει Βορειοδυτικά με τον Δήμο Ωλένης, Βόρεια με των Δήμο Φαρών και Νότια με τους Δήμους του Ν. Ηλείας. Έχει έκταση 244.798 στ. και 5.051 χιλ. κατοίκους. Αποτελείται από τα εξής δημοτικά διαμερίσματα:

Δ.Δ ΣΤΑΥΡΟΔΡΟΜΙ - ΕΔΡΑ

- Δ.Δ. ΑΓΙΑΣ ΒΑΡΒΑΡΑΣ
- Δ.Δ. ΑΓΙΑΣ ΜΑΡΙΝΑΣ
- Δ.Δ. ΑΛΕΠΟΧΩΡΙΟΥ
- Δ.Δ. ΒΕΛΙΜΑΧΙΟΥ
- Δ.Δ. ΔΡΟΣΙΑΣ
- Δ.Δ. ΕΡΥΜΑΝΘΕΙΑΣ
- Δ.Δ. ΚΑΛΦΑ
- Δ.Δ. ΜΑΝΕΣΙΟΥ
- Δ.Δ. ΡΟΥΠΑΚΙΑΣ
- Δ.Δ. ΣΚΙΑΔΑ
- Δ.Δ. ΣΚΟΥΡΑ
- Δ.Δ. ΣΠΑΡΤΙΑΣ
- Δ.Δ. ΧΙΟΝΑΣ

ΑΞΙΟΘΕΑΤΑ – ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΔΗΜΟΥ ΤΡΙΤΑΙΑΣ

☞ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Ορειβασία

Στον Ερύμανθο

Η μεταπολεμική κοινωνική και οικονομική εξέλιξη νομού Αχαΐας.

Η διαδρομή για την ψηλότερη κορυφή γίνεται από τον Τσαπουρνιά, κοντά στο χωριό Μίχα (1015 μ.).

Πεζοπορία

Μονοπάτια στον Ερύμανθο

Μίχα - Προφήτης Ηλείας - Καλέντζι Ερύμανθος (κορυφή)

Ξεκινάει από το δασικό δρόμο στο χωριό Καλέντζι (900 μ.).

Αναρρίχηση

Αλεποχώρι

Βρίσκεται στους πρόποδες του Ερύμανθου, δυτικά από τον κώνο του Ωλένου, δίπλα στην κοίτη του Τεθρέα. Απέχει από την Πάτρα 40χλμ. Περιλαμβάνει 5 πεδία με 60 διαδρομές συνολικά, ενώ υπάρχουν δυνατότητες για πολλές διαδρομές ακόμη. αρνητική κλίση.

Σπαρτιά (Γρεβενού)

Βρίσκεται στις παρυφές ενός εκτετεμένου ελατοδάσους στους δυτικούς πρόποδες του Ερύμανθου, λίγο ψηλότερα από το Αλεποχώρι, στα 800μ. υψόμετρο. Απέχει από την Πάτρα γύρω στα 50χλμ και υπάρχουν 10 διαδρομές μεσαίας έως υψηλής δυσκολίας στην σπηλιά δεξιά από τον δρόμο πριν μπούμε στο χωριό.

River Sports

Κυρίως τα ποτάμια Λάδωνα και Ερύμανθο προσφέρονται για rafting ενώ στην λίμνη του Λάδωνα για καγιάκ ή κανό.

➤ ΑΞΙΟΘΕΑΤΑ ΔΗΜΟΥ ΤΡΙΤΑΙΑΣ

Η Τριταία κοσμείται με αρκετά ιερά και ναούς και ανάμεσά τους ξεχωρίζουν ο ναός των Μέγιστων Θεών και ο ναός της Αθηνάς. Σε όλη την ευρύτερη περιοχή, έχουν βρεθεί πολλά σημάδια της αρχαιότητας, όπως τα ίχνη από κυκλώπεια τείχη στο χωριό Ερυμάνθεια και το μυκηναϊκό νεκροταφείο στο χωριό Δροσιά.

Ανάμεσα στα άλλα αξιοθέατα υπάρχουν οι Ιερές Μονές των Αγίων Πάντων, των Νοτενών, το ναΐσκο της Παναγίας η Μονή του Αγίου Ιωάννου του Θεολόγου, επίσης υπάρχουν

καταράκτες στην κορυφή του Ερύμανθου και η εγκαταλελειμμένη Μονή των Ταξιαρχών (χτισμένη το 1700).

Κάθε καλοκαίρι πραγματοποιούνται ποικίλες πολιτιστικές εκδηλώσεις και τοπικά πανηγύρια με παραδοσιακή ελληνική μουσική.

ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΔΗΜΟΥ ΤΡΙΤΑΙΑΣ

Οι γενικοί αναπτυξιακοί στόχοι είναι οι εξής: Η βελτίωση ποιότητας ζωής των κατοίκων της περιοχής. Η τουριστική αξιοποίηση της περιοχής. Η συγκράτηση του πληθυσμού και η αντιστροφή της τάσης φυγής προς τα αστικά κέντρα. Οι παραπάνω στόχοι ταυτίζονται με τους αναπτυξιακούς της Π.Δ.Ε. και περιλαμβάνουν ένα σύνολο δράσεων και έργων που αφορούν την τεχνική υποδομή και αξιοποίηση ανθρώπινου δυναμικού.

Εκτελούμενα Έργα Δράσεις στο Δήμο

Μέσω του Ειδικού Προγράμματος Τοπικής Αυτοδιοίκησης, εκτελούνται αυτή την στιγμή τα εξής εγκεκριμένα έργα:

Οδοποιία Δ.Δ Δήμου, προϋπολογισμός 48.000.000 δρχ.

Η μεταπολεμική κοινωνική και οικονομική εξέλιξη νομού Αχαΐας.

Συμπεριλαμβάνει βελτιώσεις του εσωτερικού δικτύου σε 7 Δ.Δ. (Αγ. Βαρβάρα, Αλεποχώρι, Βελημάχι, Ερυμάνθεια, Κάλφα, Μάνεσι και Σταυροδρόμι).
Υδρευση Δ. Τριταίας, προϋπολογισμός 65.000.000 δρχ.

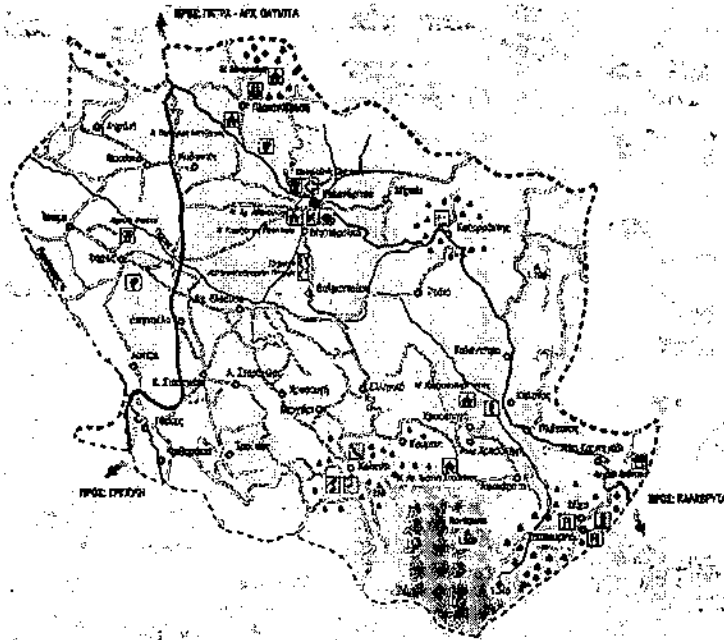
Το έργο περιλαμβάνει αντικαταστάσεις εσωτερικών δικτύων, στεγάνωση υφιστάμενων και νέων δεξαμενών, προμήθεια και εγκατάσταση αντλητικών συγκροτημάτων, κατασκευή φρεατίων και εγκατάσταση χλωριωτήρα, αποχέτευση ακαθάρτων και ομβρίων και τέλος γίνεται μελέτη για εκσυγχρονισμένα σφαγεία στο δήμο Τριταίας

Στόχος του έργου είναι η βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης και της ποιότητας ζωής των κατοίκων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ
ΤΡΙΤΟ

ΔΗΜΟΣ ΦΑΡΡΩΝ

ΔΗΜΟΣ ΦΑΡΡΩΝ

ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΦΑΡΡΩΝ

Στο βορειοδυτικό άκρο του Όρους Ερύμανθος εκτείνεται ο Δήμος Φαρρών, από τους πιο μεγάλους και ιστορικούς Δήμους του Νομού Αχαΐας. Κατά την παράδοση, χτίστηκε από το Φάρητα, γιο του θεού Ερμή και της Φιλομάδειας. Ο Δήμος Φαρρών υπάρχει από το 1835 και μέχρι τη διάλυσή του το 1912 περιλάμβανε 35 χωριά.

Σήμερα, αποτελείται από 16 όμορφα χωριά, φωλιασμένα στην πυκνή βλάστηση και περιτριγυρισμένα από καταρράκτες και τους αμέτρητους παραπόταμους του Πείρου ποταμού. Έδρα του Δήμου είναι η Χαλανδρίτσα, που απέχει μόλις 17 χιλιόμετρα από την Πάτρα και αποτελεί κόμβο των μεγάλων οδικών αξόνων Πατρών - Καλαβρύτων και Πατρών - Τρίπολης. Αξίζει να αναφερθεί, ότι στη Χαλανδρίτσα, φιλοξενείται κάθε χρόνο, στα τέλη Αυγούστου, η μοναδική στο νομό Έκθεση Γεωργικών Μηχανημάτων και Προϊόντων Αχαϊκής Γης.

Στα γραφικά χωριά του Δήμου, συναντάμε πλήθος ιστορικών μνημείων και αρχαιολογικών χώρων, με σημαντικότερα το Φράγκικο Πύργο ή Πύργο του Tremouille, έναν οικισμό Μυκηναϊκής Εποχής, ένα εκτεταμένο νεκροταφείο Μυκηναϊκής Εποχής, ένα Ρωμαϊκό νεκροταφείο και ένα Ενετικό Φρούριο. Αξιοσημείωτος είναι ο αριθμός των Βυζαντινών θρησκευτικών μνημείων, με πιο χαρακτηριστικά τον Ιερό Ναό Αγίου Αθανασίου, τον Ιερό Ναό Κοίμησης της Θεοτόκου και την Ιερά Μονή Χρυσοποδαρίτισσας.

Η μεταπολεμική κοινωνική και οικονομική εξέλιξη νομού Αχαΐας.

Στα ορεινά, κυριαρχεί στο τοπίο το αξιόλογο φυσικό περιβάλλον με την άγρια ομορφιά. Έλατα, πυκνή βλάστηση, ποτάμια, ρυάκια, καταρράκτες και σπήλαια συνθέτουν τη φυσιογνωμία της περιοχής. Ανάμεσα στα πυκνά δέντρα φυτρώνουν αρκετά αρωματικά φυτά, όπως τσάι, ρίγανη και τίλιο, τα καλύτερα στον κόσμο όπως ισχυρίζονται οι κάτοικοι των ορεινών χωριών. Η συχνή εμφάνιση άγριων ζώων (λαγοί, σκαντζόχοιροι, αλεπούδες, δρυοκολάπτες, πέρδικες, γερακίνες κ.λπ.) συγκεντρώνει τα βλέμματα των πεζοπόρων.

Ο Δήμος Φαρρών προσφέρεται για θερινό και χειμερινό τουρισμό, επειδή συνδυάζει το αξιόλογο φυσικό περιβάλλον με πλήθος σημαντικών πολιτιστικών στοιχείων.

Ιερός Ναός Αγίου Ιωάννη	Ιερός Ναός Αγίου Αθανασίου	Μουσείο Λαϊκής Τέχνης & Τοπικής Ιστορίας
Ιερά Μονή Χρυσοποδαρίτισσας	Πείρος Ποταμός	Παρατείρος (χειμάρρος)
Οικισμός Μυκηναϊκής Εποχής	Όρος Ερύμανθος	Δασικό Χωριό (θέση Λάπατα)
Εκτροφείο Θηραμάτων	Καταρράκτης	

ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΔΗΜΟΥ ΦΑΡΡΩΝ

Δημοτικό Διαμέρισμα	Πληθυσμός(απογραφή 2001)	Έκταση(στρέμματα)
Βασιλικό	918	10.555
Ελληνικό	325	17.658
Ίσωμα	539	9.028
Καλάνιστρα	192	21.535
Κάλανος	140	6.602
Καλούσι	335	22.410
Καταρράκτης	221	10.479
Κριθαράκια	245	8.703
Λακκώματα	139	20.751
Μίραλι	137	12.830
Ν. Κομπηγάδι	188	12.430
Πλατανόβρυση	456	14.393
Σταροχώρι	615	18.762
Φαρές	528	11.230

Η μεταπολεμική κοινωνική και οικονομική εξέλιξη νομού Αχαΐας.

Χαλανδρίτσα	1144	26.501
Χρυσοπηγή	178	12.881
ΣΥΝΟΛΟ	6300	236.748

ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΦΑΡΡΩΝ

Κοινωνικές υπηρεσίες

Το Πρόγραμμα «Βοήθεια στο σπίτι»

Στοχεύει: Στην εξασφάλιση των απαραίτητων υπηρεσιών για μία αξιοπρεπή ζωή. Εξασφαλίζει την παραμονή των ηλικιωμένων ατόμων στο οικείο τους περιβάλλον. Και το

Κέντρο εξυπηρέτησης πολιτών (Κ.Ε.Π.) Δήμου Φαρρών

ΣΧΟΛΕΙΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΦΑΡΡΩΝ

Στη Χαλανδρίτσα λειτουργεί Νηπιαγωγείο, Δημοτικό και Γυμνάσιο. Στο Βασιλικό λειτουργεί Νηπιαγωγείο και Δημοτικό. Στην Πλατανόβρυση Δημοτικό. Στην Αγριλιά Δημοτικό. Στο Δήμο Φαρρών Νηπιαγωγείο, Δημοτικό και Γυμνάσιο. Στο Σταροχώρι (Δαφνούλα) Δημοτικό. Στο Ίσωμα Νηπιαγωγείο και Δημοτικό. Στα Κριθαράκια Νηπιαγωγείο και Δημοτικό και στο Ελληνικό Δημοτικό Σχολείο.

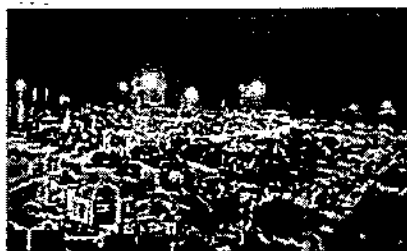
ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΦΑΡΡΩΝ

ΕΚΘΕΣΗ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ: Ιστορικό 7^{ης} Έκθεσης Γεωργικών Μηχανημάτων & Προϊόντων Αχαΐκής Γης

Ο Πολιτιστικός Σύλλογος Χαλανδρίτσας τον Αύγουστο του 1998 πήρε την πρωτοβουλία και ξεκίνησε με μικρά, αλλά θαρραλέα βήματα τη διοργάνωση της Έκθεσης Γεωργικών Μηχανημάτων (Agrotica 98). Αφορμή γι' αυτή την πρωτοβουλία, στάθηκε το γεγονός πως στην περιοχή ήταν καθιερωμένη επί σειρά ετών η περίφημη ζωοπανήγυρης που αναδείκνυε την Χαλανδρίτσα σε σπουδαίο αγροτικό - οικονομικό κέντρο για την εποχή της.

Τον Αύγουστο του 2000 & 2001, ως παράλληλη εκδήλωση, προστέθηκε Έκθεση με Αγροτικά Παραδοσιακά Εργαλεία, αντιπαραβάλλοντας έτσι το χτες με το σήμερα, ενώ παράλληλα πραγματοποιήθηκε η πρώτη επιτυχημένη προσπάθεια συγκέντρωσης και έκθεσης του τόσο αξιόλογου παραδοσιακού υλικού που υπάρχει στην περιοχή. Αυτό ήταν και το καθοριστικό βήμα για τη δημιουργία του Μουσείου Λαϊκής Τέχνης και Τοπικής Ιστορίας, ενός έργου που ήδη ολοκληρώθηκε.

Μοναδική στο είδος της στο Νομό Αχαΐας η Έκθεση, αποτελεί πλέον θεσμό και πραγματοποιείται στο Δημοτικό Διαμέρισμα Χαλανδρίτσας (έδρα του Δήμου Φαρρών).

Η μεταπολεμική κοινωνική και οικονομική εξέλιξη νομού Αχαΐας.

Για 5^η συνεχή χρονιά το 2002, έχοντας και την στήριξη του Περιφερειακού ταμείου Ανάπτυξης της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδος, διοργανώθηκε «Έκθεση Παραδοσιακών επαγγελμάτων» και για πρώτη φορά λειτούργησε περίπτερο για την προβολή των δραστηριοτήτων του Πολιτιστικού Τομέα του Δήμου, των Πολιτιστικών Συλλόγων και φορέων της περιοχής καθώς επίσης περίπτερο για την προβολή των «επαγγελματιών της περιοχής». Η επισκεψιμότητα ως εκ τούτου αυξήθηκε κατακόρυφα με πολύ θετικές συνέπειες για τον τοπικό πληθυσμό.

Η απουσία άλλης και μάλιστα καθιερωμένης σχετικής Έκθεσης στην ευρύτερη περιοχή και σε συνδυασμό με τη σημειωθείσα επιτυχία, επέβαλε ενέργειες ούτως ώστε η Έκθεση της Χαλανδρίτσας να εξελιχθεί σε ένα σημαντικό αγροτικό--τουριστικό και οικονομικό γεγονός της ευρύτερης Περιφέρειας της Δυτικής Ελλάδος.

Έτσι το 2003, προστέθηκαν στην Έκθεση, τμήμα Προβολής κι Ανάδειξης των Αχαϊκών Αγροτικών Προϊόντων με τον γενικότερο τίτλο: «Προϊόντα Αχαϊκής Γης». Στην Έκθεση είχαν δυνατότητα συμμετοχής όλοι οι παραγωγοί του Νομού Αχαΐας με ιδιαίτερη έμφαση, στα βιολογικά προϊόντα. Η πρωτοβουλία αυτή συνετέλεσε στην προώθηση των Τοπικών - Αχαϊκών Προϊόντων στην ολοένα και πιο ανταγωνιστική αγορά, αναδεικνύοντας τα ποιοτικά τους χαρακτηριστικά και προβάλλοντας τις μεθόδους παραγωγής και τυποποίησής τους. Εξ άλλου, στα πλαίσια της διοργάνωσης παρείχετο η δυνατότητα ανάδειξης κορυφαίων θεμάτων της περιοχής, μέσα από τη συντονισμένη συνεδριακή και εκθεσιακή προβολή τους, όπως: Ολυμπιακοί Αγώνες 2004, Πάτρα - Πολιτιστική Πρωτεύουσα, Αυτοκινητοδρόμιο Πάτρας, Μεσογειακοί Αγώνες, κ.λπ.

Η επιτυχία της Έκθεσης αποδείχτηκε πως οφείλεται κυρίως στη μεγάλη συμμετοχή των εκθετών (επιχειρήσεις-παραγωγοί) και στην πολύ μεγάλη προσέλευση επισκεπτών από όλες τις μεριές της Πελοποννήσου.

η απόφαση, να προσθέσουμε και να εμπλουτίσουμε την Έκθεση με αγροτικά προϊόντα και με παράλληλες εκδηλώσεις και δραστηριότητες, δικαιώθηκε από το αποτέλεσμα. Το καινούργιο βήμα που κάναμε για την προβολή των Αχαϊκών Προϊόντων, εναρμονίστηκε πλήρως με το σύγχρονο τρόπο προώθησης των προϊόντων και τις νέες ανάγκες της αγοράς και των καταναλωτών. Ενδεικτικά αναφέρουμε: Λάδι – Ελιές, Σταφύλια – σταφίδα, Κρασί, Ούζο – Τσίπουρο, Τεντούρα, Ζυμαρικά, Τυροκομικά προϊόντα, Αλλαντικά, Οπωροκηπευτικά, Εσπεριδοειδή, Όσπρια (π.χ. φασόλια), Αρτοσκευάσματα, Ξηροί καρποί (π.χ. καρύδια, αμύγδαλα), Προϊόντα αρωματικών και φαρμακευτικών φυτών (π.χ. ρίγανη, βασιλικός, θυμάρι, τσάι του βουνού, χαμομήλι, φασκόμηλο), Μέλι, Γλυκά κουταλιού – Ροδοζάχαρη, Λουκούμια – Καραμέλες, Βιολογικά προϊόντα, Ανθοκομικά είδη, Είδη χειροτεχνίας, Πήλινα - Κεραμικά – Υφαντά.

Σήμερα: Πιστεύοντας στην ορθότητα του εγχειρήματος, και ιδιαίτερα μετά την επιτυχία που σημείωσε την περσινή χρονιά, ανέδειξε την Έκθεση ως σημαντικό θεσμό πληροφόρησης κι αναφοράς του πληθυσμού του Νομού Αχαΐας.

Είναι ενδεικτικό ότι κάθε χρόνο πλέον, την Έκθεση επισκέπτονται πάνω από 10.000 αγρότες της περιοχής. Η επιτυχία των προηγούμενων χρόνων, επιτάσσει νέους σχεδιασμούς και ενέργειες για την περαιτέρω αναβάθμισή και διεύρυνσή της και σε άλλους τομείς. Φιλοδοξούμε και προς αυτή την κατεύθυνση θα εξαντλήσουμε όλα τα περιθώρια και όλες μας τις δυνατότητες, να δυναμώσουμε την φετινή Έκθεση ακόμη περισσότερο, να την διευρύνουμε

και να την εμπλουτίσουμε ακόμα πιο πολύ, καθιστώντας την μοναδική στη Νοτιοδυτική Ελλάδα, με Πανελλήνια εμβέλεια.

ΜΝΗΜΕΙΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΦΑΡΡΩΝ

• Μουσείο Λαϊκής Τέχνης & Τοπικής Ιστορίας

Το Μουσείο Λαϊκής Τέχνης και Τοπικής Ιστορίας στεγάζεται σε έναν αναπαλαιωμένο νερόμυλο-νεροτριβή, στον παραδοσιακό οικισμό Χαλανδρίτσας, έδρα του Δήμου Φαρρών. Το εκθεσιακό υλικό θα περιλαμβάνει αγροτικά εργαλεία και μηχανήματα, αγγεία, οικιακά σκεύη, παραδοσιακές φορεσιές, φωτογραφίες, χάρτες της περιοχής, βιβλία, αρχαιακό υλικό κ.λπ. Στόχος του Μουσείου, είναι η ενημέρωση του κοινού (επισκέπτες, κάτοικοι της περιοχής, μαθητές, φοιτητές, επιστήμονες, ερευνητές κ.λπ.) και η ενεργή συμμετοχή του στην πολιτιστική ζωή με θεματικά αφιερώματα - παρουσιάσεις, πολιτιστικές εκδηλώσεις, σεμινάρια, εκδόσεις εντύπων/ βιβλίων/ λευκωμάτων κ.λπ. Επιπλέον, γίνεται προσπάθεια για να λειτουργήσει ο νέος αυτός χώρος, και ως Κέντρο Λαϊκού Πολιτισμού.

• Ιερά Μονή Χρυσοποδαρίτισσας

Απέναντι από τα χωριά Καλάνιστρα και Κάλανο (Νεζεριτοχώρια) συναντάμε την Ιερά Μονή Χρυσοποδαρίτισσας. Κυκλωμένη από αιωνόβια δέντρα και κήπους, αποτελεί σημείο αναφοράς για την περιοχή. Η Μονή, η οποία είναι πολιούχος του Δήμου Φαρρών, λεγόταν και μονή Νεζερών. Κτίστηκε στα τέλη του 12ου αιώνα και περιέχει χειρόγραφα. Ο ναός της Παναγίας είναι χτισμένος μέσα σε σπήλαιο με σταλακτίτες, όπου σώζονται αγιογραφίες. Σήμερα, έχει κηρυχτεί μνημείο από το Υπουργείο Πολιτισμού (6η Εφορία Βυζαντινών Αρχαιοτήτων).

• Μυκηναϊκός οικισμός Χαλανδρίτσας

Μυκηναϊκός οικισμός στην θέση Άγιος Γεώργιος Χαλανδρίτσας. Ο οικισμός ήρθε στο φως το 1985. Η έρευνα δεν έχει ολοκληρωθεί. Στην κορυφή του λόφου πιθανόν να υπήρχε Μέγαρο το οποίο πιθανότατα έχει καταστραφεί.

Το κύριο χαρακτηριστικό του οικιστικού ιστού είναι ότι σε κάθε δωμάτιο διατηρούνται τα θεμέλια τοίχου που υποβάσταζε το δάπεδο του επάνω ορόφου. Σε ορισμένα δωμάτια βρέθηκαν παιδικές ταφές σε μικρούς κιβωτιόσχημους τάφους κάτω από το

δάπεδο. Η κεραμική χρονολογείται στην Υστεροελλαδική IIIB και IIIΓ περίοδο (13^{ος}-11^{ος} αιώνας π.Χ.).

- **Ιερός Ναός Αγίου Αθανασίου**

Κοντά στο Φράγκικο Πύργο ή Πύργο του Tremouille σώζεται, σε άριστη κατάσταση αλλά με νεότερες προσθήκες, ο Βυζαντινός Ναός του Αγίου Αθανασίου, που χτίστηκε το 15ο αιώνα. Είναι σταυροειδής με τρούλο και έχει εξω-νάρθηκα. Στο Ιερό βρίσκεται η ξύλινη εικόνα του Αγίου Αθανασίου, η οποία από το 1772 είναι σημαδεμένη από βόλια Τουρκαλβανών. Μάλιστα, ένα από τα βόλια είναι ακόμα σφηνωμένο στην εικόνα! Σήμερα, ο ναός έχει χαρακτηριστεί μνημείο από το Υπουργείο Πολιτισμού (6η Εφορία Βυζαντινών Αρχαιοτήτων).

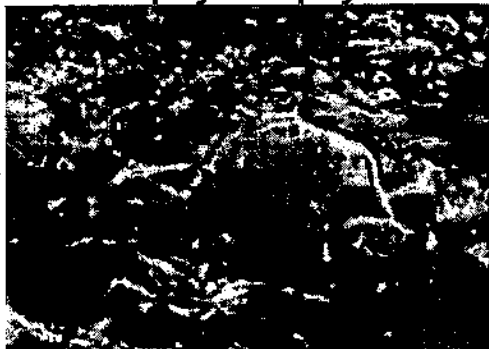
ΦΥΣΙΚΕΣ ΟΜΟΡΦΙΕΣ ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΦΑΡΡΩΝ

- **Όρος Ερύμανθος**

Στα σύνορα με το Νομό Ηλείας υψώνεται ο Ερύμανθος. Ψηλότερη κορυφή του είναι ο Ωλενός (υψόμετρο 2.224 μ.), Σύμφωνα με τη μυθολογία εδώ ζούσε ο τρομερός κάπρος που τον εξολόθρευσε ο γιος του Δία και της Αλκμήνης, ο Ηρακλής. Το βουνό έγινε καταφύγιο κατατρεγμένων και ορμητήριο επαναστατών κατά την Τουρκοκρατία και τη Γερμανο-Ιταλική κατοχή, ενώ σήμερα αποτελεί πόλο έλξης για ομάδες πεζοπόρων και ορειβατών. Το άγριο φυσικό περιβάλλον, τα δάση κωνοφόρων, η πυκνή βλάστηση, η πλούσια πανίδα, η εξαιρετική θέα, οι πηγές, τα ρυάκια και οι κόκκινοι ή πράσινοι σχιστόλιθοι δεν αφήνουν κανέναν ασυγκίνητο...

- **Πείρος Ποταμός**

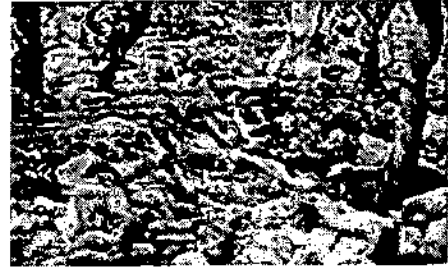

Κύριος ποταμός στο Δήμο Φαρρών είναι ο Πείρος, ο οποίος πηγάζει από τον Ερύμανθο, διέρχεται νότια της Χαλανδρίτσας διασχίζοντας την

πεδιάδα Φαρρών- Χαλανδρίτσας και εκβάλλει στον Πατραϊκό κόλπο. Η λεκάνη απορροής του είναι η μεγαλύτερη στη Δυτική Αχαΐα. Στη διαδρομή του, ο Πείρος δέχεται πλήθος χειμάρρων, όπως ο Παραπείρος, το Πουρναρολάγκαδο, το Τρανολάγκαδο και το Μεσολάγκαδο. Κατά μήκος του Πείρου υπάρχει μονοπάτι, το οποίο ξεκινάει από τη Βαλμαντούρα και καταλήγει στα Λακκώματα.

- **Παραπείρος (χειμάρρος)**

Ο Παραπείρος, που ονομάζεται και Τεθρέας, αποτελεί τον κυριότερο κλάδο του Πείρου ποταμού. Πηγάζει από τις κορυφές Προφήτης Ηλίας, Πυργάκιον, Ψηλή Τούρλα και Γρανίτης του Ερύμανθου. Σε αυτόν συμβάλλουν τα ρέματα Πόρος, Κακό Λαγκάδι, Λαχίδα, Δύο Λαγκάδια και Πέλιζα.

ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΦΑΡΡΩΝ

- **Δασικό Χωριό (θέση Λάπατα)**

Στη θέση Λάπατα του Ερύμανθου (Δ.Δ. Λακκωμάτων), πρόκειται να χτιστεί πολύ σύντομα το – μοναδικό στην Περιφέρεια – Δασικό Χωριό. Είκοσι καλοφτιαγμένα σπιτάκια, επιπλωμένα και κατάλληλα εξοπλισμένα, θα είναι στο άμεσο μέλλον διαθέσιμα για να διανυκτερεύσουν ομάδες επισκεπτών (ορειβάτες, πεζοπόροι, μαθητές όλων των βαθμίδων εκπαίδευσης κλπ.).

- **Εκτροφείο θηραμάτων**

Στο Δημοτικό Διαμέρισμα Καλουσίου λειτουργεί εκτροφείο θηραμάτων, όπου το Δασαρχείο Πάτρας εκτρέφει πέρδικες, φασιανούς, ελάφια, λαγούς κλπ.

ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΦΑΡΡΩΝ

Τα χωριά του Δήμου Φαρρών

Καλούσι	Χαλανδρίτσα	Ελληνικό	Ίσωμα
Καλάνιστρα	Κάλανος	Καταρράκτης	Κριθαράκια
Λακκώματα	Μίραλι	Νέο Κομπηγάδι	Χρυσοπηγή
Πλατανόβρυση	Σταροχώρι	Φαραί	Βασιλικό

- **Καλούσι**

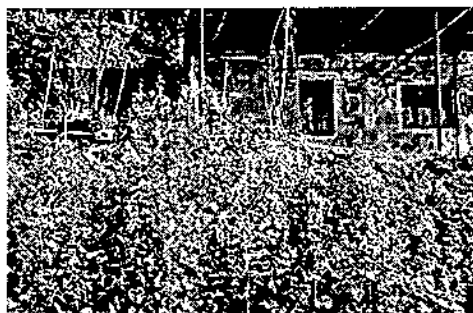
Στις πλαγιές του Ερύμανθου, βρίσκεται το Καλούσι με έκταση 22.410 στρέμματα και πληθυσμό 335 κατοίκους. Αποτελείται από τους οικισμούς: Καλούσι, Κάκιζα, Γκοτσαίικα. Το Καλούσι διαθέτει εκτροφείο θηραμάτων όπου εκτρέφονται ελάφια, πέρδικες, φασιανοί, την όμορφη θέα από το βράχο που δεσπόζει στο χωριό και ο οποίος χρησιμοποιείται για αναρρίχηση και ανεμοπτερισμό, τα παραδοσιακά σπίτια και τις βρύσες. Μονοπάτια: προς το Κούμανι

- **Χαλανδρίτσα**

Η Χαλανδρίτσα είναι μια κωμόπολη, σχεδόν στο κέντρο του Δήμου. Έχει έκταση 26.501 στρέμματα και ο πληθυσμός της ανέρχεται σε 1.144 κατοίκους (απογραφή 2001). Κάθε Αύγουστο φιλοξενεί την Έκθεση Γεωργικών Μηχανημάτων και Αχαϊκών Προϊόντων που προσελκύει χιλιάδες επισκέπτες απ' όλη την Αχαΐα.

- **Ελληνικό**

Το Ελληνικό με έκταση 17.658 στρέμματα και πληθυσμό 325 κατοίκους. Αποτελείται από τους οικισμούς: Ελληνικό, Βαλμαντούρα, Κούμανι, Αγία

Η μεταπολεμική κοινωνική και οικονομική εξέλιξη νομού Αχαΐας.

Ελεούσα, Νεοχώρι, Χρυσαιγή, Τρουσάκι, τον Αρχαίο Οικισμό, τον παραθεριστικό και τον οικισμό Κούμανι .

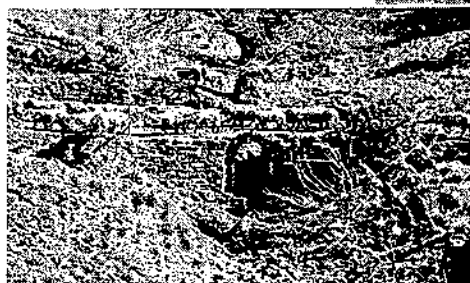
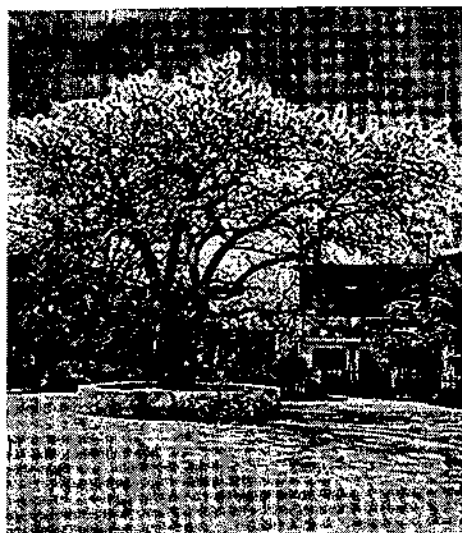
Ίσωμα

Έχει έκταση 9.028 στρέμματα και πληθυσμό 539 κατοίκους, αποτελεί ένα από τα μεγαλύτερα χωριά της περιοχής.

Αποτελείται από τον οικισμό του Ισώματος.

Η πλατεία του χωριού με τον πανύψηλο πλάτανο, τα παραδοσιακά σπίτια και πηγάδια, ο Ναός του χωριού, οι όχθες του ποταμού Πείρου και το Ρωμαϊκό Νεκροταφείο , είναι τα χαρακτηριστικά τοπία στο Ίσωμα.

- **Καλάνιστρα**

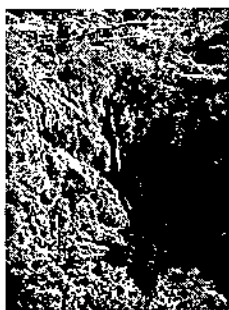
21.535 στρέμματα είναι η έκτασή της και ο πληθυσμός της ανέρχεται στους 192 κατοίκους. Αποτελείται από τους οικισμούς: Καλάνιστρα, Ροδιά. Οι παραδοσιακοί νερόμυλοι οι νεροτριβές, τα Λείψανα Οικισμού Μυκηναϊκής Εποχής τα παραδοσιακά σπίτια και οι βρύσες είναι τα στοιχεία που συνθέτουν το τοπίο

Κάλανος

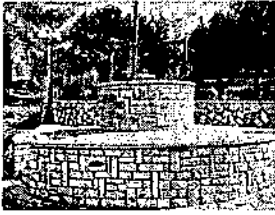
Παλιά λεγόταν Νεζερά, σήμερα Κάλανος με έκταση 6.602 στρέμματα και πληθυσμό 140 κατοίκους. Αποτελείται από τον οικισμό Καλάνου.

- **Καταρράκτης**

Ο Καταρράκτης βρίσκεται στην ορεινή ζώνη του Δήμου προς την πλευρά του Παναχαϊκού, με έκταση 10.479 στρέμματα και πληθυσμό 221 κατοίκους. Αποτελείται από τον οικισμό Καταρράκτη. Ο τάφος της Πρωτογεωμετρικής Εποχής τα δυο σπήλαια και οι δύο θολωτοί τάφοι που βρίσκονται σε απροσπέλαστο σημείο μέσα στον καταρράκτη με αρχαία και χριστιανική λατρεία είναι τα χαρακτηριστικά αξιοθέατα του τόπου.

- **Κριθαράκια**

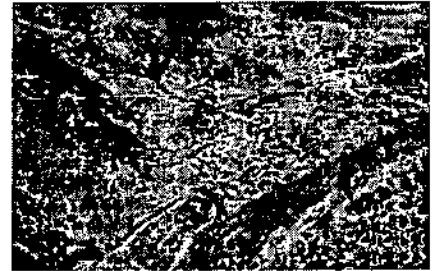
Έχει έκταση 8.703 στρέμματα και πληθυσμό 245 κατοίκους. Αποτελείται από τους οικισμούς: Κριθαράκια, Αστέρι, Τόσκες.

Τα πηγάδια, είναι χαρακτηριστικό τοπίο.

- **Λακκώματα**

Μικρό αλλά προικισμένο ορεινό χωριό τα Λακκώματα με έκταση 20.751 στρέμματα και πληθυσμό 139 κατοίκους. Αποτελείται από τους οικισμούς: Λακκώματα, Ρίκαβα, Τσαπουρνιά.

Στο χωριό Λακκώματα(που είναι «πνιγμένο» από έλατα) ολοκληρώνεται το δασικό χωριό.

- **Μίραλι**

Κοντά στη Χαλανδρίτσα το Μίραλι, με έκταση 12.830 στρέμματα και πληθυσμό 137 κατοίκους. Αποτελείται από τους οικισμούς : Μίραλι και Ζουμπέικα, Βαρνό

- **Νέο Κομπηγάδι**

Μικρό ορεινό χωριό και το Ν. Κομπηγάδι, αλλά με ενδιαφέροντες προορισμούς. Έχει έκταση 12.430 στρέμματα και πληθυσμό 188 κατοίκους.

Αποτελείται από τους οικισμούς: Κομπηγάδι, Μίχα, Πλάτανος, Δεντρά.

- **Χρυσοπηγή**

Στις πλαγιές του Ερύμανθου και η Χρυσοπηγή με έκταση 12.881 στρέμματα και πληθυσμό 178 κατοίκους. Αποτελείται από τους οικισμούς: Ανω Χρυσοπηγή, Κάτω Χρυσοπηγή.

- **Πλατανόβρυση**

Το όνομά της μαρτυρά τα πλατάνια και τα νερά της. Βρίσκεται κοντά στην Χαλανδρίτσα και έχει έκταση 14.393 στρέμματα και πληθυσμό 456 κατοίκους.

Αποτελείται από τους οικισμούς: Πλατανόβρυση, Κυδωνιές ή Κοίμηση, Κάτω Πλατανόβρυση, Αγία Παρασκευή.

Εδώ αξίζει κανείς να δει τα λείψανα Οικισμού Ιστορικών Χρόνων το Βυζαντινό Ναό της Θεοτόκου, και το Ναό της Αγίας Παρασκευής.

- **Σταροχώρι**

Ένα ακόμα παραδοσιακό χωριό «πνιγμένο στο πράσινο», με έκταση 18.762 στρέμματα και πληθυσμό 615 κατοίκους. Αποτελείται από τους οικισμούς: Ανω Σταροχώρι, Κάτω Σταροχώρι (Ζώγας), Δαφνούλα, Τρούσα.

Στολίδια του τόπου είναι ο Προϊστορικός Τύμβος και τα Λείψανα Αρχαίου Κτιρίου

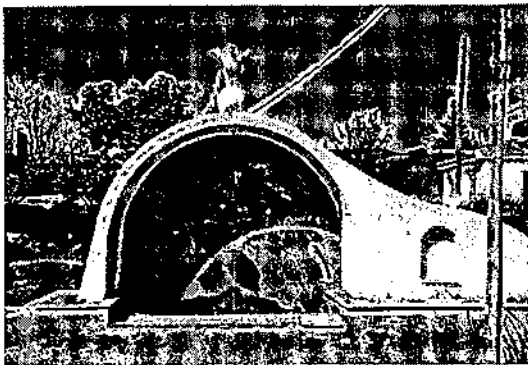
- **Φαραί**

Εδώ χτυπούσε πριν από πολλούς αιώνες, η καρδιά της ομώνυμης Αρχαίας Πόλης. Μεγάλο χωριό, με έκταση 11.230 στρέμματα και πληθυσμό 528 κατοίκους. Αποτελείται από τους οικισμούς: Φαραί, Πρέβεδος.

- **Βασιλικό**

Κεφαλοχώρι, στα πεδινά του Δήμου Φαρρών, με έκταση 10.555 στρέμματα και πληθυσμό 918 κατοίκους.

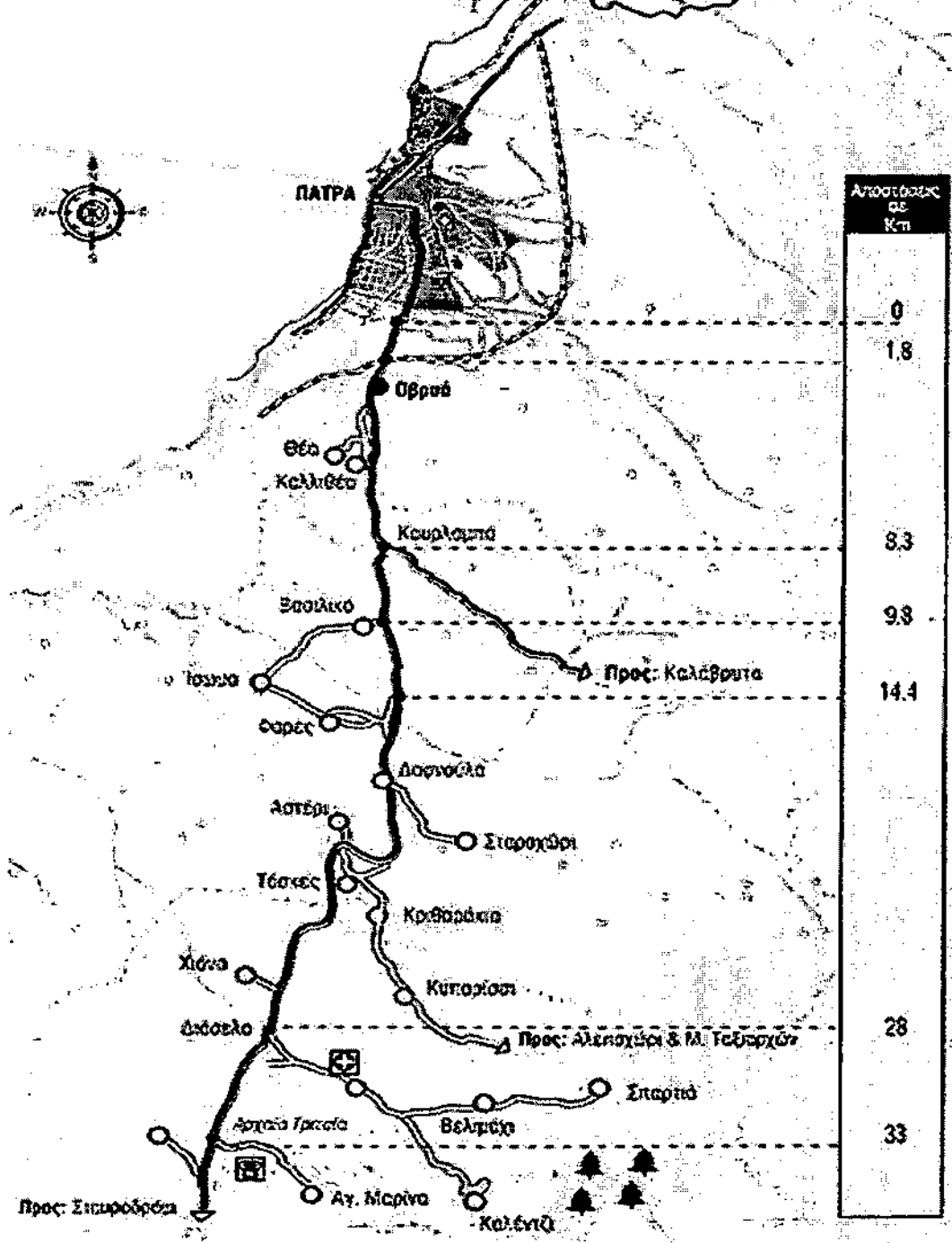

Αποτελείται από τους οικισμούς: Βασιλικό, Αγριλιά, Στεφάνη, Κυδωνιές, Στέρνα.

ΧΑΡΤΕΣ

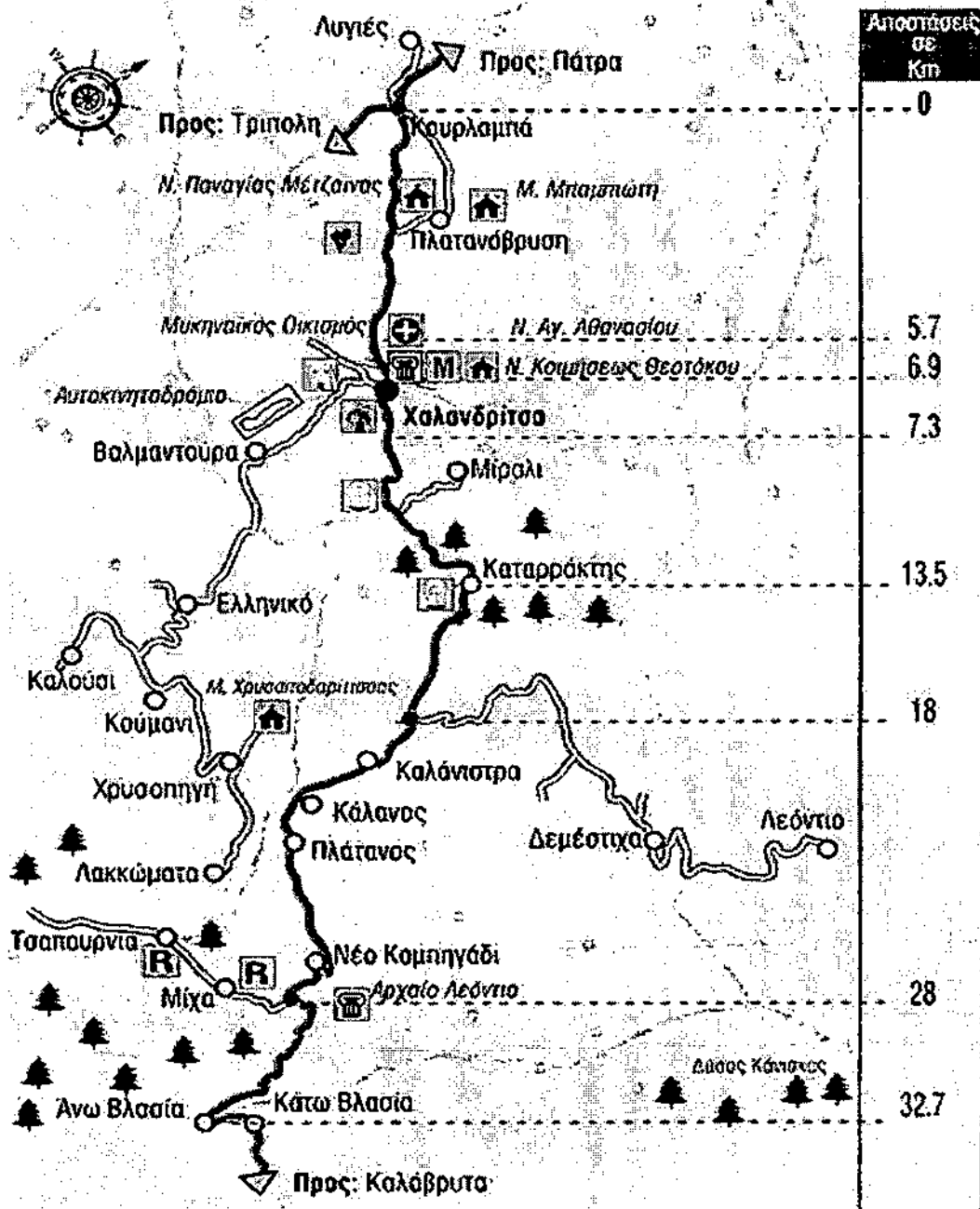
ΔΙΑΔΡΟΜΕΣ ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΦΑΡΡΩΝ

- **ΔΙΑΔΡΟΜΗ 1: Πάτρα - Οβρυά - Κουρλαμπά - Σταυροδρόμι -**

ΔΙΑΔΡΟΜΗ 2: Πάτρα - Χαλανδρίτσα - Καλάβρυτα

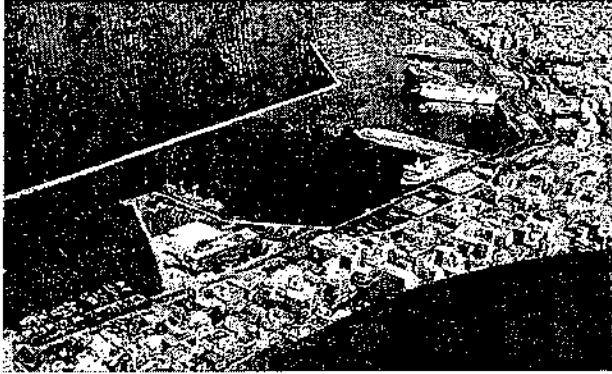
Η μεταπολεμική κοινωνική και οικονομική εξέλιξη νομού Αχαΐας.

Η μεταπολεμική κοινωνική και οικονομική εξέλιξη νομού Αχαΐας.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ - ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

ΤΙ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΠΡΩΩΘΗΘΕΙ ΣΤΗΝ ΑΧΑΪΑ

Με αφορμή τον Αύγουστο του 2004, του μεγάλου έργου της ζεύξης Ρίου - Αντιρρίου και τα νέα δεδομένα που αυτό έρχεται να προσδώσει στην ευρύτερη περιοχή, με τη δημιουργία κυρίως ενός μεγάλου αστικού πολεοδομικού συγκροτήματος από τα Βραχνείικα έως και την Ναύπακτο και την ανάπτυξη που θα συνοδεύσει αυτό, καθώς επίσης και με την πρόσφατη αλλαγή σε κυβερνητικό επίπεδο, ερχόμαστε να ενθυμήσουμε τα ζητήματα που θεωρούμε ως τα σημαντικότερα και ως τα πρώτης προτεραιότητας να προωθηθούν, ώστε να επιτευχθεί η ανάπτυξη την οποία όλος ο επιχειρηματικός κόσμος και οι παραγωγικές δυνάμεις της Αχαΐας προσδοκούν.

Στην Αχαΐα παρά τα δρομολογημένα έργα υποδομής, εξακολουθούν να υπάρχουν σημαντικές καθυστερήσεις αλλά και ελλείψεις. Ελλείψεις που αναστέλλουν ή καθυστερούν την αναγκαία ενίσχυση του παραγωγικού ιστού της περιοχής, η οποία πέραν των άλλων, θα συντείνει και στην αύξηση των θέσεων απασχόλησης και στη συρρίκνωση της ανεργίας, η οποία σήμερα ιεραρχείται ως ένα από τα σημαντικότερα προβλήματα στο νομό.

Μεταξύ των πρώτων θεμάτων, λοιπόν, που θεωρούμε ότι οφείλουν οι αρμόδιοι να ασχοληθούν, με σκοπό να τα προωθήσουν, είναι τα εξής:

1. ΦΥΣΙΚΟ ΑΕΡΙΟ

Ο νομός Αχαΐας δεν μπορεί να εξαιρείται από τους σχεδιασμούς διάθεσης του φυσικού αερίου. Η χρήση του φυσικού αερίου στη βιομηχανία μειώνει το κόστος παραγωγής και είναι φιλικότερη προς το περιβάλλον. Είναι ευνόητο πως αν τελικά το φυσικό αέριο δεν φθάσει στη Δυτική Ελλάδα, η ανταγωνιστικότητα των βιομηχανιών μας θα υποστεί καίριο πλήγμα και η χώρα θα οδηγηθεί σε «βιομηχανίες δύο ταχυτήτων».

Υπήρξαν υποσχέσεις ότι σχεδιάζεται ο αγωγός του φυσικού αερίου σε β' φάση να φθάνει έως την Πάτρα. Αυτό που αναμένεται είναι να τεθεί το θέμα στις πρώτες προτεραιότητες περιφερειακής ανάπτυξης ώστε να μην υποστεί ο νομός και ο επιχειρηματικός του κόσμος την αδικία του αποκλεισμού από την μορφή αυτή ενέργειας που αποτελεί κίνητρο σημαντικό για την ανάπτυξη και τις νέες επενδύσεις.

2. ΠΑΤΡΑ - ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ ΤΟ 2006

Η πρωτεύουσα της Αχαΐας, η Πάτρα θα είναι Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης το 2006. Όλος ο επιχειρηματικός κόσμος της πόλης και της περιοχής έχει «επενδύσει» πολλά σε αυτό το θεσμό που του έχει δημιουργήσει μεγάλες προσδοκίες. Είναι η ευκαιρία η Πάτρα και η ευρύτερη περιοχή να καταγραφούν Πολιτιστικά διεθνώς, ώστε και μετά το 2006 οι υποδομές που θα δημιουργηθούν να χρησιμοποιηθούν για την ανάπτυξη της πόλης. Το 2006 θα είναι μια αρχή που πρέπει η Πάτρα να την εκμεταλλευτεί με τον καλύτερο τρόπο, ώστε να καταστεί σημείο αναφοράς διεθνών πολιτιστικών εκδηλώσεων κάθε χρόνο. Αυτές θα φέρουν στην πόλη τουρίστες και θα υπάρχει τόνωση της επιχειρηματικής δραστηριότητας.

Για να επιτευχθούν αυτά η Πολιτιστική θα πρέπει να τύχει της απρόσκοπτης και χωρίς περικοπές χρηματοδότησης από την πλευρά της Πολιτείας, ώστε και τα έργα υποδομής να γίνουν και ο Φορέας να λειτουργήσει άμεσα, για να μπορεί ο κάθε πολίτης και ο κάθε επιχειρηματίας να έχει ένα σημείο αναφοράς.

3. ΠΑΤΡΑ ΟΛΥΜΠΙΑΚΗ ΠΟΛΗ

Η Πάτρα είναι ήταν μία από τις πέντε Ολυμπιακές πόλεις της χώρας για την Ολυμπιάδα του προηγούμενου Αυγούστου. Θα πρέπει να χρησιμοποιηθούν όλα αυτά τα έργα υποδομής, αναπλάσεις κ.λπ. για το κοινό όφελος και έτσι να δοθεί η ευκαιρία για τη συνέχιση χρηματοδοτήσεων για την περαίωση των ημιτελών έργων.

4. ΦΡΑΓΜΑ ΠΕΙΡΟΥ – ΠΑΡΑΠΕΙΡΟΥ

Η κατασκευή του φράγματος Πείρου - Παραπείρου αποτελεί βασική διεκδίκηση της Αχαΐας επί σειρά πολλών ετών, χωρίς δυστυχώς ουσιαστικά αποτελέσματα. Επισημαίνουμε πως το φράγμα Πείρου - Παραπείρου, εκτός από την κάλυψη των υδρευτικών και αρδευτικών αναγκών της Δυτικής Ελλάδας, θα συμβάλλει στην οριστική λύση του προβλήματος υδροδότησης της Βιομηχανικής Περιοχής Πατρών. Ένα πρόβλημα που αποθαρρύνει την εγκατάσταση νέων επενδυτικών μονάδων στη ΒΙ.ΠΕ. και προκαλεί πλήθος προβλημάτων στις ήδη εγκατεστημένες βιομηχανίες.

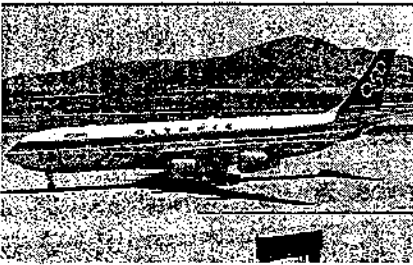
5. ΔΙΑΚΟΝΙΑΡΗΣ

Είναι γνωστό το πρόβλημα που υπάρχει με το χείμαρρο Διακονιάρη του οποίου το έργο κάλυψής του, βρίσκεται ακόμη στην αρχή. Θα πρέπει η νέα κυβέρνηση να προχωρήσει το θέμα με πολύ γρήγορους ρυθμούς ώστε εντός του έτους να εγκατασταθεί εργολάβος. Το έργο του Διακονιάρη εκτός από υδραυλικό είναι και οδικό και με τις διαπλατύνσεις που θα γίνουν θα επιτευχθεί η διευκόλυνση της κυκλοφορίας.

6. ΔΙΑΜΕΤΑΚΟΜΙΣΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ

Στην Πάτρα ενώ είναι ένα από τα μεγαλύτερα λιμάνια της χώρας και βασική πύλη προς και από τη Δύση, λείπει σήμερα ένα Διαμετακομιστικό Κέντρο το οποίο θα διευκόλυνε όλους τους επιχειρηματίες που ασχολούνται με τις μεταφορές και τις εισαγωγές και το οποίο θα προσέφερε ανάπτυξη στην περιοχή. Υπόσχεση ήταν να γίνει το Διαμετακομιστικό στην Πάτρα. Ελπίζουμε πως οι νέοι αναπτυξιακοί στόχοι και προτεραιότητες θα φροντίσουν ώστε να βρεθεί ο χώρος και τα κονδύλια για τη δημιουργία του Διαμετακομιστικού στην Πάτρα.

7. ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΑΕΡΟΔΡΟΜΙΟ ΑΡΑΞΟΥ

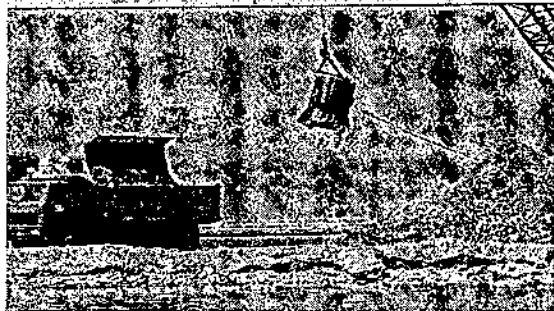

Η Πάτρα, τρίτη σε πληθυσμιακό μέγεθος πόλη της χώρας, στερείται σύγχρονου Πολιτικού Αεροδρομίου. Η αναβάθμιση του Αεροδρομίου Αράξου αποτελεί αναγκαία προϋπόθεση για την τουριστική ανάπτυξη της περιοχής, τη συμπλήρωση των μεταφορικών υποδομών και την ενίσχυση του ρόλου της Δυτικής Πελοποννήσου ως σταθμού

υποδοχής ξένων επισκεπτών κατά την περίοδο διοργάνωσης από την Πάτρα του θεσμού της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας της Ευρώπης το 2006.

8. ΝΕΟ ΛΙΜΑΝΙ ΤΗΣ ΠΑΤΡΑΣ

Το νέο λιμάνι υπερβαίνοντας κάθε χρονοδιάγραμμα ολοκλήρωσης των εργασιών του, εξακολουθεί να εκτελείται με βραδείς ρυθμούς και με πολλές διακοπές εξαιτίας της έλλειψης χρηματοδότησής του. Η σημασία του έργου είναι αυτονόητη για την

οικονομική ανάπτυξη της πόλης και για την εδραίωσή της σε κομβικό σημείο των θαλάσσιων μεταφορών στην Ανατολική Μεσόγειο, θεωρούμε πως απαιτείται παρέμβασή της νέας Κυβέρνησης και συγκεκριμένα του νέου υπουργού ΠΕΧΩΔΕ κ. Γ. Σουφλιά για την επίσπευση των εργασιών.

Παράλληλα, η απελευθέρωση των χώρων του σημερινού λιμανιού θα συμβάλλει στην αισθητική βελτίωση της εικόνας της Πάτρας και κυρίως στην ποιότητα ζωής των κατοίκων της.

9. ΝΕΟ ΛΙΜΑΝΙ ΑΙΓΙΟΥ

Παράλληλα με το λιμάνι της Πάτρας θα πρέπει να ξεκινήσουν οι μελέτες για τη κατασκευή νέου λιμανιού και στο Αίγιο. Το υπάρχον λιμάνι δεν μπορεί να αντεπεξέλθει στις αυξημένες εμπορικές ανάγκες. Η ανάπτυξη των θαλάσσιων μεταφορών επιβάλλει την δημιουργία στο Αίγιο νέου σύγχρονου λιμανιού, το οποίο θα λειτουργεί αυτόνομα από το λιμάνι της Πάτρας και το οποίο θα αυξήσει τους αναπτυξιακούς ρυθμούς της πόλης του Αιγίου και όλης της Αιγιάλειας.

10. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΟΡΕΙΝΗΣ ΑΧΑΪΑΣ

Ένα σημαντικό ζήτημα για να επιτευχθεί η ισόρροπη ανάπτυξη εντός του νομού της Αχαΐας είναι η ανάδειξη, προβολή και ανάπτυξη των ορεινών του περιοχών. Το Χιονοδρομικό Κέντρο Καλαβρύτων, ο Οδοντωτός και η επέκταση του δικτύου αυτού, η ενίσχυση του αγροτουρισμού, η ενίσχυση και επιδότηση μονάδων βιολογικών καλλιεργειών και τυποποίησης των αγροτικών προϊόντων, ο οικολογικός τουρισμός, ο θρησκευτικός τουρισμός και η χρηματοδότηση και ενίσχυση όλων των μορφών τουρισμού θα είναι η βάση πάνω στην οποία μπορεί να αναπτυχθεί ολόκληρη η ορεινή Αχαΐα.

11. ΑΝΑΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΔΟΥ ΠΑΤΡΩΝ - ΚΟΡΙΝΘΟΥ

Ο εκσυγχρονισμός της εθνικής οδού Πατρών - Κορίνθου και η μετατροπή της σε κλειστό αυτοκινητόδρομο αποτελεί πάγια διεκδίκηση της περιοχής. Η υφιστάμενη οδός και συγκεκριμένα ειδικά σημεία της έχουν γίνει αιτία πολλών θανατηφόρων ατυχημάτων, λόγος για τον οποίο η Πατρών - Αθηνών χαρακτηρίζεται από τα ΜΜΕ ως «εθνική καρμανιόλα». Η υφιστάμενη οδός δεν εξυπηρετεί τις ανάγκες που θα προκύψουν μετά και την ολοκλήρωση του έργου της ζεύξης Ρίου - Αντιρρίου και οι οποίες θα αυξηθούν θεαματικά.

12. ΑΝΑΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΔΟΥ ΠΑΤΡΩΝ - ΠΥΡΓΟΥ

Μέσα στα σχέδια που μέχρι τώρα έχουν γίνει είναι και η κατασκευή κλειστού αυτοκινητόδρομου από την Πάτρα μέχρι τον Πύργο και την Καλαμάτα. Σήμερα η υφιστάμενη εθνική οδός είναι εντελώς ανασφαλής, αφού οι κάθετες διασταυρώσεις προς αυτή την καθιστούν πολύ επικίνδυνη. Επιβάλλεται η ανακατασκευή της, είτε με εθνικούς πόρους, είτε με τη μορφή της αυτοχρηματοδότησης.

13. ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ

Αίτημα καίρια σημασίας για την οικονομική ανάπτυξη της Αχαΐας και την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων. Η αναμόρφωση του σιδηροδρομικού δικτύου της Πελοποννήσου, σύμφωνα με τις πλέον σύγχρονες προδιαγραφές, θα εξασφαλίσει φθηνότερους όρους μεταφοράς των εμπορευμάτων και των πρώτων υλών.

Σημαντική είναι η διερεύνηση από το Υπουργείο Μεταφορών της δυνατότητας επέκτασης του σιδηροδρομικού δικτύου στη Βιομηχανική Περιοχή Πατρών.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Κ. Ν. Τριανταφύλλου «Ιστορικό Λεξικό των Πατρών».
- Ν. Λέκκας, «Ρύπες, Ερινεός, Σαλμενίκον», «Σύντομη χορογραφική απογραφή της Πελοποννήσου ή Μορέως».
- Αναστ. Μιχ. Γεωργαντόπουλου, "Ίδρυση και Εξέλιξη της Ακράτας".
- Αναστ. Μιχ. Γεωργαντόπουλου "Η Ακράτα στην τελευταία 10ετία του 20^{ου} αιώνα".
- Αθανασίου Θ. Φωτόπουλου "Ιστορικά και Λαογραφικά της Ανατολικής Περιοχής Αιγιάλειας και Καλαβρύτων".
- Δ. Παναγόπουλου του αιμνήστου Δημάρχου Αιγίου Γεωργίου, «Εν Αιγίω» των φίλων του ΠολυΤεχνείου Ακροαμάτων και Θεμάτων Αιγίου, «Αίγιο - Μνημεία και Τέχνη».
- Ν. Ε. Πολίτη, "Το Καρναβάλι της Πάτρας".
- Παπαδάτου - Γιαννοπούλου, «Εξέλιξη του σχεδίου πόλεως Πατρέων 1829-1989».
- Α. Μαρασλή, «Πάτρα 1900», Εκδοτικός Οργανισμός Λιβάνη ΑΒΕ, Πάτρα 1978.
- ΣΤ. ΘΩΜΟΠΟΥΛΟΥ «Ιστορία της πόλεως των Πατρών».
- «Αράτου - Ζαΐμη – Σατωβριάνδου», Πτυχιακή εργασία, Αγγελόπουλος Νικήτας, Σούλη Καικιλία, Τόμος Α'.
- Π. Λ. Βοκοτόπουλος, «Ο τρίκογχος ναός του Αγίου Νικολάου στο Πλατάνι Αχαΐας», Αρμός. Α'. Τιμητικός Τόμος για τον καθηγητή Ν. Κ. Μουτσόπουλο, Θεσσαλονίκη 1990.

ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ – ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ - ΦΥΛΛΑΔΙΑ:

- «ΤΕΧΝΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ».
- Τουριστικά φυλλάδια της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Αχαΐας, Ελληνική Εταιρία Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης & Εκπαίδευσης.
- Ένθετο «Ε Ιστορικά» Εφημερίδας «Ελευθεροτυπία» 24/1/2002 Τεύχος 119.

ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΕΣ ΤΡΙΤΣΑΡΗ ΕΛΕΝΗ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΑΡΤΕΜΙΣ

ΕΤΟΣ 2005

- www.achaia.gr/axaia./istoria_Patras.htm
- www.patra.chambernet.gr
- <http://www.cultureguide.gr/flash6.html>
- http://www.achaia.gr/Axaia/achaia_statistika.htm
- http://www.achaia.gr/Axaia/achaia_sugkoinwnies.htm
- http://www.achaia.gr/Axaia/achaia_dhmografika.htm
- <http://www.achaia.gr/Axaia/sundesmoi.htm>
- <http://www.westerngreece.gr/index.php>
- http://www.cultureguide.gr/events/search_gr.jsp
- <http://www.achaia.gr/Axaia/Dhmoi.htm>
- http://www.achaia.gr/Axaia/thl_sugkoinwnies.htm
- http://www.achaia.gr/Axaia/thl_politistika.htm
- <http://www.achaia.gr/Axaia/aksio8eata.htm>
- <http://www.achaia.gr/Axaia/perifereia.htm>
- www.achaia.gr/axaia/istoria_Patras.htm
- <http://www.carnivalpatras.gr/>
- <http://www.aigioguide.gr/aigio-history.htm>
- <http://www.aigioguide.gr/ferry.htm>
- <http://www.aigioguide.gr/aigio-sites.htm>
- <http://www.aigeira.gr/politismos.htm>
- <http://www.achaia.gr/nomarxiakh/nomarxia.htm>
- http://www.achaia.gr/Axaia/achaia_istoria.htm
- http://www.achaia.gr/Axaia/achaia_oikonomia.htm
- http://www.culture.gr/2/21/maps/pelop/achaia/achaia_gr.html
- www.akrata.gr
- <http://www.kalavrita-ski.com>
- www.paion.gr
- www.aroania.gr
- Infocenterpatras.gr/istoriko/istoriko.htm
